Mss.
Palat.
951.
R. BIBLIOTECA NAZIONALE DI FIRENZE

BIBLIOTECA

794 N.° nuovo: 951.
[N.° v.° 792. - 21. 2.]

IX.

Secretorum

6

Questo Liber *Secretorum diversarum artium*, altro non è se non il celebre libro del Monaco Teofilo che ordinariamente s'intitola: *Diversarum Artium Schedula* – Edito per la prima volta nelle Opere del Lessing (Braunschweig 1781 in 8°. T. VI pg 289–424), fu ripubblicato in parte dal Raspe (London 1781, in 4°) e nel 1843 integralmente dal C.te Carlo de L'Escalopier, secondo un Ms. del Collegio della Trinità di Cambridge (sec XIII). – Altre edizioni se ne son fatte poi, (dall'Hendrie,) dalla Sig.ra Merrifield (dall'Ab. Bourassé) e, finalmente, dall'Ilg (1874). e quest'ultima è forse la più compiuta e la più corretta di tutte. – Il Tempo in cui visse Teofilo è incerto, alcuni ~~[illegible]~~ ritengono possa essere fra il X e l'XI secolo.

Questo Ms. presenta molte varianti rispetto alle stampe, e forse ne differisce totalmente in molte parti. Merita d'esser copiato e riscontrato esattamente colle diverse edizioni di Teofilo

G. Govi

11 Luglio 1888.

I

A

1 [illegible]

Tabula [illegible] primus

1 [illegible] prima usque ad . 41 . [illegible]

4 . aulae . cur 2 . [illegible]

43 . vere ne viles

. 4 bella [illegible] vernar nisi ubi
[illegible]

de fixio vitri . c . 13
de fixio cristalli . c . 26 . c . 39
naturalia [illegible] c . 81 . c . 101

[illegible]

[illegible] thorni [illegible]

[illegible] zambe[illegible] — 6

[illegible] — 6

[illegible] — 6

Barinno . 2 . — 6

[illegible] — 6

vallarame — 6

[illegible] —

[illegible] ut [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] — 6

[illegible] — 6

[illegible] 6

C n° . S S .

I

A

Sugo de Limon ò vero
aceto distillato desfa le
perle

Theophilus Liber secretorum diversarum artium
servus servorum dei indignus nomine et professione monachi omnibus mentis desidi-
amque vagationes utili manuum occupatione et delectabili novitatis medi-
tatione declinare et calcare volentibus retributionem celestis premii. Legimus in
exordio mundane creationis hominem ad ymaginem et similitudinem dei conditum
et inspiratione divini spiraculi animatum tanteque dignitatis excellentia ceteris
animantibus prelatum ut rationis capax divine prudentie consilii ingeniique
mereretur participium arbitriique libertate donatus solius conditoris sui susciperet
voluntatem et revereretur imperium. Qui quamvis fraude diabolica misere deceptus licet
propter inobedientie culpam privilegium immortalitatis amiserit tamen scientie et intel-
ligentie dignitatem adeo in posteritatis propaginem transtulit ut quicumque curam
sollicitudinemque adhiberet totius artis ingeniique capacitatem quasi hereditario
iure adipisci posset. Huiusmodi intentionem humana suscipiens sollertia et diversis
actibus suis insistens lucris et voluptatibus suis per tempora incrementa. Tandem
ad predestinata christiane religionis [illegible] tempora factumque est ut quod ad gloriam et
laudem et nominis sui conditoris dispositione divina in eius obsequiis [illegible] mens
devota. Quapropter quod ad nostram usque etatem sollers predecessorum transtulit provi-
sio pro [illegible] non negligat devota [illegible] hereditatem deus contulit homini.
hoc homo omni aviditate amplectetur et laboret adipisci. Quo adepto nemo
apud se quasi ex se et non aliunde accepto glorietur sed in domino a quo et per
quem omnia et sine quo nihil. [illegible] [illegible] [illegible] invidie facto
recondat aut tenacis armariolo cordis occultet sed
omni iactantia repulsa, hilari mente [illegible] simplicitate querentibus eroget
metuatque evangelicum illius [illegible] mercatoris sententiam qui domino
suo reconsignare [illegible] dissimulans minam fenerare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

MUSEO [illegible]
BIBL. CAES. [illegible] PALAT.

rere formidans. Ego indignus et pene nullius hois homuncio qui n̄ gtis
gessit q dat omnibus affluent et no impat diuina dignatio cunctis similiter
distrr desiderantibus gratis offero, et ut i me benignitate dei recognoscant lar
gitatem meā admoneo, et ut idē si qd addiderit, sibi ipsi ee pcaudū
bro credat insinuo. Sicut n hoi preceps illatum aut idhibitum, cuiusque
mō ambitio attentat sibi rapina usurpare iniquū ē et detestabile, sic
ut debitū et ex pre deo hereditariū itemptatū neglige, aut otemptui
ducere ignavie et ascribitur ac stulticie. Quicumque ergo eius es filius carissime, cui
deus misit i cor tantum latissimum dilatare campum pscrutari, et ut ex innu
q libuit colligas, et intellectu circa apponere no contempnendas, preciosa
utilia quaque si ea tibi sponte aut in spato domestica tua pduxerit. Stultus
stultus negotiator ē q subito thesaurum fossa humo repit, si illum colligere
et
aut servare neglexerit. Si tibi arbusta vilia mirra thus et
balsama pducerent seu fontes tui oleum lac et mella pfund
rent, sive p urtica et cardo ceterisque herbis, nardus et fistula
aliaque aromata excrescerent, nunquid hec ut vilia tamquam vilibus et
domesticis ad extranea non meliora sed fortassis viliora comparanda
circuires terras et maria. Et hoc te grandis induceret stultitia.
Quamvis n homines soleant que preciosa multo sudore quesita fuerint
anxia cura ponto loca reponere, summaque tueri cautela. Tamen
si forte inveniant aut invenerint pia seu meliora, non
dissimili immo maiori firmant custodia. Quapropter fili carissime quem
deus omnino beatum fecit, hec pte que tibi gratis offerimur que
mi marinos secantes fluctus, cum summo vite periculo, famis ac
secantes

12
frigoris artati necessitate, aut diutina fessi doctoris famulatu fatigati
discendi desiderio intolerabili tu apprehende labore. Hanc diversarum artium
sedulus avidis obtutibus tenaci memoria plecte, ardenti amore ample
ctere. Quam si diligenter pscrutatus fueris, illic invenies quicquid diversorum colorum
generibus et mixturis habet grecia. Quicquid in electorum operositate, nigelli
varietate novit tuscia. Quicquid ductili, seu fusili, vel sculptili ope
distinguit arabia. Quicquid in vasorum diversitate seu gemmarum ossiumve
sculptura auro decorat ytalia. Quicquid in fenestrarum preciosa varietate
diligit francia. Quicquid in auri, argenti, cupri et ferri lignorum lapi
dumque subtilitate sollers laudat Germania. Hec cum sepe
relegeris et tenaci memorie commendaveris, quotiens labore meo bene
usus fueris, ora pro me apud misericordiam dei omnipotentis, qui scit me non
humane laudis amore nec temporalis premii cupiditate que digna sunt scrip
sisse, aut invidie livore quicquid preciosum et carum surripuisse peculiare
reservatum contenuisse, sed in augmentum honoris et glorie nominis eius multorum
necessitatibus succurrisse et profectibus consuluisse.

I De temperamento colorum in nudis corporibus

Color qui dicitur membrana, quo pinguntur facies et nuda corpora, sic
componitur. Tolle cerosam, id est album quod fit ex plumbo, et mitte eam
non tritam sed ita ut est siccam in vas cupreum vel ferreum, et pone
super prunas ardentes et combure donec vertatur in flavum colorem. Deinde te
re eum et admisce ei albam cerosam et cenobrium donec carni similis fiat.
Quorum colorum mixtura in tuo sit arbitrio, ut si verbi gratia rubeas
habere facies volueris plus adde cenobrii; si vero candidas, plus appone

~~albi et qui pallidas vo~~ ~~et~~ aut pallidas appone per cenabrio modicum
II prassi. ¶ De colore prassino. Qui prassinus est qui efecto quidem lineos o
similitudinem viridi coloris et nigri cui non talis est quod non fit nec
sup lapide et missis in aqua ressolvitur et per pannum delighit color
cum usus in tectis muro pro viridi colore satis utilis habet. Cum
III no mebrana misceas et inde facies et nuda corpora impleveris
ammiste pessimum rubei quod ebuitur et ogra et modicum cenabri et ossia
postea ex quo signabis supercilia et oculos et nares et os et mentum et
fossulas circa nares et tempora rugas in fronte et collo et rotunditatem
faciei barbas iuvenum et articulos manuum et pedum et omnia membra que
IV distinguntur in nudo corpore. ¶ De rosa prima. Deinde misce cum simplici
membrana modicum anobrum et minium et ossia colore qui dicitur rosa o
unde rubricabis utrasque oculos et mentum inferius collum et rugas frontis
modice parum fronte sup tempora ex utraque parte articulos et cetera in
V membra in nudo. ¶ De lumina prima. Post hec misce cum simplici
mebrana cerosam item et pone colore qui dicitur lumina unde illuminabis
supercilia ~~[illegible]~~ nasum in latitudine et sup foramina narium ex
utraque parte sotiles tractus circa oculos et tempora et mentum superius
et iuxta nares et os ex utraque parte et fronte superius inter rugas
frontis modice et collum in medio et circa nares et articulos manuum
VI et pedum et brachiorum in medio. ¶ De [illegible] in oculis ponenda. Deinde
misce nigrum cum modico albo qui color vocatur veneda et inde imple
pupillas oculorum adde circa de albo ~~[illegible]~~ amplius et imple oculos
ex utraque parte et albo simplex lineis sup pupillam et o

VII ipsum colore et cum aqua lavabis. ¶ De posita secunda. Postea
accipe posita de quo superdictum est et ammisce ei amplius de prassino
et rubeo ita ut umbra sit antioris coloris et imple medium
spacium inter supercilia et oculos et sub oculis medium et iuxta nasum
et inter os et mentum et anones seu barbillas adolescentium et palmas
dimidias versus police et pedes sup minores articulos et facies
VIII puerorum et mulierum et iuvenum usque ad tempora. ¶ De rosa secunda.
Deinde misce cum rosa anobrum et linies inde in medio oris ita ut
anterior superius inferiusque giret et fac sotiles tractus sup rosam
in facie in collo et in fronte et de signabis inde articulos in palmis
IX et incturas omnium membrorum et onglas. De lumina secunda. Et si facies te-
nebrosa fuit ut ei non sufficiat una lumina adde ei amplius de
albo et sic pone lineis subtiles tractus per omnia. De capillis puerorum
X ~~et disterne eos~~ adolescentium et iuvenum. Post hec misce per omnia a
modicum nigri cum ogra et imple capillos puerorum et disterne eos
cum nigro adde amplius nigri cum ogra et imple capillo iuvenum
XI ~~ammisce ogra et nigrum~~ et illumina cum secunda. ¶ De capillis et barbis
iuvenum ammisce pessimum et rubeum et si vis modicum rose et imple bar-
bas iuvenum ammisce ogram et nigrum et rubeum et imple capillos cum
modico nigro mixto ex eadem mixta fac ~~[illegible]~~ nigros tractus
XII in barba. ¶ De capillis et barbis decrepitorum. Deinde ammisce modicum
nigri cum cerusa et imple capillos et barbis decrepitorum adde eis
colori amplius nigri et imple capillos et barbas senium et fac tractus
ex eodem colore admixto ei nigro et rubeo modico et illumina

co vi decreptos impleveras eodem ordine. Et si vis adhuc nigriores
XIII capillos et barbas ponere de cenderia et aliis coloribus volumus deinde
de misce rubeo modico nigri quod color veniat cenderia et fac inde tractus
circa pupillas oculorum et in medio oris et subtiles tractus inter os et mentum
postea cum simplicia rubeo fac scilicet et subtiles tractus inter oculos et supercilia
et oculos inferius et implenda facie nasus in dextra parte et si nasus ex utraque
parte et os inferius circa fronte et maxillas secundum intus et circa digitos
manuum et articulos pedum intus et iuxta facies circa nares et anteriori
parte supercilia eo etiam vel decreptorum facies cum cenderia bene pupillas
impleta deinde cum simplicia nigro invenias supercilia facies ita ut supius
aliquantulum rubei apareant et oculos supius et foramina narium et os utraque
parte et archa auricularum mani et digitos extius et auriculas et testes cor
tractus. C Omnes vero tractus circa nuda corpora sicut in rubeo et in
XIV tues destinabis cum exteriori rosa. Compiste meneschi cum folio sive ...
nigro et modico rubeo et imple vestimentum et misce ... modicum nigri et
fac tractus, deinde misce lazur cum modico meneschi sive cum folio vel
cum eodem colore unde implesti et illumina primum et cum puro lazur. Illumina
supius postea compiste parum albi cum lazur et fac subtiles et ... extra
imple vestimentum cum rubeo et si rubeum palidum sit, adde modicum nigri
inde misce amplius nigri cum eodem et fac tractus, deinde misce primum
minii cum anobrio et illumina supius. Imple vestimentum cum anobrio et
misce cum eodem rubeum et fac tractus, deinde misce primum minii cum ano
brio et illumina primum, postea illumina cum simplicia minio ad extremum
misce modicum ~~minii~~ nigri cum rubeo et fac exteriorem umbram, misce
parum viridis cum ogrea ita ut de ogrea plus sit et imple vestimentum

adde eidem colori modicum de bruno et parum rubei et fac tractus. Compista
cum eodem colore unde implesti album et illumina primum, adde plus albi et
illumina extra tractus, compiste ... cum superiori umbra plus bruni et rubei
et parum viridis et fac umbram exteriorem, misce sucum foli cum cerosa
et imple vestimentum, postea cum simplici cerosa ad extremum modicum
foli ... et modicum cinobrii misce in priore umbra et fac exteriorem et
de eodem colore imple aliud vestimentum, adde ei plus foli et cinobrii et
fac tractus. Adde eidem unde implesti cerosam et modicum cinobrii et illumina
primum, adde plus cerose et illumina supius. Ad extremum misce modicum
rubei cum priori umbra et fac exteriorem. C Et sic hec misturas facies tria
genera vestimentorum, unum purpureum et aliud violaceum, tertium ...
compiste viridis cum suco et adde modicum ogree et imple vestimentum. Adde
plus de bruno et fac tractus. Adde ei ... modicum nigri et fac umbram. Adde
plus cum impletione viridis plus et illumina primum cum puro viridi et
illumina extius, et si opus sit adde ei modicum albi. Misce modicum
cinobrii cum auripigmento et imple vestimentum. Adde parum rubei et fac
tractus cum simplici rubeo umbram exteriorem. Adde cum impletione plus
auripigmenti et illumina primum cum simplicia auripigmento illumina extius
C Si vis hunc vestimentum in muro misce auripigmentum cum indico sive cum me
neschi vel cum suco sambuci et imple vestimentum. Adde amplius de
suco sive meneschi de indico et fac tractus. Adde modicum nigri
et fac umbram exteriorem, deinde plus auripigmenti cum impletione et
illumina primum cum simplicia auripigmento illumina supius. C Imprimis
et quicquid ex eo tempus vult habere in muro compiste meneschi
cum folio et imple vestimentum. Adde foli plus ... tractus. Adde eidem
parum nigri et fac exteriorem umbram cum simplicia meneschi. Illumina

Illumina primo adde parum albi, et illumina secundo; commisce ocream cum nigro
et imple vestimentum; adde nigro plus et fac tractus; adde ocream plus et fac
umbram exteriorem; adde ocream plus cum impletione et illumina primo; adde
et plus, et illumina superius cum ocrea; et rubeo fac simpliciter; misce albo
cum viridi et imple vestimentum cum simplici viridi; fac tractus; adde
partem suam et fac umbram exteriorem; adde plus albi cum impletione
et illumina primo cum simplici albo; illumina superius; commisce modicum nigri
et parum rubei cum albo et imple vestimentum; adde plus rubei, adde plus
rubei et parum nigri, fac tractus; adde cum amplius nigri et rubei et
fac umbram exteriorem; adde cum impletione plus albi et illumina primo
cum simplici albo; illumina superius; misce menesch cum albo et ordine
quo supra; commisce similiter nigrum cum albo eodem modo; commisce ocream cum albo et
in umbra eius adde modicum rubei. De mixtura vestimentorum illaquear in
XV muro: vero imple vestimentum cum ocrea, addito ei modicum calcis propter
fulgorem, et fac umbras eius sive cum simplici rubeo vel cum prasino vel
ex posti qui fiat ex ipsa ocrea; et viridi membranam in muro misceat
ex ocrea et cinobrio et calce et posti et rosa et illumina; fiat etiam
¶ Cum imaginem vel aliarum rerum effigies protrahunt in muro sicco
instrumento aspergat aquam tamdiu donec omnino madidus sit, et in eo debe-
ant omnes colores qui supponendi sunt, quomodo et calce misceantur
et cum ipso muro siccentur, ut videatur in campo sub lazurio, et viridi
ponatur color qui dicitur veneda mixtus ex nigro et calce, super quem cum
siccus fuerit ponatur in suo loco lazurium temperatum cum ovo modicum habundanter
aqua in motum spatio, et super hunc iterum spissior propter decorem; viride
XVI quoque misceatur cum suco et nigro. De tractibus qui imitantur speciem

pluvialis arcus. Tractus qui imitantur speciem pluvialis arcus fingit
diversis coloribus, videlicet cinobrio et viridi. Item cinobrio menesch viridi
et ocrea. Item viridi et folio. Item folio et ocrea. Item menesch et ocrea.
Item cinobrio et folio, qui hoc modo componuntur: fiunt duo tractus equa latitudine,
unus ex rubeo calce mixto in minio sive cinobrio, ita ut inferior quarta
pars sit rubei illaquata non ipsum cinobrium ~~non ipsum~~ simile cum certa mixta est,
alter de viridi pari modo mixto absque suco, et inter eos fiat albus tractus. Deinde
misce ex cinobrio et albo quot colores volueris ~~...~~ ita ut primus sit
modicum cinobrii, secundus plus, tertius amplius, donec ad hunc plus
donec pervenias ad simplex cinobrium; postea rubeum nigro misce ad ultimum
nigrum. Simili modo commisce colores ex viridi et albo, donec pervenias ad
simplex viride; deinde admisce ei modicum suci, commisce iterum et adde
plus suci; postea misce modicum nigri, deinde plus, ad ultimum simplex
nigrum. Umbras vero in ocrea facias cum rubeo ad ultimum addito nigro, et
umbras menesch cum folio ad ultimum addito nigro; umbra folii
cum rubeo addito ad ultimum nigro. Cum colores ita ponendi sunt
ut ex medio pallidiores tractus procedat et ita ascendat usque ad
exterius nigrum. Hunc tractum plusquam duodecim ita potest mixtis in
quarto loco simplex pone, sive in tertio, et simplex in sexto loco ponas.
Si volueris, vero in quinto loco simplex pone. Si volueris, sexto vel in octavo, vel
in quinto vel in nono imponas eis simplex; vel cum quatuor semper
fiat. Poni debent facias per simplicitatem, et tantum admisce umbram usque
ad albius nigrum. ¶ In hoc opere fiunt throni rotundi et quadranguli
et tractus circa limbos et arborum stipites cum ramis et columpne et
turres rotunde et sedilia in quantum rotunda apparere velis; fiunt eodem super col-
umpnas arcus in domibus eodem opere, sed uno colore, ita ut interius album
sit et exterius nigrum. Turres rotunde fiunt cum ocrea ita ut in medio

sit albus tractus ex utraque parte procedat ocrea omnino pallida et paulatim
trahes crocei coloris usque ad penultimum tractum cum hoc quod misceat
modicum rubei deinde modice amplius sic tamen ut semper ocrea nec
semper rubea appareat eodem modo et eadem mixta fiunt turres et columpne
semper rubea appareat eodem modo et eadem mixta fiunt turres et columpne
ex nigro et albo supprites colore componeant ex viridi et ocrea addito
modico nigro et fuco chiaro colore pingit etiam terra et montes fiunt
etiam terra ex viridi et albo sine fuco ita ut intrinsecus sit pallidus et extrinsecus
trahat umbras mixtas cum modico nigro ¶ Omnes colores quos aliis
supponuntur in muro calce misceant propter firmitatem sed lazurum et menesch
subponitur in muro calce misceant propter firmitatem sed lazurum et menesch
sub anobraco rubeum sed ocrea et folio idem
et sub viridi ponat veneda sub anobraco rubeum sed ocrea et folio idem
XXII colores calce mixti ¶ De sellis equestribus et ottoferis ¶ Sellas autem
castres et ottoferos et sellas piscatorias ac scabella et que sculpuntur
et non possunt corio vel panno cooperiri opportet ut rasuris ferro fricabis
assella sicque bis et dealbabis et cum sicca fiunt rursum assella planabis
protrahe in cerano et tesella metire et dispone opus tuum videlicet ymagines
nes ac bestias vel aves et folia si non opus protrahere volueris post
hoc si decorare volueris opus tuum aurum peculam imponas quam peculam
XXIII tali modo facies ¶ De pecula auri tolle pergamenum capreolum quod fit ex lani
lani et fricabis eam ex utraque parte cum rubeo colore quod obitur ex ocrea
mitissime ter et sicco et polies eam dente castoris sive vel apro
diligentissime donec lucida fiat et idem color ipsi fricando adhereat deinde
incides forpice ipsam pergamenam per partes quadras ad latitudinem quatuor
digitorum equaliter latas et longas postmodum facies eadem mensura ex pergamena
simili quasi marsupium et forent omnes ita ampla ut intras partes rubri
cati pergamene possis imponere quo facto tolle aurum purum et fac illud

attenuari malleo super incudem equale diligentissime ita ut nulla sit in eo
fractura et incides illud per quadras partes ad mensuram duorum digitorum
deinde mitte in illud marsupium unam partem rubricate pergamene et super eam
unam partem auri in medio sicque pergamena et rursus aurum atque ita
fortes donec impleat marsupium et aurum semper sit in medio cum utrum
deinde habeas malleum fusilem mixta ex auricalco manubrium equale
et implanatum et percuties ipsum marsupium super lapidem magnum et equale
et non graviter sed moderate et cum sepius respexeris considerabis utrum
velis ipsum aurum omnino tenue facere vel mediocriter spissum si autem
superaverit aurum in extenuando marsupium excessit scindes illud foris
parte parvo et leni tonitu ad hoc opus facto hec est ratio auree pecule
Qua cum secundum libitum tuum attenuaveris extra incides forcipe particulas
quantas volueris et inde ornabis coronas circa capita ymaginum et
XXIV stolas et vestimentorum ora et cetera ut libuit ¶ Imponendo autem tolle clarum
quod procedit ex albumine ovi sine aqua et inde cum pincello leniter
linies locum in quo ponendum est clarum et cauda cuspidis pincelli in ore
tuo madefacta et tinctas unum cornu incise pecule et ita elevas cum
summa velocitate impones et cum pincello equabis eadem hora oportet
te anhelo cavere et ab alitu continere quia si flatus peculam poles et diffi
cile recipies que cum posita fuit et siccata si volueris ei eodem modo
alteram supponere et tertiam sibi si opus erat ut eo lucidius cum dente
sive lapide polire possit hac etiam peculam in muro et tabula eodem
modo ponere potes ¶ Quod si aurum non habueris de pecula stagnum accipies
XXV quam hoc modo facies ¶ Stagnum purissimum attenuabis diligenter in incude
malleo quantas et quam tenues partes volueris et cum aliquantulum attenuari
ceperint purgabis eas in una parte panno laneo et carbonibus siccis

minutissime teras et stannum percuties malleo et rasuris siccabis prope et
carbonibus, tunc singulis malleis facies donec omnimodo attenuantur, postea
fricabis leniter dente apri, donec ligneam tabulam equalem operi habeas, sint
XXVI deinde coniunges easdem partes una ad latum super ipsa tabula et adhibebis
eas singulas ad lignum cum cera ne possint moveri et supplinies eas
manu tua ex superdicto glutine vernicion atque siccabis ad solem
postmodum accipe de virgultis lignum putridum, quas in apulia cum maderis
scindes per medium et siccabis ad fumum, deinde auferes exteriorem corticem
et interiorem, quem exinde radis in patella munda, adde ei acetum ad
quartam partem et perfunde hoc vino vetere sive cervisia habundanter et
cum ita per noctem steterit in crastinum calefacies super ignem donec tepe
fiat, statim impones tabulas stagneas singulatim et frequenter eas curabis
donec consideres quod aureum colorem sufficienter trahat, postea rursum adhibebis
ligneae tabulae et supplinies glutinem sicut prius, cum siccate fuerint
iam habes stagneas petulas quas impones operi tuo secundum libitum tuum
glutine cere et deinceps accipe colores quos imponere volueris, teres
eos diligenter oleo lini sine aqua, et fac mixturas vultuum ac
vestimentorum sicut superius in aqua feceras et bestias vel aves aut
folia variabis suis coloribus prout libuerit. ¶ De coloribus oleo et
XXVII gummi terendis. Omnia genera colorum eodem genere olei teri et poni
possunt in opere ligneo, in his tantum rebus que sole siccari possunt, quia
quotienscumque unum colorem imposueris, alterum ei superponere non potes
nisi prior exsiccetur, quod in imaginibus diuturnum et tediosum nimis est. Si
autem volueris opus tuum festinare, sume gummi quod exit de arbore

cerasi sive pruno et concides illud minutatim pone in vas fictile
et aquam habundanter infundes et pone ad solem sive super carbones donec
gummi liquefiat et cum ligno rotundo diligenter permisce. deinde cola per
pannum et inde tere colores et impone.

Omnes colores et mixture eorum hoc gummi teri et poni possunt preter mi-
nium et cerusam et ~~[illegible]~~ carmin. qui cum claro ovi terendi et ponendi
sunt. viride hyspanicum non misceatur suco sed glutine sed per se cum
gummi ponatur. aliud vero miscere potes si volueris. Quotiens vero co-
XXVIII lores ponendi sunt, omnes colores sive oleo sive gummi tritos in
oleo ligno ter pone et pictura perfecta et siccata deinde lato opere ad
solem diligenter linies cum glutine illo vernicion et cum defluere
ceperit calore leniter manu fricabis atque tertio sic facies et si non
XXIX penitus donec penitus siccet. ¶ De pictura translucida. Fit et pictura
in ligno que dicitur translucida et apud quosdam vocatur aurocola quam sic
compones. tolle petula stagni non linita glutine non colorata crocco
sed ita simpliciter diligenter polita et inde cooperies locum quem ita pin-
gere volueris. deinde tere colores imponendos diligentissime oleo lini
ac valde tenues trahe eos cum pincello sicque permitte siccari.
XXX De molendo auro in libris et de fundendo molendino. Cum preparaveris
imagines in libris vel literas, tolle aurum purum et lima illud di-
ligentissime et mundissimo pelvi sive bacino. sicque lavabis
illud cum pincello in concha testudinis vel conge que de aqua tollitur
deinde habeas molendinum cum pistillo suo utrumque fusilia ex metallo
cupri et stagni ita mixto ut tres partes sint cupri et quarta
stagni mundi absque plumbo. Huius ita compositum fundatur molendinum

ad similitudinem mortarioli et pistillum eius circa ferrum quod nodus
ita ut ferrum medium procedat grossitudine unius digiti et longitudine
modice amplius pedis dimidii cui ferro tertia pars infigatur
ligno diligenter torno ad longitudinem quod vim volue et rectissime
forato, ita cum inferiori parte in fine ad longitudinem quatuor
digitorum sit rotula sive lignea vel plumbea tornatilis et
in media parte superiori figatur corrigia qua trahi et volvendo retrahi
possit. Post hec mittatur ipsum molendinum in foramen super scampnum
ad hoc aptatum inter duas columpnellas ligneas in ipso scampno sic
inter fixas, super quas sit aliud lignum eis insitum quod
possit erui et reponi in cuius medio in ferro sit foramen in quo
volvatur pistillum molendini. His ita dispositis, mittatur aurum diligenter
purgatum in molendinum addita modica aqua et imposito pistello
absque superiori ligno coaptato trahat corrigiam et revolutam permittat
rursusque trahat et revolvat sicque fiat per duas vel tres horas
tunc superius lignum eruat et pistillum in eadem aqua cum pincello
moveat et modice teneat donec et quicquid auri cum aqua exierit
molitum est, rursumque imposita aqua repositoque pistillo et su
periori ligno iterum molat eo ordine quo prius donec omnino exeat
cum aqua. Tali modo molendum est argentum aurichalcum et cuprum.
Sed aurum diligentius molendum est et levius trahendum sepiusque
respiciendum, quia mollius ceteris metallis est, ne forte adhereat mo
lendino vel pistello et conglomeretur, et si propter negligentiam contigerit, quod
conglomeratum est eradat et eruat, et quod reliquum est usque ad effectum

molat. Cum eo facto superiorem aquam cum sordibus de bacino infundes
inde aurum diligenter in aliam concam lavatam mundam, deinde infundes ei
aquam et cum pincello move, et cum per unam horam manutenueris
ipsam aquam in alteram concam pone, fundes et illud minutissimum
quod cum aqua exierit, rursusque imposita aqua super carbones cale
fac et move ac sic prius minutum cum aqua eice. Ergo facies
donec omnino purgatum; postea ipsum minutum releva eodem ordine hoc
et tuo quicquid auri subrepsit post ad misse eodem ordine lavabis
argentum aurichalcum et cuprum
Deinde tolle vesicam piscis qui vocatur huso et lavatum aqua tepida
ter et incides particulatim, ac mittes in ollam parvissimam cum aqua
sine mollificari per noctem unam, et in crastinum coques super carbones
pone ita ut non bulliat, donec probes digitis tuis si adhereat et cum
fortiter adheserit bonum est gluten

XXXI

Quomodo aurum argentum aurichalcum et cuprum in libris ponatur. Postea
tolle minium purum et adde ei tertiam partem cinobrii teres super lapidem
quod diligenter terito postea claro ex albumine ovi in estate cum aqua in
hieme sine aqua, et cum purum fuerit mitte minium in cornu et infunde
claram impositoque ligno move modicum et inde cum pincello imple
omnia loca in quibus aurum velis imponere. Deinde pone ollam illam cum
glutine super carbones et cum liquefactum fuerit funde in concam auri et lava
illud inde, cum effuderis in alteram concam in qua purgamentum
servatur rursus infundes gluten calidum et tenens in palma manus
sinistre move diligenter cum pincello et pone ut tam volueris spissum
vel tenue sit, ita ut glutinis modicum sit quia si superhabundaverit

rugressat aurum, et non recipit fulgorem, postquam aut siccatum fuerit.
polies illud dente vel lapide sanguinari diligenter limato et polito
super lapidem corcana equale ac lucidum quod si contigerit per negligentiam
gluttinis non bene cocti fuit ut aurum in siccando se pollicerit vel per
nimia spissitudine se elleverit habeas penes te clarum ovi tuis sin
aqua percussum et move cum pincello de eo madidato ac leniter linies cum
aut siccatum fuerit denuo dente vel lapide fricabis hoc modo aurum et
argentum aurichalcum et cuprum in suis locis pones et fricabis chrisomon
XXXII decoret picta arborum stagno et croco sive vero neutrum habuerit
et cum opus tuum decorare volueris quomodo tolle stagnum purum et
rasum minutissime mole et lava sicut aurum et pone cum glutine in locis
vel in aliis locis quos volueris auro vel argento ornare et cum positum
dente tolle croceum quo stagnum coloratum perfundes illum clarum sine aqua
et cum per noctem una steterit sequenti die cum pincello cooperies ea loca quae
volueris deaurare certum vero habeto loco argenti deinde facies subtiles
tractus circa limbos literas et folia et nodos et communiter cum penna
et patinas vestimentorum ac cetera ornamenta de ipse de auro ponendo in
accipe clarum et pone bene ubi debes ponere aurum in libris et dimitte
pausare aliquantulum et incide aurum cum cultello ad magnitudinem unciarum
spacii et habeas pincellum de pilis illius bestiole quae vocatur coniglus de
cauda catulle et pone in ore et cum aliquantulum fuerit balneatum accipe
aurum cum illo et pone bene ubi ponendum est et sic ponendum est aurum in
argentum et stagnum per totam literam deinde dimitte pausare aliquantulum
postea cum lapide onicolo vel amatiche sive cum dente lupino vel
vesino et soldabis aurum vel argentum sive stagnum super lapide de

politum sive super laminam de corne facta ad similitudinem pectinis /
Sed quidam ponunt cum zafrano vel croco et plus resplendet aurum ar-
gentum et ~~stagnum vel plumbum~~ Item quidam faciunt mixturam de albo
et de brasil et ponunt siccata clara et iste melior est et plus resplendet
aurum argentum in stagnum vel plumbum.

C Incipit de lazur qualiter distemperetur

Accipe pulverem de lazur et mitte in vase mundo id est in bacino vel olcera
marina et mitte intus aquam purissimam et tere diligenter cum digito deinde
mitte in alio vasello et illam purissimam crenam quam sunt inveneras tere diligenter
et si inveneris aliquid putredinis sive pilos vel aliud super proice et cum bene
tectum fuerit dimitte pausare deinde proice aquam et per unum diem dimitte siccare
sine aqua. Item deinde accipe gummam arabicam et mitte cum aqua purissima in vas
vitreum bene coopertum et dimitte pausare per unum diem vel duos quae quanto
plus manserit tanto plus fortior erit et durabilis cum autem volueris
operare distempera azur cum aqua ista ita ut due partes sint de aqua /
ista tertia pars de clara et erit durabilis et tempera omnes colores de aqua
XXXVIII ista excepto viridi et cerussa et minio et carmin. Item accipe pergamenum
vitulinum et incide minutatim cum forcipe vel cum cultello et lava cum
diligentia bis vel ter in aqua sive usque dum bene purgatum fuerit et in olla sua
in alio vasello bene coperto pone et tene cum aqua et de eo quod cooperi
eum ne aliquid putredinis intus ingrediatur et dimitte ad coquere ita ut siccet
usque ad tertiam partem postea cola eum per pannum diligenter et mitte in alio
vasello bene coperto et repone in loco secreto aqua ista congelabitur et
sexto die vel tertio aqua ista revertetur in pristinam aquam postquam sicut
quando volueris item tolle quoque anguille diligentissime rasam masse et bene
et eodem modo coque (coria) et respira sicut dictum est supra item ossa quoque capitis lupi
eodem modo cocta tantum valent item possas sicca diligenter lota in calida
aqua ii et ita coque et respira Similiterque horum colorum adde et ...

partem azurini lucidissimi. Hec omnia potes facere quando volueris.
Accipe lac de asina statim ut mulsum fuerit et distempera lazur.
Sed notum tibi sit quod non debes dimittere lac separatim sicut facis de clara
quia statim amittit colorem et inutile est.

Incipit de brasilio

Accipe brasilium et minutatim rade cum cultello et pone in vase pulcherrimo
et distempera cum clara et pone aliquantulum de alumine, tere bene cum digito.
Ista reddit colorem ita ut non mutet colorem. Accipe spumam que innatat
in coctis et distempera cum aqua sicut dictum est supra de alio genere.
Cum autem volueris operari mitte parum de aqua ista in brasilio et insimul
bene misce insimul et labora. Item accipe calcem vivam primo et misce in
simul et non mutabit colorem.

Incipit de anabrio

Accipe anabrium et tere fortiter cum aqua super lapidem et mitte cum aqua in cornu
bovino vel de vitreo et muta aquam bis vel ter usque dum bene sit pro
purgatum. Deinde proice aquam et dimitte siccare sine aqua per unum diem
et mitte intus aliquantulum de rubedine ovi, et accipe ceram que exit
pellifica de pellis et tere aliquantulum simul et distempera cum clara et labora.
Item quidam miscent terram partem minii vel calcem usque ad medietatem
bene tere super lapidem et postea accipiunt terram partem rubedinis ovi et mittunt
in cornu de plumbo ~~bovino~~ sive de stagno et melius valet. Et quidam dicunt
quod ille color melior sit. Hoc tamen notum sit quod quidam affirmant
quod anabrium fit de auro argento et minio et de puro plumbo.

Incipit de viride qualiter distemperetur

In estate accipe viridem sume sucum in vase eneo ita ut non race

mi non frangatur et dimitte in vase tamdiu donec clarus fiat. Postea
feces proice et claram suam in eodem vase retine et mitte intus viridem
et cum digito distempera et super dimitte donec feces resideant. Demum
accipe viridem de super claram et proice feces et mitte viridem in vase ad
solem in duabus aut tribus vicibus. Illud per diem cum digito move et sic
dum factum donec perfectum sit. Alii sunt qui dicunt quod si manserit ad solem
amittit colorem. Et dicunt ut siccetur in loco secreto bene coopertum. Item
accipe herbam que vocatur ruta et tere diligenter in mortario et exprime
sucum in vase eneo et tamdiu dimitte in vase donec clarus fiat. Postea
feces proice et claram suam in eodem vase retine et mitte intus viridem
et cum digito distempera et ita facies sicut dictum est supra de racemis.
Item eodem modo facies de porro sive de caule per ipsum sucum quod dum
volueris etc per unum diem vel duos. Quando vero volueris laborare
accipe de viridi isto in alio vasculo vel vitro vel eneo et
labora. Quod si aliquantulum durescit ita quod non bene curreret mitte intus
de vino vini quod potius in gutta una vel duas. Et si fuerit vinum
bullitum melius erit. Et quidam terunt viridem et azurum aliquantulum super
super lapidem sicut anabrium. Viride falsum non valet in libro. Viride
XXXIX Yspanicum temperabis vino puro. Et si volueris umbras facere adde
modicum sucum gladioli vel caule sive porri viridi et cerosam
et carminum temperabis claro. Omnes mixturas si indigueris ad pingendas
ymagines corpore in libro in primis tenuissime demum spissius
per hec vero semel.

XL De generibus et temperamentis folii

Folii tria sunt genera: unum purpureum, aliud rubeum, tertium saf-
fireum quod si temperabis tolle cineres et cribra eas per pannum et

perfundens eas aqua frigida. Sic inde cortulas in similitudinem panis
mittes, et eos in urinam donec omnino candescant. post diutissime cum
duxerint et postea friguerint, iterum inde parte in vas fictile perfulis
torum, et move cum digito; cum ipsum resederit liquidi, perfundes inde
folium rubeum et teras illum modicum super lapidem, addes ei itum [illegible]
ure calcis, et cum itum fuerit, ac sufficiente perfusum color illius per
pannum et terendo cum pincello ubi volueris, deinde spissius erit. Si
placet in similitudinem pallii paginam facere purpureo solo cum [illegible]
prime calore perfuso pinge cum penna - - - -

De albatura gipsi super corium et lignum et tabule altarium sive hostiorum

XVII

Primum preparata dicitur. Ungat in colore instruo quo utitur dolator sive tornator; deinde opponatur glutine casei quod hoc modo fit. Caseus in aliis minutatim incidatur, et aqua calida in mortario pila tundendo lavetur donec aqua inde aliquis pura inde exeat. deinde casus attenuatus manu mittatur in frigida aqua donec indurescat; postea teratur minutissime super ligneam tabulam equalem cum alio ligno; cumque versa mittatur in mortario et pila diligenter teratur, addita aqua cum viva calce mixta donec spissa fiat; ut sic factas hoc glutine ~~patinas~~ tabulas coniungantur, postquam siccantur, ita sibi inherent ut nec humor nec calor disiungi possint. postmodum equari debent cum planatorio ferro quod curvum et intus acutum habeat duo manubria ut utraque manu trahatur. unde raduntur tabule, hostia et scuta, et ita radantur donec omnino fiant plana; deinde cooperiunt corio crudo equi sive asini sive de corio [illegible]

bovis quod ante madefactum mox in pilis crassis fuerit. deinde aliquis pilis extorseretur, et ita humidum glutine casei superponatur.
quo diligenter exiccato tolle maxuras eiusdem corii similiter ex
eius preparata madefactas et incides cornua eorum minutim
confracta malleo feriendo super incudem; impone in ollam novam donec
sit dimidia, et imple eam aqua et sic adhibe ignem donec
exterior tertia pars eius aque sit ita ut cum bulliat et ita probabis
sit digitos tuos humidos eadem aqua, et cum refrigerati fuerint bene
glutinosi sibi adherent.

XVIII

De azur quo fiat quod est melius eo quod de minera sit extractum

Cf. Lib. de color. p. 56.

Accipe marmor valde album et assa ipsum in igne simul per diem
et noctem. deinde postquam assatum fuerit valde diutissime teras; deinde
pone spumam que in caldaria tinctoris in qua indicus color fit [illegible]
ex qua pone marmoris pulverem imbibe et tere super petram marmoream
fortiter, et cum desiccatum fuerit iterum imbibe, tamdiu facias donec
azurii colorem habeat. deinde de lapide remove et reconde et cum opus
fuerit utere.

De calcecumenone, et quid sit aut quomodo fiat lege infra ff 15. h. g. Calcecumenon est aut [illegible] cum sulfure

Quo fit flos eris

i. es ustum vel pulvis eris adusti. A. I. *

Sume calcecumenon, sal, amoniacum, et album, ramenti omnium tres partes equales, tere bene simul et pone in aceto fortissimo, et fiet flos eris in die uno.

De serico quo fit · i. de minio quomodo fiat

Sume cerusam exqua unam magna scutellam imple pone sup
eam aliam q prima cooperiat deīn 2 ptea fac circha ipas lentu igne
p duas horas aut tres · pthec aut pmitte infrigidari 2 sic remo
ue ...ulum 2 inuenies bonu sericu

Cola fit sic

Castus vetus maneat i aq̃ j ul iij dieb3 extrahe ptea 2 luiet et
ducat sup marmor cu calce viua et colla ú aut nisi tumefiat
iunge cu suco ul pulver ferulastri q capsia de pulue dico distépare
cu ptea unge locu cu lacte amilis 2 detumescet imple olla vitream an
decam j · pondere argenti viui 2 duob3 sulfuris albi vel croceri colori
2 pone ipsa ollam sup decem pedestas 2 fac igne i circuitu ampulle
lentissimu tn 2 cooperies os olle paruli tegla dum videris fumu ru
beu ul croceri coloris copis 2 qn e rubeu qi vermiclin tolle ab igne

Compoicio lazuri

Folia floru viole colliges i mortario mudo teres bn 2 mitte sapone ex
assungia sine calce mundu facies stamia cu aq̃ tepida 2 solue sa
pois i libra aqua j · 2 facta sotilit ipm sapone cu aqua 2 dimitte
refrigescer pthec mittes ipam comixtione i terra floru 2 mittas
illa ip vas vitreu i q possis mitter vbi pones vbi pt aliq tpis
amiste 2 pmoue illud cotidie i die semel usq ad ep̃domadas duas
pthec iij pmittis iij pmoues deīn decoqs ptea tolles libru fusto
marus qd e porphirius q ht folia veluti cultellus simil 2 ipm
desiccabis i mortario ... 2 dimittes sine sapone mittes ...
2 ptea tolle comd coporis libras duas de lilio maior fusto ...
alis corpis spumata si forte e exppumatu sapone aut ... solute

e crudu mitis 3 iij orine spumate libra una 2 lento igne
decoq p horas viii si nisi viride e mittis aera si 6o nisi
vet pus alume mittis si ambuorum ... ollo lilio donec
sic mittis q sufficiat 2 decoqs custod aut meaonis i illo bn
mouet osidera calidu cu no demostrat fladu no demostrat colore
ecotto aut lento igne debet ee aq̃ q̃o cast expedit q ripa deb3
comixta cu sapon si comixtion dz dicim 2 ita coxiom adequado
ante de fornace tolle cicabum talle ubiad manu et imple olla
noua coclcis marinis 2 dexilla ea 2 mitte i furno ut bn decoqt
ptea puluiza eas 2 cu pano collet q pulius imbuat spuma
indic 2 ... sole dessacet sten no inlto ptea sup marmor du
cat ut icorporet deinde imbuat usq3 ... 2 p vnaqz vice bn
dessacet i sole fin xij vel xv ps optimi lazuri imspicat illi
pulueri sic azure distempet cu aq̃ frigida 2 imbuat pulueris
pulus 2 subdito dessacet 2 caueat ... 2 plurica ... si azu
no inueiat dimidia vii melis rubei distempet cu aqua 2
una libr pulus ... imspicat 2 sic dum dessacet

Sperma aut sic fit

R · Indici vnc · j · xxx vncias aq̃ calide apponas et sic ducat
cu aqua spuma accipiat de azure ... fit q e melius eo q
de mina extrahit · Sume marmor valde album 2 assa ipm
i igne fimi p die vnu 2 nocte & q ptius assatu fuit valde dura

Cinabriu expositio

P decarguros inuidi ptes duas · Sulphur unu pte · j · mitte i amp
ulla sine fumo 2 lento igne decoque 2 facies cinabriu 2 lauia

Aeri mundissimi compositio

Petala eramea rade utile ⁊ suspende sup acetu acrimu et pone ad sole imobile ⁊ ubi ipa petala flore colligunt tolle ⁊ rade illa leuit ⁊ facies erami mundissimu.

De psimithir

Psimithi quale nos cerusa dicim⁹ opoit sic. petalla plumbea rade utile ⁊ suspende sup acetu ⁊ collige ipm flore ⁊ laua bn donc mundu fiet ⁊ facies psimithi

De minio

Miniu qlem nos sirico dicim⁹ cpoit sic plubu purgatu mitte i ollam noua ⁊ coq i fornace dies viii cu lignis continuis ⁊ ptea api ipm cercabium ⁊ pluries serico ⁊ laua utilr ⁊ habebis meli⁹ serico ⁊ rubeus sicut cereo cogt ex psimithim in illo ordine sicut diximi de plumbo.

De porferico colore

Porfericus color opoit sic fac lamias fereas tenues ⁊ mitte i cacabo nouo ⁊ coopias ⁊ coq i fornace sicut sirico.

Lacca ~~opoit~~ sic tempat.

Tolle duas ptes de alumē optio ⁊ una pte de lacca ⁊ lento igne coq cu urina dispumata.

Calcantu cpoitu sic

Aceto acrimo impleto sarmitu ⁊ lamias ereas de sup pone erugine qua creant calcatu dicat

Cacina cponitur sic

nitri p. j. sulphur p. j. Alia cachina. aluis p. j. sulph viuj p. j. nitri p. j.

Tinctio uitri i psimium

Uitreu preassinu tinget sic te interu bn ⁊ lima erame mundu ⁊ mitte i libr de uitro eramis ʒ iij ⁊ coq p dies tres

Alia tinctio

Mitte i libr uit eramis ʒ j. aluis campana ʒ iij ⁊ coq p dies iij

De latte uitri colore

Cu latte color uis tigere i libr uit mitte stag ʒ iij ⁊ coq p dies ij.

De sanguineo uit color

Si i sanguineo color tingere volueris i libr uit mitte cinabriu ʒ iij ⁊ coque p dies duos.

Si i colore rubeo tigere volueris

In libr uitri mitte psimithii ʒ ij ⁊ coq p dies ij.

De coctione cinabrij

Cinabriu coquit sic. Accipimus mundissimu spume argenti uiui sulphuris uiui parte j. argenti uiui ptes ij ⁊ ipa mundissima tolle ampulla forte ⁊ sine fumo sulphur iterum admixtu argento uiuo mitte i amplam no plena ~~[illegible]~~ minus uitrem uncias ij [illegible] si maior e ipa ampulla iij ʒ habeat minus ⁊ mixta [illegible] ⁊ fac fornace minore uitrearij ut ampullam largior capiat ⁊ de mitte locu ubi ampla ingrediat ⁊ dimidu [illegible] fornace dimitte ⁊ aliam fenestellam unde exalet flama ⁊ circumitu signu coctionis hoc e dum uideris amplam porfirizante fumum ⁊ colore facete ut cenobriu desine succendere, nam ex multo incendio ampla crepat ⁊ du crepat coctu fuit dimitte refrigerare.

Lulax i. indicum componitur sic

Iari ℥ ii vitroli mundi ℥ iiii, alumi egiptiaci ℥ ii, gratum ℥ ii, iarim et vitroli et alumi spasatum i. gratum semetum pista minu dit et tolle sapone ex oleo sine sale dimidium unce, et commisce i ipas tres spes deinde tolle quantum pistatum ut opts tu commisceri supradictis spebz et desicca diligenter, et dimitte die una ragestere postea commisce urinae dispumate libr. i. et te dimicas, et si e cacabos fereus, et si non i testeo mitte et coq. usque ad coctionis a donec veniat ad tertiam partem et tolle gipsum coctum bene pistatum mitte dimidium unce et tolle coronc commisce gipsum et desicca dimicans et mitte i vase et pone ad solem et dum stamperit frange petra et lapa siccare.

De confectione sicarini

Sicarinum conficitur sic lacca mundissima libr. i. urina expumata l. 6. commisce et decoq. mundit et non dimittas ultra modum bulire et tolle ossa canteri munda et macinatum mundum et te quantum sufficiat et mitte i lacca et tolle simila et de liquore bene infusa aqua ℥ i. commisce omnia hec i vase et dessicca ad sole utilit et inter.

Alia compositio lulazin

Flores caucali et flores lilii mundi et viole duarum et viole de veno la minore partes partes duas de viola maiore partem i. et fac mal gamia cum aqua de ~~[illegible]~~ lilium veneti maiore partem i. et item cum liquore utilit et ponatur i vas vitreum viole autem minores semota facit malgama donec inca alumi capparacum spuma i libr. de zagina iiii specie alumi sol v. saponis ex assungia sine sale calce ℥ ista decoq. medicum et te gratum concrematum libr. i. postea commisce

malgamia decocta cum ipso grato et utilit te donec fiat pulvis tolle postea pone ad solem.

Quomodo quianus balatasion nascatur et colligitur

Quianus balatasion nascatur i locis studis nascitur ex rosa estivo tempore colligitur sic collige illa et repone ad solem donec siccetur et postquam siccaverit te bene postea tolle coclea marina maiore et lava bene et te et mitte ex ipsa coclea libr. iiii, et de aquiano balatasion libr. iii, saponis libr. xx. iarim ℥ iii. sapone ex oleo coctum lenit omnia ista commisce ita et repone i vase novo testeo et coopri et mitte sub letamine dies xx.

Roseus color componitur sic

Tolle lactam te utilit et commisce cum urina expumata et decoq. bene lento igne et ex ipsa coctione mitte ℥ i. lulazin sol i. terra ad solem pone ad solem.

Compositio alitine

Cinabr. ℥ i. lulazin sol ii. psimitium sol i. et ita bene pone ad solem.

Alia compositio

Flores papaveris te exprime de suco mitte ℥ ~~[illegible]~~ i. cinabr. ℥ i et dimidium lulazin sol i. commisce et ita repone ad solem.

Alia compositio olonexis

Vermiculum libr. iii, aliud vermiculum certum quod i foliis cedri nascitur libr. una de coctione lacte sicut diximus supprius libr. i. tolle et coq. cum urina expumata et mitte ex ipsa urina i cacabo et tolle ipsum vermiculum totum et mitte i linteolo raro et de lava i ipso cacabo libr. c ipsa urina decocta et itum mitte ipsum coctum i mortario et pista et de lava i ipsa urina hoc facies tamdiu donec consumet ipsum coctum

et postea decoque utile commixta coctione excocta, et tolle urinam mundam et mitte in cacabum et cooperi bene et mitte in furno mundo et coque et ubi refrigidaverit postea tolle utilis ex ipso pulvere mitte libre iij in suprascripta coctione et debulliat bene usque ad tertiam et depone ad solem donec purget

Alia compositio vermiculi

Vermiculum libre dimidium aliud vermiculum qualis nascitur in foliis cedri — den. unc. i ~~trita utile~~ psimutium den. unc. i cribrata den. unc. i ita utile pone in cacabo et adde urinam expumatam libre x et mitte in anteolo raro ipsa ipsum coctum et lava in urina donec consumatur ipsum coctum sicut superius docuimus et postmodum decoque donec veniat ipsa urina ad dimidiam partem et repone ad solem.

De glutine petre.

Petre gluten hoc modo fit, marmoris candidi trite fac pulverem et tolle ythiocolon unc. i tauricolon unc. i et mitte cum aqua commixta et coque dum bulliat mitte pulverem marmoris et fac gluten marmoris.

Alia compositio

Petre gluten aliud hoc modo fit ythiocolon unc. ij casei gluten unc. ij mitte ex pulvere marmoris sicut superius.

De glutine auri

Auri gluten sive argenti quod dicitur chrysocolon et argyrocolon conficitur sic Aurum commixtum cum argento vivo mitte in canna et pone super prunas donec ardeat ipsum argentum vivum et postea tolle aurum et tere in mortario mundo donec fiat pulvis et commisce illud cum sapone ex sole quantum sufficiat tocius tracocole (?) Sive et ex argento mixto cum argento vivo sic fiet sicut superius docuimus ex auro

De ligni glutine

Glutinatio ligni in aqua ythiocolon unc. i tauricolon unc. i lacte ficus unc. i lac animalis unc. i ista misce cum aqua et decoque est gluten optimum ad sculpta ligna. Si lignum in lignum iungere volueris. Si autem ossa in lignum bis iungere casei gluten unc. commixtum cum ythiocolon unc. ij mitte et decoque in vino et calefac modicum ipsa ossa et ex glutine calido glutina.

Compositio lincolon ad exauracionem lincolon

Libre ij gumme unc. i rasine sappini unc. i omnia ista coque in vase testeo.

Lincolon libre ij gumme unc. ij resine unc. i aceti sol. ij ista trita commisce et coque sicut superius

Differencia exauracionis

Differencia exauracionis sive in ligno gumma amigdale infusa in aqua die una deinde teras ipsam gumma utilis cum aqua addito aceto quod sufficiat tinge ipsam aqua cum gumma tepefacta omnia lento igne in noctem sicut operari in ligno

Differencia exauracionis in pannis lineis

Tolle album ovi subtile et addito et addito aceto quod sufficiat, tingue et commixta et trita, et repones in vase inter lincolon unc. i gumma infusa unc. i croco quod sufficiat commisce cum aqua decoque ista trita cum pistilla ubi necesse est in exauracione petalarum operare.

Inductio exauracionis in stagno petala fieri

Solve bene ipsum stagnum et effunde paulatim in marmore et facies petala subtilia sicut ex auro, et pone sicut est petala ut supra docuimus et

coq erba celidonie et ex ipsa coctione colata mitte ℥ iij auripigmenti fissil sol. j.

Crisocolon i omnia·

Calcucecaumenon ℥ j, saponis sine calce, olei sine calce sol iij chalcitarii sol j, ista omnia commisce primum et cum calcucecaumenon utile pulverem facies, et calcitarium semoti, et commisce cum sapone et qui mitte fuerit aqua, et facias crisocolon

Alia crisocolon

Calcucecaumenon libr. j. alum sol ij

De calcucecaumenon

Calcucecaumenon fit ex eramine mundissimo, petalla examentanea munda mitte in cacabo novo, et postea asperge sulphure, deinde pone petala, et similiter asperge sulphure donec impleas ipsum cacabum et postea pone ipsum cacabum in fornace vitrarii et coq per dies iiij et cum refrigidaverit confringe eum minutatim et postmodum in alio cacabo repone ipsum eramen cum alumine asiano secundum operacionem sulphuris sic cooperitur ipse cacabus et liniatur cum argilla secundum operacionem prioris et constringe per dies sex et postea confringitur et invenies factum calcucecaumenon ad gluten auri

De electro·

Electrum sic fit, pone duas partes argenti, et eramini tercia et auri tercia et conflatur·

Compositio auripigmenti·

Auripigmenti fissil terre mundi ℥ j argenti vivi ℥ j auro tecmuste j auri autem batte et fac petala et mitte ipsa petala et ipsum argentum vivum in olla et decoque bene et exagitata donec fiat pandius

De diversis coloribus

Memoratis diversorum colorum, orcea terra est pandia ~~omnium diversorum~~ omnis composicio colorum

calcucecaumeno ex eramine fiet, cinabrium ex argento vivo fit, ebatum autem terre et lignorum

De herbis et terris et lignis

Est arbor non alta in membris interiore unde est primum dusocolon ligni nuces cortices est fructices obtime cortices sunt, cicla cortex mali granati est, ulmi cortices, celsi cortices, hec omnia tinctoris sunt rubea silvatica liza est, conoctolopos resina omni specie ex pino et sapino coquitur prior recocta, procula semel· cedrea ex ligno cedrio coquitur resina abietina ex abiete nascitur, zigea ex zigeo nascitur, gumma ex acancia, gumma ex amigdala, coralius ex mare, coglu ex mare cinerum autem ex glande et ficus, omnium istorum regressio in ea concepit que ex urcia dispumata aceto et aqua pluviali·

De mensuris·

Mensure autem sic est ordo, cabus sunt libr. x, sextar libr iij congius autem libr. xij

Dealbacio martis i argiros

Si eris album vis facere cum conflaverit cepis adice vero si non parata, si autem candidum vis facere paratum.

De constructione fornacis

Disposicio vel constructio fornacis superior vel inferior debet esse ipsa fornax velut vitrearii ut cum tribus cellis superiore in ponuntur vasa in qua minor vapor ministratur, ut paulatim refrigerent vasa alia vero cella est in qua solummodo vitrei vel vapor et coquitur tercia vero est in qua ligna mittuntur, et flama continua et vehemens ardet in qua operatur vitreari vitrea vasa, ita non optime construere fornacem in coctione prout signatore constituimus

Sagita que igne emittit

Rubinus presius aptus hec erit confectio. Napta ℥ j. Stupium sol
ij. pice arida sol iiij. Sulfur vivum munda gutta sol iiij. j.
~~clamatid~~ clamatida sol j. Sal marinum sol j. lapidem sagaten
sol j. Sapone exspolinatum sol j. ista tolle et mitte in mortario
marmoreo cum ~~aut~~ arnaro ferreo te subtiliter. primum quidem mitte napta
et stupium, et pice et clamatida, et sulphur vivum et gagaten et sal
marinum, et te subtiliter. postea mitte oleum ex olivis, et sapone et lac
mulieris dragmas. Sol j. et te subtiliter omnia in unum, et pone per tabulos per
dies quatuor vel quinque, aut amplius. hec unas sagite stupa
molli ex lino ~~intinge~~ intingnie et torque funiculum subtile quod illo
debeat capere per ipsum pertusum tabule, et circunda ipsam sagitam
et reliquo pinge ipsam sagita sicut predixi. et dum tenue
arcum incendis igni, et continue dimitte ubi erit indicium sagitandi.

Compositio dadamie hec est.

Napta mundissima libr. j. mulino ℥ iiij. oleum de olivis mox coller
tis et miniate libr duorum annorum pinsi sol iiij. colofonio mund
liquate ℥ ij. et sol j. petrolle sol iiij. aurias sex prius dic ℥
oleum terebentine ℥ j. oleum lauranum sol ij. pice espissina sol ij
bile et hec compositio mitte ellectro simul spetierum iiij flato pinsi spe
ciebus climatidis. Compositio napte que superdiximus.

Compositio napte que superdiximus

hec compositio napte xij speciebus coctio aut talis est. tere omnia ari
da, et admisce cum humidis, et defecata bene mitte in vase testeo bi
tumiato, et dimitte duos dies, et postea calefacies modicum ut bu
liat, et dimitte refrigdare. hec napte compositio.

Compositio picis

pice arida ℥ j. et dragmas ij. sulphur vivum sol iiij. resine dragmas iiij

De oleo aque.

Cera i. aqua oleum que alij dicunt amor aque. nascit autem in aqua ubi est alba terra
et russa aut nigra. est autem aqua crassa et tortuosa, et in autem de
aqua fiet mulino quod dicunt amor aque. Collige autem sic. amisce apoli
si est calidus et aquosus usque in mense octobrio colliges illum sic. Tolle
lanam molle lavata utiliter, et impone super aquam, et exprime in vase
vitreo habente in fundo ipsam ampullam pertusam mediocrissimum velut
acu, quem claudes cum cera, et pone ad solem diebus x et x noctibus
immobile, et postea tolle cera, et aperi ipsum pertusum, et suppone lana munda
donec deliquet ipsa aqua et remaneat solus amor aque. Itaque ex amor
aque, mitte dragma una. Balsamum mundum ℥ j. Aurias sex. oleum siliquini
alij oleum ricinum dicunt, alij non vistum sol j. pice espissina sol j. de
aurias xij. pice ex pinio sol j. Sapone ex oleo sol j. terebias
j. herba capillaria que nascit in fundis aquarum in parietibus arida tota ℥ j. et
aulocinas alij ceropia dicunt illa subtilis ramosa spinis involuta
albidas, cum mihi exinde accedunt candelas. nascit autem in locis petrosis
et asperis folia sicut ruta et spissa, arida et trita sol iij dragmas j.
rebastias, alij curcudera dicunt, nascit sicut rubus fortiores ramos
habens et spissos fructus non similes zizisie plus rotondos tangulis pri
losa, ipsa grana siccata et trita semotim. post hec commisce omnia
adde et gigea sol ij. commisce et te utiliter. repone in vase testeo bi
tumiato et lento igne buliat semel fit compositio picis –

De Grisographia

Aurum obrizum batte cum maleo in incudine subtilissime quantum plus
potes et incide illud minutim cum forficibus, et misce cum argento
vivo una parte auri et xiiij partes de argento vivo et sunt simul

die ac nocte vna ⁊ freqnt' cōmiste illud cū aceto i vase vitreo
alia v° die mitte illud i caza ferea ⁊ pone sup carbones viuos
⁊ tamdiu tene ibi illud vsq3 dū calore recipiat deīn mitte illud
i aqua frigida vsq3 ipa cazala Iterū tolle ipm de ipa aqua et
mitte i pano lineo ⁊ exprime fortit' ⁊ illud qd i linteolo remāsit
mitte i mortario porfiretico ⁊ mitte sulphr' .ij. pond. qual
fuit illa vena auri ⁊ cōmiste i vnū ⁊ tere fortit' cū pistello
porfiretico donc de ipo auro sanu nō pareat deinde pone illud
i ipa caza ferea ~~deīn~~ sup carbones viuos ⁊ sufla modicū
donc auru i atro color deueniat, ptea mitte illud i gealla, cū aq
munda, ⁊ cōmiste illud cū acetabo vsq3 dū vbulet ⁊ lauabuntur
viab ⁊ aqua ... ... mutauis sua ⁊ ptea cola illam aqua
qd ibi inuenies de ipo auro i calice ptq3 aut optie illud lauo
mitte i calnello cū bumbace noua ⁊ mitte cōmidi i fectū ⁊ tur
bula illud ⁊ cōmiste ⁊ scribe ⁊ freqnt' volue ipam bombace ⁊
cū siccauit ipa scpto poli cū ematite lapide.

Comidi aut cōficitur sic

pone illud i vastello vitreo cū aceto acro ⁊ opila optime et
pone ad solem diebz duob3 estatis tpe ptea mitte aqua ...
acetū fuit ⁊ pone ad solem dieb3 .vj. deīn mitte amoniacū ibi
carole .iij. pensu ipm amoniacū mitte i pauca aqua calida
ssima ⁊ illud qd desup ... ipm mitte i supdco cōmidi et
si fortasse coagulauit i ipo vastello vitreo mitte aqua ⁊ pone
ex eo i manu tua ⁊ cū alia manu mena illud modicū et
si manu cū manu i vistauit scias optimu ee sigr' inde cōmidi
cōmidi grece dicit latine gūma .i. lacrimū ~~....~~ damasini

Vt auri plumium facias

Sume argenti viui dragm .xiiij. limaturas auri dragm .iiij. limatur'
argenti purissimi dragm .vj. eris cip' limatas dragm .vj. auricalo
limatas drag. .ij. alumis sissa ⁊ flos eris qd greca calcantum
vocat drag. .vj. auripigmti sasil drag .ij. elidy drag .i. et tūc
misceb' oms limatas cū argento viuo ⁊ facies modu cerea ⁊
mittas celidū ⁊ auripigmtu deinde eris flos ⁊ alume ⁊ addices
omia i pateni ⁊ leuit' coq sup primas ⁊ aspges de ss croci vncenū
infusu ⁊ mtu modicū ⁊ cera drag .iiij. minutatim aspges donc
resoluat ⁊ cū coagulauit ⁊ frigidu fuit tolle ⁊ habebis auru cū
cremto ⁊ addice ad sup'scptas spes ⁊ tra lunare modicū q grece
dicit afroselinu.

Alia auri cōfectio

Sume argenti drag .iiij. misy cip' drag .iiij. cōsteb ⁊ cōflabis ac
cēntu ⁊ aspgis spes sup'scptas ⁊ vehem igne cōfla remoues omia
pareat donc auri colore videas ⁊ exprimes i ~~aqua frigida~~ intigne i
aqua frigida i cetere hnte cōmixtone cōfectionis huiusmoi misy cip'
⁊ sandaracae elidy ptes equales ⁊ facies pinguedinem molle et
cōfla argentu ⁊ calefactu ignitū ifundes i cadē pinguedie

Alia cōfectio auri

Sume cipru qd calidu pductu sit ⁊ eius limatam teres i aqua cū
auripigmento sissil ptibz duabz ⁊ fiat cōglutinus pinguedo ⁊ assa
i cacabo horis .vj. ⁊ niteru hor tolle ⁊ ablue deīn mitte salem
equale porcone ⁊ teris parit' deīn assa i cacabo ⁊ vide quid fiat
si .n. albu fuit miste auro si flauu miste argentu eq'li porcone
⁊ fiet miraculu.

Alia cōfectio auri q nō fallit

Sume auri purissimi quantu volueris partes iij ⁊ teris de magnesia part. una simul conflabis ⁊ limabis lima auripigmenti sesil ⁊ adicies argenti vivi drag. xvij sil teris donec combibat argentum vivum cum limatura ⁊ fiet malgama ⁊ dimitte siccari diebus xij in ampulla vitrea postea sumes sulphuris vivi preparati siliquas iiij ⁊ sandaracae preparatae expurgata salsa ⁊ babuli lutei siliquas ij pariter tritas ⁊ confusas huic malgamati in ampulla ⁊ lutificabis malgamam ⁊ obturabis diligenter os ampulle ⁊ gipso oblinies ⁊ assabis in superiori dispositione fornacis ut fiat quasi flavum ⁊ tolle ⁊ depone ⁊ sumes argenti partes iij ⁊ peccati auri par. j. ⁊ conflabis ⁊ invenies lamina bullis decoctam

Alia confectio

Accipies fellis vitrini p. ij ⁊ fellis taurini p. j. ⁊ chelidonii que fit triplo asperioribus speciebus ⁊ teris omnia cum aceto diebus x deinde sume crocum hortulanum vel arabicum ⁊ tere in mortario thebaycho ⁊ in sole diebus vij caniculari pone ⁊ adicies acetum acerrimum ⁊ tamdiu tere donec crocus dimittat ⁊ consumat mittis aut acetum sextarium ⁊ inclinis ⁊ pate siccare deinde accipies batracum metallicum quod alii cyprium dicunt ⁊ tere minutissime ⁊ admisce croco deinde tolle trisanium quem pictores utuntur quem ⁊ lampidem appellant ⁊ tere simul ⁊ habebis ⁊ usum autem facies ita. Sume argentum quantum vis ⁊ conflabis ⁊ addes salem tenue tritum ⁊ commove diu donec diminuas solvat argentum ⁊ ubi solutum fuit infunde aqua marina deinde iterum conflabis de priori compositione mittis in libra j unc. ij ⁊ commovebis fortiter ⁊ rursum dimitte ad conflare deinde iterum confla ⁊ addices de secunda compositione ℥ j. sic commovebis plurimum ⁊ rursum defundito deinde fac conflabis ⁊ addices de tertia confectione seminariam ⁊ commove cum ferro bene velemen ⁊ adicies rursum argentum donec ubi videas bene se habere

De diversis confectionibus

Confectiones autem iste sunt prima confectio fellis vitrini part. ij fellis taurini par. j chelidonii triplum i parte omnia cum aceto teras diebus ~~xiiij~~ x. Secunda confectio crocum hortulanum vel arabicum et tere in mortario thebaycho cum aceto acerrimo in sole diebus canicularibus vij donec crocus dimittat ⁊ consumat mittis acetum sicut supra docuimus deinde accipe batracum quod est cyprium tere ⁊ admisce croco. Confectio tertia est talis accipe drisanium tere simul ⁊ has confectiones habebis de prima confectione mitte in libra argenti ℥ ij in uncia vero argenti scropullos ij. de secunda vero compositione mitte in libra argenti scropulos xij in uncia vero argenti dimidium scropulum

Alia auri confectio

Ex argento primum producas laminas puras ⁊ subtiles ⁊ medicamine quod declarabitur appellatur confecta super aspergis ⁊ conflabis donec in unum omnia deveniant. Accipies an ℈ iiij. glutinis macedonici drag. j. sulphuris vivi drag. j. nitri drag. j. fel porcinum tantum fuliginis de fumo drag. ij. cyminum spanum drag. j. fel vulpis tantum chelidonii ℥ j. croci cilicion ℥ j fac catellum ferreum in quo hec universa trita mittas ⁊ ex hoc medicamine in superpositum cum laminis subtilibus de super aspergas coquens aut in libra argenti medicaminis drag. j. alibi in libra argenti medicaminis huius unc. ij ⁊ conflas ⁊ erit aurum

Aurum viride si vis facere in conflacione sine omni deceptione.

Auripigmenti sesil ℥ j. Sandarace rufe pure ℥ iiij atramenti de sclerita ℥ j. nitri greci ad similitudinem nitri accelinis ℥ vj teris auripigmentum valde tenuiter ⁊ admiscebis atramentum ⁊ simul teres ut fiat viride postea adicies sandaracam divisum omni sic an iterum corpus magnesie valde tenuiter donec fiat quasi fuligo ⁊ commisce omnia ⁊ addice acetum cyprium acerrimum ⁊ fel thaurinum ⁊ simul omnia ⁊ ~~...~~

fac lutosum et formabis collirium, et eo siccum fuit aurum vocatur
et quod teri possit. Infecti auri p. j. et argenti p. j. conflabis simul
et invenies aurum. Si vero vis hoc primo facere, infecti auri mittas
p. ij. et auri communis mittas p. j. simul conflabis et invenies
aurum optimum et probatum.

aurum probatum

Eris p. iij. argenti p. j. simul conflabis, et addicies auripigmenti non
usti p. ij. et cum valde calefeceris, sinito ut refrigeret et mitte
in patena et obline argilla, et assa donec fiat coctum, tolle et conflabis
et invenies argentum. Si autem mixtum assaveris fiet electrum, cui si
partem unam auri addideris fiet aurum optimum.

auri confectio

Sume aurum in laminis factum atque productum et adiungis crassitudinem
et accipies sinopidem ponticam p. j. et salis p. ij. et simul misce
et substernis lamine, et cum straveris, argilla obturabis et assabis horis
iij., deinde tolle et invenies aurum optimum et sine aposia.

auri pondus gravius facere

Aluminis liquidi p. j. amomi canopici, qua aurifices utuntur p. j.
auri p. ij. hec omnia conflantur cum auro et fiet gravius. Item aliud
glutinis taurini p. iiij. chatimie et conflabis et erit gravius. Hoc facies
sincere.

duplicatio auri

Accipies auri drag. ij. facies fistulam, et mittes limaturam auricalci
et aluminis scissi et misy cyprii, et sal motani equali modo conflabis, donec
separentur omnia ad se, et cum extenderis medietatem i. excisis mitte
fistulam in conflatorio, et nitrum thebaicum nigrum ita conflabis. Et recipiendo
invenies duplum effectum, quod et igne missum et colorem eundem colorem
reddat. Aliter auri p. ij. argenti p. ij. laminis cypri p. j.

argenti limatura p. iiij. cathmie, canopodis p. j. misius p. j.
Eris usti p. j. omnia in vino teris, et cum vino dilavas et cum pura
fuerit omnino, facies offula, et erit solarium, conflatum committendo cum hoc
conflavis partes iiij auri, atque ita simul conflabis. Aliter auri
p. ij laminarum cyprearum p. j.

Alia duplicatio

Auri p. j. argenti p. j. eramis p. j. fac lamina et unge crassitudine,
et hunc substernis et super addicias hac confectionem misy assi
p. j. salis p. j. assa horis duabus tolle et invenies aurum.

Solutio auri

Opocarpasum quod alio modo dicitur aborimum i. latinum, quod gumme arboris in
qua aborimum nascitur, alii autem volunt etiam vel arbore esse in egipto
ex qua aborimum nascitur, hoc ~~aut~~ mitte in aurum ut solvatur.

Aurum nimium molire ut in illo sigillum facias

Nitri ruffi drag. ij. permisce et tere cum aceto, et addicere aluminis modicum
et dimitte ut siccetur, deinde tere, et repone, et sume auri
limatum, ad dimidium oboli, et auripigmenti sesil drag. j. misces
omnia et teris et diffundis gumme pura in aqua infusum tolis et
signas quod velis sive ceram sive tablam, et dimitte biduo, sic
coagulatur sigillus.

De crisografia

Antiq. Ital. M. E. II, 375.

Auro mundissimo i. obrizo limatum et omnino delicate, et in mortario
ofito seu porfirico, apposito mittis, ubi bene teri possit, et addicias
acetum acerrimum, et teris pariter, et lavas quamdiu nigrum fuerit effundis
et ubi iam cum colore suo fuerit, tunc demum mittis, aut salis
granum, aut de afronitro, et sic solvitur, ut de eo scribi possit et
repones in doleo vitreo, et gumme olicium (?) mitte modicum ut teneat
eo modo et cetera metalla potes solvere, ubi autem scripsis, poli cum
lapide ematiste ut luceat aut cum dente apri.

De eodem.

Plumbum stagnus liquefac et in aqua diffunde, et cum frequenter feceris in eadem aqua ubi plumbum resideris tolle eum plumbum, et folia auri et in eadem aquam mitte, et frange in minutissimas partes, hoc tolle et lima delicate, si voles, et si non voles illud limare, mitte in mortario et tere, et solve cum aceto, et si non voles addicere, aceto tere illud cum argento vivo et purgas cum diligentia cum gumme liquido, quod in ultimis terminis arborum invenies, et mitte aliud liquidum, et purgatum cum aceto optimo et sale, et intingue calamum et scribe.

Scriptio filis auri

V. antiq. Ital. M. C. II, 376.

Chelidonie drag. ij, resine fexe lucidissime drag. iiij, gumme amigdalini ℥ iiij, auripigmenti fasilis ℥ iiij, fel testudinis ℥ ij, albumina ovorum ℥ b. Addices autem croci alterensis ℥ iij, scribis autem non solum in membrana, aut carta, sed etiam in vitreo, vel marmoreo vase. Alia.

Auripigmenti fasil. p. iij. chelidonie p. j. spume argenti cum colore stercoris p. j. hec omnia trita subtiliter et infusa scribant.

Idem

Orellum p. j. auripigmenti p. iij. auri p. j. Ex auro pulveris diligenter in quantum potes et scribas, et addices argenti vivi p. j. aceti acerrimi p. j. omnia sunt commixte et tere in super scripto mortario diligenter, et addices gumme et scribes illud, vel atramento et cum ematite poli. Aliter.

Alumine scissum in aqua decoques, et sume argentum vivum et in mortario diligenter tere simul, et appones hec terre p. j. et crocum cum glutine puro et fel vitulinum, tere et utere. Que fit sine auro

Chelidonie p. j. resine fexe p. j. ovorum vitellorum humores gumme pure

p. j. croci drag. ij, facis autem hoc, non solum in cartis et in membranis verum etiam in marmoribus et vitreis. Aliter.

Chelidonie p. j. auripigmenti fasil. p. j. gumme p. j. ovorum vitella v. croci drag. ij. Aliter.

Quorum tercia vitella, et omni albumine, gummi ℥ iiij, croci optimi ℥ j, cristalli triti ℥ j, auripigmenti fasil. [illegible] ij, hec omnia teres diligenter et siccabis biduo sub tecto, et postmodum mitte crocum, et scribe quod voles.

Deauratio utensilium et calciorum et encorum

Lac siccaminum vel ficus et alius [illegible] cum lacte coque in vase eneo punctis, et daura, et si voles lectum operare unge solum lac siccaminum sine fici et mattera.

Aurea signa facere sine auro

Auripigmenti fasil. ℥ x, ovi [illegible] ℥ xx clasinus idest mollis dine ℥ iiij sulphuris ℥ ij, eris galla limata ℥ xx commisce per ambas ℥ iiij omnia contundis et cribellas spisso cribello, et quod [illegible] lapidosa remanserint dein macera in albumine ovorum quinquaginta, et dimitte siccare, et rursus contunde, et macera gummi liquido, et [illegible] tunde et mitte in formas et expecta triduo. Post hec tolles et videbis signum aureum [illegible] veritati hanc operationem abscondere.

Aurei coloris species efficere que nulla voce in igni perdicatur

Auripigmenta fasil. et sapie ossium et eris flos et sandaraca et [illegible] quod aureum colorem, et ovorum vitellos equis porcionibus, et dragantum et fel caprinum cum [illegible] et commisceatis [illegible] felis solum utere in lamina, et signa [illegible] et [illegible] quod [illegible] facis autem [illegible] ferro limato [illegible] non [illegible] et [illegible] mirabilis.

Si uis deaurare argenteu[m] uas siue eneu[m]

Accipies laminam auream valde tenuem, et forficabis minutatim, et mittis in mortarium, et addices argenti vivi modicum, et dimittes modicum tempus, et adiunges postea iterum aliquid et aceti teres parum, deinde fortius mittis donec fiat quasi pinguedo, et propter habundantiam argenti vivi mittas illud in panno mundo et exprime, et exiet inde plurimum argenti vivi, tunc sume vas, et ostende parum tenue et calefacies, et dimitte refrigerari deinde ungues de malagmate, et calefacies iterum vas et mitte in aquam rursum unges et igne dabis impinguatis aurum solum, cum itaque tibi color placuerit, iterum calefacies vas et mitte in aquam melantie in aqua calefaciatur quod dominus cum cera, et tunc si vero vas erit deauratus, propter id ex confricato cum alio ligno unge hanc mox recipiet malgama.

Si uis vitreu[m] facere ut no[n] frangatur

Sume vitrum albu[m] et tere diligenter, deinde accipe plumbum, et in mundum vas mitte cementum plumbi, et sagapini etiam, quod in cantatis in atque de in creta sulfur positum cementum crassatos flaua drag. 3 drachma in epistolaris feminis omnia refice in vas ferreum et reofla in fornace ferrea donec fiat aspectu vitreo, extrahe autem aliquid eminentiam modicam et postmodum tolle medicamen et pone in incudine, et vide si frangitur rursum ofla, et ubi videas quod non frangitur, operare ex eo quod vis.

In aureo vase nigru[m] pingere u[t] spes misse stat[um] esse·

Argentum et eris rubei et plumbi partes equales, ofla et asperge sulfur vivum et cum diffunderis postea refrigerari, et mitte in mortarium et acuens acetum acrimum et tere et facias excaumentum cum quo scribis de pinguedine superposita et scribe ex eo in auro quod voles et in argento et cum re

De argirographia·

Spume argenti drag. iiii cum stercore columbino et attra tere et scribe cum graphio calefacto · Aliter·

Argentum vivum et tornatura de stagno tere diffundens in aceto liquidum et tuerzis et fac pinguedinem ex qua scribi possit.

Accipies stagni ℥ ii auri ℥ ii, ofla et cum adhuc liquida sunt adiaces argenti vivi ℥ ii, ofla, et cum permixta fiunt utraque pariter et fit ceracilis materia, hanc teras in mortario duro, addere gumma et gluten siccum modice et scribes, cum siccaverint poli. Si vero aurei coloris litteras volueris videre croco tere cum glutine puro et prius delinias, scribe et cum siccaverint et siccaveris tunc poli.

Sumis laminas argenteas tenues fortiter et teris cum sale vel nitro deinde ablues aqua et addere fel taurinum et pone in vas vitreum et repone et scribe de calamo aut pincello prout vis, et cum siccaverint delimabis, hoc cum auro potes facere.

Argenti p. i ofla, et cum soluta fuit, addere stagni puri p. iii et ubi solutum fuerit, defunde et dimitte refrigerari, deinde lima et tere et scribe sicut nosti. Item alia de argento vivo

Accipies argentum vivum et mitte in pultarium, et addere calcem vivam modicum et alumen liquidum modicum, et aceti acrimi aliquantulum coque commovens, donec ad ~~modum~~ modum stille fiat et depone de foco et [illegible] et mitte in pannum, et exprime et descendet argentum vivum, et admisce [illegible] et scribe.

Descripcio i[n] ere viride[m] litte[rarum]

Si vis in ere scribere viridas litteras, seu in lapide aut in ligno, vel ubi volueris, utere hac confectione in cuius locum proprie tue·

Accipe slagne aut consors limatam et teris cum acharia et alumine et dle cum aq plumbi et ordinem fermentum habebis et tc in unum omnia et scribe et erunt viridis litre

Ad scribendum aureum vel argenteum vas vel eneum -

Accipias argentum et es aprum et plumbum equis porcionibus et conflas et cum ruffum fuit asperge sulphur tritum et commove diligenter confunde oblongum et habeas preparatum deinde sumis vas et sculpe in eo quod vis et calefac vas et affricabis de eo quod conflasti ea que sculpta sunt et quod fossum est replebis facies aut et in formis fusis nigra signa splendida

Si vis scribere in eneo vase argenteas litteras que nunquam deleri possunt fac istud -

Missi aprum et sulphur vivum et galla sive cana combusta et alum sasil et silica spume que infectores utunt et cuius flos omnia teris simul cum linteo vetere ut ex atramento scriptoris pinguedinem habeat et habebis preparatum deinde sume vas et calefac et scribe et paciens tota nocte siccatum sequenti die ablue

Scriptio argentea in auro -

Sulphur vivum et folia lauri et spuma argenti et nitrum hec omnia teris cum aq et pone in carbones et es pumice pumicato donec fiat splendidum et pinge in eo quod vis et nunquam delebitur. Sit aut medicamentum forcius stans

Si vis pingere signa in ereo vase

Fac istud accipe eris flos et tere et admiste alum rotondum et infude aq et pumicatas eram et scribes medicamento et cum siccaverit non delebitur et patet ut ipse. **Si vis scribere in ferro nigras litteras**

Fac hoc: dum exterge ferrum diligenter et sicca missi apru cum oleo et scribe et dimitte tercio et ablue et invenies nigras litteras que deleri non possunt. Potest aut et in ere hoc fieri et in vitro quod vo luens, fit n. plus fortior si cornu arietis conbusserit simul et misceres. **Si vis ut argentum habeat aureum colore**

Minium cum alumine tere et diffunde acetum albu et fac decoquere pinguedinem cum frequenter tempus permitte tota nocte ita esse.

Si vis pingere in argento nigro ut appareat infectum -

Fac hoc: plumbi usti aliquantum teris in mortario admiscens sulphur modicum et fac glutis pinguedine cum aceto et scribe vasa argentea et cum siccaverit calefac et nunquam delebitur. **Mixta argenti**

Eris p. j. plumbi p. j. stagni p. iij.

Ut argentum et es accipiat auri colorem

Auri p. j. confla deinde limabis et tere in mortario diu thebaicho et addicies aq et nitrum post addicies in vas plumbeum et inde intingis vas quod mutare volueris et mitte in fornace et calefac donec auri colore accipiat. **Argenti confectio**

Sume stagnum candidum et tenue purga quarta parte purgatum et argenti p. j. conflabis et cum conflaveris tege diligenter et fabrica que volueris sive pecula sive aliud quod vis fit n. in primis argenteum quo et artifices fallunt

De argentatura erei vasis

De argentario ereo basis. Stagni ℥ xij. argenti vivi ℥ iiij / terree ℥ ij. confla stagnum, et addice terram etiam, postea argentum vivum, et commove ferro et forma pillulas et repone.

Plumbum album facere.

Sandaracam

Sandaracam teris cum aceto, et cum olei deduxeris pinguedine, confla plumbum, et in medicamine istingue. Similiter plumbum durum facere

Molibdine mina .j. purgatus sandaraca sordida et prius molire et conflabis et ex utroque medicamine mitte et stat ℥ iiij et ferro conflabis cum medicamento et addices calcis ℥ ij et hoc facies in ancobra. Similiter es molire sic ceram

fac hoc. Eris p. ij. plumbi p. j. et dissolve in unum et operare neque restringes aqua, quia si vis hoc commutare liquefac cum succendens an gam et restringe cum sanguine anseris.

Similiter stagnum facere simille argento

Spuma argenti candida et terra samie mollis et calcis captum ℥ iiij et minium non sericum omnia equis ponderibus terito et fac ~~trosist~~ trociscos primptos. Eris flore ℥ ij et accipe stagnum mina .j. et confla deinde ad octavam redeat, et aspergis de super trociscos, deinde admisses liquidi huic stagnum mixto et dat valde optimum

Confectio auri mirabilis.

Capies ferri ℥ j quae est omnibus superior mersit in mare iuxta monte, iste facit ut non assimat species suppositas, neque fugiant, tere aut cum diebus vij cum aqua marina postea frica et lava cum aceto species et iterum relaxa cum aceto et sale, usque quo nitum exeat, deinde frica cum aceto diebus v. Bolus arme-

nicus fricat cum aceto diebus iij in sole. Crisocola lavat cum lotio infantis diebus v in sole. Crocus fricat diebus iij cum vino bruto in sole. Elidrium fricat in sole diebus v. cum vino supposito. Sandaraca fricat diebus .v. in sole cum lotio infantis et postea assa, orpiment frica cum vino supposito diebus v. et assa, Cathmia fricat cum aqua marina diebus tribus. Calcantos fricat diebus tribus cum aqua marina diebus vij in sole. Auripigmentum sesil fricat cum oleo spano diebus vij. in sole. Calchos tecaumenos fricat cum bruto vino in sole diebus v. Magnesia fricat cum aqua marina in sole diebus viij. hec omnia in unum commisceant et postea tere et accipe argenti libras iiij et cupri calidum expurgati libras vj et in unum confla, et fac lamas et sterne una et iterum superasperge, et addices afronitrum, et coque horis vj, et postea exime et transfunde in vascellum croci, et elidy, et postea fac lamas, et mitte in libras argenti et horis huius medicaminis ℥ iij et semis per cocturam .j. in cocturas iiij mitte medicaminis ℥ xij et semis.

Alia confectio

Mitte argentum vivum l. j. Crisantimo pensum solidos viij, magnesie catmeque pensum solidos viij, prima pensum solidos vj, calcatos pensum sol viij, Crisocola pensum sol viij, Bolon pensum sol viij, Conicanthon pensum solidos viij, Cinabar pens solidos viij hec omnia commisce in unum absque argento vivo, et assa diebus iij et postea mitte in cacabo novo cum argento vivo et confla omnia in caminum igne horis vj et fiet mirabile compositum.

Ad faciendas margaritas

Sume dragantum p. j. et mitte in lac bulitum quod sufficiat et dimitte

diebus x et tamdiu infundes quousque habueris glutinis pinguedinem et mitte in mortario et addicies aque vini p. iii et albumine ovi p. i et tere simul cum predictis et habebis spacium deinde tolle tu ~~tere~~ teremitte p. i quia calidis misce cum predictis speciebus. Sit autem alba romanam spicatam tere diligenter et cribellatum p. iii et in sic adice in predictas species et omnia simul teres et mitte in formas lapideas et adhuc cum sint humida protude, sicca autem a fumo et a pulvere et postquam coagulata fuerint desicca. Bene autem iuncta meliores sunt cristallibus.

Confectio albarum

Accipe citrum et accipe acetum eius et misce cum albumine ovi et mitte pariter in mortario et tere et mitte in pannum et exprime fortiter et exprime acetum et mitte in ampulla vitrea ipsum acetum de citro et mitte ipsum pannum cum illo quod est intus quod expressisti et in ipsa ampulla ita ut non tangat ipsum fundum de ampulla diebus [illegible] donec solvatur et fiat sicut mutagis et postea accipies afficoselinum quod nascitur in edrema apolinis quod non potest consumi tere autem illud in mortario buxeo tamdiu usque dum solvatur et addicies afficoselinum et gummi albi et accipe corali albi quantum teras in mortario buxeo et accipe coagulum leporis et vulpis totum et lac titimali et lac artemisie quod chodrolopum vocatur et lac vaccinum et lac caule albe et lac [illegible] albe et lac caprifficii quem sicomoros dicunt misce simul. Hec tere omnia pariter et facies malgamam et mitte in capos buxeos aut in capos de gipso et addicies modicum gumme in capis et pone siccare et postea tolle capos alios fictiles et mitte in fornace et coque duas horas et eximes tale ne ventum tangant et crepent. Postea sapones cum

sapone gallico et tepida et si prasinum vis facere dum est tepida ipsa ~~[illegible]~~ malgama mitte in medio setam porcinam et fit prasinus et est res mirabilis.

Confectio prasinis

Accipe cristallos et a formatoribus id est a clusoribus duarum fictiles mitte in acetum postea mitte hos cristallos in cacabo ita ut pendeant inter in virga sicca et habeat ipse cacabus cooperculum crudum et pone in fornace et incendes cum ligno olive et quando videas cooperculum prasinum fieri leva ipsum cacabum de fornace quousque infrigidet et sic exime. Deinde prepara fel [vulpis et fel] testudinis marine et fel vituli et fel capre et fel porcinum et tere omnia pariter et mitte hos cristallos ibi et coque horas iii et postea exime et mitte eos in oleo olivastro et fac eos coquere horas ii et exibunt smaragdi mirabiles. Sed sic eos exime ut non ventus eos tangat et crepent et lava de sapone gallico et tepida et postea accipies calamum aromaticum et coque in oleo olivastro et in ipso oleo mitte eos diebus vi et amplius.

Solucio cristali

Accipe ollam et fracta gummi minutissime et mitte ad equalem pensum affe[illegible] cum cristallo et mitte in caliculum et super caliculum alium caliculum quod caliculus superior habeat pertusum unde mittas ferrum et commoveas donec solvatur et leva ferrum et vide si vesiculas habuerit cristallus adhuc coque si enim fuerit sine vesica mitte ferrum et commove et leva. Si non tunc visum fuerit viride leva ne ardeat. Si non adhuc subalbidum mitte volumen ad extimacionem donec viride exeat et habebis rem mirabilem.

Preparacio sulphuris qui mittitur in confectionibus

Sume sulphur viui ꝛ splendidi vnc. j ꝛ tere, flos primi ꝛ ab initio
tpe accedentis vnc. j. parat tere ꝛ mitte i fiolam magnam
ꝛ pone i baccello magno sup carpeu ferreu cu eo refrigerio fiala
frange ꝛ apera ꝛ in mortario mitte ꝛ tere ꝛ postea mitte in
fiolam ꝛ succende eodem mo ꝛ dimitte vt refrigeret ꝛ tolle ꝛ
(itere

Sume sandaracam no fco pillem neqȝ lapidosam s rufam
ꝛ sanguineus gui. ʒ x te bn ꝛ mitte i fiallam vitream Inde
deinde trape aceti acrimi totillas iij ꝛ salis coi ʒ b coopis
fialam cameo pano appone baccellu cu operculo ꝛ patis id
candidari diebz viij ~~donec illaris~~ dein transfere i patena
ꝛ succende horis iiij postea rade siccata caliginem deinde
abra aqȝ dulce ꝛ inuenies id factu ruffum quasi san
guineu postea siccabis pt solem ꝛ mitte iterum i fiallam diu
addraes licium ꝛ coopri i aqua maneat diebz viij donec
hillaris aspraqȝ coystat ꝛ sic addraes medium sandaracam
letam ꝛ dimitte id adrei diebz viij deinde ablue aqua
dulci ꝛ i sole sicca tolle ꝛ habe i cos qp exigit vsus eius
q fuit i infectioe. **De disposicione piritis q ad infectionem mittit**

Sume piritem ꝛ mitte i aqȝ salsam diebz xxij postea tolle
~~postea tolle~~ ꝛ mitte i lixiuiu i vesis pueri diebz iij deinde
tolle ꝛ aq ablue ꝛ mitte i lac ouis nige deinde tolle de
lacte ꝛ aq ablue ꝛ fac bulire cu pusta salsa vehemer
amane usqȝ i hora nona ꝛ amplius donec fiat igneus san
guineus qp ablue rursum ꝛ costa i baccello bn donec fiat

igneus ꝛ macera i oleo postea adueniat donec obibat rursus fac
uete fac pusta salsa ꝛ dimitte vt siccetur ꝛ sic plumbu
sine vsu olle de limata p. j. ꝛ piritis p. ij ꝛ tere i mortario
cu aceto ꝛ incusa ꝛ i desco dimitte siccari ꝛ vti.

De confectione cupri eruginis.

Sume cupri ... limatura ꝛ mitte i acetu ꝛ dimitte siccari
postea admisce ei nitru grecu nitru ʒ viij ꝛ tunc mitte i
linteolo mundo ꝛ suspende i aere ꝛ caue ne humori tactat
ꝛ dimitte triduo ꝛ postea inuenies limatam humorem traxisse sic
quod non e i linteolo i funde acetu ꝛ absconde i paleis diebz xx ꝛ
erugine. **Confectio petali auri**

Auri bizancij ʒ j argenti mundi sicut dibz ʒ j. comisce i vnu ꝛ
purga cu plumbo ꝛ postea funde ꝛ comisce ꝛ batte lamina fortie
p pensu usqȝ v. tremisses bissancii ꝛ postquam perfecta fuerint
equalit si vna longa fuit aut curta p martellu aequetur.
ut fiat tam latu quam longu. De illis vncijs duabz octo
pecies fiera debent ꝛ tene illas comunit cu tenacle ꝛ stalda
illas i foco ꝛ batte cu martello ꝛ cu battis ꝛ tornat de
muro i foras vt cute i medio apareat ꝛ vbi creuerit
remisse vnd reade illas cu cultello p pensu tera vices
ꝛ i quarta vice equale pense sup totum ꝛ plicatum illud
caput ad caput ꝛ pressa equalit destende ꝛ afferante reade
ꝛ sup ipsas capillaras capt ad capt ponat ꝛ batatu mana
vna lonit ꝛ mittar i oleo ꝛ postquam sunt de illis bnt pecies

ferri postea facias cassicle eramtean et sup cum ferro scalda et
aliud ~~eram~~ pone ad batter una pecia de sup et una de subto
et quo battis ex martello plano tanto macinis de illo capite cum
de illo et quando crescit semisse unum recede illud et pone unum sup
unum usque i facta unce postea i oleo mittat et tamen battis tu
et de illis unam pecias fiat ferrum et aranet illud aforfice et
ipse aranate stangate sunt i panno lineo et fac illu arder i ipsa
fornace ubi petallo mittat. Et ipsa fornax fieri debet per duos
alta arta ~~i medio unum~~ et alia ~~testa ponat semisse unum~~ et ponat
testa pertusa sup muram et de alio tres et i medio unum et alia
tegula ponat ~~semisse~~ semisse unum ~~alta~~ altud arta et pertundat ipsa i
medio loco et arta pertusum undique mittant ligna et antea vi
mittat auri et ipsum aurum debes cum ~~fumo~~ cinere de fumo bonum
mundit fieri et de salsa cocta arsa trita sicut cinere comisse. In
prima vice cinere remittat i secunda et tertia nova et postquam petalum
coloratum fuerit quale labore deaurare volueris cum bluta de ovo
galinacio et si de aurata vero fuerit sic sit et si deaurata lige
fuerit cum gipso obluta de corio taurino capellatum minutatim. Et
sit ipse corius crudus et bulliat i caccabo novo cum aqua et
deforneat dies duos et tres et tempera cum gipso cultellaro. Et
si vis i ligno aut i pariete ponere tolle ~~pone~~ pelle de squatu et
equa illud bene et postquam siccavit rade cum cultello acuto et da
una postea. Et si pelubiam deaurare volueris funde illa sotilit
et rade mundit et pone petalum sup et cum ematithe liga mist
opa si deaurare volueris sic fac.

Ad deaurandum ferrum

Tolle calcitarum et alum asianum et sal et dragantum equis ponderibus
et commisse cum aqua ista tota et i caccabo eramo mitte et per horam
bulliat et unge ipsum ferrum et modicum lapa stare et frica illud et
fiet color eramteus et liga cum lapide emathino. Et si exierit
ei color erami retinge cum itidem et si ipsa deauratio non voluerit
pondere misse cum medicamine equaliter et unge

Ad deaurandum paleum

Ad deaurationem pali sicut supius diximus de bluta tractavimus i quo
levimus pannum unge et i aura et si ligare volueris liga cum emathino

Ad deaurandum milium

Similiter cuzumbum deaurare volueris cum petallo et bluta ovi galinaci
et si milium facere volueris tolle mastice ℥ i olibani ℥ i missa
i mortario comistes i unum et fac milium

De confectione lucie quomodo fieri debet ad petallum aureum

Meleon ℥ v galbani ℥ ii terbentine ℥ i istas iii species solue
i unum semel cum modico smeleon et postea ceca orientalis ℥ i
libani ℥ iii mirre ℥ ii resine pini ℥ ii mastice ℥ ii
lincolon et amurca comisse et masena postea cola et misce ibi
gumma cerasi ℥ ii. Croca libani mitte mastice gumme cerasi
resine sapini flos per veronice pista istas totas et cribellatas
bulliant cum ℥ iii lincolon et postquam fuerint bullite et colate per linteum
comisse ibi galbanum et terebentinum et post spande. Et si aliquod
viciatum postea habuerit ut et desiccare non posset unge ibi mastica
quantum volueris

Ad deaurandum pelles

Tolle pelle rubea et pumica cum diligentia quousque limpida aa

exsiccatur, deinde extendis ea i candelo, ⁊ laminas usque iiij
vices, postea extende i axe munda facie de sup, ⁊ cu ligno mundo
coque diligenter, postquam siccatum fuit tolle album oui, ⁊ spongia
mundam, ⁊ intinge i ipm latum, ⁊ induc semel i ipa pelle
p ordine, Si aut no suffiat induc iterum ⁊ cu siccatu fuerit
poli deinde de sup cu pelle munda sicca, ⁊ iterum poli similiter, ⁊
cu dragato simile iunitur ita. mite illud i aqua quousque sol
uatur.

Compositio stupis

Lac sed ʒ ij, dragant iij, Sulphur viui ʒ ij, Aurias xij,
Alum psiatum ʒ iij, Gumma de acumia sol. j. humore ad libr j
Balsamum mundum ʒ iij, oleum ex oliuis, dragant j. lapis gagates
Aurias iiij, Figeas aureas ii, grana iij de cedro, cedro
Aurias iiij, Sulphur melinu, melinu melle ʒ
pingue sol vj Aurias ij, Sulphur melinu, melinu melle ʒ
iiij oleo laurino Aurias xij, Resina munda, terebentina ʒ
iiij pice de pino facida ʒ ij, Appallis, alij am
bina aurias iiij, pice de pino facida ʒ ij, Appallis, alij am
rubona dicit alij cordenan, Eruca fundella, herba e alta
si multu usque ad genuculu, folia subtilia mitte, si plus maiora
Alia e minor herba vni plante altitudis, maior aut longior
rumpit lac exiet, Rami aut rotundi, folia spissa collectu ⁊
siccatu Aurias iiij Braca alij tithimalu dicit, filis .n. e
tenue ⁊ no sit alta, prima .n. i principio ramos exiet, ista
pone ⁊ no sit alta, prima .n. i principio ramos exiet, ista
no sursum ramos ht rotondos, folia sotilia, ⁊ plus rotonda
qz alia, vocat ea Ethiopes fuegana, ipa collecta ⁊ sicca
ʒ j Zauria j. omia alij lanaa alij semd marinu alij
buam, alij marina alij oleoboron, Eruca drancia Nastur
i omib locis dulcissimis, fruges rotondos Nastur toti i ea

q dum sculcat aut percutit exiet pulius ⁊ reliqu diuis coriore
manet quemadmodum omnium decoctum, Ipse pulius ad corio opte
forcatos vij, Elleboru nigrum siccatu, ⁊ tritu, sol. j. Gumma ʒ j
de arbor abiton q dicit abies ramos ht iacentes, sup plunias
foras mitte, omia ista tria arida, Sonotim humida sonotim ⁊
misce i vas futile bitumiatu, mitte ut non bulliat lento igne

De tinctione pellium i aliano color

Tolle pelles depillatas ⁊ lauatas utilit, ⁊ mitte galla, p una
quaque pellem libr. v. aque. libr xv. ⁊ mitte pelles ⁊ exagita
una die, ⁊ postea laua bn ⁊ dessicca, ⁊ tolle alum assamu ⁊
mitte calidam aqua i ipm alum, ⁊ dum residerit, funde ex inde
ipam aqua, ⁊ iterum mitte tepente aqz ⁊ exagita, mitte ibidem ipam
pelle dimidia libr, **hec e prima tinctio pellium.**

Tolle vermiculum ⁊ tere i mortario ⁊ mitte urina expramata i caucabo
calido ⁊ ipm vermiculum iterum mitte i linteolo raro, ⁊ mitte i caccabo
calente ⁊ exagita quousque exeat, ⁊ qd exierit de linteolo ⁊
reliquu qd remanet mitte iterum i mortario ⁊ tere ⁊ sic, mitte ⁊ exa
gita donec no remaneat i linteolo aliquid de ipo vermiculo, ⁊ tolle
ex ipa confectione ⁊ cusse ipam pellem ut dixi, ⁊ mitte ex
ipa urina p una quaque pelle libr dimid, ⁊ desicca bn ⁊ dimitte
tota nocte manere, ⁊ mane confice qntu suffiat, siccale ⁊ laua ⁊
desicca ⁊ labora

Secunda tinctio tinguntur pelles pecorine i ipa me dicatione iq pelles caprine tincte sunt

Si pelles prasinas tinger volueris tolle pelles depillatas

z miste st(er)cus caninu(m) z colonbinu(m) z galinaciu(m) z solue ca
i rota z mitte i ipas pelles z ofice eas ibi p(er) iii dies z
p(ost)ea cave eas ex inde z laua utilit(er) z dimite siccare p(ost)ea
tolle aluм assi(a)nu(m) z mite sicut sup(er)ius dixim(us) de alichina
p(ost)ea tolle luza z ipa z decoq(ue) subtilit(er) cu(m) urina z dimite re
frigidare z ensse ipas pelles sicut utres z cocciones mite
i ipas utres z ofica be(ne) z i fusta modicu(m) z habeat ve(n)t(um) z
ofice be(ne) donec obibat ip(su)m medicam(en) p(ost)ea refunde z laua
semel ipas pelles z p(ost)ea mite d(e) lulazin (uncia) iii p(er) pelle
z urina dispumata lib(ra) vi z omiste ip(su)m lulazin sicut
rota z mite i ipos utres z ofice be(ne) donec osumat ip(s)e
humo ofecis z refunde q(uo)d superat i pecorina tota lau(a)
z lulazin sicut p(re)diximus i alichina z expriet pecorina p(ro)
prex(im)u(m)

Si i uento tingere uolu(er)is

Sicut sup(er)ius diximus ofice ipas pelles z ad laua z mite
i alume z p(ost)ea tolle lulazin dimid(iam) lib(ram) urina spumata
lib(ras) ·x· z omiste i unu(m) z mite i folles z hab(e)at modicu(m) ve(n)tu(m)
z ofice sicut sup(er)ius diximus ista aut(em) p(er) dies iii assidue
ofice. Et h(oc) fit iii dies mite i pecorina z ipas ofice dies
v. z laua z dimitte.

Si i melino tigere uolu(er)is

Cofice sic ipas pelles alumina eod(em) mo(do) z p(ost)ea laua et
post alum(en) tolle luza ipam z decoq(ue) be(ne) cu(m) urina dispu
mata z p(ost)q(uam) refrigidaui(t) mite ipam rota i ipos folles
z ofice sicut p(re)diximus p(er) dies v uel vi z p(ost) h(oc) refunde z

tinge pecorina sicut sup(er)ius diximus z laua z dessica

Prima om(n)i(u)m tinctio ofice eod(em) mo(do) pelles z mite sic i alu(men) z
p(ost)h(ec) laua z tinge ipas pelles i uitreolo z laua be(ne) z
opone ip(su)m uitreolu(m) sicut sup(ra) diximus dei(n)de ipa p(ro)p(ter) cocciones
mitte i ipos folles z ofice ut diximus z refunde z ex ipa
infusione tinge pecorinas z laua z dessicca

Scda omiuz tinctio

Opareis sicut diximus z tinge i uitrolo z laua utilit(er) z mite i
rota luce i ipos folles z ofice p(er) dies iii. Tercia om(n)i(u)m ti(n)c(tio)

Tinge ~~quod~~ quemadmodu(m) diximus melino z p(ost)ea tolle rota coccini
ca z mite i folles z ofice sicut p(re)diximus z mite corali(n) teru(m)
boni coloris rubeus maxime t(er)tius lib(ra) i. lacca oglio(?) lib(ra) i. cal
carein (uncia) iii. Galle (uncia) iii. omia ista omiste z coq(ue) cu(m) urina
z cu(m) uolu(er)is tingere ipas pelles mite ex ipa ~~[illegible]~~ rota d(e)
urina dispumata i ipos folles ad sole ofice p(er) dies iii p(ost)ea
laua be(ne) z dessicca.

Alia t(er)cia omiuz t(in)c(ti)o

Tolle rubia z ipa be(ne) z mite i caccabo z cu(m) urina decoq(ue) utilit(er)
z p(ost)ea mite modicu(m) alum(en) z omiste z pone ut refrigeret
p(ost)ea cola ipam rota z mite i ipas folles z ofice be(ne) die
una z laua z dessicca p(ost)ea tolle rota ~~[illegible]~~ lulazi (uncia) i z omiste
z tinge sicut d(e) pelle

Si i porfirio melino uis tigere

Confica ipas pelles sicut sup(ra) z mite i alum(en) dei(n)de laua

tinge melino, postea tempera eos, et in ipsa temperatura mitte
ipsas pelles tinctas, et efice

Ad tingendum ossum aut cornu aut lignum in prassinum

Radde ossum, vel illud quod vis tingere, et mitte in album assiduum diebus
xii cornu aut alumina diebus octo, aut amplius, liquidum vero viii
et post hec decoque liza bene, et dum fervet mitte ibi quod vis, et lassa
refrigidare, deinde mitte illud in bulacte, et lixa ibi diebus v. et
postea erue et lava, exsicca et si venerit tingere volueris alumina sicut
supius diximus et fac bulacem, et mitte quod vis et ossa diebus
x cornu alios x. liquidum diebus xv. Et melinum vis facere eodem
modo fac de liza velut cum verde de spumata, et mitte dum bulat
Et in colore anabrino vis facere, eo modo decocta per iii breves
per x commisce in unum et tempera cum aqua et fac quod volueris

Incipit liber de coloribus metallorum, et petrarum unde vasa fictilia pinguntur et qualia metalla verant, et petre efficiant et quo misceant, et in vassibus mittant. De auro

In primis dicam de auro sicut de precioso omni metallo, sic prius dicit de eo, et principio ponat, sicut rex et dominus omnium metallorum. Nullus non dubitat quin ita sit, ideo efficient faciam sicut decet.

De auro. Aurum facit colorem fulvum suo primo. **De argento.**
Argentum similiter colorem reddit fulvum sue albedinis. **De ere.**
Es similiter modo sue viriditatis. **Zeubel anachas** id est
storia eris viride deducat colorem. **De ferro.** Ferrum
aut rubeum colorem reportat. **De magnesia.** Magnesia
vero petra est, unde vitrum tingitur et nigrum induxat colorem. **De
marchasita.** Marchasita vero citrinum facit colorem, et si
multum efflat facit album. **De scedine.** Scedine id est ematites colorem facit fulvum magnesie. **De Ellastrab.** Ella
strab facit cenereum colorem, et si multum efflat facit nigrum.
De Alchali. Alchali facit album colorem, et si multum efflat
nigrescit. **De Alchimit.** Alchimit id est ducaniomu nigrum
facit colorem. **De tucia.** Tucia citrinum. **De Edaltnice.**
Edaltnice viride et fauscissimum colorum. **De magnete.** Magnes lapis qui trahit ferrum, glutinat omnes colores. Alumine
de suppolis salsis marinis habet omnes colores. **Elezur.** Id est
azurum facit suum proprium colorem fulvum sibi et mittit cum auro
semper. **Alaacti** id est Elbeset facit album. **Marcat** facit
colorem fulvum plumbi. **Seclaphar** id est album citrinum suum

facit colore cachima arg^ta^ / facit colore simile argento
Zinzialphur i. anabrium in quocumque colore mittit deformat et album reddit / Et si mittat cum tantundem alsekiet meliorat et aufert sibi omnem ~~[illegible]~~ nequiciam. Zaibac facit omnem colorem album calcar alfasta facit viridem colore. Salamoniacum liquat omnes colores, Tinkar simile. Sulphur et auripigmentum et calx viva citrina faciunt adustione, omnium metallorum vitreolum ut cachima facit, chacar alafasca facit viridem colorem

huc usque de coloribus diximus, nunc dicamus de adustione uniuscuiusque metalli.

De adustione Auri

Aurum urit hoc modo, confla super ignem in catillo cum tantundem plumbi, cito urit agitando et facit sibi / aliter conflabis cum dimidia parte stagni, et facit sibi, aliter conflabis cum tantundem limature andanici ferri, et auripigmenti rubei et facit sibi. Aliter conflabis plumbum sepius, et in aqua extingue decies, et tociens aurum conflabis in aqua ubi plumbum extinxeris, extingue, et frangibilis erit, et leniter terit, et pulverizat, aliter conflabis cum tantundem limature andanice speculi, melius terit et pulverizatur.

De adustione argenti

Conflabis argentum cum quarta parte stagni cito frangibilis et frangibilis erit, aliter conflabis cum tantundem limature eris, aliter cum tercia parte zaibaca et cum tantundem antimonij et stagno aliter cum tantundem sulphur rubei, melius urit, ut in videt

De adustione Eris

Confla es, cum tantundem litargiri et sulphur rubei, aliter conflabis cum tantundem marcasite cbmia, aliter conflabis cum quarta parte arsenici rubei, et cum tantundem sal indie

De adustione ferri

Limata ferri cum quarta parte auripigmenti rubei ligabis in panno et involues cum in argilla ut ignis non prevaleat, et pannus inter in argilla aliquantulum durare possit, et non cito uratur et sic in fornace vel in furno per unam noctem dimitte, et post extrahe et cum se refrigeraverit, solue et in mortario tere et pulverizata et confice cum oleo anetino, et cum tantundem limature eris, et omnia in simul mixta, et iterum in fornace coque, et post extrahe, et dimitte refrigerari, et tunc tere et pulveriza, aliter scoria ferri, et tantundem limature eris rubei et arsenica conflabis, aliter scoria ferri cum quarta parte stagni et tantundem arsenica rubei conflabis

De adustione alchali et stagni

Nunc dicamus de alcali et stagno hoc modo urit conflabis cum quarta parte andanici ferri, et cum tantundem arsenica rubei et cum conflaveris fusum ferro agitatum misceblis et carius urit, sic operis facere in omnibus superdictis conflationibus

De adustione Socali

Socala alcali daemem ita urit, Cum tantundem stagni in simul conflabis aliter, stagnum cum limatura aurichalchi quarta parte et arsenica rubei tantundem, quatenus fuit stagnum

Nunc dicamus de adustione plumbi et antimonij

Conflabis plumbum cum tantundem antimonij, et quarta parte auripigmenti rubei aliter conflabis simile plumbum cum limatura eris et metalli vel cum sulphure vivo

De ustioē ferri ꝛ heris

In aceto ꝑus p iiij dies mitte, ꝛ ꝑtea sit uerit ut ~~cito~~ Fusticus dicta amaro ꝛ ... ꝛ fiat leui' uerit p iij ul iiij dies i forti aceto limina heris dimitte ꝛ ꝑtea i fornace vitreaia cocito .n. ... ꝛ ꝑparatur ꝛ leui' frangit ꝑstat ꝛ puluizat

Nūc dicam' de lapidibꝫ q̄lr̄ ꝑpact' ꝛ aptēt' ad colores faciendos.

In ꝑimis dicā de Magnesia, Magnesia terat ꝛ puluizat ꝛ fricat sup tablam marmoream vel porferectam cū oleo de alcanni p dies .viij i sole calido bis i die. Alit' pulverizabis candi petra cū lacte pecorino ꝛ septia pte olei amigdallaꝫ p viij dies fricabis i sole calido bis i die

De Marchasita

Marchasita eodē mō ꝑpat p dies iiij

De tucia

Tucia ~~n. assatur~~ petra ē sepe n. assat' pone i igne ꝛ cū ignita fuit totiēs extinguitur ꝛ tūc puluizat ꝛ cū dato fricat dieb' quinq;

Indanice puluizat, ꝛ commisceat cū quarta pte Salis Indici ꝛ lento igne assat ꝛ assatur, ꝛ ab igne deposito iterum assa ꝛ fricat

Secdine aptat ita puluizat .n. cū tanto fell bouini et fricat ꝛ misceatur p aliqt' i sole calido ꝛ iterum pz assabis

Petra azuli uel ei puluis confricat cū oleo alzarni ꝛ parū mellis despumati p dies viij fricabis bis i die i sole calido.

Antimonium

puluizat cū tanto alcanni viridi ꝛ fricat p dies iiij

Alachachne ul Vesed. Confla, ꝛ cū ignita fuit extrahe ab igne ꝛ puluiza ꝛ misce cū oleo ꝛ tanto Sal armoniaci soluti in aceto ꝛ frica p dies viij ꝛ iij i die

Almartac terit cū tanto antimonij ꝛ qrta pte Sal armonia ꝛ cū aceto fricabis p dies .x.

Cachimia auri Cū qrta pte aluis armenia terit ꝛ desup parū aceti stilando p iiij dies fricabis i die

Cachimia argenti Terit cū tanto plubi usti i aceto soluti fricabis p dies iiij bis i die.

Cinabriū Terit cū tanto plubi usti, ꝛ parū aceti desup distillando ꝛ fricat p dies viij bis in die

Cenig .i. plumbū Tē cū tanto Sal armoniaci, dissoluti cū urina bois ꝛ fricat p dies iij

Tinkar .i. borace Terit cū una pte sulphur rubē ꝛ cū tanto olei alcharam ꝛ fricat p dies iiij

Zei .i. vitreolū puluizatū Confricet cū suco cepule rube frica ꝛ assa lento igne ꝛ pone i aqua de frondibꝫ altheide

Ubar .i. arcutiū unūi Cū tanto vitreoli misce ꝛ i olla fictili clauso ore cū argilla linito ꝛ obturato ut fumus inde no exeat lento igne assabis.

Sulphur Cū tanto Salis Indici, superiori mō ꝑparat'

Arsenicū simili mō ꝑparat'

Sal armoniacū ꝛ Sal gema ꝛ Sal Indicus, omnib' cocciors sunt ꝛ leuit' assant'

petra alfasa non potest nisi cum suco alei missa per dies ... petra coli cum alei et ... remanz resu

Diximus de ustionibus omnium metallorum et de petrarum fractionibus, nunc dicamus qualiter colores inde conficiantur.

Glandel et cacriam et alfasa nomen est diversum sed una petra est. Et hec petra mittitur in omnibus coloribus et sine ea non bene fiunt. Virtus in fornace figuli ubi vasa coquuntur hec petra in fornace mittatur et tam diu stet ibi donec vasa sunt cocta, et cum eadem vasa trahunt de fornace ista petra similiter trahatur et continuo in aqua separata extinguatur et extracta exinde teratur et subtiliter pulverizetur et cum coloribus misceatur. **Incipit commixtio primi libri colorum**

Bumie auri et ... et seccdine et marchasita et ferri tantum quantum de omnibus aliis et duas partes auripigmenti rubei et stagni et basel ana tertia pars magnesie andanice melcha andaramini alum eleumeni ana quinta pars. Pista omnia et cum aceto frica. Et post sine rubescere per dies iiij et pinge quod vis.

Alius color rubeus

Recipe auri rasarab, i. boracis, tinkar et tucia et vitreolum, sulphur ana ℥ iij, seccdine, chacimia iiij, magnes ana ℥ ij et ʒ marchasite ... auripigmenti viridis ... salarmoniaci ana ʒ ij. Pulveriza omnia simul et frica cum aceto per dies iiij

Alius color aureus

Recipe auri auri vitrioli sulphuris cinabrii ana ʒ iiij, marcasite magnesie edanice asaraga ... nimium sarabara cinabri ferri ana duaniche quatuor. Pista omnia simul et assabis super ignem et cum aceto fricabis per dies iiij et pinge quod vis.

Idem

Recipe auri marchasite tucie viridis cachimie et aurelia argenti ... azeb. sulphuris rubei salarmoniaci auripigmenti rubei asarang, sagin ij. azibaca. ere viij omnia simul pista et pulveriza et cum aceto frica diu super tabulam marmoream et dimitte una nocte et post pinge quod vis. Item recipe auri boracis vitrioli magnesie azurii seccdine ... sagin ij. salarmoniaci salgeme alumen clemueni ana sagin j. et s. viride eris, asarang, cinabri sagin j. pista omnia et pulveriza et frica cum suco ... et assabis ad ignem et cum aceto fricabis. **Idem**

Recipe auri tucie marchasite argenti chacimia auri sagin j. seccdine auripigmenti viridis eris boracis vitrioli sagin ij. sulphuris saltema sal armoniacum magnetis ana ere iiij. omnia simul pulveriza et assa ..., et cum aceto fricabis

Recipe auri ... auripigmenti antimonij asarang, ana ere iij. Salem aarbich, velbe c. sagin ij viride eris, asarang ferri ana danich v. omnia simul pistabis et pulverizabis et cum aceto fricabis et pinge quod vis

Recipe auri cinabri azabarca sulphuris sagin ij vitrioli, auripigmenti, salarmoniaci, ana caratum j. cinabri ferri argenti ana ~~duanij~~ duanich, omnia simul tere et pulveriza et confice cum aceto fricabis cum aceto per dies et fac quod vis.

Diximus de confectionibus que conficiuntur cum auro, nunc dicamus de illis que conficiuntur cum argento.

Inprimis Recipe argentum stagnum azibac sulphuris magnetis argentum vivum vitrioli antimonium vaachich ij ... besed ana

ere. v. magnesie an caratu iij z auripigmenti sulphur an dra
mam pulueriza z cum aceto fortissimo vtere

Alius color

R̷ argentum album elementi sal gemme borace azibata olm
amigdalarum dulce ana z. S. indama sulphur magnetes
anthimony an caratu vnum omnia simul tere z pulueriza z cum
aceto fortissimo **Alius color**

R̷ argenti boracis salnitri an dragmas v. sulphur vnum et
decoctionis viridi eris an caratu j. stagni saltem magnesie an
caratu j. omnia simul tere z pulueriza z cum aceto fortissimo z sole
calido viridis c. **Alius color rubeus**

R̷ plumbi libr. iij. cinabrii ℥ iij. vitri ℥ iij. stagni ℥ j
coque vtere **Aliter color cinabrij**

Eris l. S. stagni ℥ j. plumbi ℥ j. azuri ℥ j. tere vtere

De colore nigro

R̷ plumbi libr. ij. magnetes libr. j. confice vtere

De colore siachacti

R̷ eris vsti dragmas vij. scoria ossis dragmas viij cinguasfor dragmas x.
zinziar dragmas xiiij boli dragmas iiij petra rubea vel alba vsta z
extincta cum vrina hominis pista z cerne z cum succo mali
granati acetosi facta sup marmore z sicca per dies x. ad
solem z postea vasa albi coloris stagni z coque in furno

Color aureus qui dicitur muzeb.

R̷ eris vsti scoria vernicis stagni dragmas zinziar boli

an ℥ vj. tere omnia z in ℥ j huius pulueris mitte arsenico
arsenico ℥ j z iterum pulueriza z conficies cola. **Color stagni**

Et post accipe stagni libr. iij. petra de vitro libr. xx. pistet
petra vt plus fiat z stagnum offlet z dum soluta fuit pulue
rem petre supaddere z omnia simul vrere post extrahe vt
refrigeret z post pista z cerne vt puluis fiat deinde acci
pe pulueris vsti plumbi p. j. stagni vsti p. ij omnia in simul con
miscere z in catino sup limito moli luto pulueris supradictum mitte
z in furno per vna nocte coque z post extrahe z refrigerare z pista
z pulueriza z postea pinge vasa. Item accipe eris vsti p. ij
stagni p. j. confice z pinge. **Item viridis color.**

Leo medicus lucre sic indicauit nobis quod an dolos eius famulus
domus sue de plumbo vsto cinere de puluere petre que est satis
muro ciuitatis veronae z cum limatura eris in testa cupa super
igne conflabat in colore viridi faciebat. **Item aliter colore**
citrinu faciebat de supradicto puluere petre z de cine plumbi
z de rasura cornu bouis in simul conflabat

Accipe stagni vsti l. ij z S. plumbi vsti l. j z S. zinziar
boli an ℥ v. tere omnia z in dicte ℥ huius pulueris mitte arsenico
arsenico ℥ j. z iterum pulueriza z conficies cola z p.

De colore viridi

R̷ stagni vsti l. ij z S. plumbi vsti l. j z S. zinziar
℥ ij vitri ℥ j z S. tere in simul confice cum aqua et
in vase rudi prius inte limito luto vt non ardeat et

post i furno coque ut coagulet post extrahe, z refrigera z
cu ferrato catino, q mat invenit coagulatu pulue, z conf
cu aqua z vasa pinge - **De colore aureo** ·

Recipe · b · v · d · x c · d · c · pa · an ʒ iiij limature feri, aut cupri
anchori l. j. Confice cu aceto, z i catino mitte os eius sigill
ando d luto z sub terra fracida absconde die. j. z nocte j. post
extrahe z ad solem pone, ut acetu dessicetur, Et i libr
hui pulus mitte stag ~~m~~ z petra z plubi an ʒ xij vl viij
ut liquidius fiat z fortii curat mitte i libr xv. d supde
pulus, adde sic plubi z stagni z petre an ʒ viij z ij · omia
supda dum fracta z i furno urant z itum pulverizentur
z cu aceto conficiant z pinge vasa z c.

De coloribz qui mittuntur i vasis terris more sarraceno

Recipe plubi libr · x, Stag libr · ij · ʒ · iiij petre albe
qui exit vitru ʒ iiij z l ij · plubum prius vert i catino
novo vl in fornace, ita ut cu liquatur semp sin intermissi
one agitet cu fuste ferreo, donec fiat cinis, vl pulus
petra supda alba q lucet ut sal z invenit in petris ca
pronicus qui exit vitru coq hoc modo, pparat, terat sly in
mortario cu pistello ferreo z cu setacio tamisatur ut fiat
d qua farina sunt · p · ij ; z terca d pulue optie certum
d aluminis fasceoli z comiste cu supda pulure petra z cu
aqua conficiat z masadalionos mch forment z i sole siccentur
z itum te, z in pulverem redige z cu cinere vl cu pulue
d supdo plumbo z itum cu aqua confice i modu pulte

q omia ita pparata te i catino linito d molli luto, ut
pulus supdi i catino ita pparato miste ut no possit p
here catino pleno d supdo pulue, mittit in furno ad
coquendu p die z nocte una, postea extrahe z refrigera
i coagulatur velut vitru z frange vas, z vide quid est
z accipe eu z frange i mortario z pista z i pulverem tenui
ssimu redige z sup marmore dum teret, ut pulus tenui
ssimus fiat z cu aq conficiat sic color, z in vasa terra semi
cocta liniunt aut ungant seu pingat sup istu colore su
prius dictu -

Stagnu ita ppatu poc vl ipsu simul cu plubo, vl Stagnu
teratur i petra aspa cu aqua ut fiat pulus, z cu supdo color
vasorum ungat, z in sole siccetur z i furno mittat ad coquendu
iste e primus color patrus dum color

Si aut vis colore viridi vi fieri i supdo pulue plubi i
unaqq libr mitte Eris usti ʒ j. Alij mittut ʒ iij Si
vis aliud colore fieri i supdo pulus vl adde ʒ j de ruble
cine anchoris

Color albz que Giraldus planosimus docuit carrucu filiu Ecli

Recipe plubi l c. Stag libr xxx funde plubu fortit ut
sit russu mltu, dein adde stagnu z itum mltu calefac
sine intermissione, deinde abstrahe ligna, ut calor evanescat
z dei plubu facit superfluitate qi residuu plice cu ferro
i uno lato, z ita fac donec totu consumatu sit, z postea fricca
eu sup petra aspam, donec fiat qi farina, z lava eu cu

aqua ⁊ posita i alia scutella, ⁊ illud quod remanet adhuc frica
sup͠ petram ⁊ ita fac p multas vices donec nichil remaneat
Et ita p̄parati adiunge petra i fornace cocta donec fit vitru(m) Et
post ea sta pulueriza in tenue puluere ⁊ lauata i lotura aq
plumbi superiori disciplina, et hoc puluere misce cum supradicto
puluere plumbi ⁊ stagni tertiam ptem eorum circa commixtum
sic i simul fit cum supradicta aqua, ita ut sit sicut fex vini
liquida i qua confectione vasa que pingere vis merge ⁊ statim ex
trahe ut siccentur ⁊ desup pinge. Et si vis cum aliis coloribus
⁊ cum magnesia designa designa quod vis ⁊ in fornace coque, ⁊ istud
erit album. Si aut vis citrinum facere, i .c. libr plumbi mitte
libr .xl. de petra vitreata superiori modo p̄parata. Si aut vis
viride facere i supra. colore albo .i. li. .c. mitte eris usti li. j. Et
quidam cum stagnum ardent ⁊ faciunt cum aqua sup͠ aspam. Sicut Sinali
ledius dixit. postea miscuerit cum plumbo usto ut dictum est

Eris russi p. j. funde ⁊ adde desup arrichamar .j. destrion
citrinum p. j. paucum ad paucum, ⁊ adde cum donec fiat sicut plumbum
ustum pulueizatum, Tunc extrahe cum, ⁊ sup marmor tere cum fortiter
cum aqua dulci, deinde laua cum, donec fiat purum, ⁊ pmitte
siccari, Tunc accipe p. j. ⁊ alia parte de mellecalcali attere
i simul sup marmor, vel i mortario, ⁊ funde eas i duos cru
ciolos sigillatos i foramine vel i fornace vitrearia die .j. ⁊ n. j.
⁊ inuenies cum album quasi cinerem, Tunc laua cum cum aqua dulci
⁊ sicca cum, postea tere ⁊ conficere cum oleo nasto sufficienter et
funde i duos crusiolos optimos, ⁊ sigillatos, aut i vase
vitreo itonicato cum farina ⁊ tela ⁊ oua ⁊ extrahe ⁊ inue

nies .q. argentum viuum, Et si non potes bene plasto funde cum
cum oleo ⁊ nitro cum tinctura stagni. Et cum qualicumque cum
fundas, vide ne tangas cum cum manu quod toxicum est, ptea accipe
cum ⁊ tere ⁊ conficere cum suco squille ⁊ desine siccari i fornace desup
vel ad solem, Tunc accipe inde .p. j. ⁊ nusadere p. j. ⁊
acetum citrum p. j. ⁊ posita i simul fortiter donec fiat sicut unguentum
⁊ tunc adde adhuc acetum inde, hoc est p. iij ⁊ fac inde aquam
sicut aquam rosatam, aut mitte i vase vitreo, cum stricto hore, ⁊ sic
copula fortiter cum farina ⁊ oue ⁊ liga fortiter mitte cum carta in
sua ⁊ coque i balneo platonis .i. in medio olle aque plene aut i
medio olle cum cine aut plene arene ⁊ coque die .j. ⁊ in
uenies cum aquam facta, pmitte i frigidari i ipsa olla, ista
de rezarap. Memento dum coquitur ista confectio ut semp addas
aquam i ollam ut non consumet aquam ⁊ pereat quod i vase vitro est po
situm, Et dum facta est aqua rezarazi, repone eam in ampulla
⁊ claude os eius cum tela ut non euanescat, Et quando volueris
accipe de rezarazi, p. j. ⁊ zaibac p. j. ⁊ misce i simul sine
igne aut sup igne ⁊ vide quid fiat, si exit calcina optima
est ⁊ si non dimitte cum, Et accipe de rezarazi alio p. j. ⁊
zaibac p. j. ⁊ urina p. j. ⁊ fortiter mixta i simul exit cal
cina sine igne, Tunc accipe calcinam istam, ⁊ mitte i dolio vitreo
⁊ sigilla os eius cum farina ⁊ albumine oui ⁊ post mitte in olla
plena cine cribellata i medio ut supius diximus coque horas
iij, tunc extrahe ⁊ inuenies kimum, De hoc kimio accipe dan
ich ⁊ mitte i .c. amc de ere vel de stagno, aut plumbo lique
facto ⁊ quod quesitum ⁊ si non est illud kimium optimum, iterum recoque

i balneo flato d. cinc dies z no ctes ini z si tur eit pfcti
Quo magnesia albifficet prius dicendum est
Accipe magnesiam cu aq dulci sup porfid. z post sicca i sole et
itum pulveriza, postea accipe vitreu z pone i fundo vasis
sal rufum, z sup eal pannu lineu z sup pannu pone ma
gnesiam ppatum z itum alio panno coopi z desupdo sale itto
supasperge z replica pannu Et sup pannu magnesiam sup
asperge z ita fac donec impleat vas, Et os vasis bene si
gillatu i fornace oflabis illud diutissimu ut decet z m cinu
vitet p dies z noctes ij ptea pulveriza z accipe inde albu
p' auripigmti ruff l. j salam ℥ v. au pulvis supdis et
auripigmti aur. ℈ xij plusiader ℈ iiij te in simul z itum
i cacabo mo supdco aptato i fornace ~~aptabis~~ oflabis, pt exthe
ab igne z refrigera z frica fortit cu aqua sup ait ut
lenis fiat z sal inde exeat, z tuc in vase misso itum
sub fossb p die z nocte, ut omis vis aq z salis i sil ven
erit, z sic itum cu auripigmto z salam aptabis z vase
sigillato i fornace oflabis donec fiat ut calx tuc exthe
z te z repone qr melior e qz o vel ☾ z de hoc pulver in
omi metallorz mitte pulverem ut fiat alba z sup p bo
stagnu lusfactu
Item de magnesia
Magnesia dicat eo qr magna vis est fit · n · ex ea magni
quod te eam z in fornace vit ofla z cu fuit ignita extingue in
forti aceto z dum fricatus i porphiro sic vij oflectur z in
aceto extinguat donec albifficetur Et ptea tibi j ex ea

z arnic libr j plusiader ℥ iiij omib in sil dum fricatis z in vase
sic p te sigillato in fornace diu coquat donec inveneritur albu
sicut calx, z inde sedm tuu sensum, Magnesia firmam pulve
rizata diligenter ℥ ij mitte in bacille z coopi cu alio bacille ut
no respiret corpus magnesie z pereat deinde coq subt prima
dies ij pt extrahe z itum pulveriza sup porfir Et accipe
inde p. in terra greca q e filius vitri p. j z te in simul z
ofice cu oleo in mod luti deinde coq in fornace in vase si
gillato z invenies corpus magnesie optimu.

Magnesia fricat cu aqua marina i sole dieb vij z tuc e optia

Magnesia ppat ita

In fornace supiori coque nocte j z mae exthe z pulveriza et
miste cu coloribz

Color cincia ad kimiu faciendu

Flamule eius p. j extincte in melle z albumie ovi z arnic *(interlinear: ·i· arsenici)*
(interlinear: ·i· rubeum) adinnarticu p. j z mitte in crosiolu sicut aurz cu armo
niac z sigilla fortit ut no peat tuc coq in fornace die
j facit aurz z exthe z pulveriza sup petram z frica fortiter
cu aqua dulci z desine siccari ad colorem pt accipe in p.
melancalah p. j z te in sil fortit z mitte in duos cacabos z
sigilla fortit ut no respiret z coq in fornace die z nocte et
itum te cu aqua dulci z sicca z pulveriza z ofice cu olo
naste sufficienter s vide ne tangas qr toxicus e, z itum
coqz in duos cruciolos sigillatos aut in doleo vitreo sigill
ato cu farina ofecta z albumie ovi Et si no habes nasti
fude cu olo q z nu° vel cu tinct stagni, Et z nullo mo tangas

manu, postea pulueriza et confice cum succo squille, et sicca ad solem uel ad ignem in fornace de super, deinde accipe inde p. j. aceti citri p. j. et pista in simul fortiter donec fiat unguentum postea adde ad huc acetum tantum, hoc est p. iij et fac inde aquam sicut fit aqua rosata, autem mitte in vas vitreum cum stricto ore et sigilla fortiter cum farina, et albumine oui et sine siccari, et tunc desuppra carta, et iterum include, et liga fortiter infusa carta et coq in balneo Platonis in medium aque die j. ita ut superaddat aqua ut non consumet et perat quod est in vasculo vitreo et post sufficiens tempora, tunc accipe eam et repone in dolio et sigilla cum cera ut non euanescat, Et quando volueris, accipe inde p. j. Zaibac fortiter lauatum cum urina p. j. et urina pueri p. j. omnia mixta in simul fortiter exit calcina sine igne, Et post accipe calcinam istam, et mitte in dolio et sigilla ut et coq in balneo Platonis cum aqua stacciato in medium olle et coq in fornace de super horas iiij et hoc est kimia, Et si adhuc non est optima, iterum recoq cum per dies iij et noctes, Et postea accipe de kimio isto dramme ʒ et mitte in ʒ. ame de ere, uel stagno aut plumbo liquefacto exit ar— et si super argentum uiuum uel super aliud argentum fit uerum optimum [illegible]

Recipe ustum tenti aut cuprei tritum aut lamina et cum optime trita albumine oui et melle donec fiat album postea accipe qualecumque vis p. j. et zarnichabinar p. j. et coq in duo vasa sigillata ut non respiret et perat per horas iij, Et accipe inde p. j. et melcaltati p. j. et fac ut et coq ut, postea accipe inde p. j. cum aqua dulci et succus squille et olo nasto, et Nusaader

an p. j. omnia trita in simul donec fiat sicut unguentum postea adde acetum ad p. iiij, et confice in sil et coq in vase vitreo cum stricto ore et sigilla pertusum cum ligno uel ferro uel ere, postea cum farina et albumine oui, et post cum terra et claude et liga cum carta, et coq in balneo Platonis, et postea fac totum sicut scriptum est super usque in fine

Si aliquis vult facere kimiam, et ita vult coq ut non respiret mitte in duos cruciolos coniunctos, et post inconica cum terra optima mixta cum pilis, et desine siccari, Et postea inconica cum farina, et albumine oui, et sicca et ita fac per iij uel iiij vices et postea coq nouissime de puluere suppone ut plubati

Accipe auripigmentum rubeum et citrinum et calcis viue et viridis eris an ʒ iij melcaltati, Salam, argenti uiui an ʒ j. pulueriza et sicca super marmor, ista omnia cum argento uiuo donec fiat unum corpus deinde coq in vase sigillato fortiter ita ut fumus non exeat per diem j. post extrahe, et quod supervenerit in cooperculo plus eum sublimatum, et sunt metalla kimia.

Color albus que Gualald. do. en. f. B.

Recipe plumbum. l. xx. sta. l. v. f. p. f. ii. f. r. in simul plumbum fortiter, ut fiat russum fortiter deinde adde stag, et iterum misce calefac sine intermissione, deinde abstrahe ligna, ut calor euanescat, et dum plumbum fac de super arsura, quasi corona plumbi cum ferro in uno lato, et ita fac donec totum consumatum est, et postea cum sicca cum aqua et versa in alia scutella, et illud quod remanet adhuc sicca super petra, et ita fac per multas vices donec nichil remaneat et ita preparatum adiunge illi terra postea perf— un fit vitrum et in fornace coctum trita et pulueriza in tenuissima

Qa rubrica è sostanzialmente la medesima di quella a c. 35r.

puluere, z lauata i lota aq plubi supiori discplina i ol uis
deinde adde ista · zetam · m · c · s · ze deinde ab · h · ut calor · c ·
et du · p · f · d · sup · ar · q · r · p · q · f · i uno l · Et ita f ·
d · t · o · s · Et ptea · f · e · o · aq · z dsa i alia scutella · Et
illd · p · r · adhuc · f · s · p · Et ita fac p · m · n · d · n · r · Et
ppeat adiunge i tantam pet^e uni · f · n · Et in fornace coctum
te z puluiza ut · p · E · lauata i lota aq plubi supiori disc
plina de hoc puluere pet^e misce i supdo puluere plubi, z strin
tead pte itum cu ita qmixtu fuit, i sil i supda aq ita u
sit sicut fex ui liquida · In hac confectione uasa q pingere
uis misce z stati exsiche z desine siccari, ptea pinge d sup
si uis alios colores Et cu cognesia designa qd uis z
deinde i fornace coq z exiet albu Si aut uis cu uiridi
facere sup pore colore albo mitte i unaqq tibi eris usti z v

Ista e pbata qmixtio petre z plubi

unde Crisolitu col efficit z smaragdi fiunt mirabilia tenet
ss · mirabilia q, aut · p · c · p · b · p linteu extracta q · j ·
alaseranci uni, aut petra uis q confice simul z qfla i
fornace, hora · j · ul · ij · ul · iij · aut uj

Si uis facere uitru · pbatissimu z mollissimu ita ut
funde eu possis z forma z ymagine z cuiq sigilla mod fuci
possis Et istud e cap dum color ad uasa qpingenda sm
petranda Inprimis urere plubum i rudi olla sup igne assiduu
cu fco sine intermissioe z sit semp callidum, z igniend don
arsum z puluizatu sit Et no q plubum semp sit

puru z pius colatu z ptea tocana cu cu panno, ul stamie
ut sotilius puluis fieri possit Et grossum q remanz itum qbu
ratur don totu tocinari possit, dein habeas petra uni sit q
e crassa z albu z coq ea z calidam extingue i aqua, tuc
frange eam z pone mod nitreu z q e albu z lucidu tere
in mortario z tocana, ut sotilius puluis fiat sicut d plubu
Et ego henricus lauo eam z sic fit q mia, Et cu puluis
zata fuit plubi semotim p se z de petra semoti p se
Accipe modiolu ul qpaq uas z imple unu z misce i sil
tul accipe d petra ista q j z de plubo isto q uj z fac
ut unu corpus fiat z tunc accipe mod quatu uis z mitte in
crociolu ul i qpaq uas z mitte in fornace uitrearia z
statim fit uitru clarissimu deinde pssa eu sup marmor ut
cpeat mod plubu z extracto plubo uitru remitte ad coq
ndu don clarissimu fiat ptea fac inde q uis

Et si uis eu tingere i uiridi, accipe limatura auricala z
mitte i crociolu z qbure i fornace p diem ul nocte una
z exsiche z puluiza sup marmor z pone d eo aliquatulu
ad actum sup uitru z misce cu fco statim uidebis mirabilia
q statim erit uiridis Et si uis plus uiridi addere
puluere auricala z si minus adde pulueri uit z plumbi

Accipe arseniu rubeu z citrinu ana q j · mi salis q j z i
simul puluiza tunc accipe uas terreu z i fundo sal calarense
puluizatu sparge Et d sup pannu lineu sicce z desuppone
pulueri arsenici supdcti z replica pannu z sal sup pannu
deinde sigilla uas forte ut no respiret z in furno coque

ita q̄ no fiat dampnamentu istiu, z hoc e signum coctionis, coop
culu vasis sit pforat subtilissie z cu stallo ferreo sigillato ut
no respirat, ꝑ dum coquitur stilu sepe extrahe, z vide si fumus
p foram exit, no e coct, cu vo no exierit pfecte coct est et
tunc extrahe z refrigera, z pulvis q inuenit i supmo repe
z q in fundo pfice. Et cu mltu vis dealbare et fera
fortit cu de pulvere isto, Si aut albidius vis cu facere et
ppe argentum ofla cs de suspecto mo pulvere supmissa et
extrahe, z invenies albissimu supmiste, z extrahe, z invenies albi
ssimu q nu̅q p igne decolorat. Consfla cu eo tunc argentu z
fit argentum optimu - **Ars mulieris**

R. Sealalmasari l. j z solve in l. iiij aq dulcis, et tunc adde
ibi argentu viuu lauatu l. j. z tra in sol ut bn incorporent
postea coq in vase sigillato, donec consumetur aq z remaneat
lutosu, deinde admisce ibi kibrikasar ℥ ij z tr in simul don
viuu corpus efficiat, pt hec coque i vase bn sigillato z fortr
ut no respiret i igne cius. ke. vel subtus pruina fornacis die
j z nocte j. postea extrahe et invenies kimiu rubeu, z mitte
de eo kirato j. sup morabito j de argento oflato, z erit aur albu
z pt ofla cu tunc auro z fit aur optim

Dicit Quidam heremita avarus, Recipe arsenicu z coq cu cum
olo donec nigrescat p vices iij, deinde coq cu flor lactis
subel vices iij, post coq cu cu pinguedine vices iij, Novissime
coq cu cu urina, z exiet albu sicut argentu

Mixtura auri z argenti vivi

Equalit mitte in vase ferreo, z pone desup salem solutu cum

urina z coq lento igne, donec in simul misceat, Et tunc adde
ibi argentu viuu laboratu z assa. z ita fac p iij vices, post mitte
de eo p. j sup iij z exiet rubeu.

Laborare argentu viuu z cinabriu, ut mutat, de sup cinab
b ii. sulphur b. j. arsenicum b j. Tere in simul z ofice cu
aqua vitreoli z assa nocte j. z extrahe z coq cu olo vel vitreolo
aut albume ovor z invenies rubeu

Brixauri optimu

Auru z zaibac parit, mitte i vase ferreo sup igne, z adde desup salem
solutu cu urina pueri, z sufla plane donec solvatur i simul bulli
as, tunc extrahe, z ofice cu argento vivo laborato z assa z iteru
fac simile iij vices z exit celeb[ra]

Argentu vivu sic stringit ut fiat optim arg[entu]

Recipe sal tritu, libr j. fac inde aqua sicut aq rosa, in
musach z post accipe aqua istam z tr cu alia libr salis z
iterum fac inde aqua i musach, z iterum ofice aqua istam cu
alia libr sal. z fac inde aqua in musach, z tunc repone aq
istam, z moreal salis. q remasit tr cu tunc sal z coque in
vase longo z sigillato sup igne ut fiat focus fortus, donec
vadit sal sursum i coopertoriu, pt accipe de eo ℥ j aq
de musach ℥ ij z coq in vase sigillato sup cinere calido
donec stangat z durescat, postea pulveriza z mitte de eo
b. j. sup libr j. de argento vi. z fit argentum, pba cu in cina
riu z invenies optimu deo sit laus.

Labora argentu vivu ut mutat de sup cinabriu b. ij. sulphur
b. j. Caladris j. Ferrus vitroli b j. posita in sol z ofice cu
aq vitroli ofecta cu vitella ovor vel albume z coq nocte j z inve
nies rubeu.

Incipiunt flores de coloribus istius libri, quos Rusticus translatavit

Cum primis plumbi usti in petre pulvis grandel ij istud facit citrinum, et si addideris eis ustum vel scoria eris ij facit viridem. Auricalcum limatum ustum facit viridem nobilem, hoc est in omnibus, hoc est in omnibus plumbi in ij petre grandel pulveratis, hoc est quintum in omnibus partibus istius confectionis ij de ere usto si abstrahis eis et addideris ferrum facit rubeum, abstrahe f et adde magnesiam facit nigrum, Et de quacumque addideris, semper adde partem iste confectiones debet terri et coqui nocte noctem i in vase sigillato, et post tere cum tipsana vel cum amilo duo tantum, hoc est libre j de isto colore confecto amili li ij. Confice cum aqua vel cum aceto et pinge vase et recoque

Color aureus

Recipe vitreolum, alumen fecale an ij in cacabo ancoris vel limatura ferri ij tere cum aceto super porfidum et sicca ad sole post adde ibi grandel et stagni et plumbi an ij omnia dum fricentur et in fornace ~~fiecent~~ conflentur postea super porfidum cum aceto tere et vasa pinge et recoque

Color albus

probatum per me in veritate

Olio de corallo se fa con iiii fortis e co sucho de limon [illegible] mectelo ad uno vaso de vetro e trovera ch' lo olio naturale de sopra coglie quello olio co una piuma et e questo ey lolio de corallo [illegible] ch' [illegible] olio de corallo fa [illegible] [illegible] una de corallo

Piglia la dicta pasta delo corallo e fan far quello vassello ch' voy elo modo sie questo piglia la pasta e agi la sunga de gallina per [illegible] le mano e si piglia la pasta e fan una pagliotta pontala ad uno pignatario e dale dela mostra a do ch' nove i bisto ale mano e farne far quello bassello ch' dopo da po mectelo allo sole [illegible] tanto ch' sia secho e poy fallo cocer alo forno e quando sera cotto piglia delo dicto olio delo corallo et vunge lo dicto vassello e tornera in so proprio color como de natura.

℞ [illegible] vno uno [illegible] mi [illegible] e repone [illegible] una libra [illegible] e dimitte [illegible] in [illegible] mi donec solvatur totum de [illegible] distilla [illegible] per filtrum [illegible] de [illegible] repone [illegible] distillatum [illegible] e repone [illegible] de [illegible] e semper [illegible] cum baculo e dimitte [illegible] per horas [illegible] in [illegible] e postea distilla per filtrum [illegible]

Aurum et argentum [illegible] armoniaco in [illegible] dissolve e quando erit bene dissolutum fac [illegible] de [illegible] de [illegible] in vase quod volueris e quando erit [illegible] coagulatum [illegible] repone [illegible] e dimitte [illegible] de [illegible] prima [illegible] ad [illegible] quando [illegible] cognoscas [illegible] et [illegible] e [illegible] solarium unum de dicta pulvere de [illegible] repone [illegible] nota quod aurum et argentum [illegible] regula [illegible] e de [illegible] repone de [illegible] pulvere e postea [illegible] e postea pulvere [illegible] ad [illegible] rebus [illegible] de [illegible] repone in [illegible] e claude [illegible] dimitte [illegible] poterit videre signum [illegible] signum [illegible] e quod repone in [illegible] videre [illegible] e quando [illegible] quod [illegible] placuerit [illegible] quia [illegible]

Incipit liber omnium [illegible] vbi [illegible] C. l.

℞ repolgaro ℥ iiii de tartaro ℥ iii de aloe [illegible] ℥ iii [illegible] ℥ iii de atum [illegible] ℥ i
.l. e fande polve e ave lo bianco de [illegible] ad. vi. ova batuto multo forte e in corpora omne cosa [illegible]
e po [illegible] e aye una ampolla [illegible] lotata [illegible] alo signo e piglia le dicte cose per pan[illegible] e fande [illegible] e getta dentro la in polla e sempre griollando la dicta in polla ch' le dicte [illegible] in [illegible] e po aye carboni [illegible] e [illegible] la in polla sopra e lassa arder puro griollando ch' le dicte [illegible] se in [illegible] e tanto lassa arder [illegible] vide distillare la dicta [illegible] o in polla poy [illegible] uno pignato overo vaso ch' parato ch'
possa regere fuoco e sia facto in chisto garbo per [illegible] cossi como [illegible] vide e sotto e si [illegible] lo per[illegible] de sotto ch' tucto lo [illegible] cossa fore e ancora lo busto [illegible] tanto ch' [illegible] una [illegible] ancora adtorno adtorno e mectelo in lo [illegible] ch' [illegible] lo da [illegible] tanto ch' [illegible] mecter la in polla dentro ala [illegible] e [illegible] ch' la [illegible] e ancora [illegible] parar quale ch' cosa sotto [illegible]
[illegible] glio di [illegible] e [illegible] de arsenico ch' in [illegible] e mette cossi lo pignato como e dicto de sopra e cossi la in polla e imple lo pignato de carboni [illegible] e lassa arder [illegible] se [illegible] in coppa e lassa arder [illegible] la in polla [illegible] lo olio [illegible] la in polla [illegible] cosa

C

.Ino ꝯ ano XI .14.

Die vj mass de madij iiij ind. fue appendeg possessori asema consegr. Antono Prozo

Adie vj mass madij iiij ind. lalam asepue capussa ꝑ Aise xxviij anipon detu iiij lato ꝑ penza brendito ꝑ ano pagar ꝑ anno xij Junarro prpo ꝑ mano de notar. Antono Prozo

Vinificari ♀ sti

℞ acem e fac cu balln̄ i apulla vu. apposta pos aing mediari ratam de ꝯ pos ꝗ. sublimatu e fac balln̄ e aro conuerten̄ ꝗ. vino

In apulla vu fac balln̄ aqua cuius de ꝯ pos pelis an̄ medien de ꝯ pos ꝗ. sublimatu et fac balln̄ e condensa totu ꝗ. i aqua de ꝯ de fac aqua p remanebit ꝗ. fuit aqua fortis / eoꝝ fac de ꝗ. vino.

Ad congelandum ꝗ.

℞ sp̄us rubeus e puruerizza multu bn̄ e ℞ spuma ferreu e fac simile tantu de vno quantu de alio e appone i mortario e i, bibe simile tantu vt oia ingrossat postea ℞ canas vnc vna vice e post pro̲ tantu e i bibe oia quatuor vera

Itm̄ sumas salpetra e pomlace azaña congelat et i durat e ꝗ. michel

Itm̄ sumas centaurie minoris cu calce viua que stringit sp̄us sup ꝗ. sunt calidus e ponat michel

Alia congelacio ꝗ.

℞ herbeam i bona quantitate e de sicca ipsa i loco ubi no habet sol nec igne e puluerizza ipsa postea recipe vasa vitri vitrij e repone solarum vnu de puluere e vnu de ꝗ. e recunde bn̄ vas e repone abuliandu i aqua calida ꝑ vnu die naturale postea extrae e repone i aia ꝑ vnu aliu die naturale e no habebit ꝗ. co gela

michel

[illegible] meus pro daui mia ad congelandu e i durandu ꝗ. e conuertendu i vera lunā.

℞ compis puluerizza cu bn̄ e i bibe ad sole tribus diebz cu suco semper viue e sublime e postea distilla e de illo distillato pone super mercurio ad lentu igne ꝑ diuersas vicibz quo i durat e congela ad luna ꝑfecta sed ego inquā ꝓbaui michel cu de omib3

La composicion de launcgare laqle cogenera cu q laqua de launcar dessolue tutte li corpi cli spiriti facati de lo corozolo e menari de q e po che e caldo lo q. puneze uno pocho de Amigar e cogenerase metallo i fimita p(er) la quarta parte de sal ar° et quarta p(ar)te de sal gema fori e quarta p(ar)te de sal alcali e q de alume de piuma e quarta p(ar)te sal con de laqua dolce quanto puosse tutte queste cose enmetti i una caraffa de vitro se puneze de la preta polmata e lapalo stare uno iorno naturale alo fummeri e pole distilla alo lambicco e agi de lo canallo e pole destilla alo lambicco e agi una lamina de rame e fala calda e poy la ge tta de sop(ra) e si vide che no corre e fatto e si tu tornalo alo lanbicho e ~~fatto~~ fallo una altra volta como e fatto de sopra

Ad deprendendum furem i cantaones

Dic hoc psalmum super eum iu...iudica/ Domine usque iusticiam e cetera.
P furto che te fosse fatto p(ri)me dicto psalmo co questi caratteri e puneli sotto lo capo quando vay a dormire Magnus dns et laudabilis nimis in civitate dei nri ... et sel gallo ... nigre e vide i sono lo furto. ...
no ... vigaz sia de p(er)pinella oy de ... oy de ...
no ... unum ut alium p(er)pinelle ... ...
Vi... cba que vocat ... maris ... pisara sup(er) placa ... i 40 ... ...

Expositio vocabula
In primis

Rapis .i. stagnum
Rusangi .i. ~~ferrum~~ es ustum
Rosa .i. ferrum
Resis kegi .i. arsenicum rubei e lapidis
Rele kegi .i. ceruse

Sales arsi .i. sal armoniac
Spuma auris .i. pumex
Sipterea .i. allume p(er)ssum
Sedeneze .i. amatiste
Sal ungaricum .i. sal gemme lucidum et verum
Sal alcali .i. de... ut de...
Sal aleprot .i. confectio
Sal masse .i. sal com(un)is
Sal tartarj .i. sal aco extractum de ... tartarj
Tubelams .i. ... eris
Tibapazo .i. sulphur vivum
Tera placepa .i. atramentum

Elepmia .i. auri p(er) ... lapides e ...
Chasma .i. plumbum ustum
Esmet .i. armoniacum
Chisma .i. fex argenti
Fideaz .i. argentum vivum
Giron .i. lapidis manens ut aluminaris
Gipsum ... .i. alume sariole

Gesema .i. terra argenti
Giraprio .i. sulphur
Gelapeltum .i. sulphur vivum

Mireos vel mergebe .i. flos eris
Molipdenia .i. plumbum ustum
Minium .i. species cinabri
Merdasengi .i. litargirum
Mina .i. terra argenti vivi
Men .i. atramentum
Nitrum rubeum .i. virens vel tartarum
Nitrum salsum .i. sal gemma

uo Alzibric terra fracta hoc est quando [illegible] fit rubeus et spissus vocatur lapis et uo lapis alii vero dicunt sanguinis humano alii vero [illegible] per [illegible] sunt vocabula et omne [illegible] quando [illegible] alii dicunt [illegible] quia [illegible] reperiri possit

Sol. Luna. Venus. Juppiter. Saturnus. Mars. argentum vivum
☉. ☾. ♀. ♃. ♄. ♂. ☿
aurum. argentum. es. stagnum. plumbum. ferrum. argentum vivum
dies. nox. terra. ♃ i. palermo. [illegible] .i. zarme. ☿ .i. [illegible] quam potest sibi bibere
Calcanti .i. dragantum vel vitriolum viride idem est
Calcucecaumenon .i. es ustum
Colcotar .i. vitriolum citrinum idem est caparosa
Chimie vel canime .i. litargirum auri et argenti
Calcabar .i. vitriolum idem est calcatar
Calcabis .i. vitriolum album
Clamesteca .i. litargirum. Crisis .i. litargirum rubeum
Criso .i. aurum
Cardir .i. stagnum
Calcanul vel caladisuzerth .i. vitriolum
Caber vel cabet .i. squama ferri
Cali .i. alumen

Aro [illegible] [illegible] et hoc [illegible] sub limatione et [illegible] [illegible] et [illegible] habet [illegible] habet [illegible] per [illegible] anima et 4 elementa

Asedenegi .i. amansite sedene sedanic idem est
Alconoch .i. plumbo
Aseb .i. alumen
Asohe .i. argentum vivum
Albaar .i. cerusa idem est albaras
Almartac .i. litargirum idem est almatar vel almar (alzale)
Alugaror .i. sarcocolla
Alzebric .i. sulphure idem est alzibret
Alinear .i. borace
Alcordine .i. mina yndrica idem est alcodina
Alcamech .i. auri pigmentum
Alcohohonet .i. plumbum [illegible] est aconot
Asoch .i. argentum vivum
Azurnar .i. es ustum azemar vel flos eris
Albari .i. plumbum
Azurnoch .i. auri pigmentum vel azuar
Ammonium .i. lapis de vena plumbi
Argentali .i. calidonia
Zarnich .i. arsenicum
Sueb .i. alumen scissum sine scolibus
Zegi vel geos .i. vitriolum rubeum
Zimar .i. viride eris
Usifur .i. zinabrium
Mol / amoli .i. ruta agrestis
Zebet albaar .i. spuma maris
Anczarut .i. sal cocolla
Tal .i. acetum

Nuzanar .i. sal. ar.
rasor .i. plūbu
serreon .i. minui et e[st] ex qu[o] p[o]s[i]t color rubeus
nusiadar .l. nixadet .i. sal. ar.
elelag .i. mirobalanj
ferula .i. acura
tale est sp[eci]es gessi p[ro]posit ut animas spirituus
pe xeue .i. izifar .i. anabrius
zaibac .i. [illegible] mercurio
sereng .i. mine
nū xereg .i. [illegible]

Incipit expositiones vocabulorum artis

Sol .i. aur[um]
luna .i. argent[um]
Mars .i. ferrum
Mercurius .i. argentum vi[vum]
Juppiter .i. stagnum
Venus .i. es
Saturnus .i. plumbum
Hij sunt quatuor sp[iritu]s
Mercurius
Sulfur
Sal armoniacus
Auri pigmentum
Hec sunt corpora
plumbum
Stagnum
ferrum
Es
vitrum
Argentum
Aurum

Arsenicum quod latine ab ipso colore auripigmentum vocat[ur] tale aut quod est laimos flos eius appellatur
Alkarit .i. vinum argentum
Crocotola gema est
Scahel .i. ferrum indicum h[oc] est chalybs
Alkamar lunacenis aurum
Cachimia fex auri
Cachimia bona est ac plena ex bordes quas fuerit sprissa et gravis
Nascitur n[on] cachimia ex corpore suum eris hispi aut fumi [illegible] reubz ab terra aut fumus collectus cachimia vocatur ponunt n[on] apte ferre e longe ut rectus colligatur. Invenitur aut cachimia abrasa [illegible] cacabo ubi ponet [illegible] vini et vini astacea
Zerachar .i. arsenicum
Sandaraca .i. aurum .i. [illegible]
Ruben assem resina est bitumen
Hares lenpos .i. lilium flos album

Rerū .i. sal album
Bubar adamos .i. lapis
Leuriscus est arbor
Hasch verax .i. papo
Dragma .i. quarta pars vnae
Scobe corrices cerusa si creant in fornace sanda
vna facunt
Angelta .i. ratu
Caballus alfarach
Cucurbita agrestis orda fel
Anima .i. antropos
Anima dicitur est in arsenico et in alijs spiritibus
Aqua .i. liquor quod distillat vinum
Alkali vetrib .i. altacap
.i. cinis cebelarius
Antimonium .i. fex plumbi
Alkaol .i. pulvis ad oculos
Alkosol .i. plumbum extractum de aura
Alkali .i. acetum compositum ex urinis pueris dulcis vna cum cinere calidi
salis tosts
Alambic .i. lapis rubeus .i. sanguis draconis
Alambic .i. lapis solis ambra .i. [illegible]
Alutel sine aludel vel cacabe ut venit equus quod tornum est vas sublimacionis
Alchufa .i. genus alutel ut in vas
Apensolus .i. vas in quo ponitur alium supra os stratum spiritus
Alubit .i. gluten
Alos .i. sal
Alborche .i. flos salis
Almeti .i. sal lucidum ut sal gema

Alosantos .i. sal rostri .i. arsen
Alasanos .i. flos salis
Almarchesita ut amachachi est quod flos aque acisida .i. flo
Alamarch .i. metallu cupri quod invenitur in minera ut alima .i. es
Aspaltu .i. bitumen iudaycum
Alasop ut usrop .i. arabice dicitur plumbum lanj
Alarot .i. sermes .i. plumbus
Alkalay .i. stagnum
Almet .i. cerusa alba de plumbo
Item sal plurib[us] nomine est sicut inominati stella ag la aloseph
almicadir al mepadir
Item nomine scite alium planaha bens
Aliud candidas ponos alium vocatur romanum quod sunt ut mulieras se ungunt
Aliud vocatur alimum
Aliud vocatur zzarach
Aliud alrotar
Aliud alzarnj quod venitur de tabalima
Aliud Jamenz
Aliud Ruben
Aliud croceu
Aliud viride
Aliud plumosum
Aliud lamino sum
quidam dicunt galum stipsis et nitru idem sunt
Item quatuor sunt genera aluminis
Alum[en] scipsa
Alum[en] spissum quod dicitur de pluma
Alum[en] romanum quod dicitur zucarin
Alko ut alkon .i. bonbay .i. boni [illegible]

Acidor .i. lentescens
Atinchar .i. borax gummi vel
fabri consolidat aurum et argentum,
Aspergar et spargar .i. viride eris
Item auripigmentum citrinum habet nota
.s. lemonias et aliter tuly
Arsenicum
Assernath.
Calcatum.
Auripigmentum purgatum quod fugit
ab igne
Auripigmentum fixum quod non
fugit ab igne
Auripigmentum rubeum album quod
rubeum citrinum.

Bapar .i. ponderatum quod inspirat
rotundum
Balep .i. tristia
Barbat .i. vas plumbi vel in quo
fundit aurum
Burmatum .i. vitreum vas
Bocha .i. vitreum vas
bedaga .i. vitream vas
babdedia .i. tuba
balaria .i. ceruse .i. album
de plumbo
Climia .i. fex auri omnia est
sive antimonium
Cadimea vel cachimia lapis
est de quo extrahitur aurum et argentum
vivum per artem et est lapis mine
ralis sive vena terre de
cale gemma.
Item Chimia est asops
chimolea est terra ispanie
vel lavant capita

Calcuminanon .i. es lunarium
vel pulvis eris combusti
Calis plumbum mors est
Calx cornaum .i. testa ovorum
Calx ossium dealbatum
Calx de lapide
Calx aeris rubigunda fit de
vitellis ovorum
Zebel ferrum ovorum
Cinis clavis fabrorum de lamannis
ferrum fabrorum de eve idem est
quod apheronech.
Chimus vel alkimus est missa
in die alchimia
Calamus .i. calamus
Cemex .i. fumus
Cima .i. vas forte animali
Cinnia .i. fistula
Cucurbita vitrea est illa ubi
fiunt pulverisationes pulvis cum
per aquarum calidarum
Calcantos est erugo eris
Calcanteos est purgamentum
eris
Calcares est vena terre
Calcantum viride est vitriolum
.i. alumen cum quo tingitur pannus
Calcantum rubeum vel calcanar
est auripigmentum rubeum
Calcantar alio nomine est atra
mentum
Calcadis est atramentum
Calcibarium est sal alkali
quod fit de cinere clavellaro
.i. wonreschen.
Cor compositor nichil aliud est
quod metalla reducit in pulverem
per eorum combustionem.

Capitulum magnum est capitulum de
sterquinio sive compositum de lapis
maior .i. omne
Capitulum minus quod fit de operationem
capitulorum
Candi .i. gummi
Cali vel scali .i. cinis clavellaro
Cinabarum .i. minium
Cinis ade .i. cinis clavellat.
Centa .i. pondus
Cacrabus est vas generans duos
capros
Calcinatio corporum est combustio corporum
cum igne vehementi et sale et
fit hoc de causa ut deleantur
ab eis sulfur corrumpencia corpora
Ceratio vel imbibitio corporum est in
bibitio corporis cum aquis cum .i. ut
partes grosse sublimentur et non
fit ceratio nisi cum guttes et imbibi
tione .s. ut corpora fiat mollia
sic cera et liquescit sine igne
cum separata calcinatur et non quod
tota ceratione in venerunt philosophi
moderni.
Constrictio est quod semper fit cum sub
limatione quod sublimatur. Ar. vi.
vel auripigmentum quod vel sulfur vel
sal armoniacum fit constrictio vi.
ar. et coagulatione et coagulatione
et extinctione et mortificatione hoc totum fit
de vivo argento.
Colofania est pix illa resina de pinu .i. harz
Decab arabice aurum latinum devemeth
.i. glas de olio distemperatum
Dramit est serpens vel tyriaca confectum
Dimdar est plumbum et stagnum simul
mixtum
Duo fratres sunt cum est sulphur .i. ferrum
et plumbum
Dermit est lapis quod repetitur in minera
eris .i. erythrozoorum.
Distillatio vocatur digestio vel alcatio
Dagrangi est atramentum et sit quod maior species
desit vitri indicum quod in india repetitur arabicum
vel quod in tracia repetitur aliud in siracia et
vocatur terra sanguinea

Dissedere .i. fundere in bono her
bato nichil aliud est quod fundere in
tali vase.
Entrale .i. vas
Elexir .i. medicamentum penetra
tivum et conservativum vel transforma
tivum in operationem et fit de spiritibus
et calces corporum simul preparatis.
Eorigines sunt species uncte argen
tum et aliorum corporum
Elaxima .i. terra argenti et idem
vocatur molibdena
Electrum est confectio auri et argenti
vel est quod fit ex duobus partibus
argenti et una cupri
Elattra est es marcellum
Embula est canna in qua sublimatur
spiritus

Ferrum indicum est durissimum factum
Foandese vocatur aliquando rubeum et crocum
fides .i. crisa .i. album plumbum
Ferrum fandet .i. calips .i. stahelin
chericotico
fadda .i. luna .i. argentum albi fidda
vel fada .i. mercurius .i. vivum ar.
Gir .i. calx
Caballum .i. caludum
Gongulatur et congelatur et congelatur idem est
Glomus .i. rotundus
Gagal .i. quedam animal contrarium
in india
Ignis est illa terra rubea quae terra
ignis vocatur quae tingit ferrum
Ignis algaldi .i. ignis philosophorum
lapidis
Jara argina .i. aqua alenbo
aliud vero argiros .i. mercurius
In gemmeris ponitur .i. in sigillum
quod idem est quod in hemispere
Kali est cinis clavellat
Kadir .i. stagnum
Kohol .i. plumbum
Kiroch .i. vas
Kimus .i. massa

Lapis aureus .i. urina
ut ignis urorem qui lavi
[illegible] coperunt [illegible]
capillus ut [illegible] pignus
Latinum.
Lapis famosius ut [illegible]
sunt capilli humani ut .i.
sal de mina et alimzadir
Lexar .i. sal armoniacus.
Lapis animalis comprehendit omnes
elementis et iste vocatur filius
unius dei.
Lapis animalis secundum quod dicunt alii
sunt capilli calcinata .i. mundi
ficata
Lapis [illegible] est capillus
Litos est lapis calaminaris
Lapis pirites est lapis ex quo
[illegible] ignis
Lapis Kool .i. lapis [illegible] ferri
Locus est omnis [illegible]
Lempnias est auripigmentum
Lemias est quedam terra rubea
Lithargirum est quedam spuma
argenti ut .i. lapis in quo [illegible]
[illegible]
Lutum sapientiae est illud quod
artifices vocant lutum sapientis
lutum sapientis est quedam argilla
que fit cum malua capillis
[illegible] et stercore equo.
Mumia est terra [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
Marcasita est lapis in virtute
marcasita [illegible] ut alii
est lapis [illegible] .i. [illegible]
[illegible] .i. lapis [illegible] de quo [illegible]
[illegible] ferrum
Marchasita eris est [illegible]
Marcasita [illegible] argenti
Marcasita aurea est de [illegible]
lapidis in pulver et [illegible] de
[illegible]
Mirol .i. argentum [illegible]
[illegible] metal
Metal est [illegible]

Nitrum .i. [illegible] .i. [illegible]
Nunisadir .i. [illegible]
Nausia .i. [illegible]
Numusma .i. [illegible]
Nachanar .i. [illegible]
Nitrum est gipsus ut est
baurac genus salis
Oleum sulfuris vocant nebule
sublimatae a sulfure [illegible]
oleum est prima aqua distillata
a [illegible] ut capillis oleum
et aqua distillatur simul
et aqua [illegible]
Oleum et ignis exhibit de
[illegible] sicca aqua [illegible]
de [illegible] humida et [illegible]
[illegible] remanet niger et
aqua et oleum de lapide ex
[illegible] et sic [illegible]
purgat
Sapo galliens est album
Sapo in ista arte est aqua
salis communis preparatis et solutis
Sulphur fixum est quod non fugit
ab igne et ipsa est [illegible]
[illegible] et corpus
Saponinum est [illegible]
in [illegible]
Serarich indicum .i. sulfur
[illegible] indicum .i. [illegible] ferri
Sandaraca est auripigmentum
rubeum
Sebich .i. auripigmentum
Suspendere in hac arte est
[illegible] ut [illegible] corporari
Terra figuli terra armenica
est terra rubea [illegible]
de bolo quedam lapidis
Tenirar est [illegible]
Tinctura est oleum [illegible]
Vitriolum est [illegible]
[illegible] .i. [illegible]

Venit in hac arte [illegible] spiritus
Venter [illegible] de arsenico ruben
Venter albus de mercurius
Venter citrinus de sulfur
Vegetabilia sunt quatuor spiritus
Ussur .i. cinabrum .i. minium
Zaybar .i. argentum vivum
Zebel .i. stercus
Zege .i. vitrum
Zerphm .i. [illegible].

Nota quod [illegible] ex mistibus [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible] sulfure
et arsenico et ex calx alba
et [illegible] calx [illegible]
[illegible] penetrans
[illegible] aqua acuta [illegible] spiritus calx
ut calx [illegible] spiritus [illegible]
[illegible] sal [illegible]
distillatis dissolutiva spiritus
[illegible] terra

Propter tabulam [illegible]
per alfabetum [illegible] in arte

Alkala .i. calamina
Alcario .i. [illegible]
Azor [illegible]
Almizadir et misadir .i. sal armoniacum
Arsanicum .i. auripigmentum
Alcali .i. vitriolum
Ap[illegible] .i. cinabrum
Almarchoth .i. litargirum
Alacta .i. [illegible]
Alc[illegible] .i. [illegible]
Arcor .i. es ustum
Algala .i. sal [illegible]
Affromar .i. spuma vitri
Almagra .i. minium rubeum [illegible]
Gurur .i. [illegible]
Alkara .i. [illegible]
Alume alkali .i. vitrum
Almarchar .i. [illegible]
Algali .i. vitrum
Anfrornitrum .i. spuma maris
Arsenicum [illegible]
[illegible] ut [illegible]
Azhor .i. [illegible]
Affronitrum .i. sal [illegible]
Alkibrit .i. sulfur [alume iamen [illegible]]
Azarnet .i. auripigmentum
Alume .i. [illegible]
Argentum vivum .i. ydrargires
Alabari .i. plumbum

Asrob .i. [illegible]
Albestum .i. calx viva
Alzegi .i. [illegible]
Alkonor .i. [illegible]
Almarge .i. [illegible]
Albar .i. [illegible]
Azegare .i. vitrum
Arazem .i. [illegible]
Atekena .i. [illegible] in fundo
ut [illegible]
Algir .i. calx
Alcorde .i. [illegible]
Alusfremi .i. sulfur [illegible]
Argenti .i. [illegible]
Acaro .i. [illegible]
Acetum .i. [illegible]
Alars .i. [illegible]
Azerre .i. vitriolum rubeum
Altarag .i. arsenicum
Azaa .i. [illegible]
Alum alaphar .i. alkali
Argilla .i. terra [illegible]
Aradis [illegible] album
Ador .i. [illegible] ferrum [illegible]
Affronitrum .i. [illegible]
Alchanne .i. [illegible]
Agrus .i. [illegible]
Atalar .i. sal
Alchohol .i. pulvis subtilis
Antimonium .i. alchofol ut aliqui
Auric .i. sulfur
Azumar .i. minium
Zeriastor [illegible]
[alasfir .i. sal alkali
a [illegible]
arsenicum [illegible]
alume de babiloni
[illegible]]

In questo fazo mencion de tutte
pietre natural a bon secondo
lico de aspetti :-

Diamante
Zaffiro
Smeraldo
Balasso
Olendero
Berillo
Topacio
Jaspido
Agate
Elitropia
Peteron
Jagunto
Diacodio
Baston
Magnete
Carbuncolo
Prasme
Amatisto
Ceramo
Calcedonio
Cristallo
Entrica
Celidonia
Corallo
Perne
Perlaria
Comole

In qui tratto sopre el diamante / del tagliar / polir / dar lustro / e segar

In primo dico del tagliar che vose po tagliar uno che cosse medesemo zoè luno colaltro fregar quello che vo che vaga per cera tato de luno quanto de laltro e dar le faze bone a per fatte e questo a bosogna in quando taglie e in qui el magisterio ancora far le faze, se se po cossì sotto como sopre che se canose la cera mente per incavado el diamante in tempo nele faze remostrano bianche se le so sotto como sopre / la polve se de ne tor per far e polir che vose po far co nova cosse :

Del polir dico che per nullo modo porria fornir como vol esser fatto el motivo ma bisognere quel che cosa te fazo mention delle mol dico quella mol voleno esser de piombo co manca sere meschiara esser ben spezza / lo diamante che sta in tenaglia tenerli ben la faze sopra sopre la mola zoè in quella che vol polir et voltando la ditta mola metter dala ditta polve dele diamante co olio comun sopra la mola e quella via che fa lo diamante / lo diamante debe star ben caricato sopre la ditta mola / quando la mola fosse doce piglia una tavoletta de quella mesura che la mola e agi smeriglo pone rizzato e bagnate e mena tu suta mola e fa menar e cossì la mola deventa [illegible] essendo lo diamante da po fatto questo metti lo diamante como te ho ditto e quando tutta la faze sera polita sera vegnuta quando sopre la mola mena la faze essendo in tenaglia [illegible] e cossì senza vegnuo le taglia che la sera [illegible] lustro claro e aqua [illegible] bello lustro [illegible] bona senza fosse cosa nulla [illegible] che fosse fori fandolo portar ala ditta mola senza lesion de troppo de le diamante

colla crenta [illegible] colori le spalle che pareno belle [illegible] piglia lo sopra ditto [illegible] de sangue de [illegible] [illegible] colori sotto [illegible] secondo la qualita [illegible] per tutto

dico dela botta che per voler dar una botta conesse che la mola sia de quello modo che piglie solo tanto quanto de vole cavar fori e semeiante mente cossì polir como sopra disse mala fazze che laltra botta deve esser in maniera politura e po ancora polir meglio ma per el difetto [illegible] fosse troppo dentro dico che [illegible] mente [illegible] la ditta faza sotto in terra

Dela terra per sotto como deve esser per esser bona piglia [illegible] dela mastice in porta uno [illegible] over [illegible] e falo caudo in piccolo fuoco [illegible] como [illegible] un poco e fande in su lo biaco [illegible] de cristallo e fallo a quadro o quinque [illegible] quanto [illegible] che baste e [illegible] uno [illegible] vergero [illegible] :-
Da po piglia uno baile de rame [illegible] una [illegible] de cera e pune sotto [illegible] lo ditto baul e falo [illegible] quanto [illegible] che baste secondo lo diamante che [illegible] la ditta cera e fa ligua [illegible] la ditta mastice sopra lo fuoco [illegible] e pune dentro la ditta [illegible] ben [illegible] co uno poco del olio comun e quando [illegible] ben [illegible] da fori lo fuoco e [illegible] fatta la ditta cera [illegible] attorno [illegible] sotto al diamante [illegible] che sia bisogno secondo faceva el mio maestro [illegible] Dio faza santa mercede [illegible] yo sero [illegible] maestro Zoan [illegible] meglio [illegible] de tal cose [illegible] de tutte altre [illegible] ben [illegible] como yo volesse [illegible] dimostrar le [illegible] ma yo [illegible] se no posso [illegible] ma yo [illegible] che [illegible] veduto [illegible] de multo de questo so far [illegible] cosa per quello poco de memoria [illegible] veduto e [illegible] per voler operar [illegible] ovvero [illegible] che no [illegible] voler [illegible] ma per no poter ne [illegible] de [illegible] grosse [illegible] memoria dela qual dio sia sempre laudato amen :-

Or qui diximo dela colla [illegible] bisogna
al ore pref^a quando al maestro la colla
congelo / ambra / pece greca / [illegible] piste /
sangue de dragon armoniaco pece navata: olio

Ad faciendum bourach [illegible] 50

R. alumine de rocha e sal nitri an. tantum de uno
quantum de alio e postea bene ad in vicem e facias re-
quere ad igne in regula sine prunas postea pulu-
erizza e pone in lapis vacel istum pulverem bulgen-
do et semper miscendo cum spatula donec sit dissol-
lutum e facias bullire tantum quod devenat ad spissi-
tudine postea in vessica vitrea bene otturata per
xv dies sub fumo e videbis eum congelatum ad modum
gran sicut castanee e istud est sicut comune saraceno
ita factum et valde bonum in operibus artificii.

Ad faciendum boraxe que vincunt auri
atque ad consolidandum auro et luna.

R. aluminis roze . lb. i salis nitri . ℥ . e . saponis
veneris . ℥ . vj postea pulverizza alumine et sale
cum sal nitro de inde, incorpora cum dicto sapone
postea dimittes siccare ad solem tantum quod desiccet
postea R. lb. in stagno de lattis sed illo de stagno
postea R. lb. in bocali [illegible] e pone
est melior de [illegible] et . lb. in [illegible]
ad bulliendum ipsum stagno vacuum ut omnia cum isto
[illegible] in [illegible] ut [illegible] e quando
bullire [illegible] pulverem [illegible] per [illegible]
pulvere miscendo semper cum spatula e cum dissolo
lutum fuerit [illegible] colla sicut collatum pulmentum
e [illegible] collatum erit reiterat ad bulliendum
[illegible] fuerit, [illegible] ut [illegible] area
[illegible] postea colla per pannum
[illegible] e [illegible] postea in una fenestra
[illegible] in uno vase de inde in una [illegible] e per [illegible]
e [illegible] duos menses in estas e per [illegible]
in [illegible] humiditate sic [illegible]
[illegible] e [illegible] de ottima boraze.

Tinctura q[ue] dicat[ur] bona
per ferr[um]

R[ecipe] sal alcali ʒ 2 dissolutum i[n] lib[ra] ʒ aque dulcis salis com[mun]is ʒ 2 dissolutum i[n] libr[a] 2 urine pueror[um] sal armoniaci ʒ 1 dissolutum i[n] libr[a] 1½ peri acetosi [illegible] [illegible] ʒ ½ [illegible] ʒ 2 [illegible] misceantur et filtrum distiletur et i[n] vase [illegible] lento igne bulliet[ur] donec fiat lapis

Tinctura per ferr[um]

R[ecipe] com[mun]is calcinati [illegible] 1 peri [illegible] [illegible] [illegible] 4 et [illegible] i[n]corp[o]rent[ur] et dimitte [illegible] [illegible] igne[m] ut lapis

De alumine Jameni

R[ecipe] aluminis Rocce [illegible] [illegible] [illegible] lapidem et de [illegible] [illegible] ad distillandum et extrae aqua[m] R[ecipe] [illegible] de oleo tartaro et [illegible] iunge i[n] semel quia [illegible] facit [illegible] [illegible] et congelabitur ad modum lapis deinde R[ecipe] ova [illegible] albumen [illegible] [illegible] distilla aqua[m] de illa aqua de ad bibendum sup[er] lapide[m] ad illum [illegible] congelamus ad [illegible] album et postea de [illegible] et ad [illegible] alumine Jameni

ad [illegible] (margin)

R[ecipe] salis mri ʒ 6 aluminis rocce ʒ 3 resalgal ʒ 3 pulverizza omnia [illegible] et i[n] coperta [illegible] et repone i[n] [illegible] sup[er] igne donec i[n]coporet et solvet[ur] [illegible] vero [illegible] libra [illegible] salis mri [illegible] resalgal et factur [illegible]

Colla ad i[n]collar vetro ad fuocho ad vetro ad [illegible] R[ecipe] ʒ 2 gypso et ʒ 1 de [illegible] e ʒ [illegible] [illegible] facza liquido de olio de [illegible] [illegible] colla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panno

Armoton . i. armoniaco
Amarin . i. amaruze
acim . i. aceto
Almebri . i. arg[entu]m
asium . i. veneris cuprum
asep . i. alumen zuccarinum
alucap . i. ♃
balaco . i. borace
camon . i. Camfora
calnis albe . i. albuminis ovorum
domus sptus . i. cortex ovi
de veiener . i. viridum
farabia . i. fel taurinum
luminon . i. alumen plume
Lumira . i. limonis
mirrica . i. salnitrum
marzaron . i. margarin[um] pellis
maleden . i. sal gemme
oleunin . i. oleum tartari
teneson . i. vermemina
tarforon . i. talcho
vespuma . i. litargirio
ripepe . i. richinelle

notandum est quod facit [illegible]

Sixpin querens faciem fuge in hiezis

50 bis

- Tenoson .i. termentina
- Armoton .i. armoniaco
- Camon .i. canfora
- Luminon .i. aluminis plume
- Calmis albe .i. albuminum ovorum
- Amaris .i. amarengo
- Tarsoron .i. talco
- Oleum .i. oleum tartari
- Limura .i. lemonis
- Nitrea .i. sal nitri
- Margaron .i. margaritis fellis
- Aeris .i. aeris
- Donus spiritus .i. corvari ovorum
- Vispuma .i. magrito
- Farabra .i. fel taurinum
- Balacs .i. borace
- Rispesse .i. risinelle:
- Almebri .i. argentum
- Alpus .i. veneris duplus
- Apex .i. alume zucarinum
- Alucap .i. salis armoniaci
- De vitener .i. vitriolum
- Melesen .i. sal gemma

Comodo possimus fieri agua tenoson .i. termentine

R. tenoson et vana cum sicut in sit poste apista cum cum calmis albe et pon sub fimo equino (.i. sepeliri) et postea destilla in baneo sicato:

Agua armoton sic fit .i. ✳

R. armoton et dissacii cum acieto omnia simul postea aceum et sale sicut spiritus postea destilla armoton per baneo sicato:

Agua camon sic fit .i. camfore

R. camon et pon cum in agua calida ut omnia simul facias postea destilla cum per baneum sicatum prob. cum dulcis vespon per se salza per se quia salza et agua camon et dul bona e

Agua luminon sic fit .i. aluminis plume

(margin: sic fieri possimus de balacs:)

R. luminon et vespon in agua frigida et omnia simul fiat postea ester cum sicut tibi docuit de armoton postea distilla per baneum sicatum

Agua calmis albe sic fit .i. albuminum ovorum

R. calmis albe in bona quantitate et [illegible] frange bene poste a pon in vase vitro cum sale aceto sub fimo (sepeliri) fac sicut fit

Agua amaris sic fit .i. amaruese

R. amaris pista cum et ester in baneo sicato ut pon in vase vitreo ad colandum

i. Talchi

Aqua Tarsoton sic fit

R/ tarsoton et purifica bene sicut in sis in aceto postea tanto da cum eius usque cot pulverizetur postea repone in olla unum solu tarsoton et unum murice (salis nitri) usque in finis et quando videbis omnia calcinata extrae et pice in aqua et desicca et calcina iterum po stea pice de limite aque in fra certum tempo re distilla in baneo frauto

Et aqua margaron sic fit

Et de porcelos aqua ... in pluvia ... possimus fieri

R/ margaron et pone in aqua limite fa dio donec simul facta postea distilla in baneo frauto;

Aqua domus (corticum ovorum) spris sic fit

R/ domus spris in bona quantitate et calcina cum sicut in sis et postea pone de oleum (oleo tartari) in certo tempore destilla cum in baneo frauto;

Omnia ista debet reponere sicut ubi dicit per alio la ubicco et distillate per baneo frauto et si male o dovin alabis repone aliquo qua pone in labicco plus de camon facto cum omnis istrinus aqua sicut ut supra dicit

prima libre	ottava ℥ vi
secunda ℥ iiij	nona ℥ vi
tercia ℥ sicut dissi ut supra	decima ℥ viij
quarta ℥ vi	ubi signum est ℥ v
quinta ℥ libre j	
sesta libre iij	
settima ℥ iiij	

omnia istrinus cum tanto .i. quanto y ut ij ut iij ut iiij ut v ut vj. ut vij ut viij ut viiij ut x et bonus fit et tanto meliorfinus;

et una alia aqua nobiliore et poro ego mediana dico nobilior quam ipsa aqua omnia prima aforte alenar;

et sic fieri possimus

vij in primis

farabia i. sal taurinum; luminon i. aluminea plume

R/ farabie et repone cum isterano et recapiat quod cu sunt per duo ut tre dies postea debemus recapere luminon et aviloton et pesar unum lib et postea distemperar cum illa aqua que sclalor est de farabia quia una aqua facta est omnia primo ad arcens facias quod tota tria una sit postea distilla in baneo frauto et reserva ipsa una aqua

℥ ij oleo ℥ iij

Alia ut supra dissimus ubi signum est illa est hoc est signum

Rispuma i. litargirium; Acim i. aceti

Alia ipsa est R/ rispuma cum acim et unum facias istrinus (℥ iiij distillam albus) duo res et postea repone bolas (℥ m) et de ipsa tria unum facias postea distilla per filtrum quod ex stae ~~una fiaus~~ destilla per baneum frautum reserva secunda aqua

Alia ut supra (℥ iij) dissimus ubi signum fecimus signum hoc est

Ista quatuor aqua repone alondelle si multa feron abuerit repone cum eo uno modico de camon et distilla per baneum frauto;

una alia fieri possimus nobilior et fatis albas

R/ ripepe (i. vichinelle) in bona quantitate et destilla in baneo frauto et della aqua ra pone cum aqua tarsoton et aqua bolacs et alabis nobilior aqua per ter mulier;

Ista aqua	libre vj
tarsoton (i. talchi) ℥	viij
bolacs (baurracis) ℥	x
camon (camfore)	pon ℥ iij

{ de marmaris pulveris lerina de faciem toller et omnes negredine R/ rabarmam et sicca et pulverizza et misce cum aqua fri gira et lavar facie;

de rubeo ciper. a). sic fit

R) armineosfolon et calar cum de illo cala
nato distempera cum ac orina. q) iit aqa
rusa ... et ... nobilior

Illo pbato et vero i vento

... [illegible] ... i capella plene ... et ...
... [illegible] ... et ... consumacione
... [illegible] ... et de i ... alaura
... [illegible] ... quando ...
... [illegible] ...

Bruis ... oma ... b) fiorz omia qui sup dicti i gese polit fam
i re canis albe lesitas ... me dius fininras et i pla quit
quit vis et lige cu b) et pis i re distillatorius ad distilla
... i tempo firmiro.

Alenata le .L. dela fecce quata ... nicola ... acona

R) colli le radicate dela [illegible] clauat b) e poi pista ... aquo
poi e mettetel dentro uno pugno e spreme lo ditto pugno
amoge lo poi dentro uno basiello pieno de aqua netta e poi
pise de capo e spreme dentro la ditta aqua e fallo menar e repeti
... fin che ... dentro le ditte radicate e quando
vede ... che getta le ditte fecce e fa ... lo pugno
... stato b) stritto ... de pra ... la materia ...
... e netta ... piglia questa aqua e ponila alo ... e lo
... clasala repossan e quando vide che ... b) reposata
... la qua ... tanto ... ch ... pone de la ditta
... la pace ... co ... lo ponga ... palmo e ...
porene ... la pace ... o ... refara ... le ditte
... quando pise la ditta radicata ...
mano ... como m ... veray

A ... [illegible] (margin)

Copia libri dni Roberti Nepotis dicti libri
ad ... facturus ad Illustre principem dnm
Robertus Jerlin et Sicilie Regem.

I Nostra ... operum deus est laudandus in illis.
Ingenium humanum ... desiat arte opus
Res ... est ... mirabilis ... huius.
... ... menit inter papus.
Ruga ... fuitos aqua ... i ymus.
... nobis nuppa ministrat opem.
Cetera ... regna ...
Balnea ... cura labores ...
Vos ... est nullus ... medelli.
... grans ... aquas.
... et ... maxime ...
... laude libellus ... (6)

2 De sudatorio]

... liquore ... sudatoria dicta.
... polo ... arte ... homo.
... est ... plenus ... colubris.
... non pisces in ... ibi.
Ingreditur ... repredimus umbra
... membra ... corpora ... madent.
... corpus redit i ipo.
... aqua
... aqua ... et ... parat
... ante ... latent
... capud eode reptio
... rare ... valit. (6)

2 De balneo sulforato

... nouos ... sulfure ...
... scabies i ... membra nouat.
... corpus stomaco ... dolore.
... lacrimas i lumine ... aquosas
... oculos ... acutos.
... febres ... frigora tollit.
... purgans ... remus.
... aquas ... prestat.
... salute.
... balnea ...
... nec ...
... naras ... acorye ... (12 ver...)

3 De balneo bulle

Est aqua que bullit ob hoc bulle vocitatur.
Humanam quantis bulla timoris habet.
Ut regis apparat passus crepitantibus intro.
Sic lavis in girum cor fragor inovet.
Cui mentem magis raro magis valet egris.
Disstudeat in ea sepe lavare caput.
Et si forte cavet aqua possit membra lavare
Moveri avet primo fontis aquas.
Lumine [illegible] per mediam [illegible] vt col.
matricem hec caput emendat purgat [illegible]
liberat et plenum [illegible] purgat epar. (6 [illegible])

4 De balneo astrunis

Dentibus astrunis prodest quos reuma vellat
hec redit ad solidum [illegible] una [illegible]
Solibus [illegible] pueris [illegible] exterminata passis.
Et lapis oculis hec aqua prestat opem.
pulmone recreat que tussis ea fatigat.
Et flamat corpus [illegible] aqua.
Curat eos [illegible] stomacor fastidia tollit
Infert in [illegible] reumaris de natura.
pigritiam tollit membrorum pectora lenit.
vocis ad obsequium [illegible] aptat iter.
Sepius [illegible] solet [illegible] occasio [illegible]
Ne fluat (fluat) [illegible] vetat. (6 5)

4 De balneo sudatorio

Alma sudat que [illegible] merore ponti.
Propter [illegible] adusta [illegible]
Pectoris [illegible] reparat in pectore vires.
[illegible] gaudia [illegible] fovet.
Cui [illegible] mens [illegible] tollit
Et faciunt alacres in [illegible] viros.
[illegible] renes ad [illegible] fortes.
Confortat stomacum lumina [illegible]
[illegible] febres in [illegible]
[illegible] triste [illegible] epar.
[illegible] nulla timebit (6 5)
[illegible] solet [illegible]

6 De balneo palay
& de baleoto

Nos aquas palay prope litus sub pede montis.
Magnus [illegible] fons [illegible] nomen habet.
Balneolum [illegible] tanta virtutis [illegible]
Ut pariter illic [illegible]
De modo quocumque volet per [illegible]
Lavis aqua tali que liber [illegible]
Et caput et stomacum, renes et cetera membra. pro alvenio nebris
Confortat tepidis [illegible] aqua.
Hec prodest oculis oculorum nube fugata.
Consumptos reficit quos tenet egra fames.
Consumptos [illegible] consumit [illegible] (6 5)
[illegible] plus [illegible] amat

7 De balneo fontis cupree

Hic [illegible]
Proximus fons cuprea [illegible] maris edita lito.
A stomaco pellit debilitantis humus.
Et nocet ydropicis [illegible] dulcissima potus.
[illegible] non [illegible]
Corpus igneum [illegible] refrigerat artus.
Pulmones [illegible]
pectoris [illegible] medicamine [illegible]
De [illegible] febris [illegible] membra rigent
Ipsa [illegible]
Subvenit egrotis est quibus egra [illegible]
Ut [illegible] est mirabile dictu. (6 8)
Ipsa fons [illegible] bulla [illegible] aqua.

8 De balneo de pra

Qui pra dat nomen [illegible] de lavacro
Et lapidem possit frangere [illegible]
Et capitis [illegible] triste [illegible]
[illegible]
Lumina detergit [illegible] maculosa [illegible]
pectoris et cordis de medela [illegible]
Vessicas aperit renibus urget arena.
Hinc aque poris in [illegible] lavare.
Cui [illegible] potat [illegible]
[illegible] quibus urina post [illegible]
Vos [illegible] quibus [illegible] est [illegible] pondere [illegible]
Assiduus talis liberat usus aque. (6 5)

9 De balneo Calatura

Pulmonem purgat polita colata quiete.
Inde fugat tussis pectora grave remma perit.
Hec stomaci iras reparat vis appetit edendi.
Sepe assumptas [struck through] recipit illa dapes.
Declarat faciem metes corroborat corpus.
Lenificat nervos radit ab ore notas
Formidat quamquam pessimum cum ipse paratam. — al. superatam
Ut timor [struck through] abstendat saepius ipse aquam.
In veterata prius sunt quam radicibus arbor.
Neque quam possunt absque labore rapi.
10 Ex alii veteris parenteria semina motu.
Possunt auxilii qualibet arte pemel. — al. semina — (6.5.)

De balneo dicto Sudatorio Tritoli

Ex re nomen habet lavacrum quod sudanti egris.
Nomine effectus gaudet habere suis.
Purgat pulmones deponit pondera splenis.
Depurgat renum ventra medulla iacur.
Sustine causa gelido de pectore tollit.
Humores veteris lenit unda lavat. — al. levat
Dispepsiam tollit stomaci confortat et ipsos.
Ut solito sobrias appetit hora dapis.
Voce sincere gemus aufert et dolores.
Tales humores removeat unda suos.
Hic et deponit sonus longena podagra.
Hic dat humanis indurata genas. — (6.9.)

11 De balneo Sancte Anastasie

Hos sedunt hores ubi nastasie lavacrum.
Sedibus humanis [struck through] quando multa facit.
Corporis ingratis recarns reficit artus.
Virtutes corporis et unda lavat.
Res miranda quidem quoniam careat arena.
In medio fossis fervida manet aqua.
Illa [struck through] res imparare suo sincomata tollit.
Languidus ardens superatur aqua
Fons vetita [struck through] suo mal aufert utilitatis
Hec et casus [struck through] frigida facta prius
Impetit ipso suo tam languor umari
Gentier auxilia superabit aquam — (6.5.)

12 De Cataro Ut credo

Nomen [ ] aquas pelagi secus aqua manet ripa.
Nesfluat et portus simile claudit opus.
Cum mar fene sit locus appugnat ab undis
Vis aliquis possunt eger adire locum.
Cataras humana fugit virtus medendi
Nam plagas veteres consolidat quam novas.
Vulnera que fiunt magis ex humoribus extra.
Cancros astringit lumina clara facit.
Sanguinis obturat vena quam fluentem
Sublevent arterias fit medicina pedum.
Utilis ad febres et frigora quam ut hui
Usus aque tam continuat ob est — (6.9.)

13 De balneo de Prato.

Est aqua qua populi de prato latina dicatur.
Credunt antiqui hec acceronis opus.
Et via difficilis quod ducis ad tremora.
In quibus est venit aqua petit eger aqua.
Hec bis vicecibus fecunt ofere molestias.
Alleviat corpus quod gravat ulcera.
Sanat et duras mire mollit lacertos.
Extrahit et pustulas ad sua via trahit
Lippesos oculos declarat ulcera tergit
Intoro pavit orga propter stat opem.
Inspendor madens fugiat per ipse frigus
Nec ponus sumat de sua mebra calor. — (6.9.)

14 De balneo Arcula

Est locus astrare quos potas. al. antrum.
Fregit radiat ubi nos in suos.
Hec domus est duplex de mire ipergida dei.
Una capit vestes altera sumat aqua.
Utiles unda satis oculum sudoribus aufert.
Desertum mens in gravitas pedam
Hec stomaco varias fit absentare querelas.
Flebile de toto corpore pellit onus.
Debiles reges piger quibus est in tota facultas.
Consulimus pepe tale sumatur aqua.
Hui amaro aque symptomata nulla tenebit
Incolumi sepe corpore lenis erit — (6.9.)

·56·

De balneo de Arcu

Balnea Rayneri que corpora putrida lavat
Est cum sulphureis flammantibus horrida aqua
Sepius astringat corpus prurigo ut herpes
Si sapere cupis aptiora lavat
Infecta curat aut quamquam labores
Vere raynerio de aut pannis aris
Ne in [illegible] veris distinie [illegible]
Teribiles vinuli pannis adibis aquas
Vidi qui pluras hoc fastidit lavatrum
Ferat hoc hominum prefice [illegible] putas
Rayneri refrenat aquas aqua rubida stagni
Felix qui pingues [illegible] aquas. (6 [illegible])

16 De balneo de Ferris

Nec domus natis locus est ut [illegible] animo
Grande ruino se [illegible] artis opus
Hoc lavacrum fari [illegible] hic ferrigimis istar
Dat umbroso [illegible] cavet unda domi
Tres semetarum [illegible] dolores
Sine [illegible] seps [illegible] aquam
Cum luto [illegible] aufert
Tollit ex oculis ex aure sonus
Signis aque tales [illegible] cognoscit eger
Colluo [illegible] tempus [illegible] opus
Panos os oculos [illegible] reseravat aures
Congaudet apud cellula [illegible] suos (6 [illegible])

18 Incipit balnea de [illegible] patris [illegible] matris [illegible] ex [illegible] de balneo Palmani

Alma [illegible] pires in venis facte lavatrum
Sed [illegible] tribuit nota nomen aque
Hec aqua [illegible] connotis vimor [illegible]
[illegible] e [illegible] sterilis fructificare facit
[illegible] si [illegible] fugiat in [illegible] redibit
Et fecit hec lavacrum ne pure lege fluat
De [illegible] pari matris [illegible] obtegat egenis
Ut queri possit femina [illegible] perit
Vos [illegible] steriles moneat si [illegible] plas
Nil vetat [illegible] egere dies
Causa [illegible] que mulier [illegible] palmaria frequenter
Ca [illegible] frigidius [illegible] (6 [illegible])

16

·[illegible]· 56

Balneum Culmae

Inter aquas alias mirabile culma lavatrum
Cui ad accessum [illegible] venia perit
Imo [illegible] oblicum medias ad tendit aquas
[illegible] dubium [illegible] flamma [illegible]
Unda latens [illegible] odore provocat [illegible]
Est [illegible] ad [illegible] quos [illegible] gravat
Luminibus lumine reddit vestigia claudis
Passio [illegible] fuit [illegible]
Rem loquimur [illegible] non est in cogita [illegible]
Culma nocet [illegible] morbida membra [illegible]
[illegible] curat qui sic eget arte medendi
Causa [illegible] petat [illegible] inane moram (6 [illegible])

19 De balneo [illegible]

Ex lacus antiqua [illegible] membras
[illegible] ingressi [illegible] domus
[illegible] figuras [illegible] domus
Ad quod aque valet quaeque figura notat
[illegible] mirada [illegible] est [illegible] visu
[illegible] venerine [illegible]
[illegible] equem [illegible]
[illegible] fluctus refluit unde venit
Plus [illegible] semel in anno
[illegible] mora salutis opem
Hec aqua cordi [illegible] nullius mora medet
Reuma fugat stomachi dolorem [illegible] capitis
Libera [illegible] hic gutta fugat
Flemmaticos [illegible] febricitare vetat. (7 [illegible])

20 De balneo Araulo

[illegible] nomen hoc magne virtutis habet
[illegible] calet ardet [illegible]
Reumate e stomaco [illegible] corpore tollit
Liberat a multa frigiditate caput
[illegible] oculis [illegible] sana ministrat
[illegible] agua
Et [illegible] vigilantia lumina [illegible]
Araulus [illegible] membra [illegible] fovet
[illegible] aquas [illegible] vulga
Consulo ne dubites hic bremore [illegible]
(- [illegible])

De balneo de
Arcu Puteolano

Extra paludes fuit l[oca] grata paludis.
Vel quia ... fert ob ... [illegible]
Unde paludes ... [illegible] renes.
Sanat ... [illegible] ... uterque
Ex oculis nebulas et ab ... [illegible] ... eos.
Cardiaca tollit ... [illegible] ... fugat.
Et ... [illegible] ... dieta
... [illegible] ... frigida ... [illegible]
Algens ... [illegible]
... [illegible] ... mero.
... [illegible]
... [illegible] ... facit.

(6. v.)

22 De balneo Prulli

Cum maris unda ... [illegible] ... unde Prulli.
Pro ... [illegible] ... nomen habet.
Est ... [illegible] ... ad undas.
... [illegible] ... ille ... [illegible]
... [illegible] ... potum.
... [illegible] ... possit.
... [illegible] ... frigore ... [illegible]
Febricitantibus ... [illegible]
... [illegible] ... ad mirande ... [illegible]
... [illegible] ... ego
... [illegible] ... aqua ... [illegible]
... [illegible] ... egens.

(6. v.)

23 De balneo ... [illegible]

Est aqua ... [illegible] ... dicta
... [illegible] ... telluris vena ministrat aquam
Qua nullus possit flamma ... [illegible] ... frigi.
Nam ... [illegible] ... plena ... [illegible] ... latet.
... [illegible] ... relinquit aqua
... [illegible] ... lapidem frangit urina ... [illegible]
In mulieribus ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... aquis.
Hoc ... [illegible] ... velleri
... [illegible] ... virga ... [illegible]

(S. J. – 3° ... [illegible])

24 De balneo olei

Non procul ... [illegible] ... locus est ... [illegible] ... oleum.
Hoc lavacrum ... [illegible] ... commoditatis habet.
Tollit et a stomaco flegmata ... [illegible] fugat.
Ex ... [illegible] ... grossos ... [illegible]
... [illegible] ... tristes cor ... [illegible]
Nostra ... gelidis depellit frigora membris.
Quia lavat membra ... [illegible]
... [illegible] ... notabit.
Hec aqua ... [illegible] ... ab ore notas.
... [illegible] ... lavacri ... nomen olei.
Hoc oleum ... [illegible] ... aquis. (S. J. – 2° ... [illegible])

25 De balneo ... [illegible] ... quod sole et luna vocatur

... [illegible] ... est lavacrum quod sole luna vocatur.
... [illegible] ... aquis.
... [illegible] ... tollit ... [illegible]
... [illegible] ... corpora ... [illegible]
... [illegible] ... lavacrum ... podagre.
... [illegible] ... veterata ... [illegible]
... [illegible] ... undas.
... [illegible] ... locus.
... [illegible] ... et atras.
... [illegible] ... ad ... [illegible]
... [illegible] ... longevos ... [illegible]
Demonstrat locum qui sol et luna vocatur
... [illegible] ... edificandus erit. (6. v.)

26 De balneo fontis epi.

Nomine fons tali ... [illegible] ... episcopatur ... [illegible]
Vel quia pontificis ... [illegible] ... refecit opus.
... [illegible] ... fugat ... [illegible] ... podagre.
... [illegible] ... pontificale ... [illegible]
Et ... [illegible] ... paralisis.
... [illegible] ... dolor ... [illegible]
... [illegible] ... includit ... [illegible]
... [illegible] ... reparat.
al. potest Pontifices fonte ... [illegible] ... pontificale.
Utilis ... [illegible] ... pontificalis aqua.
In ... [illegible] ... (6. v.)
... [illegible] ... potest.

·68· 2A

de balneo bo[s] coulca. — F ructibus autumni brevia gressus.
Et vix sufficit panca sic arrepto.
Sepius aspis pulsus ut plura deleris.
Cedere ... stetne (?) numere recte.
Stratigo dicen nectis germana mendat.
Omnibus hijs unus breuiuli prestat opem.
Euitanz et intret nec ... necat ...
Hic in tempore febris origo perit.
Vos quibus est ... planetica fabris.
Huius ... querite fontis opem.
28 — Nonopus est intrare semel ut baluea ...
de balneo co[n]ceroso (?) — Cui magis ingreditur tamen magis ipse vivat.

E st alia amandi nimium nom(en) de lan(...).
Regitersonus nome nom(en) tulens.
Pone ... vix gradus de scendit ad undam.
Curinat in ... aspis ... lanis de gradus.
Cuba co(n)ponit vera in matre dolorem.
Sanguineus fluxus in quibus ... vetat.
Apoxis ... avor ph... ...
Ne fluat ... solis inferiora fugit.
Vesinees ... quot urina negatur.
Nam nulla melior ... remibus ... patet.

(5 ... — ...) (68)

·... 58

De ~~Astronomia seu~~ phisono
mia. Aristoteles Stagirites principi
principis opt.

I nter ceteras res est illa quam te ignorare non
oportet scilicet cognicio qua investigatur et cognoscitur
anima per signum nobile cum fuerit abstracta et desi
deriis et concupiscenciis et cum fuerit liberata a motibus
et hec divisio cognoscitur in cogitatu. Cumque fuerit
anima superans et dominans corpori et ei preponderans et
virtus flamea existens in corde non desinat inter
ipsam et virtutem animalem existentem in cerebro, tunc subli
matur augmentatur et declaratur intellectus sine
mensura, unde sequitur quod erat causa propheciarum que ...
sunt in hoc mundo intellectus purissimi et vere visiones
miraculum in naturis preteritis presentibus et futuris
Accidit etiam hoc ex constellacione geneseos mutans
hac virtute generacionem licet te oportet querere signum
et vestigia cum ipsa pulcritudine namque scilicet scientia phiso
nomie que est scientia magna et de longitudine dierum
usi sunt antiqui hac scientia et gloriati sunt in que
stione pulcritudinis nature. cuius perfeccio attribuitur ex
cellentissimo antiquorum philomonissimo doctori et magistro phisono
mie qui revera investigabit ex posicione hominis qualitates
naturas anime eius et certit in ipsa ystoria pulcra et extraneas
· Constitue te super eam ut intelligas. Discipuli siquidem
ypocratis sapientis depinxerunt figuram eius in pergame
no et portaverunt eam philomoni dicentes considera hanc
figuram et indica nobis qualitates eius et complexiones.
qui respexit composicionem et disposicionem figure et com
paravit partes eius ad partes dicens iste est homo luxuriosus
et deceptor amans coytum. ob quam racionem voluerunt eum
interficere dicentes o stulte hec est figura melioris hominis
et dignioris qui sit in mundo. philomon pacificavit eos et
correxit dicens hec est figura sapientis ypocratis. hec
quod vos quesivistis ante de mea scientia hanc ostendi vobis et quibus
inde racione super ipsam. Cum autem pervenerunt ad ypocratem dixerunt
ei quid fecerunt et quid eis respondit philomon et iudicavit
eius. Tunc ait ypocras certe verum dixit philomon nec
pretermisit unam litteram verum tamen ex quo perspexi et consideravi
ut hec turpia esse commisi animam meam regere super ipsas
et retraxi eam ab illis et triumphavi pro super retencione
mee concupiscencie. hec itaque est laus et abstinencia ex
operibus pravis quia phisonomia nichil aliud est quam abscon
non — venacia et victoria concupiscibilibus. Constitue ergo tibi ex

p sm

hec sunt phisonomie regulas et constituciones abbreviatas et sufficientes que dabunt tibi magnum iuvamen ex nobilitate nature et puritate sue substancie. Sedes enim que matrix est embrionis sicut olla fercula decoquendo. Albedo quoque cum lividitate coloris et flammeus color nimis signum est diminutionis decoctionis. Si ergo accidit cum diminutione in creatura diminuetur similiter et natura. Fuge ergo ab homine livido et flavo quia declinatur est ad vicia et luxuriam et cum videris hominem ante visum frequentare et cum respexeris eum erubescit ex hoc et erubescit et maxime si in mente suspirat et lacrime apparent in oculis eius cave et precave donec contrarium fuerit. Decipiet te in iudicius. Cave et precave ab omni homine infortunato et diminuto in aliquo membro sicut caveres ab inimico. Equalior et temperatior creatura est que sunt medioeritatis statura in nigredine oculorum et capillorum et cum rotunditate vultus albendo non commixta rubedine et fuscus color tendens et cum in regularitate corporis et rectitudine stature ac mediocritas capitis et vertuti et magnitudinis et et paritas verborum nisi cum necesse fuerit et mediocritas in vocis sonoritate et subtilitate cum natura declinat ad nigredinem et croceitatem. Hec est optima temperancia et placeat tibi hec creatura. Hec habeas tecum et ego in respectu tibi quem dedi per modum temperacionis tue temperabis ipsum in re ~~ratum~~ ~~nos~~ naturalis et intellectus.

1. de capillis

Capilli autem plani et pinnantes significant mansuetudinem et frigiditatem cerebri. Rufus vero color capillorum significat nimis est insipiencie et multe ire et in fidelitatis. Niger vero capillorum ~~color~~ in nimis rectitudinem et amorem iustitie. Mediocritas vero inter hos duos colores est hominis diligentis pacem.

2. de oculis

Qui habet oculos magnos tumidos est invercundus piger inobediens et maxime si fuerit lividi cum vero oculi sunt mediocres declinantes ad celestem colorem vel nigredinem penetrabilis est intellectus curialis et fidelis. Qui vero oculos habet extensos cum extencione multe talis est maliciosus. Et qui oculos habet similes asini est insipiens et dure nature. Cum vero oculi moventur velociter aspectus acutus talis est homo fraudulentus latro et infidelis. Si vero oculi fuerunt rubei ille est fortis et animosus. Fortiores et deteriores oculi sunt illi qui habent maculas albas vel nigras vel rubeas circa pupillam quia talis est homo de.

÷

ire et mag de pessimus

de supercilis

Superpalmum quod habet multos in superfluitate loquendi significat et quorum extenduntur supercilia ad tempora huius talia est in iudicus et in immundus. Cui vero supercilia parva sunt et quorum curvata in longitudine et brevitate et sunt magna huiusmodi est facilis in pressionis ad intelligendum.

4. de naso

De naso nasus cum fuerit subtilis eius dicitur est valde iracundus et qui habet longum nasum et protensum ad os est audax et probus. Nasus vero retussus est invidiosus et qui habet foramina nasi grandis ad eorum altitudine est irascibilis et cui fuerit nasus latus in medio declinat ad summitatem est verbosus et mendax. Et nasus est ille magis equalis qui est mediocriter longus et cuius latitudo est mediocris ad extremitatem et eius foramina non multum magna.

9. de facie et tempore

Facies plana carnosas iniuriositatis significat litigiosum et dissolutum in iniuriosus et immundum. Qui vero habet faciem mediocrem in genis et temporibus vergentem ad pinguedinem est verax amans et intelligens atque sapiens servicialis et bene compositus et ingeniosus. Et qui nimis carnosus est in facie nimis est insipiens in presumptuosus et mendax. Et qui habet gracilem faciem attenter est in omnibus operibus suis subtilis et intellectus. Et qui habet faciem parvam declinatam ad croceitatem est pessimus viciosus deceptor et ebrius et qui habet oblongam faciem est iniuriosus et qui habet tempora inflata et genas valde plenas est nimis iracundus.

6. de labiis et ore

Qui habet os latum est bellicosus et audax qui habet labia grossa est stultus.

7. de voce

Qui habet grossam vocem et sonoram est bellicosus et eloquens. Cui vero vox mediocris in subtilitate et grossitate est sapiens providus verax et iustus. Qui est velox in verbis et fatuus qui habet gravatam vocem est in provolus protervus impetuosus et mendax. Si vero vox eius fuerit grossa et iracundus sapitas male. Et qui habet dulcem vocem est invidus et suspiciosus et pulchritudo eius vocis indicat stoliditatem in stipendia et magna inmunitate.

8. de auribus

Qui habet aures magnas est valde fatuus hoc excepto quia erit bone memorie et retencionis et qui habet aures valde parvas est stolidus latro et luxuriosus.

·9· De collo — Qui ht collū longū ⁊ gracile ē stremus ⁊ [illegible] qui ht
collū breve ē valde callidus fraudator ⁊
astutus qui vero ht collū longū ⁊ grossum ē ~~astutus~~ stolidus
⁊ comestor magnus.

·10· De humeribus — Multitudo pilorum sup(er) utrumq(ue) humerum significat fatuitatem ⁊ stoli-
ditatem. Multitudo pilorum i ventre ⁊ pectore declarat [illegible]
litatem ⁊ singularitatem nature ⁊ diminucionem apprehensionis
⁊ amorem i iniuriam. Qui ht ventrem magnum ē i discret(us)
stolidus ⁊ superbus amans coitum. Mediocritas vero latitudinis
⁊ strictura pectoris ⁊ grossities humerorum ⁊ tergi
significat probitatem ⁊ audaciam cum retentione i intellectus
⁊ sapiencie. Subtilitas vero tergi significat discor-
dantis nature. Horum mediocritas vero pectoris ⁊ tergi
equalitas signum ē [illegible] ⁊ approbatum. Elevacio
vero humerorum signum ē asperitatis nature ⁊ i fideli-
tatis.

·11· De brachijs — Quando vero prendunt brachia i tantum q(uod) manus premat
ad genua significat audaciam ⁊ probitatem cum largitate.
Quando vero [illegible] brachia signum ē amans [illegible]
⁊ discordia i ignorantis.

·12· De palma — Palme vero longe cum digitis longis significat [illegible]
bene dispositum ad multas artes [illegible] mechanicas ⁊
sapientas i operibus significat ē [illegible] boni regiminis.
Grossities vero digitorum ⁊ brevitas significat sto-
liditatem ⁊ insipienciam qui vero manet [illegible]
⁊ longe [illegible] morem magnum ē i [illegible] ⁊ de-
coro qui vero [illegible] ē amorem magnum [illegible]
[illegible] boni dispositionis ⁊ [illegible]

·13· De genibus ⁊ planta pedum — Multitudo vero carnis i genibus significat debilitatem virtutis ⁊
mollicie. Subtilitas vero [illegible] significat ē [illegible] ⁊ [illegible] grossi-
cies significat audaciam ⁊ fortitudinem. Latitudo vero [illegible] ⁊ [illegible]
significat corporis fortitudinem. Pedes vero carnosi ⁊ grossi signifi-
cat fatuitatem ⁊ amorem i iniurie. Pedes vero parvi ⁊ leves signi-
ficat duriciem.

·14· De ingressu ⁊ recessu — Cui passus sunt lati ⁊ tardi prosperabitur i omnibus suis operibus ⁊
factis ⁊ cui passus sunt breves ē i [illegible]
[illegible] i potens i operibus male voluntatis. Ille vero [illegible]
apte memorie [illegible] i natura q(ui) ht carnes molles
humidas [illegible] ⁊ levitatem vero nimis longus
q(uam) nimis brevis. Albus declinans ad rubedinem [illegible]
apperit. Capilli vero plani mediocres magnorum oculorum

declinans ad rotunditatem mediocris [illegible]
capitis magnitudine colli [illegible] bene dispositi cum hu-
meri [illegible] declinat carentes carnositate i [illegible]
i genis [illegible] ⁊ subtilitatem
longarum palmarum digitorum declinantium ad sub-
tilitatem modicum cursus risus derisionis [illegible]
onis ⁊ [illegible] cum asperitate [illegible]
⁊ [illegible]. Verum tamen oportet te non [illegible]
⁊ iudicium [illegible] i uno [illegible] signorum sed collige
testimonia [illegible] ⁊ [illegible]
⁊ ad [illegible] ad meliorem ⁊ probabiliorem
pte. Completur [illegible] ad
regem Alex(andrum) [illegible] monarcha
i [illegible] Explicit phisionomia aristotelis gra-
genitor peripateticorum principis opt.

Ad vermes

L[illegible] i oriente dicat [illegible] nostro [illegible]
Maria [illegible]
[illegible] la [illegible]
lo [illegible] lo verme [illegible] lo
verme le caya se [illegible] lo verme le caya se
manduca lo verme le caya se dorme lo ver-
me le caya ~~[illegible]~~ se veglia lo verme le
caya i [illegible] luoco [illegible] lo verme le
caya [illegible] lo verme [illegible] morto.

E[illegible] comoro [illegible]
[illegible]
[illegible]
⁊ [illegible]
[illegible] arsilaya [illegible] potencia ⁊ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] angulo [illegible]
in aqua [illegible]
[illegible]

Ex viride eris fieri Azurrum :

Rx sal ar. ÷ viridis eris [illegible] ÷ [illegible]
simul arsenicum et cum oleo tartari fiat ut sit
valde sicut pasta et ponis postea per illa pasta
in ampullas vitreas et cum [illegible] et lutum et ponat in fimo
calido et sic permittis stare per aliquos dies postea [illegible]
et invenies viridem conversum in azurrum

Ad colorandum azurrum

Rx tartarum eris ℥ ÷ et in aceto fortissimo bulliat
et postea Rx aliquantulum de sal ar. et de tartaro et
misce simul et distilla per filtrum hec fiant vel [illegible]
rabis

Rx alume libra una et pone in olla super carbones et
mittis eum stare donec liquefactum erat probat eum in
[illegible] de inde Rx brasilio unc. 2 [illegible] pulverizato et
in corpore cum dicta alume in pistando cum aqua de inde
[illegible] unum pleno aque et repone materiam mittis
de inde [illegible] una plena aqua et proice de
aqua [illegible] ad modicum ad modicum usque ad fine
[illegible] aque [illegible] de inde dimittis eum [illegible]
et postea proice aqua et collige illud quod est in fundo et
dimittis eum [illegible] aqua per [illegible]
[illegible] facere in color violatum in aqua [illegible] repone
[illegible] modicum [illegible] et de inde collige aqua
et postea fac ut supra dictum est .

Rx [illegible] et pone cum aceto in olla nova et repone super
ignem et dimittis eum bullire usque ad consumationem medietatis
aceti deinde in alio quod remansit [illegible] eum facie et [illegible]
[illegible] et [illegible] .

ad Album sup ♀

Rx lune purissime calcinata et 5 bibe ipsam cum aqua
salis armoniaci sublimati pluries et mittis ad dissolue
[illegible] solutam distillatam per filtrum et bibe cum duplo
[illegible] de ☿ sublimato pluries et mittis ad dissolue
[illegible] dissolutum distilla per filtrum [illegible] cum
ista aqua dissolue de arsenico sublimato plu
ries [illegible] dictis lune et iterum mittis ad di
ssolvendum ultimo distilla per filtrum et congela
et postea dicta mediana in cera cum oleo filoso
fico quod fit de cerusa de stagno argento como
sublimato arsenico sublimato sulfur sublimato
omnia ana et postquam omnia simul mista sunt pona
[illegible] sub fimo et fit oleum ex istis quod distillato
per filtrum valet ad ceradum in ultima ceratione [illegible]
[illegible] magis mediana cum aqua salis armoniaci [illegible] disso
luta congela et postea cerata cum dicto oleo [illegible]
[illegible] [illegible] super ere preparato una
sup. [illegible]

Ad Rubeum sup ☾

Rx sole purissime calcinata cum aqua fortis et bibe
ipsa cum duplo [illegible] de aqua salis armoniaci sublima
ta ad rubeum et mittis ad ~~distillandum~~ dissolven
dum per [illegible] dies sub fimo deinde di
stilla per filtrum postea cum dicta aqua dissolue
duplum [illegible] de ☿ sublimato ad rubeum iterum
mittis ad solvendum sub fimo per [illegible] dies po
stea distilla per filtrum et [illegible] [illegible] co
gela in [illegible] calidis ad lentum ignem donec
aqua recedat et tunc mediana remanebit coa
gulata rubificata in fundo ad modum [illegible]

[illegible] fur me [illegible] i cera ipsa cu alio aqua palis . ay.
in [illegible] ver ut [illegible] i bibendo [illegible] procedendo ulti
mo [illegible] ad [illegible] calidis ut . 8 . feceris et
erit mediante opleta [illegible] multitudine periculosa.

Aqua destillatiua e de rubificatiua i qua poluere [illegible] e
rubificat : sic fit cu libre ij vitrioli . libr. ij. salis petre
media libra vermilionis e vnc ij aluminis [illegible] . ay.
e sale . [illegible] sublimet iiij vicibus e post modum quilibet
[illegible] bibat cu ista aqua plures vicibus i bibendo e
[illegible] post modum sublimetur [illegible] e rubi
ficatur [illegible] aque e nota magnum secretum.

piglia . ℥ . iij de ollyo de oliua e punello i vno vassello
de vitro e fallo bullire sopre vno fuoco lento [illegible]
[illegible] quantitate de sulfo citrino [illegible] ℥ . iij et me
[illegible] fin [illegible] resolua e poy [illegible] bullire
[illegible] vna [illegible] de sulfo citrino [illegible] lo quale lo me
[illegible] co vna [illegible] ad poco ad poco [illegible]
[illegible] e quando [illegible] sera resoluto i [illegible]
[illegible] remouello dallo fuoco e lassallo i [illegible] et poi [illegible]
[illegible] i [illegible] libra . j . e ℥ . j . de
[illegible] lauato e poy torna lo bassiello allo
[illegible] fuoco lo quale fuoco ad [illegible] ad poco ad poco [illegible]
se [illegible] e [illegible] la ditta cosa se coagulara
como vna preta rossa [illegible] dello sulfo la quale preta
sera rossa como [illegible] e i capo [illegible] fosse [illegible]
coagulata como preta remoue lo bassiello dallo fuoco
e [illegible] e lassa i [illegible]
coagolerasse duro como preta . [illegible] quando vorray
operar la ditta preta resoluela co sale armoniaco
la quale [illegible] e co [illegible] e poy
[illegible] poluere coagolallo i [illegible] calde et
[illegible] lo fa tre volte [illegible] como cera
[illegible] vna lamina de argento ardente de foco et
[illegible] poy [illegible] de [illegible] supre
[illegible] de argento e sera e [illegible] nihil [illegible]
menz experimentum

indopinela grillo

Ad far poluere de Cipri

R℞ barbe di quercia : et pistale . et poni quella
poluere in uno pignatto . et sbuffalo con ac
qua rosa ogni di una uolta per fino a 8
o 10 di . poi metti la dicta poluere in uno
staccio o uero Crivello da farina R℞ bel
zui ligno aloes storaci Calamita laudano
ana ʒ° . 1 . et fa poluere de dicte cose . et poi
perfuma la dicta poluere a questo modo piglio
uno scudellino pieno di cenere calda . et
impocho di dicta poluere perfuma sotto lo
Crivello per hore 24 . et se uorrai sia
piu fina habij musco Libero ambra de
musco Carati 4 . de ambra Carati . iij .
de Libero Carati . ij . fiat corpus de dic
tis pulueribus ut simul incorporentur

Ad far perfumi

R℞ . Gumma dragante . on . ij . metti a mollo
per una nocte in aqua rosa Carboni di
salce on . iij . belzui onc . j . storace Cala
mita ʒ° . iij . ligno di aloe . on . ß . laudano
on . ij . incenso . j . denaro ad peso . et pista
queste Cose . et fa passare per staccio et in
corpora con dicta gomma in uno mortaio
et fiat pasta . et fa perfumi . et fa seccare al
ombra . et fiat claui tuo modo

Ad far moscardelli perfecti

R. gomma arabica on. ij Zucchero fino
on. iij sandoli q.° .i. poni dicta goma
amollo in acqua rosa . et poni sopra al foco
cotra alquanto Cavala fora . et incorpora
Collo mosco ad bastanza quanto piu tanto
meglio

Ad far pomata

R. Grasso di Cervio overo de capretto
overo di porco morasa cioe grassa ma
meglio sono li primi et trita in pezzoli
el dicto grasso molto bene in acqua calda
et fa che non rimanga niente de for
za attachata . et Como lai finalmente
lavato metti amollo el dicto grasso in ac
qua rosata . et suco di mellappio et fa
che stia a mollo 8 di poi premilo molto
bene Con una pesa d'lino biancho et
stendilo dentro in una pignatta nova

Ad far pasta

R. Gomma dragant poste amollo in ac
qua rosa overo la fa . et pigli Corbo
in pesto ligno aloes belzui storace Calamita
storace liquida storace rubea sandoli d'luno
et d'laltro macinati garofani noci moscate
an. pista incorporento omnia

Ad far profumi et comura

Comodo de albare et calcinare de benus venerem

R. venere bene purgata in aceto et urina per octo dies
vel dies postea R. alumis roce [illegible] pisce Creta
alba sal. ana ℥ i. omnia equale ponderis et distempera
cum urina vel aceto et facias unum lutum de luto
[illegible] et ovo de laminibus et repone ad forme
[illegible] calcinacionis et da ei igne per unum diem na
turalis postea extrahe et per duos alias fac sicut
supra ubi dicitur postea sicut infra et albebimus ubi
dicitur reduce cum [illegible] postea in terra per
lune naturalis [illegible] urina et [illegible]
in e [illegible] et [illegible] ; [illegible] melius e

Alia fieri possimus calcina [illegible] postquam purgata
e sicut ut supra dicitur repone cum sale. ana ℥ i.
sicut ubi dicitur cum luto [illegible] alba e in medicina
alba [illegible] ; [illegible] melius e

De aceto acerrimo — infra c. 80. § . Recipe uvam agrestam et in c. 104 ubi [illegible]

Accipe uvas acerbas de loco calido [illegible] 8 [illegible]
[illegible] rotando semper cum manibus [illegible] ab uvis [illegible] melius
[illegible] cola per pannum [illegible] . 7. diebus dimitte [illegible]
[illegible] . 4. 2 dies . 3 . [illegible]
[illegible] ab luto et [illegible] dimitte ipsum [illegible] . 7.
[illegible] distilla ipsum [illegible]
[illegible] ab [illegible] ipso ab [illegible]
[illegible]

De [illegible] aceti acerrimi cum aqua rubea [illegible] accipe de [illegible]
[illegible] in aceto rubeo [illegible] et dimitte
[illegible] rotando in aceto rubeo [illegible] cola per [illegible] . 1 . [illegible]
[illegible] . 4 . dies [illegible] facias [illegible]
rubey [illegible] et [illegible] . 10 . dies
[illegible] ab luto et dimitte [illegible]
[illegible] distilla [illegible] rubeum et [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible]

D

Qualiter de vino fit luna et terra

Summe partem salis alcali et tres de conabulo maiis bis tritas et terit utrumque ponatur mistum in acuabulo eo in quo fit aqua pomis ardentium vinum in frapsalem ad congelandum et sic postea et in voluto argento vino cor sic farina fecisti claudas cum alio acuabulo et pona super igne et stan fiet procul dubio durabile et dulce sub martello et tac in tornoma copia nimis rigida quod non possunt fieri potest molle fiat et dulcorata

Alii dicunt de congelatione .t. /. quando et duas vicibus sublimat cum sulfure et salis ar(m)o(niaco) .t. in fundo remanebit calcinatum, tenerum cum atramento sublimatur bis debes et nunc album .t. t. congelabitur :

de albario venus fundo cum et pice in sal et colata vicibus de ide pice in mel et alius vicibus de ide pice in acetum permanebit omnium amen

Iuro pet sic fit per pala

Aurum album

Primum modum debet
(sketch) cum duobus
manibus

Fest in furnello prout
apparet (sketch) sulfure
naltu debet
haber ferrum unum
transversum et apertum
cum bono filo ferro
dictum vas super
igne et igne
debet esse de
carbonibus
semper

Recipe argentum finum .3. j. plumbum unciam j. et fac laminas subtiles de ambas sic factas (sketch) et unicuique de bono cinabrio bis trito et pone in uno vassello facto de luto sapientie et solarcatum. primo de cinabrio secundo de auro sapientie et solarcatum. primo de cinabrio secundo de plumbo. tertio. cinabrio quarto de argento. quinto de cinabrio. et sic subsequenter quousque vas sit plenum et postea cooperi dictum vas et luta cum bene cum luto sapientie. et de mitte siccare. et quando erit bene desiccatum pone ad ignem et da sibi ignem lenum de putrefactione de vas dies et in capite istorum dierum submerge totum vas in igne super carbonibus et fac ita quod totum vas sit perfecte rubeum et ignitum et quod die nocteque numquam deficiat ignis usque ad sex dies et in capite vi dierum elevata igne et dimitte infrigidari et postea frange vas et materia quae erit in recipe quod debet esse alba ad modum spongie ita quod manibus et distempera cum aqua salis minerali et postea fac pallottolas de dicta materia et calcinatur et postea facies pallottolas, de dicta materia calcinatur et postea purga bene in cineritio fundendo quod et postea pone in cimentationem et purga bene in cineritio fundendo quod debet et habes aurum album nobilissimum :

Prophetia

Nunc videamus de pullo apulie de quo legitur aliter in vno tempore ex pullis pullorum surrexerit cuius mors erit in cognita et abscondita sonabitque in pullo vivit et non vivit Rex dixit et homo per veritate nitis ipsius aut vivit Ramum dixit et homo per veritate post mortem accipidit potest intelligi quod aliqui dicunt ipsum videri mortuum et sic ipse vixit in mors eius nec vere vivit ro dixit et de eo vivit et non vivit Nunc autem pullus nascet in regione inter in pangrate et erit undique invidiosus destruet et eo pervenient ad annos XXIX aut robo rabitur formida eius et nemo assumes mirabilis et mirabiliter dominabitur et contra gradia bella et ecclesiam se fugabit gallum usque ad flumen album et flumen ribertadis et usque ad portam pontie capiet platos et potentes rome cum multitudine armatorum et tenebit maxima victoria et exaltabitur cornu eius et contra ecclesiam et ad resistentes sibi et exaltabit cornu eius et regnavit per annos XXXV timet per horas de rege vero regnauit per annos XXXV et postea cadet mors turris et interficiet ipsum nec erit ultra postea de se et erit apulus

ali 1420 die 19 Junij 3 fu .... Sforza .... ampos

Ali 1420 die 19 mensis agusti 3 fu .... galee lo de lo .... duca dio 6 de provenzali et 14 de genoesi cola paz ....
Adie 20 mensis agusti 3 fu .... nave 6 prino delo .... de genoa ....
Adie 6 mensis febrero 14 fu .... delo .... de ragona galee 13 e galeote 4 .... et andrea gazola et .... adie .... mariano de probino .... foro .... galee 6 galeote 4 et adie .... galee .... puro de catalani lo capetanio dell .... galee .... raymundo de pereglio
adie 10 febrero .... lo castello de lono
adie 18 febrero .... 14 fu .... de napoli lo capitanio .... de calabria colo .... de napoli
adie 13 .... lo castello de la tor de ottavio
adie 14 lo .... dio .... delo castello ....

queste ricordanze sono più compiutamente ripetute a c. 72r.

Liber secretorum aristotilis de regimine dominorum incipit liber eius de qualitatibus
et proprietatibus et virtutibus plantarum et quorundam lapidum

+ · n° 3 · 4 · 12

De qualitatibus proprietatibus virtutibus quarundam herbarum et de earum utilitatibus
breviter tractatum in sequentibus determinabimus. In aliis siquidem libris nostris plene
de proprietatibus lapidum et virtutibus herbarum et natura plantarum declaravimus
ideo que tunc dicta sunt de plantis et lapidibus quantum ad presens opus sufficiunt
Et scire debes o alexander quod sicut in plantis diverse sunt nature diver-
sitates insite. sic et in lapidibus diverse inveniuntur species et virtutes quarum
pulcritudines et utilitates pro inextimabili maxime et principaliter conveniunt re-
gie maiestati. decorant regum diademata lapidibus preciosis quorum pulcritudi-
ne visus iuvatur animus delectatur dignitas ornatur et eorum virtute periculosissime
egritudines a corporibus expelluntur sine quibus parum est efficax medicina et
utuntur medici eis ad medicinas ad morbos gravissimos expellendos
Insunt ergo virtutes et mirabiles tam plantis quam lapidibus divinitus collate
sicut humano generi est collata. Et nos in libro de lapidibus et in libro de plantis
exposuimus eorum proprietates et virtutes. In primis o alexander trado
tibi volo secretorum maximum secretum et divina potencia iuvet te
ad perficiendum propositum et ad celandum archanum. Accipe igitur lapidem
animalem vegetabilem et mineralem qui non est lapis nec habet naturam lapidum
iste lapis quodammodo assimulatur lapidibus montium minerarum et plantarum
et animalium et reperitur in quolibet loco et in quolibet tempore et in quolibet homine et
convertibilis est in quemlibet colorem et in se continet omnia elementa et dicitur minor
mundus et ego nominabo ipsum nomine suo quo nominant ipsum vulgo scilicet ovum
omni hoc est dicere ovum philosophorum. Divide ergo ipsum in quatuor partes quelibet
pars habet unam naturam. deinde compone ipsum equaliter et proporcionaliter ita
quod non sit in eo divisio nec repugnancia et habebis propositum deo volente
iste modus est universalis. Sed ego dividam tibi in operacione specialis
dividitur itaque in minerale et duobus modis fit unum et sine corrupcione. Quando
ergo convertis aquam in aerem et aerem in ignem et ignem in terram tunc habebis
plene artem. Dispone ergo lapidem artem per distinctionem. Et scias tecum

p humiditate et caliditate, donec conveniant et coniungant, ut non distrepet, nec
dividantur. Et tunc adiunge eis duas virtutes operativas aque et ignis, et tunc
complebit opus, quia sic premissis aquam solam, dealbabit, et sic adiunxis ignis
virtute fiet Deo concedente

2' De auctoritate Hermetis +. n°. 3. c 12. 7

Et pater meus Hermogines, qui triplex est in philosophia, optime philosophando dixit, veritas
est ita habet, et non est dubium, quod inferiora superioribus, et superiora infe-
rioribus correspondent. Operator non miraculorum, unus deus est, a quo
descendit omnis operatio mirabilis, sic omnes res creantur, ab una
sola sola, una sola dispositione, cuius pater sol est, et eius mater luna
que portavit ipsum per aerem in ventre, terra impregnata est ab ea. Hoc dicit
incantamentorum pater, thesaurus miraculorum, largitor virtutum. Et igne
facta est terra, separa terram ex igne quia subtile dignius est grosso, et ra-
rum spisso, hoc fit sapienter et discrete, ascendit enim de terra in celum
et rursus de celo in terram, et inde interficit superiorem et inferiorem virtutem
Et quo dominatur in inferioribus et superioribus, tu dulceris (?) sursum et deorsum
sunt terrarum enim est lux luminum, et propter hoc fugiet a te omnis tenebra
virtus superior vincit omnia, omne enim rarum agit in omni denso
secundum dispositionem maioris mundi, currit hec operatio, et propter hoc
vocatur triplex in philosophia, et de mirabilibus mundi, est lapis qui pu-
gnat cum aquis et ventis, videbis eum insurgere super aquas, quando
currit aqua cum ventis, et nascitur in mari mediterraneo, cuius proprietas est
hec, si accipis hunc lapidem, et posueris ipsum in alio lapide, et
tecum portaveris, non est possibile quod aliquis te expugnet, possit durare
contra, vel tibi resistere, sed fugere incipiat coram te. Sunt et duo
lapides pretiosi mirabilis virtutis, qui inveniuntur in locis tenebrosis
quorum unus est albus, et alter est rubeus, et reperiuntur in aquis salmacis

eorum operationes sunt hee, albus incipit apparere super aquas in occasu solis
et permanet super facies aque usque ad mediam noctis, et tunc incipit
descendere deorsum, et in ortu solis permanet usque ad profundum, lapis
vero rubeus contrario operatur, quia incipit apparere ab ortu solis usque ad
meridianam horam, et incipit occidere usque ad occasum solis. Horum
lapidum proprietates sunt hee. Si suspenderis de lapide rubeo vel de
pondus dragmam in uno equo tuo currente, equus tuus currere incipiet
et non cessabit, donec auferes ipsum lapidem. Et operatio lapidis albi est per contrarium
et nunquam quiescere, donec auferes ipsum lapidem. Et operatio lapidis albi est per contrarium
quia nunquam movetur donec eum tollas, valet quoque multum, ad insidias contra
....
Si non ligaverint
mediis, et ad opus expertum, et proprietas istorum hec est. Si non ligaverint
ad tunicam, ponat lapis albus in ore alterius, si ei placet, et usque
loquitur in continenti, alioquin obmutesset, quamdiu est in ore eius. Lapis
vero rubeus per contrarium operatur. Et ego determinabo tibi proprietates et
virtutes lapidum in incantamentis et de quibusdam in sequenti tractatu

3 De planetis et earum effectibus et vegetabilibus +3. c 13

Iam plene novisti ex precedentibus tractatibus in quibus tibi tractavi
tibi de naturalibus et secretis creature, quod gradus et dispositio planetarum
est post gradum et dispositionem mineralium secundum creaturam, et quod recepit sortem
virtutem propriam secundum suam originem, et virtutem a superioribus naturis sed virtutem
creantis et dominantis in eo, et vinces in planetis, aqua natura est, et in
mineralibus lapidibus vinces est natura terre, recepit quoque natura planetarum de
natura aquarum ~~dimi~~ extensione sicut terra recepit aqua per motum et impul-
sionem ventorum in suo loco, et sicut aqua est diversarum formarum quarum ea
multe sunt figure, sic accidit et in planetis omnes figure reperiuntur in pla-
netis et utique vinces in planetis sit aqua, et non extendit nisi per

diffusione. Et est operator dissolucionis aquarum sic perpetuus incessanter operans
in celo suo videlicet circuitus, quod universale verum est. quod unaqueque
planeta regit et disponit quod convenit et assimilatur sue nature ubi creaturam
Saturnus tenet terram, Mercurius aquam, Jupiter aerem, Sol ignem. Et
non reperit hec convenientia in planetarum operibus sed in operacionibus quas superius
continuas et perpetuas per virtutem superiorem universalem que est super omnes vir-
tutes istarum operacionum et hic non est locus ad demonstrandum de hiis audivimus
sed ideo feci mencionem de eorum et nimis vellem tibi propter frequentem trac-
tatum in quo determinabimus de singularibus et individuis quarumdam vegeta-
bilium planetarum. Cognicio igitur perpetuum istarum rerum spectat ad philosophos, co-
gnicio vero operacionum naturalium rerum spectat ad medicos, et volo tamen prin-
cipaliter non late quod omne genus herbe de numero vegetabilium a Saturno re-
gitur et ei attribuitur, et quicquid vegetabilium est floridum et ramosum a
Mercurio regitur et ei attribuitur, et quicquid vegetabilium est floridum non
ferens fructum Marti attribuitur, et per ipsum regitur. Omne vero vegetabile
floridum fructuosum soli attribuitur et per ipsum regitur. Ex inde compos-
icione et coniunge has divisiones et dicas omne vegetabile ferens
fructum non florescens sicut est ficus pomus palma attribuitur Saturno
et soli. Et omne floridum non ferens fructum creat amenum et
Marte. Item quedam vegetabilia sunt per ramos quedam per
seminum, et quedam nascuntur sine semine et sine plantacione
seminum, et quedam nascuntur sine semine et sine plantacione
patet igitur luce clarius ex predictis quod quelibet species vegetabilium
habet disposicionem propriam quam complexionatur, et imitatur virtutem
unius planete cui assimilatur et attribuitur. Et habet alias proprietates
quas assimilat et attribuit virtuti duarum planetarum ut plurimum sed
quod potest suscipere et imitat unamquamque proprietatem quod ei attribuitur. S

illa virtus naturalis que disponet suam speciem sicut in calore corpore
odore et figura et anima naturalis colligit omnes istas proprietates et
virtutes naturales, quod oriuntur ab ipsa et mutantur per ea et
facit eam durare per terminum temporis certum sibi diffinitum et designat
ex sua virtute, quod non est actus sine motu, et non est operacio
sine termino.

De virtutibus quarundam plantarum et arborum + 3.413

Et invenies quandam speciem vegetabilium nocivam, et quandam speciem sanativam
et quedam species generat leticiam et quedam gaudium, et quedam facit amorem
et quedam odium, et quedam ferentibus ipsam tribuit reverenciam et honorem
et quedam abieccionem tribuit et contemptum, et quedam facit videre falsa somp-
nia et quedam verissimam visionem quedam generat probitatem et fortitudinem
et quedam pigriciam et debilitatem quedam sanat corpora, intoxicata venenosis mor-
tiferis quedam corrumpit corpus et infert mortem. Et ego faciam tibi men-
cionem de hiis omnibus speciebus cum argumentis et probacionibus manifestis. Illa
quippe species vegetabilium que generat reverenciam et honorem est quedam
arbor ferens folia convoluta forma non eius est rotunda et fructus sibi
virge ipsius arboris sunt humide et odor suavissimus cum vero quis
evellit ipsum in suo nomine et portat secum pro certo sibi acquirit
reverenciam et honorem. Est vero et alia arbor que surgit et in longi-
tudinem viii brachiorum habens folia longa similia lineas in se lineas
cum quidem de foliis illius portaverit exaltabitur. Est et alia arbor
habens folia sua de intercia et eius palmites extendunt super terram
aut tenues. Cum vero istam secum portaverit erit leonis probus et audax
cum isto non est bonum litigare vel pugnare quod adversarii sunt secum

subiciet eorum eo, et ipse in suis operibus subiacebit. Et de speciebus arbor est quedam species que habet cuspides et planetarum, et habet folia longa et amittit sua folia ante quam faciat flores, et habet tres oblongos, suaves odoris, qui ipsos flores comedit accidit ei gaudium atque risus. Cum non evellit eam cum cuspide et folijs, et si fregit florem cogitando de aliqua persona feminea fiat eam succendi in eius amorem. Est et alia herba que vocatur androsmon, que nascitur in terra sicca et est oppleta habens folia sicca, et parva nimis, et semina nimis parva rotunda, et intrinsecus alba. Ex quo tu suspensio unum granum in nomine alicuius persone, et scripseris ea in nomine ipsius in ortu luciferi et veneris ita quod radij eorum tangerent ipsum, si dederis ei bibere illa unum granum aut comedere, germinabit timor tuus in corde suo, et semper obediet tibi toto tempore vite sue. Et de speciebus planetarum est quedam planta que generat sanitatem, cuius cuspides planetarum cuius per annos palmites extendunt, cuius flores sunt albi pendentes folia non fecerit sanitatem proprietas ipsius est mirabilis et natura eius non est ignea et aerea. Qui portat hanc herbam secum numquam illo tempore erit sine sanitate donec teneat eam. Est et de genere planetarum quedam sanativa, cuius semina seminant. Cuius rami sunt folia rotunda, cuius flores sunt celestis coloris, cuius semina sunt rubea, cuius odor suavis, boni effectus si quis biberit ex ea vel odoraverit eius odore, sanabitur de cataro vel de malincolia, et de solitudine, et de timore, et de frenesi, et de multis alijs infirmitatibus. Est et alia, que dicitur matrosson, et hec est validissima ad amorem et reverentiam acquirendam. O alexander perfecta est per premissa et tractatur et solum sermone plena. Esto ergo

semper virtuosus, et deus gloriosus te regat et dirigat, et cum bonitate creat, cuius bonitate omnis populus creatus. Amen.

Explicit liber dictus secretum secretorum aristotilis.

Corpora mineralia in quatuor dividuntur. in lapides. s. liquefactiva sulphurea et sales. Et horum quedam sunt rare substantie, et debilis compositionis. et quedam fortis substantie. et quedam ductilia, et quedam non. Et corpora que debilis substantie sunt, quedam sunt sales, ut que liquefiunt, ex humido leviter ut alumen calcantum sal armoniacum, et quedam sunt unctuosa non liquescunt solo humore fusibile, ut sulfur auripigmentum et argentum vivum. Secundum tertium vero est de parte solida quibus sunt elementa ductibilium vel fusibile aliquibus ductibilibus. Sunt autem omnia ductibilia liquabilia et ut in lateris non liquabilia ductibilia non liquabilia, neque mollificata non cum magna violentia. Et materia ductibilium substantia aquea mixta, cum substantia terrea mixta forti. non potest unum separari ab alio et congellatur substantia aqua illius ad frigor post actionem caloris in ipsum que est oppressio. Et erit exemplum argento quod nullo gelavit propter suam unctuositatem, et ideo est ductibile. Lapidea vero de substantiis mineralibus materiale sunt aqua. sed non gelant aqua sola, sed eam cum siccitate que aliud aquitates ad terream et non est in eis humor vero unctuosus et ideo non ducuntur. Et ex coagulatione eorum est ex siccitate non solum ut multum nisi per ingenia naturalia solvuntur. Alumen autem et salia

sunt sicut genera salis, nisi quod humor in sale amarior minor est quam terra. unde
et totum solvuntur. Et ipsum est aqua cui miscetur fumus calidus in
mixtione subtilis nimie igneitatis. Et est congelatum ex siccitate. Liquescunt
vero sulfureorum mixta est cum terra forti commixtione ad fermentationem caloris. Deinde
facta sunt untuosa et postea congelata sunt ex frigore. Attramenta vero sunt composita
fiunt ex sale, sulfure et lapidibus, et est in eis vis aliquorum corporum liquabilium
quod ex eis fiunt ut (i. vitriolum) calcantum et calcatar. Quod autem ex minoribus eius attramenti
non solvitur nisi caliditas eius cum eo quod est in illo sulfureum et postea congelatur
et illud iam accepit vim mineralem ab aliquibus corporibus. Cuius quod accepit vim
ferream est rubeum aut croceum ut colcotar. Cuius vero vim accepit eream
est viride. Unde possibile est ista duo artificialiter fieri

Argentum autem vivum est ut aqua que miscetur cum terra nimium subtili sulfurea
mixtione forti, donec non quiescat in superficie plana. Et hoc est ex siccitate
magna que inest illi, et ideo non adheret tangenti. Est autem albedo eius
ex claritate illius aque et ex albedine terre subtilis que est in illo et
eciam ex commixtione aeris cum eo. Et proprium eius est quod congelatur ex
vapore sulfuris et forte hoc modo gelatur per plumbum vel ex vapore
sulfuris facile. Videtur autem quod argentum vivum et que illi sunt similia
elementum sunt omnium liquabilium, quia omnia liquabilia cum liquantur
liquore convertuntur ad ipsum, quedam tamen non liquantur prius quam calefiant. Cuius
liquata sunt apparet rubea. Sed plumbum paululum cum liquatur
est argentum vivum, sed non liquatur nisi calefiat, et cum liquatum ~~fuerit~~ fuerit
convertitur ad colorem communem omnibus liquabilibus scilicet igneum ruborem. Et ideo
miscetur argentum vivum cum ipsis corporibus quia est de substancia eorum. Sed ipsa
corpora differunt in compositione sua ab illo, eo modo quo differt argentum
vivum ad sibi similia et permixtiones que miscentur ad illud donec conge-
letur. Ac si fuerit argentum vivum purum, congelabit illud vis sulfuris
albi non urentis. Et istud est res optima quam possunt reperire illi qui
operantur alkimiam ut convertant illud in argentum. Et si fuerit sulfur mundum

optimum cum rubore claro et fuerit in eo vis igneitatis simplicis non
urentis, erit res optima quam reperire possunt alkimiste ut ex eo
faciant aurum. Hoc enim ipsum convertit in aurum. Et si fuerit argentum vivum
bone substancie et sulfur non purum, quod scilicet fuerit in eo vis adurens, vertit ipsum
in es. Argentum autem vivum si fuerit malum non mundum porosum terreum
et sic sulfur non mundum, fiet ex eo ferrum. Stagnum non videtur argentum
vivum bonum habere, sulfur non malum, et hoc non bene mixtum, sed tamquam
per partes compositum, et ideo fit tale. Plumbi non grossum argentum vivum
est malum ponderosum et luteum, et sulfur eius malum male vaporis et
fetidum et debilis, unde bene congelatur. Et artifices faciunt congelaciones forte
sensibiles artificiales, quarum artificialia non eo modo sunt quo et naturalia
non tamen certa, licet propinqua sint et similia. Et ideo creditur quod compositio
eorum naturalis fit hoc modo vel vicina huic, sed ars debilior est
quam natura et non consequitur eam, licet multum laboret. Sciant autem artifices
alkimie species vere permutari non posse, sed similia illis facere possunt
et tingere rubeum citrino ut videatur aurum et album in colore tingere eo
colore quo volunt, donec sit multum simile auro aut eri. Possunt quoque
plumbi inmundicias abstergere, verum tamen semper erit plumbum, et sic
videatur argentum, sed optinebunt in eo qualitates alie ut errent in eo
homines, ut qui accipiunt salem et salem armoniacum. Ceterum quod differentia
vera specificata aliquo tollatur ingenio ego non credo possibile,
et non est quod una complexio in aliam vertatur, quia ista sensibilia non sunt
differentia que permutat species, sed sunt accidentia et proprietates. Differentie
autem corporum non sunt cognite, et cum differentia ignota sit, quo potest
sciri utrum tollatur necne vel quo tolli possit. Sed spoliacio accidentium
non coloris, saporis, ponderis vel saltem diminucio non est impossibilis quia
quod hoc ratio non stat, certa proporcio operacionis eorum sicut non est

in omnibus eadem hoc ignorare in illam permutari non potest nisi forte
in primam reductionem materiam. et sic in aliam [illegible]
[illegible] hoc [illegible] sufficiens non fit si accidunt ei [illegible]
q. dus extrance

A far sal alcali

℞ lb. i. cineris [illegible] et lb. i. calcis vive et ℥ i. auri
pigmenti et in pasta simul et pone in una caldaria ferrea in qua
sit tantum plures foramen et [illegible] postea accipe de aqua calida
et pone [illegible] desuper et cola [illegible] aqua in bus [illegible] et postea
congela ad lentum ignem et habebis salem alkali.

A far alume zameno per cong° ♀

℞ ℥ i. armoniaci ℥ i. salis gemme ℥ i. salis alkali et ℥ i.
cristalli et omnia tere per se bene et postea iunge in simul de
quo recipe [illegible] [illegible] [illegible] una omnium
et misceantur bene cum super dicta materia et de [illegible] ad
solem in mannon lb. i. [illegible] vitreata in [illegible] et habebis
alumen zameni postea recipe [illegible] [illegible] denari et [illegible]
una in et pone in [illegible] et in [illegible] et congelabitur

℞ i. quantum debet esse [illegible] ad mensuram

℞ [illegible] maca alexandrina vitriolum rubificatum
ana [illegible] et calce [illegible] simul [illegible]
in mannon cum aceto fortissimo rubeo distemperando et pone
in vase rotundo vitreato bene sigillato in igne [illegible]
donec siccat et fiat lapis durus et rubeus
quem tere optime cum aqua armoniaci et solve et distilla
de [illegible] congela ad lentum ignem una pars solificata 20
partes lune in sole.

·i· pelo arno 26

Ad faciendum aceti de omnibus metallis [illegible]
nisi saturnus et Jove

℞ [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et de [illegible] pone [illegible]
super [illegible] super [illegible] [illegible] dum videris [illegible] converti in aceti
de [illegible] super igne [illegible] et [illegible] metallum et cum
videris ipsum metallum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et iterum [illegible] super ignem donec totum convertatur in aceti et
[illegible] habebis aceti de omnibus [illegible] modum et de [illegible]
[illegible] saturnum et Jove in [illegible] convertit

Congelacio [illegible] secundum [illegible] de [illegible]

℞ saturnum et [illegible] fac mortarium et non [illegible] mortarium
debet [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] et postea [illegible] super [illegible] Jove [illegible]
et in [illegible] congelatum et non quot si non congelet in una
vice [illegible] si non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] congelat
si non quot de [illegible] debe esse [illegible] una de luna partem 3 de
[illegible] parte 6 et [illegible] [illegible] [illegible] et habebis lunam optimam

purga bene sotto et purgato sic fiunt cum puro asfodillo
cum de alia purgacione ut per bene purgatum de eis
fundis in corribulo afoc mercurius aurum quia erit fragiis
bene eis rapto praemandato et ato per dies laurinis
et per ato qui eraperit ato cum pentella et cum pano
et in ex mar cum congelatio et sino erit congelatum
iterum fiat ut prius ~~ff~~ videndo ut sit spone et omne
ut prius/ et sic poterit frecari cum lima in rasse eodem
modo!

Vocabula morisca
extracta de latino
de clementia

ffero — — — — Roa
terra — — — — flede
aqua — — — — asi
fuocho — — — nare

pianete

Saturno
venus
Jupiter
Sol — — — — pemge
mercurius — — zuech
mars
Luna — — — — cama

palabras

sal comun — — — azale
sal armoniacho — — — nupadi
sal indo
sal gema — — — dydaray
sal alcali — — bimar lanarroy
sal nitro — — — barage

vitriolo Romano — — ezige
sulfo — — — — xibide
tartaro — — — tara
argento vivo — — — ceybol
verderam — — — ginga
biacha — — — baia
cenabrio — — — zangafu
cala mita — — — aspera almus
azuro — — — azame
boraze — — — tinca
aloya — — — aba
gumma rabica — gumac arabi

Cera — — — Sama
armora — — — xarama
conello — — — pichin
crera — — — orap
pector equino — anel xubi
acito — — — hal
olio — — — — acet
legnia — — — rap
aruco — — — opara
pianno telino — — pelha
lo aur — — — bea
lora — — — — palha
lo sono — — — ma
semana — — — soma
pera — — — — aspe
noce — — — — lal
ape — — — — pual
ano — — — — am
capa — — — — ax
~~grano~~ bamola — — auf
bapicello — — — ime
lambicho — — — caram
oximel — — — ame
aglie — — — — pen
zepolla — — — bepal
Luna — — — — bada
lo bracho — — — bur
lo xupo — — — fas
proze — — — sapera
femina de ferro — franpio
auro pomento — zaner
cange — — — gix
gisso — — — — geyss
morteri — — — stesga

Metalla

Auro	deel
Argiento	fidda
chiubo	rapas
stagno	chasdir
rame	noas
fiero	aldide
argiento vivo	zeuc
ottone	noas assfā
vitro	zugig

Colur

Azuro	azurac
rosso	amā
verde	hadā
nigro	Eachal
gialle	abial
biāco	assfus

Despar

terra	essacha
pianta	iede
pāno	panec
cana	cagabe
Brocella	zaffa
cōnello	pechin
cholchiaro	zucharaffa
Le mano	iede

Lisense

odor	nisso
audir	assama
veder	adur
tocar	nins
provar	inder
Erba	rana
caza	duvig
sucho	mfidu
veder	ami
serar	Jebes
opprimo sture	acalem apelas

gōner	gonā
socorsi	emeledtor
nimos	neu
cavallo	fares
gāzone	subiy
orma	beul
Lostrēco	abel
maello	inr
pipa	aruns
taglia	atta
delesse	atoba
p fōza	beseis
sturpte	anspay
spāss	essam
diezo	famus
...	raba
quāro	alounge
quinto	sudus
sesto	...
Lapeno	amā
Lomulo	bachal
cān	chēbe
...	aezī
pedrra	ragil
homo	zara
femena	bahan
cān	orra
Lo pesse	raul
bone	gemil
camello	chrip
cāra	anscur
renra	calam
pegna	amoas
fōseze	atta
taglar	marrach
agnello	vaed
achudena	...
cāra novata	barini
cāra de oro	rat
Lo bolo	ami anar

Corra	gelo
corpo	gulud
preta	agā
carize	gir
belize	azezin
colla	gheri
gōgolo	Borr
Lino	dinn
color	Lonn
pungne	...
capille	naā
sporza	bosach
Lerr	Lener
baro	pemen
Lerang irio	anārach
bizio	bacam
vua	aimabo inem
agresta	aparam
Legnia	alagarap
Lo garro	elchipi
carafa	cade
chocaza	cara
capa	azā
inline	...
Lachiave	elmoftara
finestra	atacha
pignata	aldeder
cara	chibede
calamaro	deuy
pulece	breoss
peduchye	camille
...	dibin
gallo	elferuge
galina	zegig
aseno	altara
Le brache	pamul
aulo	bacal
lanzola	...
anello	charin
grade	nel unurangi
copta	bain cha
como recham	ag is mar
Femena	alnura
pagina	algamgi
Lonarara	alnectots

Capo	ras
capille	ria
fronte	gebin
ciglie	agil
pispil	papaial assfāre
ochie	ain
naso	amnachi
ansre	heden
bocha	deam
lengua	lissin
dente	...
barba	lane
orechie	oden
maollo	
canna	ain
spalle	solna
pietto	sede
braza	dera
anno	aide
dera	...
agnie	disera
benre	badan
perrecvat	soria
biarro	pisso
culo	onayde
natach	Lnarach
cosse	fa as
A gambe	mste
piede	sach
tara	effa ysba

Jor

Lunedi	esinay
martedi	talers
merchedi	elerba
zobedi	emus
venadi	Juma
sabato	sabars
Domenecha	lehed

Ad faciendum [illegible] de albu

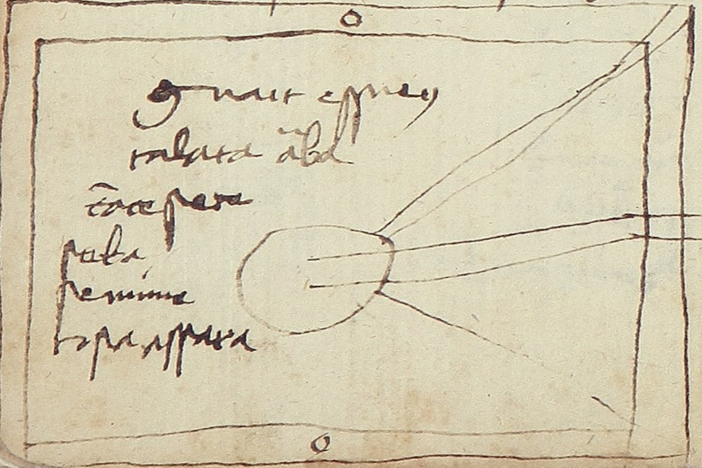
R. clare ovi [illegible] minima postea cola [illegible] 2 i [illegible] de ovo pones [illegible] 3 mastice [illegible] 2 de [illegible] 2 de croco [illegible] supra dicta om[n]ia misceat simul [illegible] i comporet [illegible] [illegible] vase vitreo [illegible] optimo [illegible] pasta [illegible] misceatur [illegible] [illegible] ad bulliendum usque dum [illegible] et [illegible] refrigidetur i aqua postea [illegible] [illegible] i oleo [illegible] frigidum [illegible] postea fac [illegible] postea volue [illegible] in una [illegible] usque ad [illegible] sub [illegible] usque in [illegible] et [illegible] 2 pon ad ventu ita q[uod] [illegible] pulas [illegible] planus.

Nigrum [illegible] ne probum ad Judicum faciendum

R. [illegible] et [illegible] i [illegible] ut ipso [illegible] de [illegible] ipsa [illegible] ad [illegible] 2 postea [illegible] aqua 2 [illegible] fac forma[m] [illegible] [illegible] ut [illegible] Judice

Nota notandum R. [illegible] alba 2 [illegible] i [illegible] [illegible] 2 [illegible] cum [illegible] de [illegible] 2 de [illegible] 2 de [illegible] ut [illegible] et [illegible] de [illegible] duas tabulas [illegible] plana 2 duo ferra sicut apparet et [illegible] ut [illegible] ferra debet esse [illegible] nota q[uod] [illegible] ferri debet [illegible] 2 grosse [illegible] 2 debet [illegible] [illegible] una cum alia 2 [illegible] 2 debet [illegible] ad [illegible] quando vis cum depingere i [illegible] tabulam [illegible] de [illegible] de [illegible] i [illegible] postea [illegible] de aqua [illegible] super [illegible] 2 [illegible] ferrum [illegible] [illegible] 2 de [illegible] 2 [illegible] 2 postea [illegible] aliam tabulam [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] fac [illegible] una 2 postea aliam [illegible] de [illegible] tabulam paulatim paulatim de [illegible] i [illegible] [illegible] opus fieri [illegible] debet 2 [illegible] i [illegible] 2 nota [illegible] debet [illegible] de contrarium 2 [illegible] de [illegible] de grossitate [illegible]

de [illegible] et aequalem [illegible] ad bulliendum i [illegible] aqua 2 [illegible] de omnibus [illegible]

Ad faciendum [illegible]

R. olem[illegible] [illegible] 2 fac cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cola [illegible] paginam grossum 2 [illegible] i quando [illegible] [illegible] una 2 nota [illegible] si vis cum facere alba [illegible] olem 2 [illegible] [illegible] [illegible] ad olem [illegible] [illegible] modo [illegible] fac [illegible] [illegible] in bona custodia 2 [illegible]

[illegible] una i duobus [illegible] [illegible]

ad Album

[illegible] R. [illegible] fac aqua [illegible] de [illegible] i dicta aqua resolue [illegible] [illegible] 3 [illegible] 2 [illegible] de [illegible] paulatim paulatim [illegible] fac aqua [illegible] 2 [illegible] sicut fecisti aqua ut supra de [illegible] R. [illegible] [illegible] et [illegible] aqua 2 [illegible] paulatim paulatim [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] R. [illegible] et fac [illegible] super [illegible] ut [illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible] resoluta dicta [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] postea [illegible] 2 [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] [illegible]

Adi 14 20 di 19 mese de agusto 13 ind. vennero galee 10 delo duca de Milano de provenzal et 4 de genova cola sua [illegible]
Adi 20 vennero nave 6 delo dicto duca de genova
Adi 6 mese de settembre 14 ind. venero galee 13 et 4 galeote 4 delo Re de Ragona et la galea de andrea gazola et la galea de ypra adi [illegible] mariano de piombino [illegible] foro i tutto galee 16 galeote [illegible] adi [illegible] galea una pure de catalani lo capitaneo dele dicte galee messer Raymondo de perellio
Adi 10 settembre 14 ind. aperiolo castello dell ovo
Adi 18 [illegible] de napoli lo capitaneo [illegible] duca de calabria [illegible] i [illegible]
Adi 4 settembre se rebello [illegible] lo castello
Adi 2 junio 14 ind. [illegible] braczo i napoli [illegible] et adi 9 [illegible] la pace [illegible] i napoli
Adi 5 Julio 14 ind. vegne lo Re de Ragona ad ysca co galee 17 e nave 9 adi 6 vegne alo castello de lovo la sera adi 8 i [illegible] ad napoli co galee 17 gale era una de lipari et [illegible] alo ponte e ropep lo ponte et [illegible] i [illegible] lo ducho e braczo elo gran senescalo [illegible]
Adi 5 sep. [illegible] [illegible] et [illegible] nave [illegible] galee 2 [illegible] la nave [illegible] [illegible] spinola [illegible] foro nave [illegible] e foro morti [illegible] 2 [illegible] e gaytani [illegible] 17 [illegible] lo capitaneo dela [illegible] [illegible] messer [illegible] [illegible] napoli fo fora la [illegible] ad ysca [illegible] galee de [illegible] dele 3 galee [illegible] [illegible] e messer francesco dela pagoto e era capitaneo messer [illegible] e foce morto de [illegible] la [illegible] 20 lo quale capito [illegible] lo [illegible] fo [illegible] lo lunedi fo morto lo dicto braczo fo posto [illegible] la reina [illegible] adi 2 July 14 ind. la regina [illegible] alo Re la [illegible] regno [illegible] lo castello [illegible] e [illegible] de capuana [illegible] e castello [illegible] [illegible] e [illegible] [illegible] alo dicto braczo fo libero [illegible] 24 i [illegible] alo dicto braczo fo libero [illegible]

Incipit liber Rosarii philosophorum cuius primum capitulum est prologus in quo agit de modo procedendi cum exortatione ad legendum philosophorum libros

Liber abbreviatus approbatus verissimus thesaurus thesaurorum philosophorum Rosarius de omnium secretorum maximum secretum quod rectissima operatione filios philosophie que oculos defunctos reducit ad perfectum solificium et lunificium. Iste liber namque vocatur rosarius eo quod ex libris philosophorum breviter est assumptus vel abbreviatus in quo deo teste non est defectus non diminutus non superfluus neque diminutum sed quicquid est necessarium ad nostri operis complementum. Dividitur autem iste liber in theoricam et practicam et in diversa dividitur capitula quippe qui multum est [illegible] naturali et philosophice res processu non [illegible] qui de [illegible] philosophice effectu voluit tractare sed duplici vera et naturali [illegible] philosophus procedit interius [illegible] studii [illegible] securius experietur et ab archana [illegible] in nullo declinat operatur. Nullus negligat finalem atque principalem totius philosophie medicinam ab [illegible] effodere que [illegible] ornat moribus ditat beneficiis expulsat paupertatem et corporis incolumem conservat sanitatem. Quare non in legendis libris sis fastidiosus vel deses existas in perpendendis rebus propter ea non potest bene liber librum aperit et sermo sermonem explicat quia quod in uno est diminutum in alio libro est completum. Non ergo potest de levi in practicam assuescere cuius mens in theorica remanet defatigata quia cecus procedit ad practicam sicut asinus ad cenam ignorans quo vel ad quid mandatur porrigat. Istum autem librum vocavi Rosarium eo quod eum abbreviavi ex libris philosophorum quam melius potui et in diversa divido capitula. Et in ista arte sunt duo libri quorum primo ponam capitula per ordine.

Explicit prologus. Incipiunt capitula primi libri in quo ponitur theorica huius artis

1 De modo generacionis metallorum in sua minera
2 Quod argentum vivum est materia metallorum
3 Quod sulphur externum est imperfectio metallorum
4 Quod argentum vivum est perfectio metallorum
5 Quod argentum vivum continet in se suum sulphur fixum
6 Quod vivum est lapis philosophorum
7 Ex quibus componitur lapis noster philosophorum
8 Quod impossibile est lapidem nostrum perficere ex sola metallorum materia
9 Quid sit primum opus philosophorum, et quomodo debet intelligi illud quod patres dicunt de artifices alkimie et cetera
10 Quid sit lapis et quo indiget operacione ut sit elixir completum

Capitula secundi libri in quo ponitur practica huius artis.

1 De divisione elementorum, et quod lapis dividitur in 4or regimina
2 De primo regimine quod est dissolvere
3 De depuracione vel preparacione materie
4 De modo putrefactionis et inhumacionis
5 De recapitulacione primi regiminis
6 De secundo regimine quod est abluere
7 De divisione lapidis per 4or elementa.
8 De ablucione aque
9 De ablucione aeris
10 Quomodo ab oleo et aere extrahitur oleum
11 Que est differentia inter aquam et oleum
12 De ablucione ignis et terre
13 De recapitulacione secundi regiminis
14 De tercio regimine quod est reducere
15 De modo reducendi aquam super terram

16 De modo solvendi, et albificandi terram
17 Quomodo sulphur album fit rubeum
18 De recapitulacione tercii regiminis
19 De quarto regimine quod est figere, et quod fixio est necessaria ad fixionem
20 Quod pondus fermenti debet excedere pondus sulphuris
21 Quod pondus vel aque utilitatis magnum
22 Quomodo debes observare pondus, vel quantitas omnium aliorum
23 Quomodo terra sit congelanda, et quomodo agatur fusio medicine non fluentis
24 De ponderibus observandis in fixione
25 De fixione et elixiris in opere ad album
26 De reductione aeris super elixir album
27 De incracione elixiris albi
28 De composicione vel creacione elixiris rubei ad aurum
29 De multiplicacione medicine et eius modo
30 Quomodo debes intelligere solucionem et sublimacionem vel solidacionem
31 De modo faciendi proiectionem elixiris
32 De recapitulacione tocius magisterii.

Capitulum 1. De modo generacionis metallorum in sua minera

Dico igitur primo quo natura operatur metalla in sua minera, licet non omnia lique… bilia naturaliter fuerunt operata, ex argento vivo et alio eius suo sulphuris fixo, eo quod proprium argenti vivi est quod coagulatur ex vapore sulphuris, quia omne fixum naturaliter habet suum humidum et vapor ergo sulphuris argentum vivum propter congelatus, et ex sua fixa terra subtili aerea et digesta in mixtione, per sibi unita, et caloris accione, postea elevata decocta et digesta, de omni habet virtutem sulphuream coagulandi mercurium, et hoc vivum in prima sua radice, et oportet ex terra alba nimium subtili

sulphurea, et aqua clara fortiter admixta, donec fiat una substantia non
quiescens in superficie plana, et est [illegible] in sua natura, quoniam aut
rem totam fixam in se, aut totum cum eo evolat in fumum cum
sit incombustibile et aereum, quod perfectionis est signum. Et ideo cum proprio
in terra sulphurea decoquitur calefactum superius ascendit, quod de natura sua
est ut per calorem sublimetur, unde tali continua sublimatione depuratur decoquitur
et inspissatur, ac in sulphure albo vel rubeo gradatim congelatur.
Quod quidem sulphur dissolvitur [illegible], putrefacta et coagulatur per argentum vivum
et illius sublimationes et [illegible], et caloris actiones, donec tempore in multis
annorum successive opere naturae in metallum congelletur perfectum. Et hoc quidem
eodem modo ipsa natura in venis mineralibus operatur metalla. In istis quoque
operibus naturam imitari quicumque volens perficere medicinam ad imperfectorum
perfectionem. Capitulum 2. quod argentum vivum est materia metallorum

Dico ergo modo quo argentum vivum est elementum et materia omnium metallorum. Dicunt autem
Philosophi quod argentum vivum est materia, vel elementum omnium liquabilium, quia omnia liquabilia
cum liquantur convertuntur in ipsum, miscetur et cum ipsis, quia est de substantia eorum. Sed
ista corpora differunt in compositione sua ab argento vivo, eo modo quo ipsum fuerit
purum vel impurum a sulphure immundo terreo sibi commixto. Si enim argentum vivum
fuerit purum congelabit illud vis sulphuris albi non urentis, et est res optima
quam possunt recipere illi qui operantur alkimiam ut convertant illud in argentum.
Si vero sulphur optimum fuerit mundum cum rubedine clara, et fuerit in eo
vis igneitatis simplicis non urentis, est res optima, quam recipere possunt
alkimistae ut ex eo faciant aurum. Hoc autem convertitur aurum ipsum. Si autem
fuerit argentum vivum bonae substantiae et sulphur non purum adurens convertit ipsum
in aes. Argentum vivum si fuerit malum porosum immundum terreum, et sulphur
non mundum, fiet ex eo ~~[illegible]~~ ferrum. Stannum vero videtur habere

argentum vivum bonum, sulphur autem malum, quod non bene mixtum. Plumbum vero
grossum argentum vivum malum ponderosum et luteum, sulphur et malum male
saporis et foetidi ac debilis, unde non bene congelatur. Hoc dicit Albertus de mineralibus
sunt verba. Aristoteles in 4° meteororum, cum philosophi naturales in omnibus quae dicerent
et non fabulis facere, in operibus inducere, aut inducerent, aut operibus divino
experimentis. Et ideo si quis in modis, aut mediis, aut nugis, aut truffis secundum
philosophorum experimentis perdis operam tuam, expensas et laborem.

Capitulum 3. quod sulphur commune est imperfectio metallorum

Modo dicam quod sulphur commune est causa imperfectionis metallorum. Notandum ergo
illorum exigunt mysteria, quoniam tota virtus istius fore, ex ea dicis vobis
perfecto est enucleanda, eo quod materia redigitur per ipsam, dupliciter fore in corporibus
est inclusam in principio suae mixtionis
sulphureitatem, unde quidem in perfecto argento vivo
alteram eius supereminenti naturae suae commixtionis et corruptibile, quod ista eius
labore tolli, alteram vero tolli nullo ~~[illegible]~~ artificiorum ingenio est possibile
quod sulphureitas adustibilis calcinatione ignis deletur a corporibus. Sulphureitas
non radicalis minuitur, quoniam est de corum perfectione, et ideo quod argentum vivum tenet
illud in se ipsum, et comburendo defendit quod suae naturae est. Alterum vero respuit tamquam extraneum
nec quod ipsum inficit, aut quod ipsum inficit, unde est alterabile, aut alterabile
et suae naturae placabile, quoniam argentum vivum argento vivo magis adhaeret
eidem magis amicatur, sicut illud vero aurum, et post argentum, ideo recte
linquit ex hoc ipsa magis suae naturae participat, alia vero corpora non
sunt tantam concordantiam ad ipsum, quoniam sunt in se sulphur commune terrestre
immundum et foetidum, ideo et ipsa sic possumus dicere minus pura esse propter
partem naturam, quoniam sunt corruptibilia foetida et combustibilia, et ideo quod
sulphur eorum quo modo oportet per artificium, semper comburit et comburitur et
ingredientem in omni opere praestat, usque ut dicit Avicenna in magna
natura non ... quod non est de argento vivo sed magis de perfectione eius est

ipa ſem p inflat demoret et corrupat. Reliquit q° dr vr ee
cor pfectud. c adustios ſulvatud, eo q ex illa mi obtinet
q plus ſua pecu pa [illegible] pura z poſſident nam, vi p
q mlta ſpitas arg° vi. ē ca pfectois i corpib. intra no ſul
[illegible] ē ē corrupcois. io qdam corpa mag qda no mi coment
p examiacoe ignis ut ſ ſt plis ſulfis coitat cbuſtibil
ſtincta mag q no mi minus. Sz ſ ſul i ſe duas corrupcois
cas pu inflamabile ſbam z tcam feculencia, qr p pm ſtra
n ſtar facit qm cburit ſe z cburit, ac nigredinē i oi ope pbe
p a no nz fuſione bt, nz igreſſu. qm ſi fixu fuit, pb
fuſioez. z pm nuq fig niſi pus calcinet. ē n calcinatione
nllo artificio fudit, qm i terras ſbam omo redigit.

Capitulum + q ē de ſole dicti vr ē pfecto metallor

Modo dicedu p ſole. dicti vr ē pfecto metallor, hoc at i argeto
vivo minie cheit, qm fig abſq eo q i terram verti, z fig ſite
eu cuſioe illi i terram nam, p feſtinancia ad ei fixioem, ſed ſe
p ſeparacioem, fugit z in terram mutat, Et p ſucceſſiua illi
natura inter ſolenne fig ſite z no mit in terram, ymo fuſione dat
metalica, vi i. q viſcoſa z denſa ſit ſbam, cui ſignu ē cuſio
al ſtructio al necto illius eu bibicioe z mixtioe cu rebz ſue gnis
cuenit itaq i illo ma viſcoſitas illius, ppt manifeſtu ſui adherencia
denſa at ſbam i hoc ma pt videri manifeſte ppt gravitudi ſue pe
deris i mixta oim auro ponderat. Dua i ſua ſuit nā, c z forciſſime
deus imixti oim auro pponderat. Du i ſua ſuit nā c z fortiſſime
cpois, z nc uniforis, qm no ſeparat in partis n ex illi ullatenus
ppmittat, dum aut eu tota ſui ſba ex ipo recedit, an eu tota
permittat, dum aut eu tota ſui ſba ex ipo recedit, au eu tota
i igne remz i regne ſtat, huis q° etiam ar. vi. figi poſſe ſui

radicalis
pnis humiditatis, cſumpcioe, z abſq illis mineta cuſioe z i nota
i eo ca pfectois necio, qm ipm ſolu ad fuſione pfector ſuffcit
vnoq q aadn, ſ eu zſecioe z ſui mixioe. pp ū tota pmo pend
de ſecundo, fortitudiz ſue mixtois, ſi aliquo mo pers illius
i ſpiſſitudine p pmo, vltius no pmittit ſe corpa, ne p gſſia
fugat al turoſe flame i q ſi in fumu vtrius patit elevari
ſua rarificacioez ſui no ſufert, ppt ſui denſitate i adustois
carentia. q p ſulfureitate vna no bt pfecte, hoc fate ſufficient
pbat ē ſupius, cum ſulfr cuiuſq ſit eius pfectois corruptiva
qm ſi fixu fuit fuſione recta impedit, ū pp ſi fixo ep non
fudit. ep ſul fixu i ſe hd coctiō, ſi no fixu no fuit fuſio
nā recta iſtapat impedit, ab igne n. cburit z evaporat, ut
pp i plus ē i alijs corib ſupformis. z i ſul ū ē dr mitare
ſue nec artis neq dr pfectio eſt, qm pfector impedit i oibz ſuis
opacionib, Ex do vr i oib ſuis operib, ē manifeſte pfectiſſime
cum adustiois ē ſalvatis, z fuſiois effectus, eu ſic z n eſt
recta rubedis ubeceſſe refectois fulgidi ſplendoris z no rece
dat, ac cominxtio deſz ē, ſe n amicabile z metallis placabile z
ū mea mixtio bitas, qm cmiſcet p minima eu ipis, z i pfudu
nāle adherer eis, ep ē dr nā cor. recip in eu ſole z lua
miſcet facilius, eo q ipa mag ſua pcipat nam, atm no
ſubmgit i ipo ad niſi ſol, ex hoc vtiq magi eliceas ſecu
qm me i ſe recipit q ſue nc fuit, alienu no reſpuit eo q ſua
nā mag gaudet ep cgnaca, ep h n manifeſte relucet cota
maioris ee pfectois, q vl me. fuit innocia z q niſi nim
gaudet q° omni ſpiſſe. Dr glorius altiſſimi q ep [illegible]

excaunt [illegible] pt in minuib[us] ma[gis] teneat i [illegible] simbolo e
[illegible] [illegible] sibi opportuna [illegible] ergo illa mina ex rebus
in pessilere, q[uonia]m ip[s]u[m] solu[m] e qd [illegible] superat z absco no supar
[illegible] i eo amicabiliter quiescit eo gaudens, ipm natur[a] sal ad sit me
talla [illegible] [illegible] in se [illegible] quo indiget [illegible] [illegible]
omni alia cu[m] sit combustibilia [illegible] cadit z i flamma al [illegible]
deficiunt. Capitulum [illegible] [illegible] ar. vi. conti[n]z i se suu[m] sulfur fixum

Modo dicam[us] qd ar. vi. contin[et] i se sui sul. fixum, manifestu[m] e ut
qd ar. vi. contin[et] i se suu[m] sul. bonu[m] [illegible] coagulat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] phi ar. vi [illegible] [illegible]
[illegible] albu[m] [illegible] sul. albu[m] no [illegible] i argentu z i [illegible] optia
ut [illegible] faciat ex eo albissime elixir ad argentu [illegible] [illegible]
sul. optimu[m] cu[m] [illegible] [illegible] z fuit i eo [illegible] [illegible] no
[illegible] cit [illegible] optia ut faciat ex eo elixir ad rubeu[m] [illegible]
Sed quibus tradit philo[sophus] qd sul. albu[m] ad argentu z [illegible]
[illegible] ad auru qd n pot fieri auru n [illegible] fuit argentu [illegible]
[illegible] pt [illegible] de [illegible] ad [illegible] n [illegible] fuit i [illegible] no transire
de extremo ad extremu[m] n p medi[um] no pt ergo fieri de [illegible]
[illegible] n [illegible] fuit albu[m] [illegible] citrinu[m] ex mixto albo z [illegible]
rubo e [illegible] no pt z fieri transitus de citrino ad albu[m] n primo fuit
rubo e ergo no pt z fieri transitus de citrino ad albu n primo fuit [illegible] corruptu z
mixtu [illegible] auru no pt fieri argentu n primo fuit [illegible]
mixtu [illegible] no pt fieri [illegible] n p sui corruptione [illegible]
unius [illegible] corruptio [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] fit auru [illegible]
i argentu [illegible] z argentu [illegible] in auru [illegible] sul. corp no [illegible] albu ad
argentu p maiore [illegible] digestione pt fieri sul rubeu ad auru
[illegible] citrinu n [illegible] e [illegible] [illegible] digestio [illegible] albedo nel aliud e qd

nigredo ablucio [illegible] ablacio [illegible] nam i [illegible] [illegible] efficit p nigredi[nem]
i [illegible] opat albedine ac i albo citrinitate z i [illegible] [illegible] plu
[illegible] attende qd [illegible] [illegible] albu[m] [illegible]
rubeu[m] sic sul. alb z rub. [illegible] ex una metallor[um] [illegible] ad [illegible]
depurata [illegible] decocta z digesta [illegible] philo [illegible]
p ai argentu [illegible] sul albus sic ai auro i e sul rubeu[m] z tn no
oe sul e alb aut rubeu[m] z tal sul ut [illegible] [illegible] no [illegible]
[illegible] n qd i istis [illegible] existit [illegible] z i [illegible] ista [illegible]
mus ut sul z ar vi [illegible] ista ma [illegible] [illegible] z ar
[illegible] efficiebat [illegible] ipa nat [illegible] [illegible] quib[us] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] albedine z rubedine [illegible] qd ipa fuerit
[illegible] Nam p [illegible] magisteriu[m] [illegible] [illegible] z [illegible] ipsa
sui [illegible] al admixtione aliqu[ar] re[rum] extranee [illegible] nam [illegible]
precio[sum] metallor[um] e tincta rubedine tincs z transformans [illegible]
argentu no e tincta albedine [illegible] albedine tingens [illegible] cu[m] istis nat
[illegible] mister [illegible] z [illegible] p ipa magno ingenio qd [illegible]
ad artifficio dare certius [illegible]

Capitulum [illegible] qd [illegible] e lapis philosophor[um]

Modo dicam qd [illegible] e lapis philosophor[um] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ac uoluntatis i ope al [illegible] ne [illegible] no [illegible]
attemptare [illegible] q[uonia]m i [illegible] ars [illegible] no [illegible] una
n est [illegible] n lapis [illegible] medicina una [illegible] nichil [illegible] adder
n diminuit n qd superflua remouet [illegible] z sul. [illegible]
[illegible] argentu [illegible] [illegible] eo qd [illegible] [illegible] e [illegible]
no e sibi [illegible] i quo [illegible] [illegible] p [illegible] [illegible] i auro z argentu
nichil ergo [illegible] [illegible] n qd [illegible] e [illegible] sua [illegible] no [illegible]

ab hoie n ho, n ab alijs. ualeb n ho [illegible] [illegible] ꝙ i b [illegible] [illegible]
sua stille z sequit, venerabili q̊ cum na, qm n emendat nisi sua
na, cu aliam nature inducere n pulueri n aliqua illa [illegible] [illegible]
ꝑ diuisa ne lapide nam nō emendant in [illegible] i eo ꝙ nō sunt
[illegible] ab eo, qm si aliquid contra sibi apponat stat corporis i nō
fiet ex eo ꝙ [illegible] [illegible] [illegible] q̊ corporalib i na maxime [illegible]
nōt ꝙ cor medicium, [illegible] q̊ oportz ꝙ ipa ill i na [illegible] z eis in
profundo mixta ~~cod~~ coalescat, neqꝫ diminuta [illegible] [illegible] repleat z
z ꝙ mor. prima conuiscat an illius fuga [illegible] corꝫ ꝙ sua
na minor ꝙ [illegible] nec ei firmiter adhereat. Nec i ipa
on. ꝑ se medicat ~~infirmus~~ infirmus corporib qm i [illegible]
separat ab eis, na grossa simplicis z simplicia grossa [illegible] [illegible]
[illegible] subtilioris al subtilioris q̊ se z [illegible] fusioris, nec est
illa medicina sic ꝙ ipa cor z fixioris [illegible] ꝙ sit [illegible]
i sua na

Capitulum [illegible] [illegible] quibus extrahitur lapis nr̄ [illegible]

Modo dicam ex quib extrahitur lapis nr̄ ꝑ [illegible] querere ꝙ solet no
[illegible] [illegible] hec nra posse alia medicina quibus [illegible]
[illegible] ꝙ n quib c ex ill eliat c aut [illegible] ꝙ i [illegible]
non recta erat [illegible] [illegible] nam, cu [illegible] recepta sit ne si in corporib [illegible] [illegible]
i ipo aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si nō [illegible] z i [illegible] [illegible]
corpus dicimus aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quib
[illegible] argentu [illegible]. [illegible] [illegible] qui [illegible] absqꝫ isto [illegible] [illegible]
[illegible] nititur [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible]
na auru aureu [illegible] [illegible] tollunt colore [illegible] [illegible]
ad sole z lune [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] ꝙ dicit [illegible]
album z rubeu optima cu [illegible] ipis [illegible] [illegible] [illegible] sulfur ing [illegible]
ut sunt depurata ꝙ [illegible] [illegible] [illegible] est z subtilius ꝙ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] continet in [illegible] [illegible] [illegible]

in depuratione ipius cu [illegible] est debilior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
labor z [illegible] [illegible] est sol [illegible] [illegible] ex istis corporib cum
sic sulfure & arsenico [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex solo aut cum
sulfure z arsenico [illegible] ex corporib [illegible] solu similiter [illegible] ut
[illegible] ex solo z argento uiuo z [illegible] [illegible] z facilius in
[illegible] cu ipis sic ꝑ [illegible] [illegible] z [illegible] omnium [illegible]
[illegible] si ꝙ omnia sunt z [illegible] in ipis [illegible] [illegible] [illegible] cum
plectit [illegible] [illegible] gaudet [illegible] [illegible] ea cu [illegible]
[illegible] na est facultatis extractionis illius sbe habent cumqꝫ [illegible]
in actu cuius [illegible] est [illegible] reliqua aut [illegible] medicina [illegible]
[illegible] z [illegible] [illegible] ꝙ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
argentu est [illegible] est [illegible] n est aut [illegible] [illegible] [illegible] argenti
n in sua na neqꝫ in actu sua sub [illegible] [illegible] [illegible] illius nō aut
ꝙ est [illegible] cuius lapis [illegible] [illegible] na factus est similiter est argentu
[illegible] sunt [illegible] eius qua [illegible] illuminat z [illegible] [illegible]
ꝙ causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medicina sit [illegible] [illegible]
in corporib aut in argento uiuo [illegible] [illegible] [illegible] indiget
materia al medicina ex solo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sola
z luna qui [illegible] beneficiu [illegible] [illegible] in ipis [illegible]

Capitulum [illegible] ꝙ impossibile est lapidem nrm̄ ꝑficere, ex sola metallorum na

Modo dica ꝙ impossibile e lapidem nrm̄ ꝑficere, ex sola metallorum na
[illegible] difficile ꝙ [illegible] [illegible], tm in prima metallorum na [illegible] [illegible]
[illegible] ipa ne matis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est longissimu z
[illegible] al impossibile, z [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] infinite ad
[illegible] requiret z cu [illegible] ꝑ difficillima [illegible] lapis sunt [illegible]
[illegible] na metallorum [illegible] [illegible] ꝙ [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible]
[illegible] ꝙ lapis [illegible] [illegible] posset [illegible] ne duorum corum in [illegible]
eo fiat elixir [illegible] qm e necesse ꝙ sit elixir z sit mag
depuratu z [illegible] ꝙ auru uel argentu [illegible] ꝙ ipm [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] diminuta auru uel argentu ꝙ ipa [illegible] ꝑficere possit [illegible]

d. perfectione sua alii diverse ipsa ista consistunt eo quod non possunt
tingere in infinitum se extendunt, et ideo adhuc fit operatio lapidis
ut melioret eius tinctura in eo plus quam [illegible]
ut fiat elixir iuxta sapientum [illegible] oportet quod [illegible]
[illegible] antidotum medicina et purgamentum [illegible]
[illegible] et transformandorum illuminandorum et [illegible]
[illegible] moderni [illegible] sunt [illegible] operis [illegible]
[illegible] quod [illegible] sit de non metallorum
[illegible] complevisse [illegible]
[illegible] quod operand [illegible] debuerunt.

sequere
infra in 83

[illegible] et albe [illegible] paruum [illegible]
et [illegible] super marmor et imbue ad una [illegible]
[illegible] ut fiat sic pasta, quam pastam pone super ignem [illegible]
igne [illegible] dissolvet, et cum videris spumam [illegible] ascendere
depone ab igne quousque descendat spuma movendo cum spatula
ferrea, et cum descenderit iterum pone super ignem, [illegible]
quousque fiat spissum sicut mel, [illegible] marmore [illegible]
[illegible] congelabit [illegible] ad modum fusti [illegible]
[illegible] ad modum unguenti [illegible] et fusti [illegible]
[illegible] pone ad ignem
[illegible] et [illegible] pone
ad amforam vitream [illegible] et sit super ignem lentum [illegible]
[illegible] amphora cum medicina [illegible]
[illegible] modum unguenti tunc et pone
[illegible] et suppone alembicum, et distilla aquam [illegible]
in cucurbita vitrea [illegible]
[illegible] aqua [illegible]
[illegible] fiat [illegible] ignem, et in alia amphora, cum aceto sic
[illegible]
[illegible] quousque fiat alba
[illegible] in furno [illegible]
[illegible] et distilla [illegible]
[illegible]
[illegible] distillatione [illegible]
[illegible] cucurbite [illegible]
[illegible]
et super tabulam [illegible] vitream vel marmoream [illegible]
[illegible] aqua [illegible] quousque sit sic
pasta, et pone pastam illam in alembico, et distilla [illegible] igne

suam et ex aqua que distillat iterum illud opus in fine acuitur
inuenies ibi quousque totam suam aquam biberit postea iterum
da ei aerem quantum est ad bibendum tunc ordinem suam sicut
cum aqua et inuenies tibi quendam lapidem christallinum de quo si proiicies
partem super mille mercurii currentis conuertit eum in uerum argentum et iste est
mercurius sublimatus albus simplex non adurens et complet tibi
terra aqua et aere. Si autem accipis octauam decimam partem ignis
et eam huius iungeris distillando et imbibendo sicut dictum est inuenies
tibi lapidem album clarum simplicem non adurentem de quo si
partem super mille mercurii proiicies conuertit ipsum in purissimum sole
obrizo. Iste ergo est modus de lapide minerali et est et albus
lapis et petrus et lapis et non lapis et est mineralis uegeta-
bilis et animalis et realis qui reperitur in omni loco etc.

Set ego in aliis libris uidisset per istum modum ego inueni omnes faciendo
ut supra dictum est et melius modus sicut mihi est et etiam perfectius
ut supra dictum est et ... ad uidendum facto ut supra dictum est reperit
quam meam fuerunt ad et uidendum facto ut supra dictum est reperit
It. Recipe quod remanet ... flos corporis pro alio et super asamo purrilit
trimora et da ei ad bibendum de dicta aqua prima ... facta primus
per est ... et flos corporis in pondera et pon ad distillandum et quot
... distillabit ... ad ... fac ... donec nichill remaneat
distillabitur uero ad ... fac ... de aere et inuenies .11. sigilla
de aqua prima illud idem fac de aere et inuenies lapis albus clarus de quo
mercurium consigilla ... per pro .1. lapis albus ... in uerissima luna etc.
...re parte ... super .1000. conuertit ipsum in uerissima luna etc.
Sicut ... flos corporis fiat de
Sicut ... ignis et flos corporis ... fiat de
rubeo inuenies lapidem rubeum sigillo ... de quo si proiicies
partem super mille conuertit eum in uerissimum solem et nota quod
flos corporis quod non fit fac amalgama que fit in .3. diebus ...
flos corporis quod non fit fac amalgama ... facta dissoluitur in aqua
quod quanto amalgama plus stat melius est facta dissolue ... partem ...
... facta de una libra uitrioli et libra una salis petre ...
luna et distillata per filtrum ... pon in orinali et distilla
donec tota aqua exiet et corpus remanebit in fundo orinalis
et ... ad multa ualet et nota quod de ... cadit per 3. ...
sic christallus non custodi quod ad multa ualet et nota ... congelato cadit per 3. ...
... cadit unus super 1000. ... et ista est multiplicatio etc.
... mille ... et ista est multiplicatio etc.

Nota ubi ista figura est alia est in carta .104.

... hoc aceto ... aceto acerrimo quomodo fit
ubi figura ... infra carta 105. supra carta 63. Recipe uuas acerbas
... et ... de paruum ... et ...
Recipe uuas agrestas de loco calido et extrae succum et pon in uase uitreato et pone aceto forti ... agresta
... ... fimo et ... albium ... et ... apoles
per .8. dies omni die colando ... postea distilla et habebis acetum acerrimum
... 80.

Recipe signata de hac figura et repone in fimo uel uentre equino ... super
... ad ignem hoc facto repone de aqua quantum
ubi figura est uel de qua colore et hoc est contra facta naturalibus etc.

De albatione seu transmutatione optima

Recipe oleum tartari preparati ... calcinati resolutum per fimum distillat
... ab igneum resoluitur in fimo uel uentre equino de inde ... aceti
... sublimatum et de albantis et non per fimo uel uentre equino debet
reponere oleum ut liquefiat post ... liquefactum debent reponere
... sublimatum ... remanat ut non per fimum ...
... dimittes stare per horas .10. de inde repone ... et dimittes stare
... dimittes stare per horas .4. ... postea dimittes in frigidari et inuenies
per .4. aliis horis postea dimittes in frigidari et inuenies
lapis de qua possimus de albo ueneris ... transmutatur colorem ...
cadet super .12. ueneris per ... tartari debet esse album ... non
... cadet super .12. ueneris ... tartari debet esse album ... mostrado
... nunquam ego ... possum ... mostrado

de oleo lib. 2. / de ... lib. 1. / de ... 2.

De mollificatione cristalli

De mollificatione cristalli et quasi omnes lapides mollificari debet
tolle urinam ... cum ... calidam et ... sanguinem
calidum ... erit in ... et misce in simul in ... super
... calidum et ... fac per duos dies et erit
mollis ad ...

alii dicunt ... sanguinis ... (margin)

De coloratione cristalli

... cristallum colorare de multis ... facere
... plumbi ... cristalli ... super marmor
et cola ... simul in crucibulo et funde ... et ...
... facere cum omnibus lapidibus ... fieri non potest
Si uis de cristallo facere ... tolle cristallum in alumine ...
... per dies ... postea ... et erit ...

Ad faciendum smaraldum

Recipe christallum et pestis subtiliter super porfidum per dies decem postea
tempera cum viridi eris et remanebit smaraldus

Ad faciendum balaxium

Recipe sanguinem draconis et cinabrum et bene equaliter et fac insimul
aqua calcinata cum sanguine longo et postea cum in hac aqua et erit
balaxius proprius

+ 1416 anni

Die 6 mensis aprelis consignavi galasso de grisse per una botte
de vino in prontato — — — — — — — lire 12

Die 8 mensis july consignavi alo sopradicto gabasso per una
altra botte in prontato — — — — — — — lire 6

Item in altra mano ad ipso — — — — — — — lire 2

—

(margin: Item ... valor lire ... alo patre lire 10 ad ... e mio pepe lire ...)

Die 8 mensis aprelis consignavi in prestay ad ambroso de ... lire 11

Die 9 mensis madii consignavi recepi da ambroso de ... della
pungiata de ... — — — — — — lire 4 soldi 19

Item ... de ambroso pero ... de ... acattari
... alo sopradicto ...
... delo ...

—

Die 3 mensis madii consignavi in prestay a ... fiero — lire 10 ...

Die 13 mensis july consignavi alo sopradicto ...
de ... lire ... soldi 9 ... montano — — lire 13 soldi 19

(margin: ...)

... una de ... dice ...
... alo dicto nicola ... dicti ...
alo ... de ... 7 ... lire 1 soldi 10

Recipe ♀ ... libras 1 et habeas ampullam sicut aperit
et repone de ... libras ... et postea pulverem super dicta
et ... ampullam et repone super cineres et dimitte
... horas ... et ignem candelarum et de ... repone
super ignem et fac ignem fortem et dimitte ... stare
... alias ... postea extrahe ab igne et ... de
... moderate super ... et aliam moderate
... dicta pulvere et ... quod ... lima ...
... ad ... de ...
et ... libras 1.

... 10 ... libras ... et ... libras 1.

(margin: ... ingrediente)

(margin: ... de alber ...)

Ad ... de ...

Recipe terra sine ... sine aliis de mineria super dicta
et ... et postea repone de ... quantum
et dimitte ... donec ... bibat ... de ...
... bona ... et ... de ...
... dicta ... de ... religendo ...

Anno 1414 die 29 mensis septembris

Ad faciendum auricalcum

Recipe ... de ... sulfuris ... aliquantulum
et ... eris

Recipe auricalci ... de bona ...
de plumbo calcinato ... et omnia ... ...
et ... in panno ... et ... argillam
et ... et ... et ...
... ponatur ... ubi ... postea ...
et ... bonum ... ignem et ... ...

Modo dicendum quid sit primum opus philosophorum ... primus quidem philosophorum est
c. 79. dissolvere lapidem suum in mercurium, id est in primam suam redire naturam, unde philosophus in
4° methaurorum illudit artis huius sophisticos dicens: Sciant artifices alkimie
species rerum transmutari non posse, quod quidem simpliciter verum est, non sic est ipse ut
postea sublata in suam primam reducit materiam, quod quidem prima materia est
argentum vivum, cum ipsum sit elementum omnium decentibilium ... in aliam formam
quam prius erant permutantur, non quod species sed individua specierum, quoniam ipsa individua
quia sensibus actionibus sensibilibus sunt subiecta, et quia in esse sunt corruptibilia, species non cum
actionibus sensibilibus sunt subiecte, et non in se sunt incorrup-
tibiles. Species ... argenti que est argenteitas non permutatur in specie
auri que est aureitas, non est quod species non permutari non possit, sed individua
specierum permutantur cum in suam primam materiam reducit, quia cum forma istius
individui vel illius fuit corrupta et in primam materiam resoluta ...
introducitur secunda forma, quia corruptio unius est generatio alterius, et quia materia
nullo modo destruitur, sed quamvis ... remaneat forma unde destructa ...
forma immediate introducit aliam ad illam operationem vel ad alia disposita. Et
ideo non dicit philosophus ... in solvere et in solutione duorum luminarium per labores
quoniam primum gradus operationis alterius operis est ut fiat argentum vivum. Nota quod
verba sequitur mistica quoniam in hoc opere declarat quid sit lapis est primum
primo operis sui sit dissolutio ipsius. Et non fiet experimentis principiis mineralium
oportet primo solvere figere et calcinare ipsum, ut sic demum solveret in argentum
vivum quod philosophus est extremum. Unde et dicit, nisi corpora fiant incorporea et
cum mobili operamini vere ... principium nostri operis est dissolutio lapidis quod
corporum soluta ad naturam spiritus sunt redacta, nisi per magisterium ... non solum corporis
est congelacio spiritus et congelacio spiritus est cum solucione corporis ...

cum corpus miscetur cum spiritibus et fit unum cum eis et numquam separatur sic non a[illegible]
mixta aqua quoniam omnia tunc ad suam naturam et homogeneitatem primam fuit reducta. prima
non homogeneitas metallorum est argentum vivum cum quo eis in ipsum solvuntur et simul con-
iunguntur et numquam separantur quoniam acquirit corpus in suum statum sibi similem, ideo dicit
Geber quod alkimiste corpora metallorum non possunt vere transmutare nisi ipsa prius
reducantur in materiam suam primam, et tunc non in aliam formam quam prius erat reducuntur
quoniam hoc non stat ratione, quippe quod corrupta una forma in materia introducitur
alia, ut patet ex operibus rusticorum qui de lapidibus faciunt calcem, et de ambis
vitrum. Sic etiam in isto forma, potest sapiens studiosus per artem naturalem arti-
ficialem ista corpora corrumpere et novam formam introducere illis, quod mirum magne
operationis non est aliud nisi quod eliciatur purissimum ex eis [illegible] in alio ex istis
corporibus quoniam elixir consistit tantum ex ipsis.

Capitulum 10 quid sit lapis ~~et~~ et quo indigeat operatione ut sit elixir
completum

Modo dicam quid sit lapis, et quo indigeat operatione ut fiat elixir
completum. Hic igitur est lapis [illegible] formosus vel famosus, quod non est transitus
de extremo ad extremum nisi per medium [illegible] lapidis in primo
statu est argentum vivum [illegible] elixir completum. media [illegible]
aliqui [illegible] magis sunt depurata decocta et digesta et illa sunt meliora
et operi propinquiora [illegible] ignorare, non ergo oberres
quoniam quod seminaverit homo hoc et metet, nam semen suo semini [illegible]
[illegible] et [illegible] proprium affert fructum [illegible]
est sapiens [illegible] perfecta appetens quoniam in se semper [illegible] seminum, ideo
dicitur [illegible] et aurum [illegible] pro certo dicere audeam non est [illegible]
[illegible] argentum et aurum video certissime video quod vera est alkimia [illegible]
[illegible], hic lapis [illegible] in se totum contineat naturale quoniam in corpore [illegible]
perfecti creatur [illegible] per se motum non habet ut fiat, ut sit elixir

completum, ut moveat artem, et operatione, et ideo artes diverse adinvente sunt
~~[illegible]~~ sunt inventae, ut compleat per artificium, quod natura est relictum, quoniam natura ipsa
est prima ad suum opus perfectionem, prudenter igitur et non caute operare
et scias fortitudinem lapidum, et naturas corporum, et quibus cum sit amicus vel
inimicus, et vide ut cognoscas hoc, per ipsum facies, et quod [illegible] facias,
vide quid facies, grossum facere gracile, ponderosum aliena, molli-
ficare asperum, dulcescere amarum, et totum magisterium habebis. Scias
ergo quod suarum operationum, que sunt mediante igne, quibus continet principaliter auro
et argento in aliquibus et in aliquibus diversificantur, nam in principio sue
operationis opus ignis et regimen per omnia durat, in ultimo non sic fermenta
ignis distinguuntur, quoniam fermentum auri aurum est, et fermentum argenti argentum
est, sic ergo unaqueque species cum sua specie, et unumquodque genus cum suo
genere, quoniam opus albi est ad albificandum, et rubei ad rubificandum. Non ergo
misceas opus unius lapidis cum alio lapide, quoniam vehementer errabis
si scias feceris alia quippe corpora posse est quod operentur si non erunt bene
sicut illa, quippe quod medicinam quam non habes dare non posset imponere sigilla
est non fixum figere, et immundum mundare, quod non invenit in re quod in ea non fuit
ante, nec ~~aliquid~~ aliquis dare potest quod non habet, et ideo dicit Plato, de
corporibus aliis [illegible] indigens [illegible] eis, cum posse [illegible], in illis [illegible] est m[illegible]
maioris temperantie et minoris [illegible] indigentis [illegible] corporum, oportet ut
[illegible] [illegible] ea in [illegible] duorum corporum, quod numquam fiet, [illegible] sol et
luna in uno corpore, perficiantur super ipsa. quippe quod [illegible] ad sol de
natura sua [illegible] sit, unumquodque ad singulos [illegible] complecti ex planetis
[illegible] [illegible] ad plumbum plumbum erit, si ferro ferrum erit, et si est
[illegible] [illegible] cum istis duobus radiis erit elixir
aliis corporibus, erit simile eis,

pfectu. No e q° opandu n̄ de ista nobili mīa, qr res no fiunt nisi
scdm eax nam, Quicunqꝫ q° querit in ea qd i ipa no e, fatuitas est
z perdere tpus, n̄ comedes q° de fabo cui mat patit misteriu, qr
leprosus eris tu z opus tuu, fectu de pinguori al draconis carne vrcl
z habebis auz z argetu q° volueris ipe, z n̄ credas aliud qr in opere no
est, qm si fatigaueris animi tua i vanu, nllu fruct inpaciens lucru
Ex facies unqm de chauo cu sulo z blanquero, qm res cu cap de rubeu
pedes alba oculi no nigri e magisteriu, intellige q° dico, qm ora sut veri
ssima, quia nuqꝫ nllus phs tradidit meliora, Explicit prim'
lib rosarii de codicēpla lapidis. Incipit lib scds. Capl'm .1.
de questoe ellemtoz z qr lapis de
debet i mil' regimi

Manifestu e q° opandi medin, opandi ee ne, primaz mediam ee
eadē nam, eo qr ipa medin solū e sporta ex pa, ubi quippe e conue
rsum ee de eo, z ex eo i q° resolut, Nam gelū quit in aqua calore
mediate, clarū e q° ap̄ prius fuisse, sic z lapis nr resolut i argētu
vi. qr magisterium nrm, q° ipe prius fuit argētu vi. // Modus aut cōue
rsi ipm i argētu vi. e ḡsio nāe ad sua pma radicē, Nam aut pe
rec e ella rotare colaut, sic aut ella de sua aptitudine admuice cōiunt z
io cōiuant z coropunt, ac tamen allend', quite q° ella. z qr sunt in
ueres, qr nra opacō n̄ e n̄ nāe mutacio, z eaz al corp calidi
cu frō z humidi cu sicco admirabilis mixcio, verū no gutit sicc
i humidu n̄ fuit prius frō, n̄ frigidu gutit i cal n̄ prius fuit humidu
/na eū transit no fit ab extremis n̄ qr mediu, tra no gutit in aere
n̄ primo gutat in aqua /n̄ ignis gutit in aqua n̄ prius gutat i aere
/ aer quippe z aqua st ella media, ignis vo z tra st ella extrema, dex

q° e inf ignē, sicut aqua inf tra, z io aqua gutat in z tra aere, qr
aqua e frigida z humidu, z ignis calidus z siccus, tra ūo sicca z frida
z aer calidus z humidus, aer q° z aqua gueniut i humido, z io inter istos
i mediate guti i altum, z sic ignis z tra gueniut i siccitate, z io admuice
ime cōiut, ac tarde ab muice separat, Cū at aer, tra, ignis z aqua
admuice no gutunt n̄ ignis i aere z tra i aqua qr gutant, Sic q° sicc
gutat i frido z frido i humido, at humidu i calidu, tut fetus magisteriu
// Sed vo regis ella admuice gutit, st 4or ~~[illegible]~~ ^stabiliare pura solue
ablue reducere figere, Solue grossum i simplex, ablue obscuru in
lucidu, reduce humidu i siccu, fige volatile sup corp fixum // Sol
uere e dicere corpe z maz ł nam pma face, ablue e i humar, ł
i sp̄nare, distillare, calcinare // Reducere e iterare ipinguare z pśhare
// figere e disponse solue z gelare ł coagulare, qr q° mutat nā
medius, qr scdm extimus, qr tcu supri, qr quartu infer —

// Lapidis, Capl'm .2. de primo regie qr e dissoluere

Modo dicen̄ de primo lapidis regie, qr e dissoluere, Primu q° lapid
regim, e dissoluere lapidē siccu grossu i argētu vi. ut i suam
pma redigat maz, hoc aut totu fit qr argētu vi. Eo qr ipm
pma redigere maz, hoc aut totu fit qr argētu vi. Eo qr ipm
solu hr posse, Sole z luna ad sua mam ul nam pma reducere
// Et qr arg. vi. i se hr. fetulencia terrea, z adustione absqꝫ infla
ff marioz, z aquitate fluxu, necce e ipius superflua demere z absqꝫ
nra suplere, si qpletā medinaz voluiz facere ul creare // A crea
aut fetulencia oz. ois qr sollacione demere z mudare. ut lucidu
i preciosu pcreet colori // Et aqūtate ipi fugitiua simili mo dele
re, ne z terra mam i preciosa faciat fugitiua, ac media illius

sparum saluat, de cuius proprietate est non aduri et ab adustione defendere et non
fugere, ac fixum facere // Ideoque contingit ex illa medicina diuersitate
formarum diuersam eius depurationem, quandoque ex illa creatur saturnus, quandoque
iupiter quandoque venerem quandoque martem quod ex eius impuritate necesse est accidere
et ex illo stellas, quandoque creat sol quandoque luna. / quod ex puritate necesse
est adueire. Capitulum 3. de depuratione ac preparatione mercurii

Modus autem quo depuratur mercurius. Ingenium quoque recreationis superflue spume
terree sue est ipsum sublimare vel bis sublimare, a sale et vitro. ac a sale et
vitriolo, donec ipse albissimus sublimetur // Cum vero albissimus ascenderit
proice illa in frigidam aquam, donec redeat viuum in digestione vini. post tolle
ab eo aquam et operare cum eo, quia non est bonum operari ~~cum eo vel~~ cum ipso nisi
prius hoc modo paretur ac cum eo in aliqua re non hoc modo, donec dic-
tum. primum quod debet fieri in opere est quod soluas mercurium, postea et solue eum
tamen, non redeat in suam primam materiam vel naturam, Et solutum totum, et in hoc
omnibus modis immitte corpus mundum, et sit lance librata, verumtamen non
misceas [illegible] album cum rubeo, nec rubeum cum albo, Sed vnumquodque
seorsum dissolues in parte, quia aqua alba est ad albificandum, rubea
ad rubificandum, nec quoque misceas aquam vnius lapidis cum alio lapide
quia vehementer errabis vel errabis, si secus feceris, Ab hinc
[illegible] per modum [illegible] imbibe et coque in balneo mariae, et postea distilla per
filtrum, quousque transeat ipsum, collige [illegible] ad partem superiorem
ac supernatantes magisterium quia [illegible] est oleum, ac vere, ac ne dissolutionis
signum, quod quod est solutum peruenit ad subtilitatem finem, vnde separatur ab
inferioribus ascendens sursum et petit altiora loca non corpus aereum
custodi autem ipsum caute ne volet in fumum // Et quod facis in albo facis

in rubeo, quia licet medicina est in eundem vna, et in modo agendi sibi vna est
in additamento in rubeo citrinitatis, ac citrinantis coloris, quod a sulfure
fixo mundissimo [illegible] // [illegible] est inter lunare et solare medicinam
quia [illegible] ille [illegible] in [illegible] quod indiget mundissimo sulphure
albo sicut [illegible] rubeo indiget. Sufficiunt ergo [illegible] duo corpora [illegible] quod a [illegible]
[illegible] indigens quod in solutione et sublimatione et solidatione corporis labores // [illegible]
[illegible] et indiget preparatione longiori, et operatione [illegible] ac [illegible] et non primo
[illegible] et postea soluantur, quia [illegible] calcinata fuerint, facilius sol-
uuntur eo quod calor ignis penetrans partes [illegible] fac aquam in [illegible]
et sic magis est dissolutionis susceptiuum, verumtamen si calcinamus corpus
quod dissolutum remanet in filtro, accipias autem ipsum ne dissipetur in fumum
et pereat magisterium, ac verumtamen si calcinamus corpus grossum, quod etiam
dissolutum est, pone ad partem, et quod remanet in filtro accipe caute ipsum
ne perdatur in fumum et pereat magisterium. Ideo [illegible]
graue [illegible], expedit corpus grossa soluere per aquam [illegible]
calcinationem, quia [illegible]
Esto ergo longanimis suauis et non festinans extrahes tincturam nec
queras velociter [illegible] quod [illegible]
[illegible] si feceris in principio mixtionis eius, [illegible]
corruptio in tinctura, quia [illegible] medicine per nimias caliditates // Ergo
dissipa [illegible] apta, prius [illegible] satis apta, leniter [illegible]
sit massa [illegible], ac [illegible], hoc non festine, [illegible] ordine
fine // Albumen [illegible] dispone [illegible] rubea [illegible] // [illegible]
[illegible] et coque, [illegible] et ne redeat te hoc ipsum [illegible] quod [illegible] imbibit
per aquas mollificant et [illegible] magis teres tanto magis mollificabis

et quanto magis mollificat, tanto magis partes grossas subtiliat, unde de
mercurio et alumine dicunt quod spiritus in corpore tunc impastatur, et omnia que
impastantur ex toto solvuntur, et impastacio fit cum nimia contricione, inceracione et
assacione, ita per contricionem inceracionem et assacionem, ut igni dicunt
partes ligare viscositate aque, que viscositas est in corporibus. // Corpora vero
soluta ad naturam spiritus sunt reducta, et magis separatur, sed non aqua
mixta aque. quia quippe quod non ligat nisi quando sponsus et sponsa copulantur
Et nec tamen non dissolvunt, non sunt partes subtiles non mollificatas.
Ideo hic indiges in solucione lapidis laboris, suas partes puri-
ores dispergas ab impuris, ut contrariis partibus abitis, opus
cum laboribus perficiatur.

Capitulum 4 de modo putrefactionis et inhumacionis.

De lapidis inhumacione propter solucionem est ut... // Lapis autem dis-
solutus, et totus et partes super calorem temperatum, ut in putrefiat, et digeratur
in melius ~~hoc est in fimo~~ per mensem, hoc est in fimo equorum, quod adustio-
nem et ariditatem per inhumacionem tollit et decoctionem. // decoquas ergo complete ut
ebulliat omnia simul in leni igne, et in suam primam materiam redeat, scilicet
non sit argentum vivum et non sit argentum vivum. // hoc autem ita scito quod
non sit. Scribunt artifices alkimie, species non transmutari
sed illud argentum in primam non sedet in sua prima reducatur materia
non posse quod ex quo species est in prius non sedet in sua prima redeat materia
tunc autem in alia forma quam prius erat ubi permutatur, non quidem species sed
individua specierum permutantur, quod ipsa sunt corruptibilia et accidentibus sen-
sibilibus subiecta. Materia namque ~~in illo~~ nullo modo potest ita destrui quin
semper sub aliqua remaneat forma, unde soluta prima corporum forma
in mercurio immediate inducitur nova forma, corrupta forma corporum, sine qua
forma est inmobilis nisi in odore fetida, et in tactu subtilis et distemperata.

Capitulum 5 de recapitulacione prime regis

Modo dicendum est de recapitulacione prime regis. // Modo dicta totam solucionem
monstrant, scilicet quomodo primo mercurium, et deinde solue ipsum, sicut in corporis ipsum
cum terra tota et igne, et parit cum quippe redeat in suam primam materiam
hoc non fit nisi sulphure et mercurio, vacans est illa materia, ex qua aurum et argentum efficitur
nam // hoc non fit nisi sulphure et argento vivo sunt bona, ubi possimus
redeat sunt terra, quod si vero sulphure et argentum vivum sunt bona, ubi possimus
ex eis argentum et aurum facere. // hoc autem magisterium non est in pueritiis et
mundi delectationibus, quod qui habet ipsum, habet sempiternum gaudium ut thesaurus
1. re. 3 in ipso regula .1. 3. sunt ingredientia scilicet subtile ingenium artificis, opera manuum et
liberum arbitrium, quod quidem requirit divicias sapiam et libros

Capitulum 6 de secundo regimine quod est abluere.

De secundo regimine quod est abluere, magisterium corrupte et fetidum, ut sit nimium clarum et lucidum
et sordibus vacuum, quod quidem fieri nullatenus poterit, sine elementorum divisione, aqua
distillacione et lapidum calcinacione, elementorum duo sunt lapidea et duo aquatica, lapidea
autem sunt ignis et terra, ~~aquatica~~ quod sunt sicca aquatica vero sunt aer et aqua, quod sunt humida
ignis non cedit quod in melioribus rerum existit, quod cedit sordes aque per
distillacionem, et subtiliat eas per aeris lenigacionem, communit et grossior lapidum
per calcinacionem, et devorat eorum sulphureitatis siccitatem, et non lapis nisi in 4
dictis elementis ut magis subtiliet et magis a sordibus depuret, et non prima firmus
iungatur, sed nunquam sunt aliqua natura vel excessu neque cuius non sit putridus et
non alia ipsa putrescunt ut magis digna sepeliuntur mechi, quippe quod si putre-
factum non fuerit fundi non poterit neque solueri et si solutum non fuerit ad

Si putre factum non fuerit fundi non poterit neque soluetur, et
si solutum non fuerit ad nihilum redigetur

sublimum redigit.

Capitulum 1 de dissolutione lapidis per 4 elementa

De dissolutione lapidis per 4or elementa. Aer quo lapis sapientum corrumpitur et educitur ipsum per iiijor elementa per distillationem in balneo, primo per lentum ignem equalem [illegible] sicut sunt aqua, deinde paulatim vigorato igne, deinde totum recipies aerem cum igne mixtum, quod vero remanet in fundo combustum est terra sicca et nigra. Et sicut quod distillo aquam debet fieri in balneo marie, eo quod subtiliores partes lapidis, et sunt ad naturam simplicis aquatis tamen approximantes, per ea distillantur. Aer vero et ignis distillantur per cinerem, eo quod per ipsos cum igne sustinentur, corrigit colores et essentiores terreas partes sursum elevant. Subtilior quo [illegible] non per aquam cum non sustineat ignem, quod per cineres elevat. Isto quomodo 4or dividis elementa, eo quod oportet extrahere aquam ex sua humida et non ex alia, aerem autem et ignem extrahere oportet ex sua sicca et non ex alia, eo quod in eis est maior terra. Et terra vero non cineres cum sit sicca, dum modo fuerit alba et fixa sua. Terra dessiccat et figit, aqua mundat et abluit, aer vero et ignis tingunt et fluere faciunt, unde oportet quod sit aqua multa et aer multus, quia multitudo tincte tanta erit quanta multitudo aeris fuerit. Studeas quo bene in omnibus operationibus tuis aliis operibus dictis superadditis, quia et si per ipsum solum perfecte potes possessor perfectionis quod nec inveniens indagator eius, bene tamen firmiter teneas quod omnium capitulorum huius possessor aeris non expedit per eam ipsius medicinam, Luna argentos ex sua emperice, oportet tamen ipsam medicinam duci assuefactam super igne, sicut pueri mittuntur in uberibus matris sue.

Capitulum 8 de ablutione aque

De ablutione aque. Cum ut [illegible] elementa in duorum dicta ablue ea aquam et aerem separatim distillando, ignem vero et terram forte calcinando.

Aquam tamen et aerem separatim distilles, quia aer est melior quam aqua, licet ipse abluat et dealbet terram faciens matrimonium tinctum. At aer tingit terram et inducit animam et facit ipsam fusibilem, unde oportet quod aer et aqua sint asperdibus mundati et ab adustione tuti, unde cum fuerint tincta quorum si generat effectum fuerant in postea in fimo directo ad complete derogare. Ideo in humano in fimo itpora ire distillationes mihi fuerat non ad perfectam ablutionem signum melius fuerat, quod quidem signum est splendor et cristalina serenitas absque fecibus non forte albis. Feces aque vero quas facies in omni ablutione et distillatione virtute pro virtute ad partem separa et repone cum terra mixta super[illegible] collecta. Aqua vero ... distillata sua ad partem, quam ipsa est fermentum pro solutionis faciens matrimonium et aqua ad partem. Quam ipsa est fermentum pro solutionis faciens matrimonium. Et sic fecisti de aqua alba ita quod facias de aqua vere ablutis latone, et sic fecisti de aqua alba ita quod facias de aqua vite ablutis latone, et sic fuerit [illegible] ablutionis et quillem effectum nisi rubea, quam unum et [illegible] ablutionis et quillem effectum nisi rubea, quia aqua alba est ad albificandum et rubea ad rubificandum, non misceas quod aqua alba est ad albificandum et rubea ad rubificandum, non misceas aquam cum alia, quod si secus feceris errabis.

Capitulum nonum de ablutione aeris

De ablutione aeris. Ablue autem dictum aerem id est oleum album per distillationem, quia quod distillatur est aer purus, quod vero remanet in fundo est ignis siccus. Considera ergo quod dixi ut operis lapidis fundum ad aquam et eam solum, et ut vitans lapide sicco, ad ignem et aerem tamen, aer sane est oleum, tincta et aurum sua [illegible], unguentum quod totum perficit manifestum. Intelligere ergo quod ignis est aere distillatur quod quievit in caliditate et non cum aqua, eo quod aqua refugit ignem quod creatur ad invicem, aer quo distillatur cum ergo, quod ipse aer est aqua tincta et est tincta est ignis, quam ipse corpus est, et aer est [illegible]

nota quod aqua fit rubea cum igne lapidis

igne differens. Cum igitur infusus inceratum cum igne lapidis statim erit rubens, et semper diligenter de causa igne volens rubificare rubificari cum igne lapidis et erit rubea semper.

Capitulum 10. Quomodo ab omni re extrahitur oleum

Quomodo ab omni re extrahes oleum, hoc est super secundum corpus. Cum oleum extrahere volueris, tunc primum in aquam quod supereminet quatuor digitis aut plus, quod melius est, deinde accende sub eo ignem lentum, donec videris eius oleum paulatim et paulatim ascendere et elevari super inceratum, collige illud caute et pone seorsum. Et cum minuatur inceratum, superadde aliud novum inceratum et calidum, et repone ad coquendum, et ita continue facias, donec totum sumas eius oleum et non remaneat in solutum. Distilla igitur totum per alembicum. Unde in ista incorporatione ablutio ipsius est eadem sicut ablutio aque quando in lavando et distillando debet fieri, quousque oleum deveniat ad cristallinam serenitatem absque fecibus in forte albus, cum sit sicut gutta crystalli, aqua color interior et levitas aerea. Et si ipsum cum aqua misceris natabit supra. Dicere vero successive abluendo residua seorsum, cum ille oleum tincte et auri alia, et unguentum prior quod colorat et tingit, quod fingit et fluere facit, tingit enim laminam in eo et extractum de auro vel argento, secundum quod ipsum fuerit rubeum vel album. Non igitur misceas oleum auri ad oleum argenti, nec econverso, quia oleum album est ad albificandum, rubeum vero ad rubificandum. Idcirco si istorum oleum fuerit multum, et eorum tincta fuerit multa, quia multitudo tincture tanta quanta multitudo olei fuerit.

Capitulum 11. Que est differentia inter aquam et oleum

Modo dicam etiam inter aquam et oleum. Differentia est inter tincturam olei et tincturam aque, quod aqua abluit tantum et mundat, oleum vero tingit et colorat

verba platonis in 4° carta et quod dixit hic significat

Exemplum autem huius est pannus, quod si intinctus in aqua, mundatur ab ea, cum qui desiccatur recedit aqua, et remanet pannus in statu et colore suo quo erat prius non quod est magis mundus. Et hoc est in oleo quod si intinctus pannus in eo, non separatur ab eo oleum per calorem ignem vel aerem nisi ex toto destruatur pannus, nec potest oleum separari ab ipso panno, nec per ablutionem aque et ignis ~~siccationem~~ desiccationem. Idcirco oleum est subtile aeris existens in corpore de quo corpore extractum, Idcirco oleum extrahi non potest nisi per aque ablutionem et ignis desiccationem vel decoctionem. Aqua autem est spiritus trahens hanc animam a corporalibus suis, eam non extrahit a corporibus. Aqua autem quae est tincta soluta in spiritu corpore remanet in spiritu ipso, cum spiritus est eius locus, anima igitur est tincta soluta in spiritu corpore, sic portatur tincta tinctorum per aquam super pannum, deinde recedit aqua per desiccationem et remanet tincta in panno supra propter olei gravitatem. Sic est de aqua spiritus, qui portat tincta aeris quam cum reducat, quam cum reducat super terram foliatam albam statim siccatur aqua spiritualis et remanet anima in corpore quae est tincta aeris. Spiritus igitur retinet animam, sic anima retinet corpus, quia anima non moratur cum corpore nisi spiritu mediante, cum vero coniunguntur numquam separantur, quia spiritus retinet animam, sic anima retinet terram. Unde precepit Hermes venari animas in lapidibus et mineris, aliter in medio carum non sis in venando nisi lentus, provideas ne fugiat a te, si autem fugerint non accipies eas cum falcone, scilicet retentio fugitivorum est eis coagulatio mea, cum retinet omne fugiens. Scitote igitur animam in terram albam foliatam, cum ipsa retinebit eam, quia cum ascendit alta in celum, utrumque descendit in terram, recipiet vim superiorem et inferiorem, nec tunc misceas oleum cum ea.

Capitulum 12. De ablutione ignis et terre

De ablutione ignis et terre. Olei vero feces quas faciet in sua ablutione collige omni tempore et repone cum igne, cum sit ignis ad intrandum reddendum et rubedinem, quia aliter que omnis est aqua supra terre et suavis combuste, donec fiat purius omnino purgatus ab aeris humiditate, Sic omnes et feces aque ad terram gener et igne accenso fortiter calcinatur, quousque fit alba vel subalba humiditate

nacua, calcina quoque igne cum isto, et terram cum terra quousque fiunt munda nigredine privata. Quod autem ascendit ab isto, illud est oleum rubeum. Quod non ascendit, illud est oleum album preciosum, quia oleum per tardius a corpore separatur, preciosum existimatur vel habetur. Conserva ergo omnia ista suo parti cum parte, et res sua singularum corporum unumquodque. Capitulum 13. De recapitulacione sui regis.

De recapitulacione sedi regis. Oportet igitur secundum Platonem pro posse tuo separacionem elementorum exercere, aquam scilicet et aerem abluere per distillacionem et terram comburere per calcinacionem quousque non remaneat aliquid in corde eius aliud, nisi quod non senciat in operacione, cum siccus erit, et nichil a corpore evaporavit. Si enim eo parum levi igne fuit suppositum, tunc sane erit apparatum nomine spiritus sotile et purum, et apparatum non est aer, tigres et lucidus, et apparatum non est corpus, sed album et siccum, quia in nostra operacione nostra est necessaria aqua, non aqua candida, non oleum non album, statimque sed accretum. Ipse non rubeus, non terra, non pallida sit aut alba, et aut ista, aliter ita, preparatus erit terra abilis ad solucionem, aqua efficax ad ingrediendum, et oleum in quo portat ipse sulphur ad tingendum. Et si non talia elementa non habueris, est signum erroris, corrige ergo errorem tuum, quod preparacione preparacio in eo, quia incipe in opere novo. Elementa igitur abluta in vase singula preparacio in eo, quia incipe in opere novo. Elementa igitur abluta in vase singula, resiua, singulariter et maxime oleum, quod consumit ipsum aerem, propter vicinitatem suo, et scribe super totum per regionis mentales, nota et color, ne unum pro alio nomine, et scribe super totum per regionis mentales, nota et color, ne unum pro alio recipies cum operaris fuis, et ne corrumpatur opus, et hec quidem sufficiunt ad complendum ablucionem elementorum.

Capitulum 14. De terra regis que est reducere.

De terra regis lapidis que est reducere. Terra autem regnum lapidis est, reducere aquam humidam super terram siccam, ut recipiat perditam humiditatem. Sed cum terra sit ex duobus corporibus, et duo elementa sint sicca dura lapidea, scilicet ignis superius et terra, in siccitate concordancia sunt sunt preparanda, quorum unum vel ambo sunt preparacionem. Coniunge ergo cum ignis cum terra, propter aeris extensionem preparacionem. Et ut bona sit corpus mixtio deinde et preparata sunt propter terminus abreviacionem, et et ut bona sit corporum mixtio deinde et preparata sunt propter tempus abreviacionem, et ut non vel alia bona tingat, et ne adveniat super tuo, et ut non confundat preparato, et ut vel alia bona tingat.

---

ictus pugna, unde preparatas eos simul, et magis salvum magisque propinquum. Corpus autem preparato et minore recipiet quod perdiderat humiditatem in calce. Corporis namque calcinatio est discontinuatio, eo quod cum aqua dio est siccata, unde cum aridum sit et vacuum et mitum facies libenter ebibit humidam aquam.

Capitulum 15. De modo reducendi aquam super terram.

De modo reducendi aquam super terram. Infunde igitur primo aquam super terram, et permitte eam paulatim imbibere, et commodatam decoquere, et postea leviter calcinamus, quousque ipsa terra bibat de sua aqua quinquagesimam suam partem. Scias quod oportet terram nutrire per modica aqua, postea magis sicut est videre in infantis educacione. Ideo multociens oportet terram paulatim imbibere eam. Decem in 8 diebus decoque, et postea mediocri igne calcina, et ne tedeat te multociens hoc opus reiterare, quia terra fructum non gerit, absque fetu et ne tedeat te multociens hoc opus iterare, quia terra fructum non gerit, absque fetu et ne tedeat te multociens hoc opus reiterare, quia terra fructum non gerit, absque fetu et ne tedeat te multociens hoc opus reiterare, quia terra fructum non gerit, absque fetu multis irrigacionibus, et si tractacio non fuerit bona, donec aqua fiat unum corpus cum terra nichil proficeret. Non suspendas ergo manum attritacionis et assacionis donec aqua fit sicca, et terra alba, quia contricione cum forti teracione et assacione terra efficitur alba. Caveas tamen ne imbibas terram non paulatim et paulatim, cum longa contricione propter assacionem terre. Unde in hoc est pondus notandum, ne nimis siccitatis aut superfluus humor administratus corrumpat, ut si tamen assando decoquas quod diffluens adiecerat, aliter dicto adiecerat, et imbibere dissolvens, quod assacio defficiat totum in omni vice, propter calcinacionem destruit aquam, separatam neque multum, si namque parum quod si multum fuerit, fiet pelagus probacionis, et si vero parum comburet in favillam, quod suavis et non festinat. Et decem 18 diebus terram rigabis, decoques et calcinabis donec bibat de aqua 40 suam partem. Terra igitur oportet multis modis quia quia sit longum quod non videbis siccitatem non perfecta donec sit completum. Studeas ergo cum in opere fini omnia sicut quod in quibus decoctione ipsam, in multa regenda, et corporis eius investigans. Et quia sunt colores scilicet niger, albus, et citrinus, donec autem terra egreditur nigra in perfecta est et non completa, quia igitur vice paulatim paulatim vigorem igne in calcinacione quousque terra efficiatur alba ex ignis fortitudine. Nam sic calor agens in humido causat nigredinem, in arido in sicco causat albedinem. Ideo terra si non fuerit alba tere eam cum aqua et iterato calcina, quoniam azot et aqua et ignis latonem et terram abluunt, et obscuritatem ei ab eo auferunt. Nam preparacio

sua semper cum aqua. Ideo qualis fuit spissitudo aque talis erit spissitudo terre composito magis fuit abluta terra magis erit alba sal fiet. Et multiplica ergo reiterationes imbibitionis, cum forti contritione et frequenti assatione, agitando manum maior deleatur pars, aut residuum per sublimationis reiterationem sibi reducere.

Capitulum 16. de modo solvendi et albificandi terram.

Modo dicam quomodo solvatur et dealbetur terra. Cum ergo terra coniunxerit se aque, commixtum primum cito eam sublima cum fortiori igne quo poteris donec sursum ascendat ad modum albissimi pulveris. Cum autem videris terram sicut nivem albissimam et quasi pulverem mortuum, lateribus spondilibus adherere, tunc scias eam terram solutam mundatam suis fecibus inferius remanentibus, quibus adheret pars illius fixa cum fecibus, et misse per ordinem inferiorum generis posset separari ab eis. Pulvis autem ascendens a fecibus superius est cinis cineris cinere extractus, solutus et honoratus, quod non ex eo remanens inferius adherens cinis cinis inferior vituperatus quod non indigemus. Fac ergo cineres dampnatas, feces scoriam et nigredinem, obscuram quod non indigemus. Fac ergo agitationem inter clarum et lapidem eius, quoniam cum albissimum ut nix ascenderit completum est, collige ergo eum caute ne fugiat in fumum, quoniam ipsum est quod [illegible] tum, terra alba soluta coaptans coagulandam, cinis cineris, aes vero sulfur album quod secundum [illegible] est res optima, quam recipere possunt alkimiste ut ex eo faciant argentum. Compara ergo cum eo ad lunam, quoniam completum est et hic quidem modo perficiatur sulfur ut vere album.

Capitulum 17. quomodo sulfur album fit rubeum.

Modo dicam compositionem sulfuris rubei ad aurum. Quando ergo ad aurum volueris sulfur rubeum, dissolve sulfur album superius collectum in aquam rubeam per contritionem, imbibitionem, et lenem decoctionem, dissolutum non congela in lapidem coagulatum iterum dissolve in aquam rubeam, et iterum congela, quousque non in eadem aqua dissolve, et sublima totum per ignem fortissimum. Modo namque actionis quod deaurat vel decoratur dirigit et coaptat, quod in similitudine pulvis ascendit sursum est sulfur albissimum quod non in fundo deorsum remanens est sulfur

rubeum tinctum ut scarlatum. Et istud est secundum Rasis sulfur optimum non vere rubeum ac clarum ut ex eo faciant alkimiste aurum. Hoc est quod [illegible] per [illegible] [illegible] in rubissimum aurum. Ex hiis ac manifeste colligitur quod vere durum quod stultis videtur impossibile scilicet quod unus est lapis, una medicina, una natura, una dispositio, unum vas, unum opus, vel corpus ad album sulfur et ad rubeum sulfur et sic fiunt. Videtis ergo omnes huius artis investigatores, dum in albedine dies in vase aperte, raro sit stare ruborem in illa albedine dilatatum, et tunc non oportet illa albedinem cohercere, vero et coquere quousque totum fiat rubeum. Sic est ergo quod in mane video quod urina mea est alba, et indigestam statim cognosco quod parum dormivi, et repono me in lecto, sopno non recepto urina citrinatur, quia citrinatio non est ut completa digestio, sed non est bissa quod opus albi et rubei sulphuris non recentis quod per regimen [illegible] complet elixorem perfectum ad de divinum perficiendi i solutionem et humectationem vero.

Capitulum 18. de recapitulatione trium rerum.

Modo dicam secundum Avic. cum solvas terram. Nullus debet solvere terram ad ad opera sophisticorum, sed debet solvere ad elixir verum, et illa quod sublimant duobus modis solvant, aut per se quod sunt spiritus, aut cum aliis quia se incorporant cum spiritibus, et contrarium cum sit spiritus solvitur per se, terra non vero cum sit calx non solvitur, ut quia se incorporat cum mercurio. Contra ergo terram ut calor et spiritus de mercurio et decoquendo donec fiunt corpus unum, et ne recedat re hoc ipsum multotiens reiterando, quia corpus ut cum mercurio fuit incorporatum ut ascendit sursum, in natura est ut in quo potest naturam suam spiritus, et cum mercurio fortiter positos quousque fiat unum, quia solutionem non faciunt ut ut reducant corpora ad spiritualem naturam, ut sit sicut spiritus, et quod corpus sit leve ad volatilendum vel ingrediendum, in omnes res suum in solem, sive in lunam, et hanc solutionem faciunt ut corpus redigantur ad suam primam naturam, vel propriam naturam scilicet ad mercurium et sulphur. Faciunt ergo hanc solutionem tribus de causis, una est quia corpus sit spiritus de sua natura, secunda est quod mercurius bis se incorporat cum calce, tertia est quod totum

assumat colorē bonū albū vl' rubm // Jdarco calx ad lunā, quādo solūatur
cū mercurio dz alba ee, 2 mercuriū 2 albā, et calx ad solem qñ sublitur debz
ee rubea, 2 mercuriū sile rubens, vt lapidis rubescēte, vl' rubifficat, et
debz ee pulus incerat, qz n' bz opatio alq's n' ad solem n' ad lunā n'
tali modo, Et cū mercurio que solūas ad lunā no misceas ulla rē, qz
color solis no intrat ad lunā, n' de luna ad sole, no mutas g° mercuriū
albū ad solem, n' rubm ad lunā, s' ponas vna speq' spem i spe sua, et
pone ad ignē accensum 2 solūa totū, 2 no misceas illū qz remāz decorsū
cū illo qz assendet sursum, s' pone vnū qz ad ptē, qz i qz i fundo re
manz reitabis ad solūandū p mercuriū incorporamentū, donec assendet totū
alioquin no ponas ipm i magisterium, Alembicus a sit vitreū i q° solūas mercuriū
2 cucurbita vitrea diuocaeß vitreata vl' incerata, cui os, fundo sit amp
lius eo qz possit mercurius liberius assendere. Alembicus no cū cucurbita dz
cungi ita qz mercuriū no possit exire, qz no solūit° mercuriū n' p fumositatē
aeris, so si locū inueniet aptū euolat in fumū 2 pdit, vl' pit magisteriū
vnde g° q° dixximus, qm ista vba sunt laude digna, 2 h' quidē suffitiunt
ad cōponendū sulfur albū vl' rubm

Caplm ·19· de 4° regim qz e fixer, zqz fixiō e necesariū ad
fixionē

De 4° regim lapidis qz e fixer, // Quartū uo regim lapidis ē figere
albū sulphur 2 rubm, sup corp' fixū, ut sul· albū figit sup argtū
·sul· uo rubeū sup auro, Quia s' prtaffozā, q argtū vi· incorporbz
exectū no coaglat i sul· albū paties ignē nulla via exeat ad
albedinē, qm uo dm argtū vi· no coaglat i sul· rubeū paties ignē
nllā via exeat ad rubedinē, non g° fangos corp' tuū i hs ad que
puenire no potes qz idimo eras, prudentt g° 2 no tauti opare, qm
sin fermto no exibit, n' nz sol, nz luna, s' a qz no pmanz i cura ne
nisi ocupauis ipm cū core de q° scpasti albmcao, cungte g° ipm cum
eo ut cūuct sibi sillem, 2 fiet elixir illud qz cungis, Cū aut qm

etiā fuit cū suo corpe no desinit in illud ante, conuertit totū, Jdarco
qm vis fermitare, misce sul· cū corpe, ut totū sit fermtū, qm fermtū
redigit sul· nam ad suā nam, col 2 saporē p ocēm mom, qz 2 est fermtū
ad albū albū· 2 ad rubeū rubeū, qz pz qz si posueris fermtū ar̄ cū
sul· aui· redigit ad suā nam, vl' maz, s' no ad suū colorē, sile si
posueris fermtū aui, cū sulfur argti, cūtit ad suā nam, s' no ad suū
colorē, reg° no misceas g°, fermtū vni sulfuris cū sulfur alterius
qm fermtū aui, e auro, et fermtū argti, argtū e, 2 no fuit alia fermta
sc team, qz mixt fuit qz mixt fixū e nec fuit.

Caplm 20· qz pond' fermti dz excedere pondus sulfur.

Modo dicam qz pondus fermti excedit pondus sul· // Jdarco i omi
fermtacoe notari dz pond' utriusqz, ut suma uolatl sul· no super suma
fixi corpis, aliogn ligamtū sponsaliorz, vtet in fugam spo no fixi
vn dicit plato, si par sul· phiat sup mtm corp', i ut sup illud
haeat potatē vl' potentiā cūtit illud cito in puluere, cū color
erit sicut color corporis sup qz phiat sps // Dicā igr pondera intu°
dum, Ez qz sulfurea no possit ingredi cor, n' mediante aqua, cū
ipa aqua faciat matrimoniū int sul 2 fermtū, i ei disposacoe, po
pones ut dicit auic, terā qm ipa e iuxta fermtū, Scdo pones aqua
qz e iuxt terā, 3° pones aerē qz e iuxt aqā, 4° pones ignē qz
e iuxt aerē, vezptm no pones ignē i elixir ad albū, qm ipm
ibz expletur elemtis, i quibz no e ignis, Rubm uo oibz quatuoz rotat
rotis, Aprī g° 2 claude, Solue 2 noda, Ablue 2 dessicca, qm aqa e mc̄l
iugendi tictuas aliorz, Dicā g° in libro phiciū vl' phicū, Si
pus mitteres olm ptea terā, det olm mortifficatū i terā· q° aqua
interaret, Si uo posuis aqā ptea olm stabit olm sup aquā, Si ut
posueris aqā ptea terā, erit aqā ponderosior qz terā // Sicige g° aqā cū

tra ut ei adhereat, quia si unum de 4or ocasisset omnes sunt mortui. Et unum plus habeat de aqua quam aliud non valet. Propterea ad apta quoque fermentum in fermentacione ut sit pulvis calcinatus, solutus et induratus, si enim non separas fermentum non valet magisterium.

Capitulum 21 quot sunt utilitates magisterii

Modo dicam utilitates magisterii. Si non dividas lapidem per 4or ella non potest bene iungi cum corpore. Et si non mutas alterum commisceas de ipso corpore cum elixir, non diliget corpus suum. Et si non misceas fermentum cum elixir non colorat corpus sed [illegible]. Et si non solidas totum hoc quod mittis in elixir erit aurum et argentum [illegible] aere. Et si non separas corpus non sustinet ignem, et si non [illegible] tibi induracio et mollificacio, non erit habile aurum et argentum in opera. Ideo calx que mittit in elixir est solvenda ut omnino sit simplex et una. Cum autem vis facere proiectionem de elixir, facias calor de illa materia cum sunt corpus super quod proicere volueris, et mitte ibi fermentum. Et est aurum de auro, et argentum de argento. Quem sponsari vel sponsalicium non est aliud nisi quod iungas fermentum et corpora quod ego dico. Et elixires sunt plures simpliciores quam debet fieri de lapide, et corpus et fermentum quod misces de hac, pulvis bis vel ter solutus. Nam quociens solvas aliquem [illegible] cum mixtione ipsius soluti, tociens lucraberis in proiectione 1000 partes in quod quoque alternas tuum corpus in tantum valebit melius ut possis proicere unum super 100, et 100 super 1000, et 1000 super 10000, et 10000 super 100000, et 100000 super centum milia, et sic in infinitum.

Capitulum 22 quo debent observari pondus uniuscuiusque

Modo dicam quo debes servare quantitatem uniuscuiusque. Cum volueris lapidem separare, scias quod est in ipso de aqua, de aere, de igne, de terra; cum sunt calcinatus erit in ipso siccitas maior, calor minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cum non sunt separatus erit in eo calor maior, siccitas minor, humiditas minor, frigiditas minor. Cum volueris opus gubernare scias quod unusquisque de sua propria natura in omni regere, quoniam si hoc nescieris nichil valet opus. Ipso per solucionem redigitur in frigiditate maiori, humiditate minori. Cum non ablutum redigitur in humiditate maiori, frigiditate minori, caliditate minori, siccitate minori. Quando autem reducitur redigitur in siccitate maiori, caliditate minori, humiditate maiori, frigiditate minori. Quando non figitur redigitur in calorem maiorem, humiditate minori, frigiditate minori, siccitate minori, quippe quod in fixione lapidis apparent sibi maiorum calidum et humidum separatum, ultra illud quod habuit naturale cum ad ultra solucionem. Intellige quoque hanc racionem ad differenciam lapidis [illegible], et quo, omne autem quod mutatur, aut mutatur in melius, aut in simile sibi aut in peius. Si mutatur in simile non est lucrum, et in peius est dampnum, et in melius est lucrum vel comodum. Converte quoque lapidem de bono in melius et erit elixir completum.

Capitulum 23 quo errata sunt corrigenda, et quo acquirit fusio mediante non fundentis.

Modo dicam quo errata sunt corrigenda. In mutacione lapidis attende 3 colores principales, primo nigrum, secundo album, deinde rubeum. [illegible] quoque diligenter, ne opus tuum rubescat ante nigredinem et pereat per combustionem. Corrige quoque errores decoquens omnia simul in aqua alba, donec omne [illegible]. Et facies si rubuerit ante albedinem, non quoque [illegible] sunt in nigredine, sic et facies [illegible], quoniam ipsa tollit combustionem [illegible] et [illegible] negligas in humacionis decoctionem. [illegible] restaurat humiditatem. Et si non medicina non consistet, corrige per dissolucionem eius quod ingreditur et dissolucionem eius quod non ingreditur, et per dissolucionem [illegible] facit ingressum in se quod illi per minima per mixtionem ambarum solucionum [illegible]. Hoc autem per dissolucionem, non in aqua vulgari, sed in aqua mercurialem completur. Et completur simile per dissolucionem fusio finalis in rebus non

fusibilibz / ut ipius ingrediant z altent / c oplemto solv z me
diciam calcinam / ut cicius solvat / z ea solvm ut z melius mo
det / figat z fundat / ac ab ea suscipiant cor melioz i pssioez
aut ingressum / z facille fusione damus medicine cu mltiplicacoe
al cu mltiplici reitacoe / solucius spum no iflamabilu / sup illa .s.
aerib z aq mercurij in aij no fixoz / aut cu mltiplici reitacoe
solonis medicine no fundentes / Est tn bona cautela ad fusione me
dicie no fundentis dadam / ut solvat corp fermti albi simple ul rubi / cu
cui intencoe sit p ea mutari z altdei / z solvat simile mediciã alba
simple ul ruba / de cu intencoe sit ingredi ad altacoe / no tn sit
omniu istaz parcium solo / s quarda / qr solo caz no e aliud nisi qz
i humidum reitant / z sulfuris falsitates auferant / de hic idem z no aliud
inbibat corp vice pt vice / donec fundat ~~vice pt~~ citissime sup laminam ignita
qm ex his artificiaz ingeniis / nice e cplibz mediaz cmisteri z fundi et
ingredi pfcte / cu altacois oplemto // Si aut metallu qd oiri debz p medicina
no fuit sufficient col / addat plus de ipa medicina / Si uo colore nimis
fuerit i sole .s. qr la no pt ee nimis alba poat minus de medicina / ul pt
de metallo oiti / Si aut medicina no bn remansit / qd e ex defectu
fixionis / succurr p reitacioem solonis ul solucionu z coagulacionu / al oge
lacionis / q p mltiplice no fixe partis solucie sup parte fixa / donec i
ignis asptitate quiescat // Si uo grauit fundat / qd e ex defctu cacois
succurrat ei cu olo lapidis gutatim gutta ad guttam / sup igne leue donec
fundat ut cera / cum qz inceras mistes de re calida .i. oleo z humida / magis
qz de sicca .i. terra z sicca / z qn ficiis mistes de re sicca ~~+ ter~~ .i. terra z sicca / magis qz
de calida .i. oleo z humida Intellige q dico qm huc opus pfico / e nraz mutacio

Caplm 24 de ponderibz obsuandis i fixione
Modo dicam de pulvez ponderibz obsuandis i fixioe // cum sorio deffinito

z disposicoe certa gstitut / Idcirco unicuiqz ponderi pondus / z unicuiqz
misture modus inest z omni ope opus e // Caue igr i quatuor elemz
coparare ibi sapienter / ut scias qntu debes apponere de aqua / de aere de
terra z de igne / alioquin si secus feceris / no valebit opus / Quia si
ponas de terra magis ul minus qz opus e / qz magis ul maius e / mortifficaret
aias / qz minus e faceret eas humidas / z no figeret / Sili i aqua / si an
plus eet ul minus faceret simile dapnu / si pl eet faceret humidu / z molle
z si minus faceret siccu z duzo / de aere si plus eet ul minus / faceret
~~simple~~ simile dampnu / qr si plus eet coloraret nimiu / si minus eet no heret
colore / Ignis z lapidis sile faceret dapnu / si plus eet oburet / si
minus z parz eet no siccaret tota humiditate / qz dz siccare / ni calefaceret
ro bezptm ad albu no pones igne / s loquor hic de dctis elementis //
Idarco pondus e ubiqz notandu / ne nimia siccitas / aut superfluus o
humor corupat magisteriu // Quare ~~mixt~~ fermtu mixti ad esioms in
crementu e semp aponendu / na nulla erroris offensa nocebit / Si ad illud
pondus semp recurras // Quicqd igr in elixir e graue / z stabilius
p ipius ponderositate sibi nom tre usurpat / no minus coq fermentum
qd cu sulfur iungitur terra nom sibi usurpat / q no sublevat z euolat
aq z aeris noia sibi appant // Cu no iungis illa / ut figat in terram
si e ad albu semp sit de tra plus qz de aliquo aliorz elemtorz / aliogn
terra no figet spm / q scad euolaret in fumu / Scias tn illa plr .s. eam
mixtt addicionis insuza / Ubi gra .s. e de aere unu pod z dimidium z
de aqua duo pondera / debet ee de tra tria pondera minus quarta
z tre fermentu sit tantum / qd e sul albu / ut si sulf albi fuit unu
pondus ta pondera debet ee de fermto / Quanti g fuit aer z aq tantu
dz ee tra .s. tria pondera minus quarta / Dica g breuit / ut intelligas
ad lam / poe 3 pondera de tra minus quarta .s. fermentata / duo de aqua de aere unum

& dimidium & erit elixir completum. Ad solem vero cum ipse sit calidior, habebit ecce duo pondera terre, tantum aque, & tot de aere, & unum pondus & dimidium de igne. Nam pondus ignis maius est pondere aque, & non est ad hoc additio nisi diminutio, quia si sit multa aqua, & parvus ignis, extinguet ignis, & sic si sit multa terra, & parvus ignis est, tamen est de aere quod aer nutrit sapientie, sicut aqua nutrit terram. Nam ipsos vivit in aere, & aer de limimento aque, & aqua de lavamento terre, sic ergo aqua in terram in aer possit figi in aqua, quia sine aqua occidisse omnes sunt motum. Vere tamen aqua minime figit sine terra, quia consurget nullus usque sine semine fructus. Sicut quo deus movet semine fructum dare facit. Sin cum terra sit in re fixa retinet siccum, & figit alia omnia. Aqua vero cum frigida sit & humida circundat terram, constringit & vivit eam, quia frigidum & humidum siccitatis est constrictivum. Verum tamen humidum impressionem cito recipit & cito dimittit. Siccum autem graviter impressionem suscipit & graviter dimittit. Ideo cum humidum & siccum ad invicem se temperaverint, adipiscetur siccum ab humido percontinuationem, & facilem impressionem, & acquiret humidum a sicco ut firmiter teneat impressionem, & conservet pacem igne. Unde propter hoc humidum prohibet siccum a sua separatione, & propter hoc siccum prohibet humidum a sua fluxibilitate. Terra non circundat aquam clarificat, aut rarificat terram & tingit, aut figit ipsam, ut apta sit ad extensionem & fusionem. Ignis autem totum corpus maturat subtiliat et rubificat, permiscet aerem & consolidat, ac terre & aque frigiditatem fugat, ut admixtione omnium complexionis reddeat equalitatem. Ellementa ergo gravia ut terra & aqua plus iuvant ad fixionem & quietem. Ellementa vero levia ut ignis & aer plus iuvant ad fusionem & tincturam. Non comedas ergo quod non bibas, nec bibas quod non comedas, sed comede & bibe unum post aliud secundum rectam, quia caliditas maior quam debet reddit corpus siccum, & frigiditas maior quam debet facit, aut reddit corpus humidius quam corpus oportet, et humiditas maior quam debet facit corpus mollius quam oportet, et siccitas maior quam debet facit ipsum corpus ~~mollius~~ frangibilius quam oportet. Non sunt ergo perigrinus non audiamus sed inspice pondera sua, secundum quod equale vel inequale volueris complexionem, sume sicut docui quia nil obmisi ad illuminandum quod est verum.

Capitulum 29. De fixione & elixiris incompositione ad album

De fixione & elixiris incompositione ad album. Infirmitas corporis, antequam componas ipsum ut corpus non sit ablutum, non retinet spiritum, sit ergo post perfectionem, vel aut coctionem post potum, aliogin facies ventrem humidum, & non recipiet siccitatem. Tibi ergo fige bene misce & bene tinge, & totum habebis magisterium. Ideirco accipe albi 3 partes purissime lune comminute aut minutam limate, cum duplo sui argenti vivi mundissimi albi, totum simul solve in mortario porfiretico tendendo, donec conbibatur limatura, & fiat quasi butirum, ita quod non inveniatur de limata, hic ablue fortiter cum aceto, & sale communi separato donec acetum iam exeat purum & clarum. Tunc abluatur iam sale cum aqua dulci & clara, & aqua adigne dessicata. Albificatio supradicta ei pone sub sublimatione, & congelati albi, pars 1 tercendo in sublimationem totum, donec redeat quasi corpus totum. Deinde incera ipsum cum una parte sue aque albe, & mitte ad sublimandum vigorando semper igne paulatim & paulatim donec sublimetur ex eo quicquid fuit volatile, deinde infundatum combibatum & quod ad latera vasis sublimatum fuit, cum alia parte sue aque redditur super feces suas tenere, & imbibendo & assando donec fiat sicut pasta, & reitte ad sublimandum. Ita continue reitera contritionem & imbibitionem, assationem & sublimationem, vigorando semper ignem, donec figatur cum terra, dupli sui de aqua, & nichil penitus sublimetur ab ipsa, & reducas semper hoc quod supinus ascendit, super id quod inferius remanet fixum, quousque totum figatur deorsum, nam sub fixum cum sit coagulatus coagulatum, naturaliter coagulat suum mercurium per frequentem reiterationem sublimationis super ipsum. Exemplum autem huius est terra & aqua, quod cum aqua commiscetur cum terra, terra absorbet aquam, sua deppsitate & facit eam sibi similem, sua grossitie aut grossitate, quia de siccum naturaliter appetit humidum ut in suis partibus sit continuatum, unde oportet experimentatorem huius scientie ad plenum cognoscere vires nature, & eisdem firmiter inherere aut adherere, quia natura sufficiens est tibi vel sibi, & sic in omni

sua siccitate, & inspissat eam aquam

Ut non erres accipe terre 1 13.5.3 dupli sui argenti vivi est 1.11.3.
Aug. albi .11.5.2.
Aque huius .16.5.3.
Aeris huius .12.5.3.

et sic non invenit de dispensa

fermentum puri cum sale et aceto pereat ... cum aceto pau... laui ... aceti ... lauat

indiget ad sui perfectionem, ipsa siquidem cum sit sagax, est sollicita in cibatione sui corporis, et operis, cuius solicitudinis non est finis. Sufficiat igitur nobis scire naturam sapienter disponere extrinsecus, quoniam ipsa sufficienter operatur intrinsecus et intrinsecus ad sui perfectionem vel operationem, motus siquidem sui ipsi sunt adherentes sibi nec vim, et ordinem vim, non meliori et certiori quam posset excogitari, ut patet in creatione cuiuslibet creati. Ideo tardamina et [illegible] dilatione est in magno philosophorum operatione, quia non motum perficere non potest, non impedita fuit per aliquam causam, etenim namque tempus est ad impregnandum, parturiendum et nutriendum, et ad operandum, donec cum terram huius impregnatam, experta pariter cum non peperit filium nutritum cum quibus posset tolerare ignem, et te potes facere de ipso perfectionem.

Capitulum 26. De reductione aeris super elixir album.

De reductione aeris super elixir album, fiet cum aer fuit cum terra, et confixata terre, tere et imbibe ea imbibatione rorida, cum una parte aeris sui et paulatim ad solvendum, facias sub eo ignem primo lenem, postea forciorem, quousque per continuam reiterationem solutionem totum fiet decoctum, et per diem et noctem facias sub eo fortem ignem, et secunda die cum nocte sua forciorem et tertia die cum nocte sua facias ignem fortissimum sicut est ignis fundendi, sic enim fiet aer cum aqua in terram, quia natura letatur natura, et natura continet naturam, et natura docet naturam pugnare contra ignem, perfecta namque fugientis obviante patre fuga, quoniam avis complumata detinetur, ab implumata deorsum in terra.

Capitulum 27. De incerationis elixir albi.

De inceratione elixir albi, ad hoc igitur cotile de lamina commune, quam in fundo recipies lucida, unde 9 et 2 cera inceratur ultima, quoniam super ipsam gutta in tenui cacabo super ignem lenem, de aere suo albo

id est oleo, donec fundatur sicut cera, sine fumo, et proba super laminam ignea vel ignita si se resolverit velociter sicut cera, vel velocissime sicut cera, cerata est. Si vero non, redue ea ad ceratum, guttatim gutta ad guttam, de oleo suo albo, donec fundatur ut cera sine fumo, et hoc quidem est propter omnium philosophorum et cum per solutionem fixavimus mundissimam terre partem, reitera solutionem residue partis non fixe super ea fixa, donec et illa sibi figatur, sic tempera sicut ignem, si bona debet fixionem, tunc sufficienter ad illa aliud reiterasti solutionem, si vero non, reitera super illa iterum quod partem non fixe partis solutionem donec fundatur cito, sicut cera, et extrahe et in frigidari permitte quia est elixir completum, et inparabile pretium, convertens omne corpus diminutum in verissimum, et in summum lumificum verum, proice quod de eo unum pondus super 100 partibus mercurii cum sale et aceto abluti, et fiet luna pura, melior quam de minera, sic et si super in fectorum corporum unum quodque fuit de eo proiectum in verissimam terra, nisi forte argentum, modus itaque compositionis huius tanti elixir totaliter completo finito ad quem per illos indubitanter potes pervenire, vel devenire. Solicite igitur ad hoc rectis mos ~~[illegible]~~ exercitatis et corporum veritate, ad longum pervenietis quod quicquid non per se, non forte ut putetis, miraculose per artem perficit, et operatione, operata quod ad quocumque volueris, quia ultra ad consilium non possum aliud.

Capitulum 28. De compositione elixir rubei ad aurum.

Modo dicta ~~de opere~~ mensum componendi elixir ad rubeum, tamen aut modo fit elixir ad rubeum, scilicet ad solem, si per qualibet terre alba, terre posueris rubeam, et loco limature lune, misceris limaturam solis et aquam mercurii rubificatam, prius ad igitur lapidem, nam in opere rubeo, [illegible]

intrabit in rubeum / sit in opere albo intrabit in album, solaris namque medicine preparacio / non adurentis sit ad adimendum sulfuris / per modum fixionis, et calcinacionem, vel calcinatam in corpore fermenti preparati cum astucia ministeria amicitate, post per modum solucionis, et sublimacionis multiplicem cum reiteracione multa, quousque non fixum in cum fixo figatur deorsum, quoniam huius fixionis et dissolucionis modus est per reiteracionem residue partis non fixe sublimacionis cum fixo ingeniose coniunctum per minima quousque elevet cum ea et itaque figat cum illa ut stet, cum non 3 partes sue ad rubee fuerint sicce, per hunc modum efficiatur tunc imbibat cum oleo suo rubeo imbibicione roscida, et solvatur vice post vicem cum eo, donec totum figatur deorsum, tunc pone ipsum per diem et noctem in igne tepidissimo ut melius depuretur et figatur in eo, tunc extrahe et cera ipsum in crucibulo super lene ignem vel lentum, cum oleo suo rubeo gutatim gutta ad guttam donec fundatur ut cera sine fumo et fiat unum cum eo, stans et penetrans, profundus et tingens et permanens, proiice ergo unum pondus de ipso super 1000 partes lune vel mercurii cum sale et aceto ablutum, et fiet sol verissimus in omni examinacione bonum multum, et valde melior quam de minera productus, quia aurum et argentum ipsius elixir excedit aurum et argentum ipsius minere in omnibus suis proprietatibus, unde dicit philosophus quod aurum et argentum eorum non est aurum et argentum vulgi, quoniam addit eis additio magisterium in tinctura et perseverancia in igne et proprietatibus operacionum et mirarum utilitatum ad omnem infirmitatem expellendam.

Capitulum 29 de multiplicacione medicinarum, et cetera modo

De multiplicacione medicinarum, et quo fit multiplicacio // Si vero has medicinas cum fixe fuerint et date in solidis suis, albis vel rubeis

donec fluxerit quasi cera, dissolveris in fimo, suo albo vel rubeo donec fiat aqua clara, et postea in lenem decoctione congelaveris, ac cum earum solidis ceraveris denuo super ignem, quousque fluant citissime, duplicabitur virtus earum in preciositate // Et si eas cum solute fuerint, semel ad minus distillaveris in centuplo augmentabitur earum virtus // Modus non multiplicacionis medicinarum est, ut dissolvas unamquamque speciem earum singulariter in aqua sua, per inhumacionem postea separa ea, per distillacionem super recipiens aquam, postea olim demum igne, et remanebit terra deorsum, retorna ergo aquam per solucionem, super terram donec bibat eam totam, et figatur cum ea deinde imbibe eam ex oleo, et tinctura donec figatur in ea, et fundatur quasi cera // proiice ergo de ea super quodvis corpus ... vis, quoniam in decuplo multiplicabitur eius tinctura, et si una pars sui primo convertit centum corporis centum partes. secundo convertit 1000, tertio decem milia, quarto centum milia quinto mille milia, in solificum et lunificum verum // unde notandum est quanto plures solvitur medicina et sublimatur et coagulatur, tanto et melius et abundancius operatur. quoniam in omni sua solucione acquirit sibi .x. in preciositate, non igitur fastidium sit tibi in reiteracione solucionum, sublimacionum, et coagulacionum, quoniam eis vel per eas melius medicina digeritur, unitur et figitur, et perfectius operatur.

Capitulum 30 quo debet intelligi solucio et sublimacio.

Modo dicam qualiter debes intelligere sublimacionem et dissolucionem // verum non putes me quod dicere solucionem, ut elixir omnino redigatur in aquam sed ut subtilies ipsum in quantum potes, et dividas suas partes in fixione coniunctas sui quoque sicco reducas, vel convertas, in humidum et grossum in simplicium quod ad sublimandum opus solucionis fuit inventum, et non propter aliud unde coniunctio corporum cum spiritibus fit cum dissolucione et non sublimacione

quod corpus non indigeat in subtiliatione ut melius coniungatur cum spiritibus // totum ideo
subtiliatio est in aqua dissoluto, quod dissoluto trahit lapidem de potentia ad
actum, eo quod facit ipsum omnino subtilem esse, unde cum corpora totaliter subtiliantur
spiritus cum eis uniformiter uniuntur vel coniunguntur, et nunquam per aliquod maiorem vel
ignem ab invicem separantur, quoniam conservato spiritum cum corporibus fit
cum corpora sunt vel fiunt subtilia ut retinere possint spiritus, Et ideo quod
potest corpora preparare vel separare cum prima subtiliatione, finem consequitur
optatum, quoniam in coniunctione spirituum cum corporibus tota debet esse intentio operantis
et coniunctio corporum cum corporibus, Sic etiam corpora subtiliant ad modum spiritus, et
corpora fiunt subtilia ut spiritus, per dissolutionem, congelationem, calcinationem, corporum
cum spiritibus // Intellige ergo quod dixi, quoniam utile est totum, et nichil superfluum
in omnibus meis dictis. Si vero non intellexeris ita lectionem, vel lectiones vel
inter lectiones, ut totum intelligas, vide ergo et intellige et sic ea operare
quoniam quicquid diximus, licencia vitanis, nunc de in nullo dispendeas
declarare, quod non deceptus vel despexistas, non sentit labor inquantum
// Ideo si ita supposita non intellexeris non reprehendas, sed tua ignorantia
calumpniatur, quoniam infortunatus es sicut ille cui deus nunquam dedit
scire, vel credit //

Capitulum 31, de modo faciendi preciosum elixir

De modo faciendi preciosum elixir, Scias quod gravis est mille, multas
partes vel fidere, cum feceris preciosum, hoc non preter, scilicet partes
100 · corporum, cum sale et aceto ablutum, et pone in cacabo super ignem
cum aqua cepit fervere, pone unam partem tui elixiris, Deo modo preparati
super 100 · partes illius mercurii · abluti et fiet totum medicina super alium mercurium
ablutum, deinde proiice unam · p · istius medicine congelate super · 100 · p ·
· mercurii · abluti et in cacabo ad ignem fervente, et fiet adhuc totum

medicina, postea proiice adhuc partem unam istius medicine, ultimo congelate super
100 · p · mercurii · abluti, et fiet totum aurum vel argentum, in omni iudicio optimum
secundum quod primum elixir fuit rubeum vel album // et hoc quidem est celatum philosophorum
secundum quod contractum breviter aliquibus temporibus, nichil tamen superfluum, nichilque diminutum, sed totum continens quod quidem vel quod est necessarium ad hec dimittere complacendum
in infinitum sufficiens vel subsufficiens vero, secundum quod elixir fuit preparatum, Sic
et habet virtutem efficacem super omnes alias medicinas medicorum, omnes sanat
infirmitates, tam in calidis quam in frigidis egritudinibus, eo quod est occulte et
subtilis nature, conservat sanitatem, roborat virtutem, de sene facit
iuvenem, et omnes torus depellit egritudines, venenum declinat a corde
arterias humectat, contenta in pulmone dissolvit, primo quod ulceratum consolidat
sanguinem consolidat mundificat, contenta in spiritualibus purgat et eam
ea munda conservat, Et si egritudo fuerit unius mensis, una die sanat
si vero unius anni sanat in 20 diebus, Si vero fuit antiqua ex longo tempore
sanat in uno mense, Unde non immerito hec medicina super omnes alias
medicinas diviciis est omnibus requirenda, quod habet ipsam habet incomparabilem
thesaurum - Capitulum 32 de recapitulatione totius magisterii

De recapitulatione totius magisterii // Tractatis ergo regulis totius huius
summi operis, secundum exigentiam sui sermonis, cum causis omnibus sufficientibus
restat nunc breviter, ut teneam memoriale totum recapitulare
magisterium, sub completa brevitate sermonis // Dico ergo quod totius operis intentio
summa non est aliud, nisi sumat lapis in ea ~~notis~~ notus, et cum operis
instantia assiduet super ipsum, opus sublimationis primi gradus, ut a corru
pente mundetur impuritate // deinde cum eo soluto subtilietur ~~ ~~ cuius
adiutamento albus sit et rubeus · Deinde in ultima subtilitate maxima proveniat

et ulterius volatille fiat. Abstrahe vero cum fixionis medio, et mox figat
donec in rebus asperitate quiescat. Deinde vero fixum lapidem cum non fixa parte
reservata per modum solutionis et solutionis volatille facias, et volatille fixum
et fixum solutum, et iterato volatille, et iterum volatille fixum, quousque
fluat, et album et complemento solificio et lunificio vero, vel citrino. Et in hoc gradu
completur archanum preciosum quod est super omne huius mundi archanum, incapabille precium
et omnium philosophorum thezaurus. Ideirco karissime domine exercitate te, ad in cum
laboris instancia maxima et diuturnitate meditacionis in ipsa, quod cum
illa theorice completum inveneris, et sic illa non [illegible] vel vero ipsius completo
sermone vobis dedi superius non tamen sub enigmate, sed sub plena sermonis
serie et districcione veram lucide allocutus, quod deo teste in libris
philosophorum dicitur, et ceteris sacientibus, nichil in hac arte continet melius et
perfectius, quia ista sufficienter brevitate [illegible], quibus intelligentibus sint
satis plurima. Tu qui habes istum librum in sinu tuo reconde, nulli
ipsum revelles, vel respites, non manibus impiorum offeras, quia secretum secretorum
secretorum omnium philosophorum plenarie comprehendit. Talis siquidem et tanta
margarita porcis et indignis non est largienda, quia est donum dei
maximum, et deus cui vult largitur et confert, vel aufert ipsum. Quapropter karissime
qui habes istum librum, digito compesce labellum, filius expertus philosophorum
secrete reservas tesaurum ipsorum, in nostro [illegible] dici et esse [illegible] sa-
pientum antiquorum. Explicit liber rosarii editus a magistro Arnaldo de
villa nova

Deo gracias amen.

Liber sancti thome de aquino super lapide philosophorum
Incipit tractatus primus de corporibus supracelestibus

Aristoteles in primo metheororum ait quod admirari fuit causa inuencionis artis.
Sapientes enim videntes effectus rerum scrutati sunt ~~cas~~ causas. Nos autem
videmus corpora celestia agere in elementis et compositis maxime unus eorum
ut potest ex materia aque educere formam aeris et ignis. Omne enim agens
naturale agit ut sibi simile educat, ut ignis aut in lignum vel educat
ignem, et loquor hoc de agentibus naturalibus principalibus. Videtur ergo corpora
celestia non sine eorum vel elementorum forme materia. Et maxime quod ad sensum
videmus speram planetarum simpliciores forte esse quod ipsi planete ~~et~~
planete grossiora esse corpora et compositiora. Sed ad evidenciam istius
veritatis nota secundum quod posuimus in libro de Influencijs rerum naturalium
et hoc etiam recolerimus. Omne agens naturale agit per similitudinem suam
immittendo illam similitudinem in passum, que quidem similitudo non est diversa ab
agente in specie, ut puta si stupa ponatur iuxta ignem ita quod non tangat
eam, ignis sicut alia agencia multiplicabit speciem suam per medium
que species multiplicata recipiet in stupam per actionem ignis naturalem ~~[illegible]~~
continuam et per aptitudinem passibilitatis stupe incorporabitur in specie quousque
sit in completo actu ignis propter quod patet quod ista similitudo ignis non erat
diversa ab igne in specie. Sed quedam res sunt valde active sua acti-
one perfectiva in quod possunt educere per similitudinem suam multiplicando speciem
et confortando sibi omnino sicut ignis. Alia vero sunt que non possunt sibi
simile omnino actu educere per istorum speciem sicut homo non enim homo potest similitudinem
que est in medio tantum conformari quod fiat in actu homo quia homo alijs
actionibus est occupatus unde secundum quod plenius recepimus in libro de In-

fluencijs, si hoc fieret ita forte accideret in similitudinem suam, sicut ipse non est dubium, quoniam illa species fieret verus homo, verum non potest dici quod illa similitudo hominis sit domino non homo, quod ipse potest eam sub specie //

Cum igitur corpora celestia agant in ellis et in rebus ellatis agent per similitudinem suam, cum quod educat aliquid illud quod educitur est aliquo modo eius simile, et quod cuiusque species, oportet quod educat ab ello ellum et ab ellis res elementatas sequitur de necessitate, quod habeant ipsa aliquid de ellis //

Et ut plenius videas cogita de in sole qui educit ignem a corpore urinali pleno aqua et a cristallo sperico. Unde scire debes quod quodlibet agens secundum quod probatum est in libro de multiplicatione multiplicat similitudinem suam per lineam perpendicularem rectam et per lineas obliquas fractas et radio per lineam perpendicularem recta est fortissima sicut patet. In stupa et igne qui primo ignitur in puncto illius linee considerate perpendicularem. Cum ei urinale plenum aqua et cristallus ponitur ad solem, radii solares qui sunt similitudo sicut patet si apponatur speculum in aqua quod videbitur ibi sol multiplicatur per lineam perpendicularem rectam qui transiens totum corpus non franguntur in aqua propter suam fortitudinem actionis per lineas rectas non perpendiculares qui franguntur in corpore urinalis sunt obliqui in aqua, et transeunt ad aliam partem, et coadunantur in puncto linee perpendicularis, et ille punctus fit combustibilis, ut si apponas stuppam statim accenditur ut patet. Hoc propter quod quando similitudo solis vel radius conferat per omnium accidens solis efficiat ignis, ergo habet in se naturam igneam // Hoc autem magis patet in speculis comburentibus, potest ei fieri speculum talis dispositionis et forme de calibe pollitissimum quod tota una linea fiet combustibilis ita quod apponere mille vel civitati vel loco comburet eam incessanter sicut dicit alhaszem et reperitur in libro de speculis comburentibus propter quod manifestum fore solet, et alia corpora supercelestia non sunt elementa nec esse non propter hoc sunt corruptibilia nec gravia nec levia. Unde distinguendum est de ello quod quedam sunt ella purissima et simplicia

non habentia virtutem transmutandi unum in reliquum quod non sunt contraria quoad suas formas, et ista ella possunt esse corpora supercelestia. Nam ponimus aquam aquas super firmamentum, et celum aqueum sive solidum. Sic possumus dicere de aliis ellis corpora supercelestia esse composita per actionem divinam aut intelligentie regentis ipsam // Nec ab ellis istis potest generari gravitas et levitas ut dicatur terra illa gravis vel ponderosa, quod solum hic manifestatur illa terra grosse et ponderose et quod clare // Eveniunt in colores in corporibus supercelestibus ab istis ellis. Quod cum corpora supercelestia sint quasi deaurata quod ex hoc similat ex radio solari penetrante ipsa sunt sicut deauratum similat ad penetrat a sole sicut ponunt astrologi videndo eam de smaltacione stellarum, et quod talis color sive deauratio habet generari ut exerceat probat et reperimus in libro de sensu ex aliquibus qualitatibus elementalibus oportet in ipsis naturam clare fore, ex quo illa ella permixta sunt in suis naturis et non mutis accidentibus innata oportet quod in ipsis corporibus supercelestibus sint corporalia al proportionabiliter adequata, quod numquam possit unum a reliquo separari, Nec de hoc mireris, quia ego

i no per artificium naturam operante separavi non aliquibus corporibus inferioribus in ella ita ut terram aqua ad partem, aerem ad partem, ignem ad partem et terram ad partem et quodlibet per se depuravi accidentibus equatum ponens quadam operatione secreta tandem depurata coniunxi et evenit michi quedam admirabilis res quod omnino erat istorum inferiorum ellorum formabatur nam si semper staret ad ignem numquam consumeret, et numquam transmutaret. Non ergo mireris, si corpora supercelestia sunt incorruptibilia quia tantum ab ellis sunt confecta. Non est igitur illam naturam iam dictam multum participare de natura celesti. Unde dicit hermogenes, qui expleto fuit in primo de ea re quod ad perfectionem eius pervenisset, fuit michi gaudium quale numquam fuerat in vita quantum cernebam, sive celi mi ut hostendas dicens // plus hic de potentia unus pugillus ignis quam

centum forte aeris. Et plus unius aeris quam centum aque. Et plus unius
aque quam centum terre, propter quod ubi intrabit unus pugillus ignis forte
intrabunt mille terre. Pondera autem istorum elementorum quo se habeant in
mixto ignoramus per rectificationem, tamen natura cooperante vidi quod cum separassem
nota — 4 elementa a corporibus quibusdam, et quolibet post depurationem in [illegible]
ipsorum ponebam equale pondus aeris aque terre de igne non ponebam
sexta decima parte. Et licet ista confectio sit ex elementis composita tamen
magis habet naturam igneam quam aliorum elementorum, nam preterea una parte super
mille argenti vivi statim quod coagulabat ipsum et rubeum efficiebat. Et
ipsorum mille una pars in quo plumbi depurati sic decet preterea
in aurum purissimum convertebat propter quod multo aparet illa natura habet aliquid
de natura corporum supercelestium nam in transmutatione habet se quasi per modum forte
vel agentis potentissimi.

Beati Thome de Aquino:

Tractatus secundus de corporibus inferioribus, et primo de esse et essentia mineralium, et primo de lapidibus

II

Nunc vero de corporibus inferioribus tractandum est. Ex quorum hec divi-
duntur in mineralia plantas et animalia, ideo de esse et essentia mineralium
pertractemus. Mineralia dividuntur in lapides et metalla. Esse quod
essentie est eadem ratione in istis sicut in aliis creaturis, excepto
quod esse essentie educitur in ista ad actum suppositi per plures transmu-
tationes quam in elementis vel in corporibus supercelestibus, nam materia eorum est
pluribus formis et accidentibus immixta et grossa et composita, materia
autem lapidis est aqua grossa habens multum de terrestreitate vel pars sim[illegible]
[illegible] vel impuritate lapidis, unde sicut dicit Geber in [illegible]
mechanicorum alii tamen dicunt [illegible] est de [illegible] [illegible] lapides in
fit, et [illegible] [illegible] aqua sicut videmus [illegible] [illegible] salem ex

aqua salsa que habet multum de terrestreitate et lapidem per calorem solis et
ignis. Est autem materia lapidis aqua grossa, agens autem est calor
aut frigus coagulans illam aquam et essentiam lapidis in actum
deducens. Natura enim lapidis invenit in plantis et animalibus, que quidem
lapides non sine magna virtute consideres. Alii autem ipsorum generantur
in ipsis animalibus virtute caliditatis, sicut carbunculus in capite cuiusdam
serpentis, et de multis aliis virtuosis lapidibus, et credas virtuosiores
fortes esse lapides qui procedunt ex animalibus quam alios. Alii vero con-
gelantur arte cooperante natura. Nam sicut dicit Geber quidam faciunt
nota — quandam aquam, ex duabus aquis confectam quam lac virginis appellant
et coagulant ipsam in lapidem. Ista autem dicit fieri ex lithargirio dissoluto
in aceto, et aqua salis alkali cum quelibet istarum aquarum sit valde
clara, ambe iuncte fiunt inmediate quodam effectu mirabili una aqua
spissa et alba sicut lac [illegible] quo imbibitur [illegible] coagulatur oleum in
lapidem, et coagulatur puta si calx argenti vel alterius corporis [illegible]
aqua imbuatur postea in lamina ad lentum ignem ponatur et fiat lapis. Habet
etiam illud lac naturam coagulandi calces in lapidem. Vidimus et ex sanguine
et ovo et capillo et cerebro et aliis partibus animalium fieri lapides
mirabilis efficacie et virtutis. Ubi circa de sanguine accipiebat
sanguinem humanum et putrefaciebat in fimo calido, postea ponebat in distil-
latorio et distillabat aquam albam ad modum lactis, postea augmentabatur
ignis et distillabat oleum, postea feces que remanebant in distillatorio
rectificabam ut albe fierent ut nix et reddebam eius oleum, et
fiebat lapis clarus, mirabilis et stupende virtutis, ut valeret
fluxum sanguinis patientibus et multas infirmitates a corporibus expe-
llebat, et [illegible] et [illegible] aquas [illegible] combinebam planetas

in furno calcinacionis postea conterebant calces in aquam et aqua distillabatur
et coagulabantur et fiebat lapis ille optime virtutis et efficacie secundum
÷ nota virtutem planete dominantis. ÷ Quanda est faciunt lapides per artificium ut
[nota] omnino videatur in omni proprietate lapidum similes lapidibus naturalibus. Ut potest
f. 105. faciunt iacintum similem iacinto naturali, saphirum similem saphiro naturali, et
quidem modus generalis est dicit enim quod omnium lapidum ~~[struck]~~ preciosorum id est cristalli
qui est aqua pura sive de terrestritate coagulata per actionem fortis frigoris
÷ nota tollitur quo cristallum super marmore et imbibit eum ÷ nota quibusdam aquis acutis cla-
rissimis dissolventibus sua acuitate miltones molendo et desiccando ut
fiat quasi una natura postea ponunt illam confectionem sub fimo calido et ibi ad
f. 80. tempus quantum in aquam distillant ut clarificetur et partes sordiente postea
[T] nota sunt alia aqua rubeam confecta ex urina puerorum nota [T] et vitreolo calcinato
rubeo similiter miltones distillata et coniungunt ambas aquas secundum pondera
certa et ponunt in fimo ut melius coniungantur et in simul distillant et
postea ad lentum ignem in bursa congelant et fiet lapis omnino similis
÷ nota f. 105. iacinto. ÷ Quando vero volunt facere saphirum sunt secundam aquam confecta
cum urina puerorum et azurro et sic de aliis lapidibus secundum diversitatem
colorum. ~~Ex~~ quibus omnibus patet materia lapidum esse aquam. Agens autem in
illam materiam esse calorem vel frigus ut si sit calor tenuis vel frigus
intensissimum quod educunt ab illa materia formam lapidis in actu supponitur
in lapidibus aut tria videmus videmus sicut in aliis rebus scilicet substantiam
virtute et operacione. Per operaciones habemus iudicare de virtutibus et per
virtutes de substantia. Cum ergo videmus ~~virtutes~~ operaciones secretas efficacissimas
et occultas in quibusdam lapidibus sicut sunt operaciones nature seu corporum
supercelestium ~~et~~ si de virtute a... et de substancia ~~et~~ non dico quod ex substancia
stellarum sunt composita. Sed dico quod habent aliquid super virtutem istorum
morum iiii elementorum ut aliqui lapides participant aliquid de natura stellarum

sive supercelestium. ~~[struck]~~ Sed dicimus quod tertegi in tractatu de corporibus super-
celestibus quod separantur a quibusdam corporibus stella minori et depuratur et depu-
rata componitur et evenit inde lapis tante efficacie et virtutis ut
est non mirum quod nunc non habent potentiam stella grossa inferiora de quo
hermogenes quem ... semper vocat patrem qui triplex fuit in philosophia et
prophetia divino quo ad scientiam stellarum et virtutes earum et operaciones earum dixit
fuit in gaudio quale numquam fuerat videntem quintam essenciam sive celi
materia de numero inferioribus propter quod evidenter apparet quod aliqui lapides
aliquid habent de quinta essencia

III De esse et essencia metallorum et primo de corpore esse et
essencia seu composicione naturali

Materia prima propinqua et specialis omnium metallorum est argentum vivum. Unde in quibusdam
metallis est coagulacio debilis coagulacio, in quibusdam vero fortis ita quod sit
gradus in metallis secundum gradum actionis planetarum et sulfuris vel puri et
congelatis argentum vivum. Et illa metalla in quibus est parva coagulacio vel terre-
stre habent se per modum materie et in potencia per operacionem ad alia metalla
ut puta plumbum est argentum vivum terrestre parum coagulatum ex sulfure
subtili et pauco et quod actio sui planete est distans et debilis. Habet se
in potencia ad cuprum ferrum argentum et aurum. Stagnum autem est argentum vivum
clarum coagulatum parum a sulfure grosso et non puro propter quod se habet
in potencia ad cuprum ferrum argentum et aurum. Ferrum autem est argentum vivum
grossum terrestre ex sulfure terrestri valde grosso ex actione sui
planete fortis coagulatum et ideo se habet in potencia ad cuprum aurum
et argentum. Cuprum autem est coagulatum ex sulfure mixto et ex argento vivo
mediocriter grosso cooperante suo planeta et ideo se habet in potencia
ad argentum et aurum. Argentum est autem ex sulfure albo claro sed non ...

rum et ex argento vivo, cooperante sole fortius congelatum, ita quod ipse
sulfur cremari non possit, a quo omnia metalla cremantur. Patet
quod ex hiis omnibus metallis potest fieri aurum. Et hec patet in minis
argenti et auri, a quibus metalla exeunt, et reperiuntur juncta, sicut marchesita
auri et argenti. Ex quo nulli dubium est quod et permutentur, quia
non ad tempus in argento obtententur.

IV De arte transmutationis metallorum artificiali et primo
de ea que fiunt per argentum vivum

[D]ico artificialiter fit transmutatio metallorum, et est unum metallum
esse alterius transmutetur quod est argentum vel aurum dicitur, sed artifices
alkimie species veras nullo transmutari posse, quod jam sequitur, nisi
fiat reductio ~~[illegible]~~ in primam materiam, quia autem secundum quod dictum est omnium
metallorum propinqua est argentum vivum. Secundum primam est aqua. Secundum huiusmodi
autem est mixtio juncta, ne primo sit naturalis gradualiter per artificium ut
adiuvetur. Et ex huiusmodi difficultate multi facti sunt stulti per hanc
scientiam expendentes tempus suum et facultates suas. Et libri
... totam facultates, totam operationum dubitates ab istis opere
rationibus scripta sunt ut cum omnia tua operando per ipsa expendidero
de scientia disperande effectum minime consideraris. Ego non hec omnia considerans
et quod recte habuerunt operationes [auctores] philosophos, et ipse autem nullo potue-
runt ad perfectionem evenire, credidi hanc scientiam non fore, sed ad me
reversus consideravi libros Aristotelis in secretis secretorum et auree et inveni
eos varios rationes fundatas fecerunt confusse et consequentie dederunt et
consideravi libros contradicentium eis, et inveni eos alienatos a filosophia
consideravi et propria naturalia, et inveni per ipsa fieri posse. Considerans
namque argentum vivum penetrando et transire alia metalla ut si tangatur

porfirum aurum ʒ. i purgati diebus vrine rasssi desiccando
ad solem, de hoc pulvere recipe parte i. purgati nigri herbis
purgati et habebis optimum liniamentum ad deaurandum preter
ad anciarum hec sic purgatur: ad 1 partem tabulo et recipe
partem aurum album de marchesita parte recipe in aceto bulle
cum et sic fac nisi vicibus et exit bis purgatum
Et si vis facere ad solem loco marchesite recipe ar-
gentum pro marchesita aurea etc.

Ad faciendum colorem de alacca

Recipe libre i. gumme alacche bis vine et recipe
partem libre iiii lexivii bullientis et ibi mitte aliquantulum
stare super ignem impediendo cum bacculo ligneo
et stant, elevata ab igne et distilla per filtrum, et
vicibus postea recipe ʒ iiii aluminis aurocce et disso-
lve in aqua frigida et distilla per filtrum et misce
simul cum supradicto. Quod stantem coagulatur materie
et mitte in pacello lineo ad colandum quod aqua exit
foras et materia remanet in pacello adunato cum
paste molle recipe totam maniam et fac pezzas sicut
porfirum et in ade aurum filo ad modum pactto et dimitte
siccare aliquantulum ad solem et postea ad umbram et habebis
optimum colorem de alacche

Ad faciendum purpuram que color similis est auro

Recipe ʒ. i. et misce aurum ʒ. i stannum liquefactum et recipe
ʒ i sulfuris vivi ʒ. i salis armoniaci et misce [illegible]
terendo super porfirum, terrato mitte in ampulla lutata
usque ad medium et pone in cappello de creta plano
aneris et pone super plumas et de super pone unum vas
de creta fero sic in ferrus de sublime et ampull.

viij. ~~sublimati lixatum~~ et stare iiij diebus. et tunc pone per

fidum cum ♀ sublimato. donec bene misceatur in sit. postea fac

arcatum cum ipso porfido in torno. ♀ et fac unum ab uno

latere ad modum canalis unde possit exire aqua et postea in

loco humido sine pulvere ad dissolvendum quia dis

solvetur in xx diebus vel in tribus cum noctibus sublimatum unde

unde pone vas ad recipiendum aquam ad ipsos canales et sic

habebis aquam de ♀ sublimato :-

Ad faciendum aquam de ♀ vivo

℞ ♃. j. de ♀ vivo et tres de aqua forte et postea

in ampulla super igne ad bulliendum quia ♀

dissolvetur in aqua postea elevam ab igne et postea iterum

usque quod in quinque diebus generetur materia ad modum salis

postea terram aqua de ampulla et pone ad solvendum in loco humido

quia in xxx diebus dissolvetur unde recipe in omnibus tribus diebus

et illud quod in vacuas dissolvens elevam et sic habebis aquam ♀ :

Ad faciendum ♀ vivum durum sic lapis et rubeum

sic cinabrium. quod non liquatur nec durum. nec fugit

ab igne nec ad mitt colorem quia fixum est :

℞ ♀ vivum. et postea in ~~cucurbita~~ cucurbita vitrea et postea super

eum tantum de aqua forti quod cohoperiat ipsum ad duo digi

tos et distilla et elevabitur. quia ♀ remanebit in cucur

bita sic ... et sic fac quinque vicibus semper reno

vando aquam super eodem ♀ et sic erit fixum et rubeum sic

stis narratur :

Ad faciendum ut ... appareat argentum

℞ Jove recipe .j. et terre ij. de ♀ vivo lique

fac Jove et recipe super ipsum ♀ et stare elevam

ab igne et erit marganites postea ...

Ad faciendum lunam

℞ sulfur vivum et imbibe ipsum cum fortissimo aceto

iiij vicibus in vice desiccando ad solem sine ad

lentum ignem et postea fac aquam oleo tartaro hoc facto

℞ alumen gatinum et mitte ipsum bene tritum in aqua

bullienta et sit aqua .30. tantum plus et fac bene

bulliri usque ad consumptionem medietatis postea — (marg.: postea cola)

elevam ab igne et distilla per filtrum iiij vicibus — (marg.: ... cum)

et coagula ad ignem et erit sal allcali opti

mum hoc facto ℞ ℥ iiij. j. super dictum sulfuris

et ℥ iij. j. super dictum salis allcali et misce simul

bene ~~...~~ et postea in cacia ferrea ad lique

faciendum et pone in canali et habebis sulfur

fixum et fusibile ad modum cere ... fetore — (marg.: Ad fixum et fusibile)

et combustione hoc facto ℞ auripigmentum bene

tritum et postea in fornace calcinatoris per diem

.j. naturalem et bene ... cum vino per uno fo

ramine in medio coopertorij postea exalate et sic

calido recipe et succo ... distilla

to et sic fac iiij ... in eodem succo hoc facto

distilla ... per filtrum et ...

hoc facto ℞ .j. marchesitam argenteam bene tri

te et ... iiij ... et distempera

... ad modum ...

... et in ampulla ad sublimandum ad modum

♀ hoc facto ℞ ℥ iiij. de dicte marchesite subli

mate et ℥ .j. vel ij super dictum sulferis et imbibe super

A ...

Ae e videbit et digeste ea[illegible] auri et si decocto per
cor[illegible] plumbi per geceris colorabitur ipsum et durabit ad
modum auri :—

Item [illegible] et post in aliquo loco ut non valeat
exire et aba eas solum modo exposita offertoe
Rx radices brusci cala extrim ac morsificati
auri per aglas et ofice in una secca quod si talam habere
non potis post loco ipsius mad alamacit ut alexa
ndrina ut alemathire qui melius est, et pocro
earum colige et pone super stagnum aut super ottonum
et dabit ei pondus et colorem auri :—

Item ad auferes et aba eas solum non exista offertoe
ac vitroli rubefacti et radium spunge obuste et auri
pimenti et antimonii auri per aglas et pista fortiter
et cofice in una secca et postea omedium digestione
earum accipe et pone super plumbum liquefactum et habebit
bonum aurum :—

Ad faciendum colorem [illegible] quod apparet de auro

Rx auri pimenti ℥ .j. argenti sumi ℥ .s. redac
ad firmum sic color [illegible] clare et pone vitrum et post
ad requoquendum sic getti hoc e in illo loco per unum diem :—

Ad faciendum lunam

Rx laminas heris subtilissime et fac eas bullire
in uno in aceto in quo sit dissolutum sal nitrum et cantarelle
pistatis bullitis aliquamdiu [illegible] eas et calefac in igne
et extingue in predicto aceto [illegible] hoc facto Rx ℥ .iij.
[illegible] et ℥ .iij. salis nitri et tres radices [illegible]
foliorum et tres lapides [illegible] et [illegible] pistatis
omnibus sublima sic [illegible] Rx ℥ .j. de isto pulvere
sublimato et pone super ℥ .iiij. [illegible] heris [illegible]

per discoopertam et respice ad fumos quod fiant fumos
diversorum colorum et cum videris exire
fumus album clarum ab igne et di
mittes infrigidari et in [illegible] colorem
in fundo ampulle ad modum auri :—

Ad dandum pondus [illegible] florino fino et [illegible] per omnibus metallis.

alii dicunt quia ponunt primum [illegible] pondus :—

Rx [illegible] distillato et clarificato pone
[illegible] et mitte in eo
florini [illegible] ut [illegible] quod
recipient pondus :—

Ad sublimandum [illegible]

Rx [illegible] viij libras .j. vitrioli romani libr .j. et
℥ .iij. salis [illegible] libr .j. salis nitri ℥ .ij. terantur
omnia in subtilissimum pulverem et ponatur et ponatur in
paropside et calcinetur [illegible]
per ipsum pulverem et moveatur [illegible] mortificetur
hoc facto mittas in ampulla vitrea que sit lutata usque
ad medietatem luto sapientie et usque ad medietatem in
pleatur et non amplius et post pone super lentum ignem [illegible]
[illegible] in altello [illegible]
[illegible] ampulle et si [illegible] non [illegible] pone
[illegible] fortifica ignem paulatim [illegible]
[illegible] apparebit [illegible] ampulle [illegible] non est
sublimatus [illegible] sic potest
[illegible] alba sicut nix [illegible]
pone alumen [illegible] vitriolo et [illegible]
loco [illegible] :—

Ad faciendum [illegible] sublimato

Rx [illegible] j de stagno [illegible] j de [illegible] vivo [illegible]
j [illegible] sublimato [illegible] et pone [illegible]

Hec herba que vocatur morella rubera et folia
eius sunt perforata uno foramine et est indis coloris
et collige eam cum ramis suis cum altello et postea in [illegible]
eam cum altello bene minutam et postea in cucurbita ad
distillandum et recipe aquam eius et imple unam ampullam
vitream et opturra eam bene cum cera per et postea carta de corio
et postea ad [illegible] cum ad [illegible] xxx diebus cum noctibus
postea ipsa herba que remansit in cucurbita et [illegible] ut
fiat sicut farina et distempera cum super dicta aqua ut
fiat sicut pasta et fac formam ad modum capitis biritto
[illegible] et postea eam in uno crucibulo et opturra eam cum coo-
perculo ferreo et lutta cum luto sapientie ut non respiret
et mitte in fornace [illegible] ut [illegible] per totam diem
usque ad [illegible] occasum [illegible] appareat stelle. postea [illegible]
et dimitte infrigidari in frigiditate [illegible] formam
~~[illegible]~~ quam posuisti que erit fortis
sicut lapis unus et talis est ferrum quod tangit
frangit .:.

Nota quod dicitur de cornu [illegible] si [illegible] cogitavit et [illegible]
in modo ponat statim cornus videns quod [illegible] non
possint [illegible] quod cedat ad mare rubrum ad [illegible]
in [illegible] [illegible] ardorem [illegible] et cornus septem [illegible] ad [illegible] ut
~~[illegible] fiet [illegible] ut [illegible]~~ [illegible] sepulte
et affert in de lapide qui frangit [illegible] et statim
fiet [illegible] ut [illegible] sicut in anulo [illegible] posueris
subponendo ibi folium lauri et tangat vitrum catenis
ut ianua clausa statim aperietur et si lapis ponatur
[illegible] in [illegible] [illegible] nomen [illegible] lapis [illegible]
dicitur [illegible] quod [illegible] sapientibus in india reperitur et in
mari rubro et est varium colorum et facit [illegible]
oblivisci [illegible] de cornu dicitur quod si [illegible] vadit ad [illegible]
eius et pullos eius in [illegible] octo dies natos et de capite
[illegible] sanguine et in cornu recipiat et [illegible]

de argentum in brunisse vas et [illegible] forte [illegible] resolutum
[illegible] et lava vas [illegible] appare [illegible] de argentum [illegible] postea [illegible]
malgama super dictum et postea [illegible] vas sicut faciunt aurifices
qui volunt de argentum et [illegible] postea grattabu-
ssa et brunisse et est factum .:.

Recipe de tartaro ℥ j et sale gemme ℥ j et pulveriza
bene et de aceto forti ℥ iiij et mitte omnia simul in vaseo
vitreato et postea ad ignem et cola per panno postea accipe de
limatura luna ℥ j et de [illegible] ℥ j et mitte in predicto
vase ad bulliendum donec [illegible] ad me dietate et accipe
et mitte in vaseo [illegible] et [illegible] bene donec omnia incorporetur
postea [illegible] et ablue cum aqua clara donec [illegible] remo-
veatur postea postea ad [illegible] et [illegible] bene postea accipe de [illegible]
℥ j et postea ad sublimandum [illegible] luna et est bene
calcinata in fiola vitri .:.

Ad purgandum eris

Accipe laminas eris subtilissimas et postea in [illegible] et fac
[illegible] unum de calce vive et [illegible] unum de laminis
eris donec in [illegible] postea [illegible] et postea in furno [illegible] una
postea [illegible] et in [illegible] nigras postea ablue eas cum aceto et
sale et fac simul [illegible] duas vices [illegible] super alba postea
postea in crucibulo et fac [illegible] de pulvere de tartaro et sal
et in [illegible] crucibulum et [illegible] et postea in [illegible] et postea in igne
et accende et postea ad [illegible] donec fundatur .:.

Hec de cornicas [illegible] et postea in [illegible] [illegible]
et [illegible] eas [illegible] [illegible] [illegible] corpo-
ri ℥ j [illegible] bene et [illegible] una [illegible] et fac [illegible] pillulas
et da ei comedere et [illegible] [illegible] [illegible] accipe

& no compleat ipsum usque quo videat lunam novam per
veniat ipsum in complementum sic & statim cum videt
lunam novam compleat ipsum .r. claudat sic hoc
facto sine igne laboret ipsum cum lima martello
& aliis instrumentis necessariis & ferrum est & qui accipit mult
tre in vasibus portet cum secum & ibit & non valet
aliis nisi proprio facienti :-

Ad includendum spiritum aquo habere [illegible] de omnibus rebus
[illegible] spiritum post [illegible] caput hominis suspensi recens
[illegible] capiat caput cum spatula cum [illegible] lana cum
& [illegible] amplius caput [illegible] mittere
cum [illegible] & [illegible] perine ut [illegible] positum se
[illegible] cum [illegible] unum plumacellum [illegible]
unam predolellam & [illegible] cum [illegible] robalea
& die dominico ut die Jovis de sero hora tarda
in [illegible] ipsum [illegible] in loco recto & secreto sic
adiuro te Sceyr per deum omnipotentem patrem & filium &
spiritum sanctum qui est unus deus in quem credo [illegible]
[illegible] in quo credimus & confidimus quia ipse est un
deus qui salvat per se [illegible] altissimi
[illegible] te Sceyr per [illegible] virginem [illegible] deum
genuit annunciatam [illegible]
[illegible] adiuro te Sceyr [illegible] & per [illegible] para
[illegible] & prophetas & per omnes [illegible] deus [illegible]
[illegible] ut in [illegible] istud caput
de gratia [illegible] ut responsum [illegible]
[illegible] de omnibus [illegible] interrogando [illegible] vite mee ad
[illegible] & [illegible]
iuro te Sceyr per omnes apostolos & [illegible]
facias [illegible] responsum [illegible] de [illegible] interroga
[illegible] & [illegible] venit [illegible] & mor[illegible]
coniuro te Sceyr per omnes martires confessores & virgines
& omnes sanctos & sanctas dei ut me in nullo fallas [illegible]
[illegible] ut fallere possis in aliqua interrogatione

gati & proice in canali pleno oleum lini & habebis lunam
[illegible] qualibet ℥ j misce ℥ j quartam de pura sen
[illegible] luna & habebis bonum opus & si aliquantulum
frangeret [illegible] super [illegible] in aqua distillata
de [illegible] quod dulcificat nimis :-

Ad faciendum solem de Jove purgato

℞ ℥ ij litargiri auri ℥ j auri pigmenti ℥ iij salis
alkali sine sale tartari & sublime [illegible] simul cum aceto
℥ viij [illegible] in [illegible] coperto & lutato in [illegible] coperto [illegible]
foramen per unum in medio [illegible] humiditas & mitte cum
in fornace vitri [illegible] ad calcinandum per ℥ dies
naturales donec calcinetur & revertatur in colorem [illegible] pars
una [illegible] calcinationis [illegible] partes Jovis
purgati sine [illegible] & habebis optimum solem. Jovis sic
purgatur liquefac [illegible] & proice [illegible] unam misce cum [illegible]
de alumine [illegible] iiij [illegible] in [illegible]
fervente & [illegible] liquefac & proice [illegible] oleo
lauri & proice in canale & est bene purgatum :-

Ad faciendum [illegible] omnium rerum

Habe [illegible] cum oleo [illegible] istud nomen Onnula & puer tene
at in manu destra et hoc dicat: Adiuro te Onnula [illegible]
[illegible] dei per deum vivum [illegible] per omnia nomina sancta
dei per sanctos angelos & archangelos dei per [illegible] per omnes
virgines per omnes patriarchas & prophetas per omnes sanctos apostolos et [illegible]
per omnes [illegible] & [illegible] per omnes sanctos & electos dei ut digneris
[illegible] & huic puero [illegible] responsum [illegible] adiuro vos
[illegible] reges Gaspar Melchior Baltasar per omnes [illegible]
celorum & omnes caracteres [illegible] per omnes herbas habentes virtutes
& per omnes lapides preciosos virtutes habentes ut veniatis & huic
puero [illegible] ostendatis de quo eum interrogavero adiuro vos tres
reges G. M. B. per istud [illegible] ut veniatis
& responsum [illegible] per omnes pueri [illegible] & dicat
[illegible] aures pueri dextram :-

Aqua fortis que dissolvet omnia metalla

℞ vitrioli libr. i. salis ar. ℥ iiii anabrij ℥ iiii sulfuris viij ℥ · i salis nitri ℥ · vi · et omnes dicti pulveres misceantur et impastinentur cum aceto fortissimo :—

Aqua fortis que dissolvit ferrum

℞ vitrioli salis nitri ana partes ista duo terra ad distillandum et notandum due aque in de exeunt quarum prima durat usque quo videas urinale rubeum et aqua secunda que sequitur parum celestrum in colore et aqua illa dissolvit lapides et metalla excepto auro

Aqua que dissolvit potem

℞ vitrioli salis nitri ana libr. i. salis ar. ℥ · 9 · anabrij · ℥ · 3 · ista tere et misce et pone ad distillandum aqua prima erit clara non recipias quia non valet ad hoc et cum alia aqua venit cum fumo albo pone aliam quod repones ad distillandum et aqua que distillavit erit coloris citrinj et ista dissolvit pote

Aqua que dissolvit mercurium

℞ vitrioli salis nitri ana tere misce et distilla et primam et secundam aquam non recipias ad hoc sed terciam que erit citrina quia ipsa dissolvit · iii · et lunam

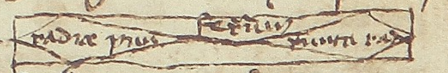
Aqua que dissolvit solem et ferrum

℞ salis ar. ℥ iiii · vi · et salis nitri ℥ · i · et distilla per alembicum per modum quem scis ne vasa frangantur et ℞ totam aquam que distillatur et ipsam aquam pone in urinali et tantum pone in urinale et iterum pone tantum de sale nitro quantum posuisti in prima vice et iterum distilla

has caratulas scribe in carta virgine · zeb · zern · zezibus ancrepos · gasphos · chopostres · zedor · zebor · et hanc cartam ponat super pectus et quamdiu tenuerit nullus te videre poterit :—

Item dicitur quod in India nascitur in ventre quidam lapis qui reddit homines invisibiles qui portat eum

Item in gutture milui inveniuntur quidam lapides quos si ponat in cibo duorum inimicorum fient amici :—

Si quis vult esse invisibilis ut non videatur ab aliquo recipiat sive capiat cum manu unam lacertam qui habet duas caudas et est de supra albus et de sub est diversorum colorum · et habet · v · foramina assurra que sunt iuxta aures sicut lapreda et habet linguam rubeam et foramina usque ad radicem et habet quinque digitos in quolibet pede et si non haberet duas caudas nichil valeret et non dubitet de morsibus quia non est venenosus cum capientibus et habet lingua et dividat per medium et ponat ambas partes per radicem et ponat in zendado coloris hoc facto in prima revolucione lune que veniet ponat · i · suspendat ipsas ad aerem et dimittat sic usque ad quintam decimam et non amplius ut elevat et ponat in super dicto zendado et nam entre alia revolucione sicut faciat ita quod in luna facientis revolutionem ponat ipso pero ut ut non fallat et in tertia revolucionis faciat anulum de ferro sic reperiat, ferrum quod sit subtilis quod tantum ut sic possit plicari cum manu et sit longum ut cingat in circuitu unum digitum suum quem vult et sit latus ut possit in cauda in illa tres ligne usque primus ligne affrontentur una cum alia sic

et in caput laborantis ipsum anulum in tercia revolucione sic dicitur e

Ad faciendum aquam fortem que separat aurum ab argento

Recipe libram i vitrioli romani libram i salis
nitri et in uno mortario terantur omnia in subtilissi-
mum pulverem et ponantur ad distillandum in olla
de vitreata super fornello distillacionis cum ale-
mbico. primo lento igne. postea forte et tertio fortissi-
mo. exibunt tres aque. prima non separat. secunda et tertia
separant et vocatur aqua fortis collige per se. aquam
~~per se~~ separantem usque quod videbis elembich in co-
lore aranciii. tunc collige statim. quia per labiis su-
per ancellum. si bullit bis quatenus sunt aut non
recipientem donec sic accidat. tertiam collige quando
videbis elembich rubeum sicut sanguis et ista est
fortior secunda. tunc primus musticatur. secunda. autem tertio
bonum est et scis sic habebis aquam fortem quando vis separ-
are aurum argentum in quo aurum musticatum sic fac
fieri de eo grana sicut sunt grana milii
et in ipsa ampulla usque ad quartam partem et pone
in ipsa de predicta aqua usque ad medietatem et op-
tura cum panno vel carta sed melius est cum ali-
quo forte et pone super cineres ad bulliendum
per unum diem naturalem / et argentum efficiatur
aqua et aurum remanebit sicut arena nigra
in fundo. hoc facto extrahe aquam de illa ampulla
in alia et aurum quod remansit in fundo ampulle lava
in alia et aurum / primo / aqua quod ad hoc restituatur fac siccari ad
ignem paulatim et in pasta ipsum aurum pasta
loricas et si non habes et pasta aurum cum sapone
nigro et cum quarta parte sui de sale nitro
bis tere et fac pilulas et dimitte siccari
et postea funde in crucibulo et habebis aurum purum

Et in opturata ampulla ut recipiat aqua ut non possit eva-porare

ad inveniendum si super dicta grana de argento quantum aliam aquam non separet

hoc est in tantum donec sit bis factum

postea pone de aqua et fac bullire quod veniet rubeus ... sit est in ... aqua

ex una parte salis nitri et duabus partibus vitrioli romani et tertia parte aluminis ... aqua ... non ...

de quo certus est. nolo nunc te ad iuro sayr per omnes ymnes
celorum ut me in nullo defacias neque obmittas etiam vincere
et potestate per hos nominibus magistratibus de diis quod in rogamine te
de nocte vel de die vel quacumque hora. et in ullo defficias
ut responsum veracem habeas per pater et filius et spiritus sanctus et per
beatissimam virginem mariam et per sanctum iohannem baptistam et per omnes sanctos patriar-
chas et prophetas et per omnes apostolos et martires et per omnes confes-
sores et virgines et per omnes sanctos et sanctas dei et per omnes ymnes
celorum et per deum nostrum. necnon et per istum. quod adoro et ~~respicio~~ in
sayr adoras et times et in spirituales in ad omnes voluntates
meas per eum. qui. n. e. i. n. et m. et spiritus sanctus. regnat nunc in ergo te
caput. veni spiritus sayr in fuerit in te et respondeas
in spacium et in momento de diis quod in rogamine te per eum qui n.
e. i. ~~m~~ n. et m. et spiritus sanctus per regnat amen. Et si capitur non respo-
nderit in vanum. quia in usque tertio que non possit fieri quod non veniat
et respondeat cumprime...

no

Ad inveniendum thesaurum vel pecuniam absconsam fac

candelam de cera et pulsum et accende eam et quando sonos dicas
Pater noster et in unaquaque parte domus vel loci dicendo orationem
et portando eam interiores et ubi extinguetur ibi invenies
thesaurum vel pecuniam. oratio. domine exaudi orationem nostram et
clamor noster ad te veniat oremus. domine ihesu christe
~~pat~~ filii dei vivi qui per sanctae hellene regine et inde
tantam gratiam contulisti. ut per eam crux sancta in terra erat
concede nobis famulis tuis. N. gratiam et misericordiam tuam ut
hunc thesaurum vel hanc pecuniam que absconsa est hic
invenire possimus per te ihesu christe. qui vivis et regnas. cum. patre et spiritu sancto
in secula seculorum amen et debet fieri die dominico vel die Jovis...

Ad faciendum lapidem qui ardet quando
infunditur in aqua ut palma

℞ calcis vive, colofonia, sulphuris vivi et
lapidis magnetis et facias in hunc modum: facias
vas de creta cum quo faciunt vitrarii vasis
in quibus faciunt vitrum et pone in dicto vase pulverem
vivum de dicto calce, postea de sulphure
et colofonia et lapis magnetis in medio colo-
foniae et sulphur et de super aliud pulverem de
dicto calce, postea de super coopertorium et
argilla bene et pone dictum vas cum rebus
in fornace vitrarii per .vi. dies et .vi. noctes
et in fine .vi. dierum extrahes vas de fornace
et dimittes infrigidari et destrue et si fuerit
bona cocta pone parum de aqua frigida et
videbis exire flammam bonam et si fuerit non
... pone in dicto vase et argilla et pone in fo-
rnace et dimittes donec sit bene cocta et feras
... et quando vis accendere pone supra lapidem parum
de aqua, vel de salivo, et ardet et si po-
nueris in vase pleno aque ipsa ardebit donec
...

Modo possimus elevare
una pars unius florenus ... apparentia

℞ lamina una ferri et pone super igne
et quando tu videbis cum ipsa est bene calida
repone florenum ... alia lamina super
et ... super florenum ... per
...
quod non possint consumari nisi ad pondus
et ubi signum est ... pondus
est ... signum

Margin: ... fornace in primo et distemperetur cum succo cepolle ... ad modum pasiste(?) et fac formas ... et mitte in dittova(?) ...

Margin: ... mo

qualiter dicto et sic fac ter et per istum modum multiplicatur
aqua et virtus eius in solutione solis solutionis talis est pone
de predicta aqua in ampulla vitrea et cum ipsa aqua pone flo-
rum ... in aqua et apta in ampulla in cineribus et da ignem
... ut aqua sit ... calida et solvetur per spacium duarum
dierum ... misceri ... :—

Aqua que dissolvit et calcinat solem et lunam et omnia alia

℞ vitrioli boni ... cinabrii et salis nitri ana partem mediam
et distilla per alembicum et aquam primam pone super ... in
qua dissolve salem ar. sublimatum quantum dissolvi poterit
et iterum distilla et iterum in ipsa aqua que distillatur disso-
lve de sale ar. sublimato quantum dissolvi potest et iterum disti-
lla et hec aqua illico dissolvit solem et lunam et omnia alia
in ea posita :—

Ad separandum aurum et argentum et ... et omnia metallis

℞ terram rubeam que vocatur magra et calcinetur ad ignem
et pulveriza cum ... ℞ sulfur vivum et ... fac ignem
... ut alio vase et mitte super ignem predicta magra
et ... in ... corporet. postea pone de super ...
vivum et ... corporetur et infrigidetur
et ... vas super igne ... pulverizetur
et de isto pulvere ... et argentum
... congregabitur in illo loco ...
... in medio ... magra ...
... pulveris ... sulfur ... castagnee ... vino falce
... sulfur ... imaginaret ...
... pulveris ... vel ... facere potest :—

Preparacio ... cum oleo tartari
per x. vicibus ut plus et erit clarum et ... similem
faciet ... et multas alias quas ego dicere nolo :—

Ad faciendum speculum ℞ plumbi ... et ... unam et
misce cum colofonia et ... super ... vitrum calidum

Hec aut maciam cu fiat volueris ibi debea
vj. viab cu oleo q ex thes de vj. gnimis
in fra scriptis videlicet campsor. vase prim. olie
bam. assefende vdelli et gume arabice ana
ad libram ona puluerizata et adimice miste et
pon i alebicco ad distillandum Et primo egredit
aq que no vales ad opus dcm Et tu hebis oleu
q vena deligitur et cu volueris dtam medicina
facere i bebe pram v. viab cu dco oleo
semper de siccando ad lentum igne ut ad sole
et do cu dco oleo de siccando ut heas sub
vlesiias pulues dcm dtras materias i vessi
co pon ut sa super et de sup de dco oleo
cot sup natat ad quantitate vnius digiti et pon
i cineribus ut sup dcm est dedo ei igne temperatum
et vnu die naturale ut quousque oleu distillatum
fuit dcm in pavo ad cineribus et habebis tincturam
optimam Et no q inquantum ponas dtras materias ad
fraxdum obmi bn os vesice taliter q respirare
no possit

Alij ponunt
vnj vas in
ipso et ipsa
alio duos
in camfor
bo masti
as

Rx arsenici lb. j. et ʒ j argenti fini ʒ. j. et
primo pone arsenicum sublimabis. iiij viab postea ha
beas aqua forte in qua dissoluis argentum
Interim i corpora et cu arsenici et postea accipe
et pon illud argentum q z i fundo aque fortis
sicut arena et similiter i corporabis ipam

pea fac distillare aq i incubida vitrea et alembica. q
argentum remanebit i fundo incubide sicut calx. et
fac de eo sicut sup dictum e de auro et habebis
argentum purum et istum modum reducit i corpus os
calces corporis. Sciens q ista aq destruit aurum et
argentum no. pon i eis vnqs ista aq fit xx. de
sale armoniaco q statim uni i aq sup pea pone i
aurum destruit eu et si ponitur argentum de auratum
destruit de auratura et argentum no. sicut facit
ista aqua. s. Rx gr. j. salis armoniaci et ptr j salis
nitri et distilla lento igne usque i fine sic
distillasti aq fortem. totam aq recipiendo sicut
et quando vis ipo colligere aurum de aqua fac
sicut dcm est de argento et sic separat
aurum ab argento et de auratura eciam ab argento
sic dictum est :-

pro q aut di
stillata aqua
i tantum fac
ipum bullire
i eade incubi
de dum et sicce
tur et
remaneret i
calce q di
stillata aq rem
anebit sicut
farinata et
pea debet
hre fortissi
mu igne q
cu difficultate
remaneret i
calce et :-

Nota q quelibet libra argenti debet habere
libras vj de aqua et i fine medie et pea
lauari et prima et siccari ad igne paulatine

Nota q i quolibet vase no mittat ad plus
q v. libre de argento ut iiij ut iij ut ij
ut j. sive j. et vas debet ee de vitro cum
aulo rotundo :-

Aq fortis sic fit
Rx vitroli. arsenici sulferis salis nitri ana an :-
Ad faciendam aqua corrosiua Rx salis nitri salis geme
cinabrij viridieris salis armoniaci an ʒ j. vit
oli ʒ iiij tartari usti. ʒ ij distilla et habebis hac
aqua corrodit ferrum et oia metalla :-

Tarsia regit in mort sti Julian
cpe pipas et congelabit suias smus etc.

Nota oleum de sulfure ad album et ad rubeum

Simus facere oleum de sulfure rubicundum recipe
sulfur vivum contritum ad modum fabarum . pone vitis
sine que ut scias et cola cum lib. xv. vinab
et fac bullire cum sulfure per spacium unius diei
postea elevat ab igne et dimitte refrigidari et
tunc venies oleum de supernatans lisivium et collige illud
et reserva et si vis facere albissimum oleum messe
calce viva cum sulfure et fac ut prius et habebis
oleum unum albissimum

oleum incombustibile sic fit

Rp sulfur album et calcem vivam ana et pulueriza
quantum libet et pone et ponas urinas sat et pone sub fimo
per 9 dies naturales in ampullas vitreatas et postea
extrac et dicet super lapide et postea aqua sat
armoniaci et imbibe tene super de siccando ac terendo
super lapidem et post desiccata pone in alambic et distilla
et extrae aquam et adhuc distilla usque dum tota aqua
exit de siccata et postea respice in fundo alembic
et videbis massam sulfuris de albata per se hec
massa tene super porfidum et pone ad serenum per
unam noctem postea pone in alambic et distilla ad
ignem lentum cum carbonibus et habebis oleum incom
bustibile

Item quod solimanus et reminissicatum libr. .5. et de luna
pura lune . ʒ . 3 . et pone limatura in .4. in mortario
et ducas cum pistello donec incorporetur ita quod limatura
non inveniatur tantum. postea lava cum aceto et sale donec
nigredo ei auferatur et postea cum aceto puro et postea cum aqua
donec salcendo removeatur et ex sicca pone et in marmo
re et incorpora cum ʒ . 3 . arsenici solimati albi donec fiat
unum corpus hoc mitte in ampulla vitri et claude os
ei et pone in furnello cale facto nocte . j . postea in caldario
fimi vero nocte in cale dissimo. postea frange vas
et ponderabis sicut tantum quantum erat in principio similiter
adde ei ponderis de .4. supradicto et reduc ad eodem vas
et ad eundem igne donec nichil minuat de eo :—

postea habes tantum de aqua sat . ar . fixati cum calce
corticorum ovorum . da ei ad potandum super lapide
pulariz donec bibat totam. postea de sicca ad solem
ut in cinere calido et puluerizat de hac medi
cina pice . ʒ j super iiij veneris purgati et videbis
albedinem claram et mundam. operare ergo eam cum tale
sicut nostri in clarius. Si in libra .j. super dicta vene
ris posueris ʒ . j lune puri non videbitur melius
eo in toto mundo si non oblivisceris operari cum tale :—

Ad faciendum aquam sine oleum
de stercore et c.

urbis … stercore cor non abeat nequam visus sol nec tan
gat aqua et pulveriza eum et desicca postea pone in distilla
torium et da primo lentum ignem et recipias aquam postea quando
videbis distillatorium rubificari recipe per se oleum et habebis
aquam et oleum hec a rege nobilem non alicui revelandum

Nobilior sulfureo

vero ... ado ... In primis et ante omnia aqua ... postea olen... postea fissa ... et omnia ... fac plures et plures ... fac de tartaro ... fit alba fac de albo postea ... de arsenico libr. i. de borace ... et omnia fissa ... pulue ... pone ... et habebis nobiliorem sulfureo ... fac tres partes et quando ... postea alia et fac simile postea alia ... de facto ad ... de naturalis.

Secretum maximum ad fissandum sulfur

Recipe storace fina la fina ... rosse et ... et fonde ale ... pitali et abi una vessica de vetro et falla menore ... de poloe de solforo ben polverizato et prime que ... la vessica in ... ben acceso et fa grande fuoco fine alo collo ... fara fummo alora et poy ... alora ... una pillola de la ditta storace ... et poy ... fa ... onero ... una altra pilola et cossi fa fummo ... alora ... una autra pilola et lassa ... fine ... fredda ... ne ray una masse ... amodo de neve cristallina ... soffiar.

4 biancho fisso et xpallino

Quomodo possimus extrahere de omni metallo

Recipe libr. i. ... limature et libr. i. olei communis ... libr. i. sulfuris ... et pone ... in vase ... et ... postea pone ad ... vase ... et ...

Alius modus ... et pone ... ad ... metallo ... hoc ... videbis ...

Ad augmentandum color ...

Recipe capillos humanos et pone ... ardentes et ...

Recipe ... olei ... et ... metallus ...

Simile ... ut non ... sopra lo marmo ... corporato et ... sopra la carta ... coperato et ... tu ... negro.

arena argentea cum arsenico et ... post hec ponatur tota materia sic incorporata et per qualibet ʒ. materia sup... dicte appone super ipsam materiam ʒ. iiii aque fortis que materiam primo bene pistabis post hec totam materiam cum dicta aqua eam pone in vessica cum suo alembicco quam ponas mollam que ... in furnello cum cineribus ... et dabis sibi igne et pone aliquod vas ad nasum alembici pro recolligenda aqua et tunc videbis quod aqua omnino exit de alembico tunc ... pulveres que sunt in fundo et bene pistabis eas et incorporabis eas per ... pulveres cum aqua distillata de qua superius dixi et repone iterum ad alembicum ad distillandum et sic facias quousque tota illa aqua erit consumta et consumta illa aqua erit completa et ... medicina super materia

post hoc debes purgare ramum ut supra et purgato ramo habeas poma granata ... ex quibus facias ... ramum ... et extingue in suco ... pomorum et ... dictum ramum ~~...~~ repetes dulce fiat plurimum

Arena bene copulata ...

Sequitur medicina super ramum purgatum ... fixe ramum ... et ... mediana in iiii partes et qualiber partes pone ... non tota in simul ... una post aliam ... faciendo ... et incorporabis ... medicina bene cum uno ligno et post quam ... medicina ... ramum ad virgam et accipe tota medicina ... non ... ad xii ... rami ... ʒ. medicus ... ad iiii ʒ. ... mediocri ... argenti ... et non ... hac de ... sine ... colorum et ... caelanus ... rarissime

Verba pro iSTis perfectis
super acutorum vapores

Prosequentes igitur sermonis elementum verum ex portione
super acutorum vapores narrantes dicamus igitur quod in per-
fectionis videntur corpora super acutorum vapores ex porta
a fumis vel ponticorum et acetosorum similiter oro aut melius
florere aut amenissimum celestinum emittere quod solem
quidem perfectissimum non florere lunam non aut solem non
quidem puri super acutorum vapores ex porta flor quoniam et
purum super acutorum amenissimum similiter ex te sole qui
celestinum amenissimum

luna et ob hoc nam in imitantes et nos similiter
in preparatis colore celestinum tenens corporibus quod per sir. vi. bo
in preparatis colore celestini tenens corporibus quod per. sir. vi. bo
imitatem per fiat ut sufficient a nobis narratum est in
precedentibus nostris sermonibus creatis igitur preparata corpora
super vapores acutorum ex inter et celestinum non est
nervint amenitatis colorem non sunt in preparationis comple-
mento totaliter trans et a ex corporibus quoniam quod rubens fustum
aut citrinum fustum veriditatis ad mistum colorem ex
anime ponticorum florere in super facie sua et huius generis
est mars quod non viride fustum in super fiaret florere
celestinum admixto rubedo et huius modi est venus quod
non album fustum et huius generis satius comparatur quod non album
clarum et huius est iuppiter quod igitur maxime perfecta corpora
nimie florere aut melius et ipsa tardissimo tempore sprato
florere et iuppiter quidem et minime et tardissime ut
diminuta a perfectionis complemento corpora gravis ipsitate
albus florere ideo per hec considerauimus huius ex aut
magisterii sone maxime perfectioni approximat in
opere maioris ordinis per hoc ut ex aut certi pour in
quod per trattatum genere conspirat corpora si recte corporum consi-
deraveris ordinem que narravimus in hoc capitulo capituli
sit aut me in puta remarritans in super.

Si vuoi contrafare vna .o. ch'e pinta .o. lo .o. ch' vole contra far
e poy abi sofero e squallalo e pone questo .o. de [illegible] vno
e poy abi sofero e pone actorno vno poco de cera de cypro
mamoro piano e pone actorno vno poco de cera de cypro
sigillata i tono azo ch' quando buttj lo sufaro
non vada i qua e i la la [illegible] e fallo refredar e ane
vay propio lo .o. nello sufforo como nela [illegible] ch' abit
abi vno foglio doro e coquesto .o. de [illegible] pino sopr
questo oro ch' remanera lo signale de lo .o. e de la [illegible]
poy i ce getta lo suforo e c'.

Ad faciendum ozurum
de ala manca melior

Recipe sal ar. et fac aquam et postea recipe ramum acetum album
forte et repone in vaso sicut nosti postea recipe et c.
bene limato et repone ad ignem et remina ramum quod
videbis quod materia sit bene calida et non possit
remaner dignum minus de inde repone in fumo
equino per viii diebus et baso bene coperto et postea
vade et invenies ozurum optimum pingeremus et per la
tero postea recipe aqua forte non forte forte et lava
eum bene et postea cum aqua palida et habebis lozurum
melior quam illud de ala manca.

Ad idem

Recipe libre j et super dictimus et cetera et ramum de ...
ut parum minus solum sit sal in aqua. de inde cum
aqua ista fac limum de et mitte in ampulla vitri
coperta et sigillata ad modum fuerit alay bias cera et
dimitte sub fimo calido per 14. diebus postea expone
quod est et mitte in crepusculo et dimitte discoperto ramum
ut fundat de inde extrae et cum refrigeratum fuerit
duces super lapide cum aqua et permitte siccari et habebit
ozurum et simus alluminate opus ut fiat pulvis cum radum
ra de verzino et repone in vino albo amollificado per usque
die et postea in pasta de azuro et facias de secum ...

Ad faciendum viride eris

Recipe limaturam eris et lava eam bene per ramum acetum fortissi-
mum quantum est limaturam et pone mel et pone omnia in vno
vase bene coperto sub fimo calido per 10 dies et plus
donec fiet bene fueri alay pomar sal armoniacus.

Quomodo possimus sepe[ra]re
q. asturio!

Fac fornellum ... [illegible] ... de terra sicut ... ubi
... ut ... [illegible] ... et repone labiam ...
... [illegible] ... postea ...
ordinas et caulis et ... [illegible] ... et re
pon super ... labiam etc.

Ut argentum quod fit ex argento et venere ... per medietatem ...
... et ... de sui natura tenebrositatem, fiat albissimum
fac sic subsequitur:

R. ... i. almedri, ... i. asep ... simul et fac ex eis
... quem vis, ... i. asep ... i. alucap ...
i. dencerer ... malec... et ex ... ipsis fac pulver[em]
... subtilem, ... materia argentea et veneris
... simul, ... in uno vase ... pulvis
... pulvere et aliam ... materie ... et deinde aliam
de pulvere et sic ... usque ad medietatem vasis et cooperia
cum cooperculo ... et lutetur ... ... cooperculum
habeat foramen ... et stet in igne donec
... deinde aperiatur vas et eleventur materias
simul ... in blachmento ... et tartaro et ... et ... et ... ... quanto
plus ... ad igne tanto plus exibit albissimum ab igne
velud luna vera. Occulta ipsum quia grande secretum est!

Ad separandum q.
...

R. ... ut ... fac cinerem ...
repone ... cinerem et una lamina ...
et ... repone labiam et fac ignem ... et in ...
aquam de ... etc.

De albatio veneris

R. venus laminosa et ex unge in mel[e]. et
de inde fac stratum unum de laminis
et alio de ... pulvere acarnech et sic ...
... et repone in furno ... per
... unum de inde ... et repone in aqua
quia acarnech dissolvitur et ... rema
net sicut arenam et de inde ... et fac
... ubi ... est.

Asep.
.i. alumen zuccarinum
Alucap
.i. sal armoniacum
Dunesc
.i. vitriolum
Maleden
.i. salgeme

supra in c. 46.
Acarnech
.i. Auripigmentum

Ego dico cum nos possimus
... solem ... metallo

Si volumus ... literis ... fieri ita debe
mus fieri ... debemus in ... oleo ...
... ubi volumus facere literas postea
debemus ... ... i. sublimato de
... temperato cum aceto fortissimo et ... loca
tantum uno quam in alio

R. sulfur ... i. tartaro et sale armoniaco et
temperare ... et ... sopra
... caudo et poy lo getta ala ...

Verba Jaber per ... super argentum

Volens itaque ... capitulo ... ... in luna
convocabilo argentum ... quia argentum est corpus meta
llicum album albedine pura mundum ...
in ... sub malleo extensibile ... fusibile.
Est itaque albedinis ... et ... per artificium
et convertit ad se et ... sed non ...
sed in examinatione ... artificio ...
... ipsum magis subtiliari et per subtilationem ...
... et ... in eo manet in pugna
et ipsum non admittit ... super ... acetorum
sic aceti, salis armoniaci et agreste celestinus
color mirabilis ... est nobile corpus sed diminutum a
nobilitate auri ... in venit ... determinata
et ... aliis corporibus et illud
non est ... calcinari aut similiter et solvitur ...
... nulla ...
... Jaber per ... et ... probam
R. ... sulfuris ...
...
... et ... in furno ...
et postea ... in ...
... postea ... igne ...
... etc.

Ad confectare muscio

℞ laudano quarta ʒ lignum aloe ottavam ʒ belzuinum ʒ .j. vivoli
ʒ medium garofale muce moscate una ottava .2. de vino poste
ona subtiliter pulverizza et incorpora simul et conficie cum asungna
galline et lacte ad modum unguentum et pon in eis uno
modico de melis liquido et alquantulum de olio rasato et
conficie multum in simul et non quod atribus unc de dicta ma-
teria ponas campisso uno de musco fino et campisso uno
a/ proprio de vero abetto et se in fine fosse non multo
nigro tunc modo cum quat eth cosa negra de stemperata
co aqua de rose de squale lo colore naturale de musco
fino campisso uno de ome unc de olio alio musto et qui
liquam lacogza distengia mezo campisso de lo dito co aqua
rosata a/ lauriea mora in fine in pulver et conficiem sicut
pers et est.

11 Comodo possimus extrahere oleum de libris ut de pannis
sirico ut de aurato ut colorato ut alio panno qualecumque
incisione sit ℞ pulveris ossium combustum et pon ubi est fusum
oleum et pon sal bonomo et quod unge fuerit pulvis remove
illum et pon alius et ita sic facias donec pulvis albus
exeat sicut posuisti postea iterum pone pulverem et habeas
una linea et frica dum remonebit et tamen temperabit
stamina panni et est.

Item alius modus ℞ pulvere ossium et pon in locum ubi effusus
est oleum super pon pagnum lini et accipias vitream calidam et pon
super pecia et ita facias donec exeat.

Item alius modus aptagnos ℞ cera omni et repercussa suppon
ubi est oleum et frica cum cera bene et iterum pon sanocte
starnum et postea lava cum aqua calida sine cessarum
et iterum pon et est.

De albando ornima fac oleum tartari per una vice sicut scis
postea fac de eo salem et iterum fac oleum tartari de dicto sale
apulla de lucis albu colluzione et omni vice de stilla per filtrum et facto repon in apulla et apulla
repon in aqua frigida quia aco dissolvetur et cogela ad lentum
igne et hoc fac pluries et pluries modo fac oleum reserva
℞ olla non vitriata et fac solarium unum de calce viva et alium
de sale armoniaco grosso et imple et fac fornellum reverberationis
et quando candidus bene erit repon olla usque ad fusionem et postea
extrac et pone in aqua calida et distilla per filtrum et post cogela
et dissolve et ot fac pluries et fac oleum sicut scis recipe arsenici
etiam bene pulverizatum et de eo bene ad bibendum super lapidem
et desicca et imbibe et lavas postea cogela super lentum ignem
sicut pones .j. super .xb. eris purgati ut argenti et faciet bene
pedorius erit et est.

Cura vera pbata et anullo [illegible] quatuor
puer [illegible] equarum [illegible] per aquam
[illegible]

Celi, str, fe, vi, rubor, et [illegible] oculorum et lacrimas [illegible]

Et vero [illegible] mittere [illegible] per [illegible] que [illegible]
[illegible] anas [illegible] in aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Fecis [illegible] et in pone [illegible] dulcedine per 7 dies non [illegible]

Sape [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pomum [illegible] vino et de [illegible] nullo tempore bibere vinum

Et si corrigatur ex vicio [illegible] aliqua alia nova [illegible]
[illegible] piperis [illegible] in [illegible] forame et [illegible]
[illegible] saporem habeat optimum et post remove

Et non [illegible] quocumque modo vinum corrumpitur [illegible] rastas uvas galice et
[illegible] amigdalarum et [illegible] et pulverem in [illegible] et [illegible]
per medium [illegible] mitte [illegible] per foramen

Supportati a bene fiano li homini delo Reame donando ad loro conmer
tiones, et honorio altri fiano adeo dio la cita de napoli in gene
rale operati, e fecele castelli moraglia, conti barili et aut
officiali, a fece acomenzare lo molo, et concesse la gabella delo bando
navo, et multe altre infinite gratie le quali seria multo longo ad scrivere.

Lo ditto ~~Re~~ Re Carlo dede per mogliere ad messer Romano di Ursino
la contessa de nola et fo nobilo conte de nola.

Bertrando monte dede per mogliere ad messer guffredo gaytano de
alagnino nepote de papa bonifacio la contessa de fundi et fo
nobilo conte de fundi.

Fece messer ermingano de sabrano de provenza conte de ariano,
messer Bertraimo delo balzo conte de monte scaioso, messer
Riccardo de chiara monte conte de chiaro monte, messer gui de
monte forte conte de monte forte.

Ello quale Re carlo secundo poi che Re Roberto visse in delo
dominio anni 33 et misi 8 et jorni 19, lo quale morio ad na
poli e fo sepelliro in dela ecclesia de santa chiara de napoli delo
ordine deli frati minori in delo anno dela dominica incarnatione
1343, de jorno de domenecha ali 19 delo mese de jennaro
dela XI indictione in delo anno dela etate sua 68.

Fo lo Re Roberto lo piu savio Re in speciale experiencia che fosse in tra
delo tempo de salamone, et potentissimo in tanto che dapoi pigli de sua
similitudine e uno stado tanto in delo titulo quanto in italia in
toscana in genova et dove fo, et reduxe lo reame tutto ad pace
et de ogni in persona sempre reparao in tal maynera che ello lo
regnie senza sangue, fece fare in napoli multe ecclesie in speciale
fo la ecclesia de santa chiara in napoli, e fece fare lo castello de santo
Eramo ale cappelle, lo quale ad ditto tenuto lo castello novo che dice
cosi, et fece multe santa et antiquo assai cavallieri de
napoli, et ancora lo porto che venga dentro muro fortissimo in suo
tempo, et ello augmentao multo le rendite delo Reame, et in tutto
lo Reame fundoli infra conti et officiali doi.

Et fece messer Thomaso de marzano conte de squillace,
messer Diego dela rata conte de caserta, messer Nicola de
Jamvilla conte de santo angelo, messer Joanni ~~Ruffo conte~~
Ruffo conte de monte alto, messer guielmo Ruffo conte de
sinopoli, messer Filippo de sangenito conte de altomonte,
messer Rogeri de santo seuerino conte de aphro, messer
Jacobo de santo ~~seuerino conte~~ de corigliano, conte de

Celigliano / misser nicola de Jenvillo lo primo antiquo Juncolaro fo conte de terra nova / lo quale era de sua mogliera / misser nicola papiro conte de tre Tiberge / misser .. de aquino conte delorito / misser corrado de aquino conte de sancto valentino / misser richardo de brussone conte de satiano / messer Roberto de capua conte de altavilla / misser roberto visconte conte de agrabella / misser petro papiro conte de vico / misser nicola debulo de capua conte de tenenato / misser petro palma conte de ysola conte de bellante / messer adinulfe de aquino conte debello charo.

Lo quale Re Roberto successe in dela segnoria la vera regina la Regina Johanna nepote sua che fo figlia de messer Karlo ducha de calabria primo genito delo predicto Re roberto la quale fo mogliera delo vero signore Re loyse

La sopra dicta breve informatione tracta de antiche cronace de fatti nostri signori Re loyse lo suo fratello vassallo barono cavaliero dicto tempo cavaliero de napoli et in lo resto appresso fino alo sopra dicto tempo de no .. fino dela sopra dicta mano / co loyse pergu de napoli fo auduto, informandone de antiche cronice et no sequito fino alo # sacro petro come vuy vedere.

Sequita appresso che alo anno dela incarnatione in cinque .. 1266 lo quarto iorno de novembro si regna lo Re Karolo primo ... lo quale fo facto per papa clemente quarto delo Reame de sicilia in vero delo reame armata mano con grande compagnia de francischi, primo vencto per latini et italiani col sopra dicto Re, manfredi appresso de benevento et apresso al dicto carlo victoria dela soa inimice in dela grande battaglia lo predicto Re manfreda fo morto et lo Re carlo recepio tutto lo Reame sopra sua segnoria et vixe in dela segnoria anni 19, et fo morto ad fogia citate de puglia et fo sepellito in dela maiore ecclesia de napoli alo anno dela incarnatione de .. 1285 ali 7 iorni de genaro ala 13 Indictione.

Ali 2 anni poy delo predicto Re carlo segnoriao lo Reame, venne corradino figlio delo predicto Re corrado colo duca de sterlich et con multi grandi homini dela alamagna et don Henricho fratello delo Re de yspagna co multi grande homini de spagna / colo conte guido de pisa con multi lombardi et roppe romani et italiani per levare lo reame alo Re carlo, et alo predicto Re carlo no apparao che in campo alo rapere, ma de .. in sio in armi ale pertinentie delo Reame che in quello luocho se chiama la victoria, aloco combatero con esso ali .ii. iorni de agusto dela .ii. Indictione alo anno dela incarnatione in cinquecento (?) 1268 / et sconfissi lo predicto corradino duca de sterlich conte guido de pisa et al dicto altre in poco numero lo predicto don Henricho delo re de yspagna fo posto preso alo castello delo monte de Sancta Maria de terra de bari.

Lo Re carlo primo cavaliero multo strenuo et ardito et .. .. ala guerra delo papato de ultra mare dove foy co sancto loyse de francia suo fratello intro maglio altro per unpoco grande de prudentia de sua persona ancora dela battaglia che fece colo Re manfreda se pono tanto valente menete che dove lo in sio adosso / .10. cavalieri dali meglio de lo ste che aveva iurato la sua morte pise de fare et tale maniera che uno appe deguo dela soa persona che cavaliero foro morti per persona / lo capitanio deli predicti / .10. / cavalieri fo messer beltrano de capuana / appresso la battaglia che fece co corradino per sua bona corporalità et bacchiaria de sua persona appi victoria dele soy inimice / ancora foi lo sopra dicto Re .. de si grande core che poy che appi aquistato lo Reame fece fare grandi apparecchio de navilii et cavallaria per fermo et andar per poterse ancora aquistare romania et fora stato facto senza dubio, in per dicto la rebellatione de sicilia la quale rebellatione de sicilia no fo facta per colpa delo Re ma per colpa deli soy officiali li quali in debito menete apporedeano li barones delo Reame delori terre et faceanello donare alloro / con ingiuria dio per colpa dele officiali li quali in debito morte et per multi vie in gannavano li homini delo Reame.

Lo prefato dicto Re Carlo in delo tempo dela signoria soa fece
in delo riamo quattro conti, 300, messer Gualtieri conte de
Brenda conte de Lize, messer Rogeri de Sancto Severino conte
de Marsico, messer Pietro Ruffo conte de Catanzaro, messer
Beteramo delo Balzo conte de Avellino.

Alo tempo delo prefato dicto Re Carlo la insola de Sicilia se rebellao e
chiamao signore lo Re Petro de Ragona lo quale era marito de
madama Costanza che era stata figlia delo prefato dicto Re Manfredo;
lo capo dela ordinacione fo messer Ioanni de Procita.

Alo prefato dicto Re Carlo primo succesi in dela signoria lo Re Carlo secundo
lo quale visse in dela signoria anni 24, e morio a Casale in delo
anno dela dominica incarnacione 1309 delo iorno de sabato lo
quale fo lo quinto iorno de madio [illegible], e foy sepellito
in nela ecclesia de sancto Dominico lo quale era delo ordine deli frati
predicatori, in delo anno dela etate soa de anni 60, e da poy fo portato
lo corpo suo ad Ayes in Provenza e foy sepellito alo monasterio
de Sancta Maria de Nazareth dela soa fundacione.

Lo prefato dicto Re Carlo appe filioli 14, li quali foro masculi 9, e femene 5;
deli masculi fo lo primo nato messer Carlo Martello lo quale era
chiamato de Ongaria, lo secundo fo sancto Loyse, lo terzo fo lo Re
Roberto, lo quarto fo messer Filippo prencipe de Taranto, lo quinto foy
messer Raymondo Berlingieri, lo sesto fo messer Iacobo lo quale
fo clerico e morio piczolo infante, lo settimo fo messer Ioanni
che moriò quando lo patre fo preso e morio iovene in Francia, lo octavo
fo messer Petro conte de Gravina.

Le 5 figle femine, la prima nata fo madama Clemenza la quale
fo mogliere de messer Carlo lo patre delo Re Filippo de
Franza, la secunda se chiama madama Blanza e fo
mogliere delo Re Iacobo de Ragona, la terza se chiamava
madama Alienora e fo mogliere de donno Federico lo quale
se chiamao Re de Sicilia, la quarta se chiamao madama
M. e fo mogliere delo Re de Maiorica, la quinta se
chiamao madama Beatrice la quale fo mogliere primamente
delo marchese de Ferrara e da poy delo conte de Monte
[illegible].

Tucti li prefati dicti figle appe lo prefato dicto Re de madama
la Regina M. figlia delo Re de Ongaria sua figlia.

Fo lo Re Carlo secundo iusto grosso liberale et benigno e multo
amato dali baroni, fo certo [illegible] fedelissimo [illegible] e amando
lo culto divino e fece in suo tempo multi deli monasterii e

[illegible] Miraglia delo riamo [illegible] Miraglia e ave posto lo riamo
in desperacione e scandalo, e da poy ne [illegible] lo populo de Palermo
armata mano [illegible] lo palazo in delo quale in Palermo fo facto [illegible]
[illegible] in delo quale lo prefato dicto duca de Puglia [illegible] e affogao
in dela [illegible] lo populo [illegible]
[illegible] dela quale ferita morio in continente e da poy lo Re
fo liberato, e li conti e li baruni se salvaro in loro terre, e in tucto
tucti li tempi dela signoria soa fo lo riamo in grande scandalo et
rebellione tanto in Sicilia quanto in Calabria e in Puglia et in tucto
fo bisognio che se facessero grande guerre e vendecte lo
[illegible] dela [illegible] delo Re [illegible] dela [illegible] delo castello delo
riamo fo uno [illegible] de Sicilia che se chiamao [illegible] Bonella
[illegible] mano accise lo prefato dicto Miraglia lo quale [illegible] in suo
tempo [illegible] fo punito como traditore delo suo segnore.

Alo quale Re Gulielmo succesi in dela signoria lo Re Gulielmo
bono figlio suo lo quale era de anni 11 e visse in dela signoria
anni [illegible] e foy morto in Palermo senza [illegible] e foy sepellito in dela
maiore ecclesia in delo anno dela etate soa 30. Lo prefato Re Gulielmo
fece grandissimo [illegible] in delo riamo [illegible]
[illegible] lo regno in pace e tranquillitate senza guerra tucto lo
tempo dela signoria soa.

Lo quale Re Gulielmo secundo figlio fo [illegible] de grande iustitia
e multo liberale e grosso e [illegible] tucti li conti e baruni
[illegible] delo riamo [illegible] delo Re Gulielmo
suo patre e rendeo ad loro tucti li castelli et le terre le quale li
erano levate [illegible] e soa gracia e fidelitate et [illegible] tucto
lo tempo dela soa signoria resse lo regno in tranquillitate e
pace, fo multo amato [illegible] e fo chiamato lo bono Re
Gulielmo.

Alo quale Re Gulielmo succesi in dela signoria la Regina
Costanza figlia delo prefato dicto Re Rogeri la quale era stata
monacha in Palermo e per comandamento dela sancta ecclesia foy
absoluta dela [illegible] e copulata in matrimonio
delo imperatore Henrico che fo nato dela casa delo duca
[illegible] in delo anno dela dominica incarnacione 1189
delo iorno de sancto [illegible] lo prefato dicto imperatore no poteo
ottenire lo reame in [illegible] Tancredo filio bastardo delo duca
Rogeri che fo figlio delo supradicto Re Rogeri co consentimento
e voluntate dele conti e baruni delo riamo [illegible] reamo
occupato [illegible] e regnao anni 1191 e da poy morio
e da poy regnao lo prefato dicto imperatore Henrico cola Regina

Regina costanza sua mogliere et in tra lo reame et ottenilo in lo
anno dela incarnatione de nostro signore 1188 lo quale visse in la signoria
delo reame anni 4 et poi morio ad messina dove morio pacto
ipso la regina costanza sua mogliere et foro sepelliti in palermo
ala mayore ecclesia lo predicto imperatore como avevano preso
multi conti e barones delo regno et fecerli acciecare et de
poy le mandao presoni in la magna con loro mogliere
et figliole.

Ala quale regina costanza succese in la signoria delo reame
federico suo figliolo lo quale era de anni 4 quando morio lo patre
lo quale federico visse in la signoria delo reame et delo
imperio de roma anni 33 in delo reame de Jerusalem anni 28
lo quale federico morio in puglia in delo castiello che se chiama
florentino et foy sepelliro in palermo in delo anno dela etate sua
56 in delo jorno de sabato che foy alli 13 di de decembro de la
indictione lo quale jorno fo celebrato la festa de sancta lucia.

Lo predicto imperatore federico como avevano facto prendere
multi conti et barones delo reame colloro mollere et figliole
deli quali alcuni fece impendere et alcuni cum loro mogliere et figliole
fece ardere.

Lo predicto imperatore federico foy scommunicato et deposito
dela signoria delo imperio et delo reame da papa innocentio quarto in elo consiglio che foy facto et celebrato
alione sul rodano in delo anno dela incarnatione de nostro signore
1245 et dela 3 indictione in dela vigilia de sancta maria magdalena.

Lo quale imperatore federico succese in la signoria delo
reame de sicilia lo re corrado figlio suo lo quale visse in dela
signoria anni 2 lo quale assegiao et combactao molto la cetate
de napoli la quale per forza se rendio ale mano soy et contra li
pacti che fece fece ardere et destruere la mura dela terra et fece
impiccare multi homini cole mogliere dela cetate.

Lo quale re corrado morio fraudulentemente manfreda frate
suo bastardo lo quale manfreda fece venire false novelle
dela magna che lo predicto rey coll costantino figlio
delo predicto re corrado lo quale era in dela magna era morto
et de voluntate deli conti et deli barones delo reame et contra
la voluntate delo papa si fece incoronare re lo quale
signoriao in dela signoria anni 10 et dapoy combatio colo
re carlo primo et appresso ad benevento fo sconficto et morto.

In alo tempo delo predicto re manfreda li re de Jerusalem
reame si facevano incoronare in palermo de questo
volemo senza alcuna licentia dalo papa.

In tra deli altri erano uno signore lo quale se incitolava principe de capua
et avea sopra sua signoria lo conte de caserta elo conte de fundi
La ysola de sicilia fo alcuni tempi sopto lo imperio delo imperatore
de costantinopoli et alcuni tempi sotto lo re de affricha et
de poy la venuta de roberto guiscardo fo facto conta et lo
predicto roberto intitolao lo suo frate rogeri conte de sicilia

Et poy li predicti signori venne in questo paese chiamato dalo principe de
capua lo quale guerreava colo principe de salerno roberto guiscardo cum li frati
li quali foro normandi et foro assoldati dalo predicto principe lo quale
roberto alo anno dela incarnatione de nostro signore 1099 foy facto capitanio
et duca de tucti li normandi li quali erano in questo paese et allora
accomenzaro ad acquistare tucto lo reame et se in processo de
tempo cazaro tucti li sopradicti signori dela terra et fecese intitolare
duca de puglia e de calabria delo quale ducato de puglia in successo
fo per papa nicola et benedicto intitolato per la ecclesia de roma duca de puglia
lo quale roberto guiscardo visse in la signoria delo ducato de puglia
e de calabria anni 28 e morio fo de morte naturale in romania in una
ysola che se chiama cassopuli et quando morio era in etate de anni 60.

Lo quale roberto coli successori soy foro catholici homini et multi grandi ecclesie
monasterii hospitali et castelli hedificaro fecero in nelo regno et in nela
insula de sicilia in tra le quale fo hedificata per ipso roberto la cetate
de melfe colo castiello et la matre ecclesia de sancto andrea de salerno la ecclesia de sancta trinitate de venosa e plu altre le quale foro
tropo longo ad scrivere

Ancora ipso roberto passao in romania et guastao durazo et fina ad costantinopoli
ove combactio colli imperatore et sconfisselo et poy passao in vulgaria et
assegiao lo imperatore molto strictamente et stando ipso alo assedio
venero ad ipso soldati ambassatori de papa gregorio lo quale era assediato
in roma alo castiello de santo angelo da lo imperatore herrico et dalo
populo de roma li quali ambassatori da parte delo predicto papa adimandavano
ad juctorio et succurso de ipso roberto et dicevano che non potevano
avere succurso ne adiutorio da nullo altro signore et per cio ipso
roberto lassao lo rimundo lo figlio primo genito alo assedio cola mayore
parte delo exercito suo et ipso con certi soy potenti se ne vegne in puglia
et congregao grande exercito de cavalieri et de pedoni et ando
se nde drictamente ad roma et fugendo lo imperatore et signoriao
roma e liberao lo papa et accompagnandolo fora ad beneventano.

Lo predicto roberto piglao per mogliere sichelgaita soro de gay
maro principe de salerno lo quale morio senza heredi et in pero
lo predicto roberto cola mogliere succedero lo principato de salerno.
Li cetatini de napoli non foro mai acquistati in pero che erano forti
de sito e de cavallaria.

Lo quale roberto succese in dela signoria de tucta la sua terra rogeri
suo figliolo lo quale guardo signoria anni 29 e misse pace lo
quale morio de etate de anni 40 in nela cetate de salerno
e foy sepelliro in ala ecclesia de sancto macteo apostolo.

Illo quale Rogero succexe in nella segnoria de tutta la sua terra Gulielmo fillolo suo lo quale guernio segnoria anni .8. et foy morto a Palermo e foy sepelito ala ecclesia de Sancta Maria lo quale quando morio era de etate de anni 30 e foy morto senza heredi.

Logiante duca Gulielmo succexe in dela segnoria Rogero conte de Sicilia lo quale era stato fillo delo conte Rogero [illegible] delo sopradicto Roberto Guiscardo lo quale [illegible] duca Gulielmo [illegible] lo lassao suo herede de tutte le terre lo quale conte Rogero se fece coronare Re de Sicilia per la quale cosa papa [illegible] colli cardenali de romani e [illegible] [illegible] lo [illegible] e grande exercito contra la [illegible] e [illegible] apresso alo castello de [illegible] lo sopradicto Rogero mandao lo duca suo figliolo con grande parte delo exercito [illegible] suo [illegible] colo papa e [illegible] cardenali e grande parte delo exercito [illegible] depoy venero in concordia alo sopradicto papa in [illegible] lo Re Rogero [illegible] Re Rogero vixe in delo dominio delo [illegible] de Italia [illegible] 24 e depoy morio in Palermo e fo sepelito in dela [illegible] etate de anni 58.

[illegible] Rogero [illegible] de grande statura [illegible] la facie [illegible] la voce [illegible] prudente e [illegible] e virtuoso [illegible] de ingegno [illegible] multo [illegible] multo [illegible] [illegible] in [illegible] con [illegible] ale grece e ale [illegible] multo [illegible] in grande [illegible] e in [illegible] lo tempo dela soa segnoria [illegible] lo regno in grande justa [illegible] e [illegible] in Sicilia multi [illegible] palacze [illegible] e castelli.

In tempo de questo Rogero la cita de Napoli [illegible] fo colo [illegible]

Illo quale Re Rogero succexe in dela segnoria lo Re Gulielmo fillo suo lo quale vixe in dela segnoria anni 19 e morio in Palermo e foy sepelito in dela [illegible] dela [illegible] anni dela etate soa 46.

Foy lo Re Gulielmo grande de persona e de facie e fo grosso e multo virtuoso in bactaglie e fo multo [illegible] [illegible] [illegible] conte [illegible] in [illegible] in Palermo e in [illegible] lo palaczo [illegible] [illegible] [illegible] lo [illegible] in [illegible] [illegible] conte [illegible] illo [illegible] e depoy [illegible] lo figliolo delo Re primogenito lo quale se chiamava Rogero duca de Puglia e [illegible] lo Re Rogero [illegible] no volimo plu per [illegible] lo Re Gulielmo suo patre [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] pura in olla [illegible] postea [illegible] in [illegible] [illegible] regula ex [illegible] et [illegible] super lentum ignem donec [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] ut calidus distillare [illegible] [illegible] [illegible] ad lentum ignem postea [illegible] in [illegible] regula quam habebis [illegible] in [illegible] foramina [illegible] postea [illegible] in [illegible] [illegible] lentum ignem [illegible] postea vigorem ignis faciendo [illegible] postea in [illegible] [illegible] colore [illegible] postea fundatur [illegible] .6. [illegible] colorem [illegible] postea [illegible] ad pondus .6. et [illegible] [illegible] illi .6. [illegible] alios .6. [illegible] [illegible] fuerit [illegible] .1. [illegible] [illegible] igne fundi [illegible] et examina [illegible] si autem non [illegible] non [illegible] et intrabit.

Et infra [illegible] 128. ad Congelandum

Quomodo fit [illegible] [illegible] lb. 1. [illegible] lb. 2. [illegible] lb. 3. et misse [illegible] simul postea [illegible] [illegible] [illegible] lb. 1. [illegible] [illegible] [illegible] postea [illegible] ad [illegible] et [illegible] postea [illegible] ad ignem lentum [illegible] postea [illegible] ad publimandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] publimatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sublimato [illegible] [illegible] [illegible] solvatur in [illegible] sublimato [illegible] [illegible] possunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ignem [illegible] in [illegible] postea [illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible] ad ignem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] melius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ignis [illegible] et medicina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et oleo [illegible] [illegible] [illegible] et distilla et distillatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] misse simul [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oleum de [illegible] et misse in [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oleo in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fieri jussit [illegible] imperator Fredericus [illegible] [illegible] flegmaticis et [illegible] humores [illegible] [illegible] infirmitates [illegible] valet [illegible] ex quibus [illegible] debilitate non valentes [illegible] [illegible] [illegible] visus stomachi [illegible] [illegible] valet [illegible] stomachi [illegible] [illegible] [illegible] memoria ex [illegible] et [illegible] in corporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] gutta et paralisim [illegible] cerebri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mitigat et [illegible] [illegible] [illegible] dolores mitigat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

Sublimatio cum [illegible] absque salenitro

fixibilitas et ingressio medicine

apij, auree, beronice, cumini, calamenti, pulegij,
ysopi, spice nardi, ex piperis ana ℥ .i. sal gemme, cucus, cen
taurei, galli, eufragie, oleibus, mirtias, cardi, mirobolanos omnium
generes, per plus de ciminis, cinamomi, squinanti ana
ʒ .i. amomus, folia balsamus, spica, cinnamomum, cardamonij
galange, liquiricie ana ℥ .i. s.

Breve compilacio facta per me Bartolomeo Caracziolo dicto
Carrafa milite de napoli che tratta de diverse coroniche
sterra et vulgari de mandato domini nostri Regis Ludovici:

Avante che lo Reame de Sicilia fosse unito erano diversi signori
che signoriavano diversi provincie si como appresso si demostra
Primamente la cita de napoli era sotto lo dominio delo imperatore
de costantinopoli imperoché quando lo imperatore Costantino fo sanato
dela infirmitate dela lepra da papa Silvestro et donò ala
ecclesia de Roma tutte le cita et castelli et le signorie che illo avea
in tutta Italia, reservao per se et soi successori solamente la cita de
napoli per camera de lo imperio et disponendo quando illo volea
venire de costantinopoli ad visitare la sancta ecclesia de Roma
per habitare in epsa como ad cita sua:
Appresso la cita de Sorrento era sotto lo dispetto e lo regimento
suo avea uno signore lo quale se intitulava lo despoto de Sorrento:
La cita de Amalfe era sotto lo ducato suo avea uno lo quale se intitulava
lo duca de Amalfe
Lo principato de Salierno avea per sé uno signore lo quale se
intitulava lo principe de Salierno:
Lo ducato de Calabria avea uno signore lo quale se intitulava duca
de Calabria
Terra de Taranto avea uno signore lo quale se intitulava principe
de Taranto:
La terra de Baro avea uno signore lo quale se intitulava principe de
Baro
Capitanata incomenzando de Troya fine a lo capo, avea uno signore
lo quale se intitulava duca de Puglia
Illo monte de Santo Angelo per tutte le pertinencie soe avea uno
signore lo quale se intitulava de lo honore de lo monte de Santo Angelo
In Apruzo avea et erano diversi conti et baroni, intro li
quali erano, lo conte de Alba, lo conte de Pengio, lo conte de
Momppello, lo conte de Albino, lo conte de Lorretello, et plu signori
assai:
In elo contato de Molise era uno signore lo quale se in
titulava conte de Molise:

de sulfure

Recipe sulfuris et terram eius que canat certum quod facto bullias
illud sulfur vivum in quantitate libre capitellis fortissimi substinens
vero restaurando cum aqua ... per diem et noctem ut ... sulfur
solvatur totum ut ... postea illud solutum cola et colatum ... fundis
tandem aceti fortissimi cum tantundem aque tortis et dilute ...
et ... per noctem postea de illud cola et id quod colatur serva quia est
... rubeum et illud quod residet in fundo vasculi de sulfure bullias cum 4
partibus capitellis donec solvatur et soluto ad tantundem de aceto
et ... capitellis donec solvatur et ... mitte stare per noctem postea cola per
cum tantundem aque tortis et ... cum alia et illud quod remanet in colatorio
... et colatum ... serva cum alia et illud quod remanet in colatorio
bullias cum 4 partibus capitelli ut prius donec solvatur et soluto ad
de tantundem aceti cum tantundem aque tortis et ... mitte stare per noctem
et postea cola et colatum serva cum alia et id quod remanet in ... de
... quod est sulfur album in ... solutum ... et cum vino
... et congelabitur massa nigra quam tere et solve et in aqua bulli
... et solve distilla per ... et distillabitur ibi aqua nigra quam
... et solve ... et congelans tere
... et solve distilla per ... et quod remanet in colatorio serva et ... serva cum alio
... ut prius id quod remanet in ... distilla per ...
et solve ut prius et solve ut prius et solutum distilla per ... in ...
... et ... tere et solve ut prius et ... quod ... et id quod remanet in ...
... et distillabitur ibi aqua aurea quam ... et ... ad sublimandum per
... et ... tere et ... ad sublimandum ... in fundo ... et distillabitur
... et ... sublimabit ... remanet ... in fundo ... et distillabitur
... et ... solve ut prius et solutum distilla per ... bullias ... alius
... albus quod dissolve ut prius et id quod remanet in ... distilla per ...
ibi aqua alba quam serva et id ... aque ... distilla ... alba ... serva
representas ... in magna quantitate ... aqua alba ... remanet in ...
et distillabitur ibi aqua ... quam serva ... remanet ... valet cum
et congelabitur ... albus ... sulfuris ... magna ... alba
... quam erit ... sulfur ... habet ... distilla per ...
... sulfur album ... aque bullientis et distilla ...
... et solve in ... et ... mitte bullire usque ad
tere et solve ... distillans ... et illud ... in loco frigido
postea tere distillans ... aque in ... ubi lapides cristallini in fundo
... aque ... ubi lapides ... serva
cum ... serva
... in ... olei ... ana ... et bullias in libra .i. olei ...
... arsenici cristallini ... ʒ .3. et bullias in libra .i. olei ... et serva

Deinde Recipe arsenici ... donec solvatur et habebis oleum arsenici et serva
... donec solvatur et habebis oleum arsenici et serva

Deinde Recipe stagni libra .i. fuse in quo ... libra .i. ʒ .4. vivi et postea tere et
... ab igne et tere cum libra .i. ʒ .4. sublimati et pone ... super
... et frigido et solvatur ʒ .4. sublimatus in aqua
... in loco humido et frigido et solvatur ʒ .4. sublimatus ... remanet in lapide
quam distilla per filtrum et ... et illud quod remanet ... ʒ ...
... ad fundendum et habebis vivi amalgama et ... ʒ ... distillatur cum eo quam serva
distillatur in lapide ... ʒ .4. vivi distillatur cum ea quam serva
postea ab ea et serva ad alia opera

deinde ℞ aque fortis lb. j. et resolue in ea in cineribus calidis ℥ 3 pimpinellarum lune et serua.

deinde ℞ ℥ 4 sulfuris cristallini viui et bullias in lb. j. aque fortis donec soluatur et habebis oleum sulfuris quod serua.

deinde ℞ ℥ oleum arsenici uel sulfuris cristallini ℥ 10 aque ℥ 10 aque lune ℥ j. et subito simul iunge et congelabitur subito ut lac quod de sicca et desiccatum tere et bullias in aqua [illegible] et [illegible] residentiam separa ab aqua et desicca quia est puluis substancie [illegible] et lune et arsenici uel sulfuris et fixa quia [illegible] et sal tartari [illegible] aqua qua poteris congelare et habebis sal tartari [illegible] si posuisti arsenicum uel sal alkali si posuisti sulfur.

Sole aut precedente pure sic dealbatur nigredo [illegible]
℞ ℥ j. salis armoniaci sublimati et ℥ [illegible] calcis onorum et simul tere et imbibe in aqua ut [illegible] et pone super marmorem in loco humido et frigido ad soluendum uel in fimo quod [illegible] et id quod solutum est congela inter cineres et congelatum tere et dissolue in [illegible] et in illo soluto imbibe [illegible] et desicca in alembico et [illegible] donec [illegible] funditur in lamina et [illegible].

Ad separandum solem ab omni metallo in una fusione uel duabus et sit [illegible] ℞ pumicem et fac unum foramen in medio et [illegible] pumices et [illegible] pumicem in colore [illegible] separabitur et ista [illegible] remanebit aurum album et molle sicut [illegible] separacio et [illegible] plumbum et si vis [illegible] sic perfectissimum solem ex igne in aceto et [illegible] colorem in colore floreni [illegible] et pone partem de sulfure in dicta fusione et colorabitur et [illegible].

Tinctura ad Solem

Accipiatur lamina [illegible] calbis et [illegible] in aceto distillato in quo sit resolutum sal armoniacum videlicet in una libra ℥ 10 [illegible] armoniaci et locentur super marmorem una super aliam et dimittatur [illegible] dies [illegible] reddentur ille lamine et accipiatur ille [illegible] et ponatur in olla [illegible] et ponatur in [illegible] die et nocte et postea [illegible] ponatur [illegible] accipiatur ille [illegible] et imbibatur in aqua [illegible] et ponatur in ampulla [illegible] et ampulla ponatur in olla in aqua [illegible] et ponatur [illegible] ignis per duos dies et noctes et [illegible] pulueris et [illegible] distilla per filtrum.

deinde aqua sic fit ℞ partes duas salis tartari et una salis armoniaci sublimati et tere simul super marmorem et dimitte in loco humido et [illegible] simul [illegible] colige in [illegible] amalgama [illegible] luna et [illegible] in aqua [illegible] amalgamacio [illegible] [illegible] bullientis [illegible] facta duplicata et suspende [illegible] super vapore [illegible] bullientis [illegible].

aquis acutis, dissoluentibus, [illegible] imbibendo, postea cum [illegible] di[illegible] stillando, [illegible] distillatis iterum simul aquas [illegible], et iterum simul distilando et congelando [illegible] in lapidem album [illegible], de quo si partem super [illegible] ~~[illegible]~~ aliquorum [illegible] proiceris in veram lunam [illegible] transformat et dicunt quod ibi sunt 4 [illegible] congelata et depurata, [illegible] aut alij cum uno spiritu et cum corporibus. Et [illegible] hunc modum non probauerim, [illegible] tamen [illegible] et verus, et credo quod omnibus [illegible] non [illegible] in epistola ad Hermetem [illegible] patrem suum, de re [illegible] [illegible] modum aliqualiter tangat. Ego [illegible] cum [illegible] habuero hunc modum [illegible]. Accipiat [illegible] duas partes saturni, si fuerit opus ad solem
VIII. et si ad lunam duas partes iouis, et tres partes mercurij et fiat amalgama, fiet enim quidam lapis frangibilis, que [illegible] super marmorem [illegible] imbuendo aceto acerrimo, et aqua [illegible] optime preparata [illegible] vicissim imbuendo et desiccando, quousque maiorem [illegible] aquarum [illegible], tunc ex aqua [illegible] imbue quousque sit sicut pasta mollis, et pone ad soluendum [illegible] dissoluet totum in [illegible], [illegible] aqua di stilla [illegible] et congela et habebis lapidem [illegible] ad [illegible]
IX. Ad solem [illegible] accipe [illegible], depuratum et calcinatum rubeum et dissolue in urina puerorum distillata, et distilla totum, et [illegible] fiat quousque aqua sit valde rubea, tunc ista aqua [illegible] aqua, [illegible] congeletur, et ambas aquas sub fimo aliquibus diebus pone ut melius incorporetur, et ambas simul [illegible] distilla et congela, et habebis lapidem rubeum [illegible], de quo una parte super [illegible] mercurij proiceris uel saturni purgati et [illegible] in solem [illegible] conuertit, [illegible] enim [illegible]. [illegible] et in albus [illegible] ad [illegible] operaciones alie [illegible] infinite [illegible], quia [illegible] ad [illegible] sine utilitate amissione et [illegible] ignorantes.

de quib[us] phylo[sophi]s e[ss]et enarrare, Ego aut[em] no[n] cupiditate lucri, s[ed]
ut videre celata sol[um] mirabiles effectus n[atur]e, et eas cor[um] non
t[em]p[or]ales, s[ed] eas sp[irit]uales, et imediatissimas, no[n] solu[m] actuales
s[ed] eas conceales aspicere istoru[m] multa p[ro]bavi et i[n] separare
elleru[m] a corporib[us], q[uo]d quidem opus e[st] verum et p[ro]fundum, Tam
tanto labore, tanto fetore ac mei corporis infectione sum
oppressus ut disponere nullo mo[do] hoc opus, sim majori necessitate
coactus, vera acceptand[o]. Explicit lib[er] s[an]cti thome de aquino
ordinis fratrum p[re]dicator[um] deo gr[ati]as.

+ Amen.

sumitas luto, et sit sup[er] igne[m] lentum trib[us] dieb[us], et noctib[us], postea
Amphora[m] cu[m] medicina i[n] aqua frigidam p[er] alios tres dies, pone
tunc confectione[m] paratam ad inon[em] unctionis tue et pone i[n] cucurbita[m] vi-
trea[m], et suppone alembicum, et distilla aquam omni[no] albam ad mo[dum]
lactis et hoc e[st] vere lac virginis. Cu[m] aqua distillata fuit augmenta
igne[m], et i[n] alia amphora[m] accipe aere[m], sicut aurum pulcrum, q[uo]d i[n]ste
continet igne[m], tunc remanebit terra i[n] fundo cucurbite nigra, qua[m] calcina
i[n] furno calcinacionis, quousq[ue] fiat alba sic[ut] nix. Tunc redi ad aq[uam]
et distilla eam separatis, quousq[ue] anima aerea ignita i[n] ea continetur
p[er] int[er]ius et ext[er]ius perfecte dealbet, hoc idem facit de aere i[n] terra eum
distillacione inveniet igne[m] et tota[m] tincturam i[n] fundo cucurbite, Ecce
q[uo]d ne vos modu[m] separandi quatuor el[ement]a. Ex modo conjungendi o[mn]es
fere ignorant. Accipe q[uar]tam terram, et sup[er] tabulam mundissimam vitream
vel marmoream teratur, et da ei adbibendo de aqua sua, q[ua]rtum
ipsa e[st], quousq[ue] sit sicut pasta, et pone pastam illa[m] i[n] alembico, et
distilla ad igne[m] suavem. Et ex aqua q[uae] distillat[ur], iterum illud q[uo]d i[n] forma
fine cucurbite inveniet imbibe quousq[ue] tota[m] sua[m] aq[uam] biberit, postea iterum
da ei aere[m] q[uo]d tuu[m] e[st] ad bibendum, eundem ordinem servando sicut cu[m] aq[ua]
et eveniet tibi quidam lapis albus, de q[uo] si p[ro]jicis p[ar]tem sup[er] mille[m] simplicis
mercurii convertet eu[m] i[n] verum argentum, et ista e[st] n[ost]r[u]s sulfur albi non
adurentis. Et complet[ur] tub[us] s[cilicet] terra aq[ua] et aere. Si aut[em] accipias, secreta
decidam partem, ignis, et jungis eu[m] ... distillando et imbibendo, sicut dictum
e[st] eveniet tibi lapis rubeus clarus semp[er] no[n] adhurens, de quo si partem
supra mille[m] mercurii p[ro]jicis convertet ipsum i[n] purissimum solem obrizum. Iste
Cap. VI e[st] mod[us] de lapide minerali. Est et alius ~~mos~~ lapis, qui secundum
Arist. e[st] lapis, et e[st] mineralis vegetabilis et animalis rationalis, qui

Arcto ... c.23 ... 80

repit in omi loco z i omi tpre z apud omes doctores, que debes putrefacere sub fimo, z putrefactum pones i cucurbita, cum suo alembico, et extrahe eam eodem modo quo supra z quinque, et eueniet tibi lapis maioris efficacie z virtutis qz superior. Et no mireris qz dixi tibi qd putrefaciat sub fimo, qz e quedam virtus i fimo equino calido sicut debz artifex aspectare, ut si ponas panem fru menti sub fimo ad no 9 dies, efficietur una caro mixta sanguini ppt qd credo dnm elegisse potius panem frumenti ut i corpus suum tra nssubstanciaret, qz aliquid aliud, et forte ab ista possunt educi 4 : alia, et fieri aliquod bonum opus. Ex hiis omnibz dictis patz qd quibz est oportunum omne actuale suppositi mineralium z quo no edu citur p naturam solum, sz z p artifficium. Undictus ergo deus qui talem dedit homibz potestate, ut mutator nature oppositas spes naturales conmutare possit. Amen. Et z alii modi sunt transmutandi metalla qui ponuntur in libris rasis z arkelai z i ... preceptis z i aliis libri alkimmas.

VII VI. De modo operandi p spus

Est z modus operandi p spus ad qd sciendum. Nota qd 4or sunt spus z dicunt spus qr euolant ab igne, z sunt nam 4or elementorum z sunt hii. Sulfur qd ht spum igneum, salarmoniacus qui ht spm aereum, unde alio noie vocatur aquila, argentum vivum qui habz spm aquum, qui alio noie vocatur seruus fugitiuus. Auripigmentum vel arsenicum, qui ht spum terreum, Quidam cum operantur p unum istorum, sublimando eum, et i aquam conuertendo, z distillando z congelando, z sup corpora proiciendo mutat ea ut dicunt. Quidam vero operantur p duo istorum, quidam p tria, quidam vero p 4or ... quolibz sublimando p se ... ~~imbibendo~~ ptea vero quousqz sit fixum, ptea quolibz p se dissoluendo i aquam, cum

eis argento vivo mixto ad alisitulo de saturno z argilla penetrabat eu ... z ... , et efficit ipm album, ... talis color ne duret. Nam ergo argentum vivum ht conuenientiam cum corporibz z penetrationem. Con ducet. Nam ergo argentum vivum ... retineretur ne euolaret et esset fixe dispositionis sublimau ergo qd ... ne ... ad corporibz z faceret qd cuprum ut alia corpa no ... ab illis qui ... cuprum z no ... argentum sic plumbum ... eis z no argentum qd esset argentum ... Sublimani ergo argentum vivum ... ita ut efficeret fixe dispositionis ne se euolaret ab igne, qd sublimatum i aqua dissolui ut fieret reducuno in pma materiam, z ... aqua, calce i aqua dissolui ut fieret ... argentum z ... sublimati fixi ... imbui, qd tamen dissolui simul in fimo equino calido, qd dissolutum congelaui z eueniet in lapis clarus sic ... hns naturam fundendi z penetrandi z i corporibz retinendi, ita qd si parum huius sup ... purgatum prohiceres statim ab eo conuertebat forum ... quo nullum melius inuenit. Accipiebam ergo ut i aurum ipm conuertere ... soluendo ipm i aquam acutam sup lentum igne qui aqua rubedinem ... ... distillabam p alembicum z remanebat i fundo cucurbite efficiebat rubea quam distillabam p alembicum z remanebat i fundo eius efficiebat rubea ... puram qz miscebam cum dicto lapide ita qd efficiebatur rubeus ... et parum huius supra ... preciosum efficiebat aurum purissimum rubeum. Et parum huius supra ... Iste tamen modus que pono ... nec pono eum ut aliquis ... opari ... forsitan esset ... i modis sublimacionum, dissolucionum distillacionum, congelacionum, ... z informis ... et i quantitate et qualitate ignium, vide z qd realgar sublimatum ... no ... sup cuprum dealbat ipm i tantum qd si medietate ... argenti vivi ... habebis bonum argentum, si tamen no ... ab igne no esset album ... facit auripigmentum sublimat, ... iste modus e ... transmu tare unum metallum i aliud

F

123.

De esse et preparacione novi solis et lune per virtutem sulfuris ~~albi vel rubri~~ extracti a lapide minerali

Est tamen alius modus nobilior transmutandi s. arg. vi. in aurum vel argentum per virtutem sulfuris albi vel rubri clarissimi simplicias non adurentis sicut dicit Arist. Iste autem absconditus est a sapientibus unde Arist. in libro de secretis tocius ponit modo valde tenuiter et confuse dicens ad Alexandrum divina prudentia adiuvet te ad celandum propositum et ad implendum desiderium et cetera propter quod obscure tractabo non nominando res a quibus educitur talis nam ita potens et tam nobilis liber librum ei non edidi propter vulgares sed propter peritos; oportet autem ne aliquis presumat opus incipere propter humores que dicenda sunt nisi multum sit prudens in preparacionibus naturalibus et multum discretus in modis distillacionis, dissolucionis, congelacionis et in ignibus magis non sit stolidus qui velit preparare sed cum medicina et

Nota

discrecione agere. Est ergo quidam lapis mineralis a quo educatur humor vivificans sulfur albi vel rubri clari quod non adurit. Et educitur per separacionem 4 elementorum et depuracionem et coniunctionem ipsorum fit nove dominum ergo accipe de eo libram unam. Et contere fortiter super marmore et imbue cum una libra et dimidia purissimi olei quo ut fiat sicut pasta, quam pastam pone super ignem in sartagine et totum dissolvetur. Et cum videris spumam rubeam ascendentem, depone ab igne quousque descendat, semper movendo cum spatula ferrea. Et cum descenderit iterum pone super ignem, et hoc totiens reiterando quousque fiat spissum sicut mel, statim postea proice super marmore [illegible] et cito congelabit, et fiet ad modum frusti carnis, aut sicut [illegible] decoctum quod [illegible] ad modum unguentis tunc in frusta. Et habeas tantundem de oleo tartari et una al[illegible] insimul pone ad ignem in sartagine et ferveat in quantum ij horis. Et postea pone a foco una

126

calcinatas cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] igne [illegible] postea in medio fornacis [illegible] [illegible] formas optime [illegible] [illegible] usque [illegible] [illegible] [illegible] ollam et claude os fornacis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aque et claude et pone in fornace ollam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fornace [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sublimatione [illegible] [illegible] hoc [illegible] partem super 100 partes [illegible] et erit bonum et album [illegible] [illegible] pone [illegible] de ipso .j. partem super 100 partes [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de hoc marte transmutato partem .j. et proice super [illegible] Iovis et erit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in pondere optimum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] super lapides apponendo medietatem [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] postea pone in olla ut prius apponendo [illegible] aque et [illegible] pone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de ipso parte .j. super 100 partes lune [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de hoc [illegible] parte .j. et [illegible] super 60 partes Iovis et [illegible] [illegible] optimum et durabilis in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] metalla in pondere et lune in una hora.

De faciendo oleum tartari. Recipe libras [illegible] tartari optimi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] de tartaro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in corpora [illegible] cum ferro et postea [illegible] hac aqua in [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] Recipe tartari et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat postea [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] et aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in igne [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] oleum tartari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in colores argentum [illegible].

De albumine ovorum. Recipe albumina ovorum gallinarum in magna quantitate et pone illa in vas vitreum cum [illegible] [illegible] [illegible] et pone vas illud in fimo equino calido in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sic vas [illegible] [illegible] [illegible] albumina in fimo [illegible] [illegible] dies et [illegible] [illegible] vas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albumina illa [illegible] cum parvo baculo vas [illegible] in die vertatur in vas [illegible] [illegible] [illegible] albumina in super [illegible] [illegible] [illegible] album in [illegible] et [illegible] quod [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et pone in [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albi in [illegible] [illegible] et illud vocatur album [illegible].

6

Postea R(ecipe) testas ovorum in quantitate magna et ponas eas in aceto in aqua
vinacis per 3 dies [illegible] pelliculas earum et depictabis testas
ut albe separe postea depictatas testas pone in olla forte cum suo
coopertorio forti conglutinato et per 3 dies committe vas ad separandum
calorem sic figulorum furnus et omni die videbis quod in vase est si [illegible]
die [illegible] sunt ovorum testarum usque ad modicum nec deponat vas de furno
et non amplius decoquat. aceti aut decoqui debet ad mediaretate de aceto
aut aceti sumat 3 partes aque de albumine facta et de aceti testarum
partes 7 et commisceat et reponat in ~~furno~~ fimo equino purgato modo et putre-
fiat per 3 dies postea fundant ex filtro [illegible] et distillet per
filtrum sic [illegible] sumat ad [illegible] et de aceti testarum [illegible]
modo et fiat [illegible] commixtio 3 et distillato [illegible] hoc tamen ex
cepto [illegible] in commixtione 3 sumat de aceti [illegible] et [illegible]
[illegible] receptionis [illegible] hoc facto [illegible] commixtiones ut con-
mixtiones quas [illegible] ut commixtionem habebit. 3
dies ut [illegible] calcinatione albumine [illegible] sibi [illegible]
[illegible] dies [illegible] 15 [illegible] facies [illegible] capillum
[illegible] facta et si [illegible] fuit [illegible] si non [illegible]
[illegible] commixtari [illegible] aqua illa [illegible] partibus [illegible] sumat 5 [illegible]
12 [illegible] capillus si [illegible] fuit [illegible] combinat
et [illegible] albumine [illegible] dissolutum [illegible] calore calcinandum ~~postea~~
postea in vase forti cohoperto [illegible] ad laminas [illegible]
ut ad [illegible] albu [illegible] albuz fuit [illegible] argentum [illegible]
[illegible] si [illegible] in [illegible] candidi [illegible] lamina
rubor [illegible] facta si [illegible] accipiat lamina [illegible]
candescat et candore [illegible] ad [illegible]
sit rubeum [illegible] lamina [illegible] lamina
quod rubescat et colorem et [illegible] non admitteat.

¶ Medicina [illegible] in [illegible] luna

R(ecipe) sal armoniacum, sal commune, sal nitri, sal gemme, aluminis plume,
aluminis scagliole, [illegible] aluminis iameni, aluminis [illegible] aluminis [illegible]
omnium ana [illegible] et mitte in [illegible] in fimo ad
dissolvendum et postea congela ipsum [illegible] mediante et iterum solve
et congela et habebis unum salem alambrot.

¶ Congelatio [illegible]

R(ecipe) [illegible] salis alambrot ℥ 1 sulfuris vivi ℥ 5 [illegible]
et [illegible] postea [illegible] et pulveriza [illegible]
pulvere [illegible] ℥ 1 [illegible] 40 ℥ 4 vini et [illegible] in [illegible]
de albatio optima.

R(ecipe) [illegible] libra 1 sal nitri [illegible] libra 5 sal ~~[illegible]~~ armo-
niaci libra [illegible] boracis ℥ 3 pulveriza omnia simul et mitte in ampulam vitre-
am et ponatur ad ignem lentum in principio postea [illegible] ignis et [illegible]
ad ignem per 3 horas quousque fiat una massa alba et cum erit [illegible]
alba [illegible] ponatur ad ignem [illegible] parte 1 [illegible] 6 partes
[illegible] purgatis et [illegible] ad [illegible] luna pura 3 partes haba-
bis lunam optimam.

¶ Ut aes [illegible] in solem optimum

R(ecipe) [illegible] 1 [illegible] et [illegible] parte carbonum [illegible] ut [illegible] carbonum
et [illegible] et fac unum lectum de hac in crucibulo de [illegible]
pone laminas eris cum confectione predicta et postea pone aliam [illegible] et iterum
pone de confectione sic [illegible] et sic fac [illegible] vel [illegible] postea [illegible] in crucibulo
in regula [illegible] et [illegible] in solem per-
fectissimum.

¶ Rubificatio lune.

R(ecipe) [illegible] libra 1 pulverizato et mitte in olla terrea nova et [illegible]
bene et pone in furnello et da fortem ignem et rubificabitur sicut sanguis
[illegible] et pone in [illegible] aqua [illegible] in fundo [illegible]
et pulveriza et pone in alembicum et distilla [illegible] aqua [illegible] libra [illegible] et
pone in loco humido ad dissolvendum [illegible]
[illegible] rubificato pulverizato [illegible] et dissolvetur in aqua
rubicundissima [illegible] lunam in ista aqua et fiet sol.

Alia de albato bona

R. aluminis roche, aluminis zucarini, aluminis scagliole ana ℥ 6, tartari ℥ 1
pulverizata omnia simul et funde eris ℥ 4 et proiice desuper dictas species ℥ 1
arsenici sublimati integri non pulverizati et postea statim proiice dictum pulverem
super. postquam bene incorporata fuerint simul proiice in aqua ... in qua
sit sepum liquefactum et erit album et dulce et ad hoc ut sit dicta materia
albior et melior lima ipsam margaritam ad ℥ 6 ... et postquam bene incor-
porata fuerit cum dicta de albatione limatura funde iterum et proiice in eo ut
dictum est et erit valde album et dulce iterum funde et proiice in canali de
ferro et fac virgam.

Alia de albato optima

R. arsenici sublimati ℥ 1 boracis ℥ ... tere simul et pone in ampullas luta-
tam usque ad medium et calefac ipsam paulatim et postea maiore igne
cum carbonibus donec simul fundatur. postea depone ollam ab igne et permitte
infrigidari et frange ollam et tolle quod intus est. Recipe partem 1 illius commistionis
que intus est et partem aliam salis armoniaci et partem aliam calcis corticum ovorum ana omnia
tere super porfidum et asperge cum aqua tartari donec sit tota liquida
postea pone in orinale super fornellum lento igne donec siccetur
et cum siccata fuerit pulveriza et proiice partem 1 super partes 10 aeris
et cum ... purgati et habebis pulcrum opus. cum fusum fuerit proiice in puteo ...
... .

De lapide anglico lunifico componendo

R. calces auri corporis metallini excepto marte et ... vel
corporis ... albi igneus ... ut lapidis ... melius
est pinguedinis ... separare ana partem unam ... subtile et commi-
sce ... et recondatur ... inter duos carceres ex bitumine
sigillatos et pone in fornello physico in ... igneus arabice per dies
... ut nocte in ... et ... lune lapides splen-
dentes ... durabiles ... splendore inveniuntur ... hic lapis in
vase vitreo ponitur in domo ob ... reddit lumine in panno subtili ut
cerato fuerit et hoc ... separatis ... relatione.

Alius lapis propius qui reassumit ... in corpus perfecto et ...
R. aceti albi fortissimi libr. 4 et ponatur in vase forti vitreato ...
R. cristallum de alap et sal gemme et salis armoniaci sal alkali sal comune ana
vitrioli ... dissolutum in fimo equino cum oleo amigdalarum in fiola
de vitreo ℥ 1 postea pone omnia predicta pulverizata in aceto predicto ad dissol-
vendum quia ... a 15 dies erunt omnia dissoluta postea calcina distilla
et congella ad solem et hoc facto pone de illo lapide predicto
pondus unius super 40 in congellati et invenietur tunc in
... et paciencia ... et igne non ... timebit
cineritium.

Alia congellato

R. magnasita argentea vel auream et tere ipsam et cum tertia
parte salis nitri funde et proiice ipsam in forti capitello
scilicet de lixivio facto de calce viva et cineribus vitis distillatis
per filtrum et sic fac ter et erit bene purificata postea
recipe unc. 4 sublimati et unc. 1 istius salis et pone
ad sublimandum et cum sublimatum fuerit repone ad feces et
hoc fac donec totum remaneat in fundo et erit sicut oleum
et hoc fit in quarta vice et proiice de isto unc. 1 super 10
in ... postea pone in ~~cineritio~~ cineritio. Caue tamen
ne sit alia magnasita nisi argentea vel aurea. R.
Caue ne loco salis nitri aliud sal ponas.

Alia congellato

R. succum herbe ... et succum ... maioris
et ... bibe ... simul.

Ad faciendum elixir optimum R. vitrioli romani
libr. 1 salis nitri unc. 6 cinabri unc. 4 omnia simul
distilla per labinchum primam aquam collige per se secundam et terciam
collige per se simul et ipsa aqua solue unc. 1 lune pure
subtilissime limate et de ... loti unc. ... et in
ampulla facta resolutione illorum duorum misce ambas
aquas simul in una ampulla habentem collum longum 3

et pon ampulla sup fornellu et dat sibi ignē temperatū donec tota
ps dcaꝝ aquaꝝ euanescat postea dimittꝭ refrigidari et cleua
ipam ampulla et claude cū os eius ut no respiret aliqd
et pon i loco frigido ubi nec sole nec aqua tangat et sic dimitt
stare p. 7. dies posta tolle ipam ampulla et iuenies i eius
lapilli fundo lapillos albissimos in color cristalli tunc fca est quinto ad
cu secor sua dem recip ipam ampulla cu dcis lapillis et pon
i fimo equo calido et dimittꝭ stare p. 4 .7. dies et soluit i aq
lucidissima et penetrissima Cum qua aq fisant. q spũs
solimatos et fit de hys elixir pfectissimu sup venerem et iouē
et aq et mutat ipa corpa in vera luna. hoc mo [illegible] de quolibꝫ
ipoꝝ spuum solimatoꝝ tibi una i bibe cu vnc ij ipius aque
et pon in vase duplicato ad ignē tempatu valde donec dissiccet
postea apias vas et i venies elixir verissimu dicit quo pice p[illegible]
et fac ioc 30. sup 30 ptes eis purgati et eit luna purissima
melior natli ¶ Si dca aqua dissoluta de dcis lapillis
Congellabit in ampulla cu collo longo bn otturata sic eius
calidos et iterꝫ dissoluat i aq fimo ut pus et iterꝫ congellet
i dca ampulla ul cucurbita duplicata erit medicina noblis
Cuius una ps cadet sup 60 ps eris purgati ul m[illegible] b[illegible]
oti et mudi et [illegible]

supra act. 106. §. quomodo fit
Ad congelandū aq. R. aq. solimati q in vis terre cu mundeꝫ pre
pabꝫ communis purgati et pon ad solimandū postea frange vas et ucepe
ter cu tanto pre pabꝫ quinꝭ [illegible] et sic fac quinquies postea R. dictū
cu tanto sue pabꝫ arii solimati cu ponite et sbla. q. et sup id q
ascender supius terre cu illo q remasit i fundo vasis et sic aq remanebit
i fundo vasis fixa postea accipe acetū distillatū p allambicu et pon
i eo q sporcio fixū et ptm dissoluat i aq et postea congela ipm
ad ignē et qn congelatū fuit dimitte i frigidari postea tere sup
lapidem et pon i loco humido ad dissoluendū et cu solutu ē pone i
qb tibi [illegible] ac. z. iiij limature lune naturalis ut flogiatē et pon
i fimo p xv. dies postea congela ad ignē lentū postea tere sup
lapidem et pon ad dissoluendū et cu solutu fuit congela et hoc fac donec et cu
lapides et pon ad dissoluendū et cu solutu fuit congela et hoc fac donec et eit
9 planu opus et fixo fixio cu una pars pice sup 30. aq [illegible] tradat ipm [illegible]
q fact postumu medicinā et pinꝭ q dca medicina laborat ad rubeu ubi ponis lu[illegible]
| pona solem et hoc ex [illegible] est

Oleu tartari sic fit acc tartarū qꝫ vis vini albi et q calcia i albu
postea dissolue i aq commu bullicā tercado bn donec sit bn dissolutus
deinꝫ distilla p filtrū deinꝫ recipe aq q de pendit de filtro et pon
i vase vitrato ad desiccandū sup ignē deinꝫ postqꝫ fuit dura
aq desiccata pon ad humidu ad dissoluendū et q emanat est
oleu et si vis habē mage clarū itera sola p pannu et sic fac acu
recipe albumi ouoꝝ [illegible] et dura et pon i pecia linea munda et bn
fixa et pon de dicto tartaro desiccato et q[illegible] cu digito et stanis
emanabit oleu et pinꝭ ut sit bn claru fac ut pus
Ad facē aq forte R. alumis roce lib. 3. sal nitri lib. 2. pulueriza
simul et distilla p lento ignē et sic forti quousqꝫ donec exeant aq
simul et distilla p lento ignē et sic forti [illegible] rubescat p dies [illegible] et qn vis
deinꝫ fortifica i duplo coniungꝫ rubescat p dies naturales et qn vis
opai acc. z. 2. sup una lune
Ad facē medicinā cu dicta aq acc de dicta aq z. j. et pon i ampulla
lutata usqꝫ ad mediu et pon z. 5. lune et postea soluta fuit pon i. l.
arsenici solimati et dimitte desiccari ad cineres calidos et sic fac i alia
ampulla et habebis medicinā p [illegible] veneris et stanni sic fuit bis
sicca i ampulla clausa et pon i t carbones ignis ut liqueat ipsa
ad merci et dimitte i frigidari et e pfca
Ad facē aut aq forte

R. arii solimati z. j. sal nitri z. 5. aq solimati z. quarta boracis [illegible]
clara plurica [illegible] postea ibibe ad oleo tartari i paraside vitreata
et pon i cineris calidos ad desiccandū postea pice sup [illegible] 1 sup. 8.
veneris et purgati cu. 3. gte luna fina
Ad [illegible]

R. [illegible] solimati sal nitri arii solimati tartari pau oleu sal arii
calx cornu ouoꝝ borax. arsenici [illegible]
R. oleu tartari factu de tartaro calci ut pus et postea
dissoluto et [illegible] vnisto cu aq calida et bn cocto et deinde
soluto p filtrū et hoc et oleu R. q arsenici solimati et i
pasta ad dicto oleo et pice [illegible] ad [illegible] partes una
sup. 7. eris purgati cu medicina lune fina et no eo
putens oleu i pondere

Ut es reapar colore solis :

Rx passulas dulces nigras et siccam pinguem nigram et desicca
et fac pulverem et recipe radices scope desicca et fac pulverem et cor
nees fabas et fac pulverem [illegible] [illegible] Rx rene separa pulverizare
vitis et factis pulveribus de omnibus de una fit in dupplo ad quod aliud et fac
oleum de vitallo ovorum in quo ex igne lamar eius bene purgatas per
rone in anabulo unum lectum de dicti pulveribus et unum laminas et sic usque
ad plenum et claude anabolum cum luto philosophorum et pone ad fide de et exue
ut aurum ali qui ponunt mel :

Rx viridis eris ℥ 1 salis armoniaci ℥ 1 salis nitri ana ʒ [illegible] et coque fac poles
medie in cinis et sepe [illegible] de pulvere cum rea sulfurea que indisti postea
ex aque in urina [illegible] ubi [illegible] dissolvitur amoto et viridis [illegible]

Ad faciendum aquam fortem predictam que aperit unam per ꝓ 22 Rx alumi
marochi libras ꝑ vitrioli romani 6 ʒ salis nitri libras ꝑ regale peste ℥ 4
fiat aqua fortis pone lunam finam ʒ 3 vnc 2 in 8 vnc aqua ad de igne
lento donec aqua evanescat ore agro aurifice deinde ad [illegible]
acam [illegible] pone ad igne donec evanescat ore simul agro
deinde ore optime clauso ponatur ʒ vnc 8 [illegible] unum lectum
deinde ore optime clauso pone et ponatur ad igne lento per .8. dies donec incorporet cum sol
et ponatur ad igne lento per dies donec incorporet cum sol
[illegible] lunam deinde pone [illegible] donec liquescat et possit vertere
pone ad lentum igne donec induret postea Rx vero
calcinando in terra [illegible] 1 [illegible] :

Rx alia calcinatio veneris Rx laminas veneris et [illegible] ad latitudinem
denariorum et lima ad aqua salis communis postea pone unum ordinem
ad fundum anabolis [illegible] [illegible] in volueris [illegible] parte in a° separo [illegible]
[illegible] et ita pone stratum super stratum donec impleat vas et claude cum
argilla ne respiret et permitte desiccari [illegible] pone in furno
calcinationis et permitte stare quasi ad .6. horas [illegible] [illegible]
bene [illegible] cave [illegible] ne veniat [illegible] calore fundatur et liquescat
de fumo ita quod bene [illegible] in mortario ut lapide minutissime tere
[illegible] in pulverem et [illegible] et [illegible] quod calcinatum non est in lima et melius calcinatur
Qualiter calces corporum in massam [illegible] reducuntur Rx calcem cuiuslibet metalli
volueris et tere optime super lapidem postea lava cum aqua callida
[illegible] desiccatam tere optime et appone aquam alluminis [illegible] [illegible]
cum aqua salis communis et tere forte et imbibe cum illo aqua [illegible] terendo in [illegible]
et [illegible] donec fiat calx una et alba et ita remaneat omnia sulfurea [illegible]
[illegible] ab ipsa que [illegible] in [illegible] postea tere [illegible] cum aqua alba et desicca
cum autem fuerit desiccata pone [illegible] [illegible] in anabolum et claude bene cum
argilla et fac foramen parvulum super in una parte [illegible] exeat massa [illegible]
fusa fuerit et pone in fornellum et sufflando de igne [illegible] ut [illegible] fundat
[illegible] ubi sit sepe in [illegible] et videbis massam albam et gaudebis et hec massa potest
[illegible] albam ut [illegible] ut mundata est ab omni corpore si autem ad rubeum laborare
volueris in [illegible] calce [illegible] metallorum cum aqua rubea ex flore eris [illegible]
sim [illegible] et fac [illegible] sic super [illegible] [illegible] cum aqua [illegible] et [illegible]
donec et cum massa rubea et gaudebis :

Deinceps quod [illegible] Rx unam [illegible] albi [illegible] parte aque sulfuris et [illegible] parte
aqua arsenici [illegible] omnia mixta sint et appone dimidiam partem aque argenti et pone in vase
vitreo satis forti et claude vitrum ita ut congelentur calefaciendo [illegible]
cum igne ut ferro candenti donec vitrum liquescat et congelentur sine congelare
et sic fiat [illegible] [illegible] respirationem et ita pone [illegible] in [illegible] et congela super
igne cum autem congelata fuerit erit [illegible] firma in gradiens permixtura

[illegible] lo signo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

~~Ad ... [illegible]~~ ... bis preparatum

Rx sale nitro vna bona quantitate ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Hec est sigillum

Incipit liber lumen luminum ... de secretis naturae de diuersis speciebus salium

Dicuntur diuerse species salium quod est sal co[mmun]e, ma[...], sal gemme, sal rubeum, sal nitrum, sal alkali, sal ar[moniacum], sal alembrot album et postea ... [illegible]

[illegible]

Ad ... acc[i]pe ... maiore quod portat ... [illegible]

[illegible]

... ad ... i operatione ... [illegible]

De gemma rubea

Sal ad inveniendum gemmam rubeam et rem quidem armeniacam et graecissimam et plures buffones [illegible] et operationes suas mirabiles in suis operationibus habuit in rebus suis quas parum noverunt.

De virtute salis rubei

Sal autem rubeus apportatur de Indie et arco dicitur sal in quo hoc est forte virtute super omnes res albificando ipsas et dando sibi colorem bonum [illegible] et quod nihil fiat ipse sed ad admodum [illegible] ad 2. [illegible] ad isto sal. alkali. 1. ar. unum depolvendo totum ponit et ad dando [illegible] rem armeniacam rubeam mastic et camphoram ad [illegible] 33. sal. ar. 3. [illegible] in simul misceatur et ad urinam illius bestie quod [illegible] dicitur [illegible] et fiat [illegible] tinctura [illegible] pinguis [illegible] volant albificat corpus et reddit ea clara et lucida et mundat marte in luna addit in rubificationem venenum [illegible] veritatem in poles.

De sale in [illegible]

Alius valde mulieribus utilis et magis [illegible] accipiatur de ex sale [illegible] 2. ʒ. 1. [illegible] diligenter ad urina pueri virginis et per urina [illegible] 1. et ponatur in [illegible] vitrea quod ponitur [illegible] ad sic [illegible] et supponatur alembic et fiat ignis [illegible] et ad [illegible] [illegible] rufum [illegible] et facias igne magis lene et quod exit inde collige in ampulla vitrea et [illegible] sal aqua valet ultra modum ad [illegible] facies valet ad [illegible] de albedine [illegible] [illegible] et omnes maculas [illegible] [illegible] in calamidas [illegible] albas ad recipiendum colorem [illegible] aqua ista preparat martem et recipit formam lune.

De preparatione salis alkali

Sal autem alkali est nobilior omnibus excepto sale rubeo vel sale alembrot [illegible] et coagulat alios sales. et iste sal alkali fit de [illegible] in [illegible] coagulat [illegible] in fiat ipsum clarum [illegible] corpus et albificat ea et [illegible] plus [illegible] ultra modum iste sal. alkali ad [illegible] ad sale masse et [illegible] ponit et ponitur ad quantum [illegible] aqua dulcis et dimittatur bullire usque ad consumptionem [illegible] et ponatur in vase vitreo ut clarificet et [illegible] color [illegible] et quod [illegible] in alio vase recipiatur et quod [illegible] et dimittatur quousque coagulans fuerit

et [illegible] ad eo [illegible] dissolvatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ipso aliquo [illegible] sal ar. ut sales alembrot [illegible] et [illegible] omnibus operationibus [illegible] [illegible] iste sal fit ex [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et fiat coagulatio et clarificat ipsum bona clarificatione.

Sal gemma apportatur de Hispania et melius valet in operationibus medicine [illegible] hic autem arte sic preparatur accipe [illegible] 3. [illegible] sal [illegible] ar. [illegible] et [illegible] ponit facies [illegible] [illegible] sit color rubeus et clarus.

Sal commune [illegible] est [illegible] mundat corpus et reddit ea clara omnia mala eo delectant. Iste autem sal accipe [illegible] [illegible] et ponitur in [illegible] et [illegible] furni et iste sal appellatur [illegible] et ad in [illegible] in [illegible] ista sales [illegible] accipias de isto valet et melius [illegible] ad purgandum martem et lunam.

Sal nitri est plurium specierum una species salis nitri quod apportatur de Alexandria [illegible] [illegible] est sal. nitri et ad eo [illegible] [illegible] pannos [illegible] et fiunt [illegible] albi [illegible] in facies [illegible] et corpus et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et albificat optima albedine.

Est alia species salis nitri salpetri quod nitrum [illegible] appellatur de eo [illegible] [illegible] [illegible] una [illegible] et alia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] et dicit [illegible] quod ad [illegible] sal nitri [illegible] [illegible] [illegible] sal alkali [illegible] [illegible] et magis [illegible] omnibus aliis et [illegible] [illegible] quod si [illegible] ex eo aliquo [illegible] et [illegible] ad [illegible] et [illegible] et postea [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] usque. 7. et accipias [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et lunam et venerem in poles et [illegible] omnium [illegible] plus sal nitri [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] sic accipiatur [illegible] [illegible] volantes [illegible] 2. ar. [illegible] plus est [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] 6. et ponas [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] usque [illegible] et postea [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] usque [illegible] et ad [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quod pulvis iste valet [illegible] et [illegible] [illegible].

Alia operatio que fit ad idem plus acti de marco ... ~~cucurbita~~ cucurbita
et super pone de predicto pluviali ad aliquibus guttis ad inspiciendum digito leviter
et pone ad ignem in fornello et fiat ignis mediocris et stat per 7 dies et habebis
opus bonum et utile.

Sal autem armoniacum est magne virtutis [illegible] fit [illegible] peciis
et asperitate et fit per hunc modum in quibus [illegible] saracenorum non habent ligna
et expandunt lignorum [illegible] faciunt balnea ad [illegible] et illo fumus qui
recepto [illegible] in balneo et [illegible] et bulliat ad [illegible]
[illegible] eadem donec coagulari possit postmodum [illegible] in parapside et coagulatur ad
modum salis fit aquam optimam.

Recipe salis armoniaci et tere ipsum diligenter et [illegible] ad [illegible] et pone in
vase vitreo et sepelliatur in fimo [illegible] per 13 dies et postea accipe laminas
factas de argento et ponas ad filo ligatas ita quod non tangat [illegible] et lamine
sint [illegible] per diem et noctem et ad finem [illegible]
[illegible] laminis [illegible] vice [illegible] opti-
mum et [illegible] malignitatem [illegible]

Nota Recipe [illegible] in oleo tartari [illegible]
[illegible] albescat deinde [illegible] lune ut [illegible]

Recipe [illegible] fiat lixivium ad aquam fervente [illegible]
[illegible] donec [illegible] et calce [illegible] vitro deinde pone dictum
lixivium in caldaria super ignem et bulliat et bulliat donec fiat velud unguentum
[illegible] et [illegible] extrahe de dicta caldaria et pone in olla
terrea grossa et vitriata et pone intus dictum lixivium coagulatum et pone super ignem
dando [illegible] ignem et fac bullire donec videatur bene coagulatum ut [illegible] po-
stea pone in frigidum et [illegible] ipsum durum ut lapis. postea recipe
de dicto sale libram unam [illegible] vini et [illegible] ad [illegible] ro-
mani libram mediam [illegible] omnia pone in [illegible] et [illegible]
[illegible] donec [illegible] nichil videatur [illegible] in olla terrea [illegible]
[illegible] et luta cum luto sapientie et claude postea desicca [illegible] pone in fur-
no reverberationis per 3 dies [illegible] fac ignem lentum [illegible] fortem
deinde permitte infrigidari frange ollam et extrahe materiam congelatam [illegible]
[illegible] in mortario [illegible] pone in [illegible] balneum
[illegible] perfecta.

Recipe arsenici verderami [illegible] et pone in [illegible] duas parassides ad sublimandum
pone [illegible]

Ad faciendum aquam [illegible] sublimati [illegible] ad oleo tartari ita quod sit tantum
de oleo tartari [illegible] deinde habeas acetum distillatum et fac [illegible]
[illegible] ad dicto aceto donec sit dissolutum [illegible] in frigidum et distilla per
filtrum et feces nigras [illegible] vitreo ad congelandum [illegible]
super lapidem ad solvendum et aqua [illegible]

Aliter [illegible] fit sic [illegible] sublimatum [illegible] et [illegible] stangi et pone
super lapidem ad dissolvendum ad follis radias sic fit oleum tartari quae aqua
ponatur simul [illegible] postea congela pars una [illegible] p. 10.

Recipe libram [illegible] vini [illegible] postea extrahe [illegible] donec [illegible]
[illegible] postea purga ad [illegible] romani et salis [illegible]
2 salis nitri et cum aceto forti mortificetur postea sublima [illegible]
feces postea sublima ipsum [illegible] cum sale [illegible] postea [illegible]
[illegible] et calcina bene postea ad ignem [illegible] calce lune et super marmor
incorpora ipsum [illegible] donec [illegible] postea mitte in vase sublimationis
[illegible] ad ignem lentum per [illegible] dies [illegible] sublimetur postea accipe acetum forte
distilletur per alembicum et [illegible] isto aceto accipe [illegible] et resolvatur [illegible]
aceto [illegible] armoniacum [illegible] boracis [illegible] postea [illegible]
[illegible] aceto et postea mittatur in [illegible] ad ignem et distilletur ad
[illegible] purgatum.

Dealbatio

Ad faciendum aquam fortem Recipe 2 partes [illegible] romani et unam partem salis
nitri [illegible] postea Recipe [illegible] aqua [illegible] et pone [illegible] argenti
[illegible] et [illegible] aqua et [illegible]
aquam ad ignem [illegible] vini et pone in aqua predicta [illegible] forti et postquam
solutum fuerit accipe ambas aquas et iunge et pone aquam ad ignem [illegible] fac bullire
donec remaneat [illegible]
bulliebat ignem [illegible] et extrahe aquam et [illegible]
et accipe [illegible]
oleo [illegible] armoniaci [illegible] et pone [illegible]
[illegible] dissolvatur [illegible] extrahe et pone in loco [illegible] sole [illegible] congeletur
[illegible] purgatum.

Sal armoniacum sic fixatur Recipe sal. [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ accipe ollam novam et [illegible] et
fundo [illegible] calce viva deinde pone sal [illegible] fac [illegible] ad

134

finem postea obtura luto sapientiae et pone inter carbones ardentes et dimitte per mediam diem deinde extrahe totam materiam et pone in aqua calida et distilla et filtra postea pone ad ignem in vase vitreato et remanebit sal armoniacum fixum

¶ Ad solem

Recipe auri puri foliati ℥. 2. ☿ ℥. 8 et malgama simul postea tere istam malgamam cum aceto et sale in mortario fortiter terendo et lavando quousque tota nigredo exeat postea recipe istam malgamam totam lavatam et pone in vase vitreo cum aqua forti et fac quod aqua cooperiat istam malgamam per unum digitum et distilla sic vel ter usque veniendo [illegible] aqua super ea quod aqua sit de aqua sal. ar. postea aquam malgame purgatam pone ad [illegible] postea recipe sal. ar. fixum et rubeum et tere ipsum cum dupla aqua cum malgama et totum in terra [illegible] quod tota aqua sit commixta cum isto sale et pone istam commixtionem in loco humido ad dissolvendum in vase vitreo et postea congela ad lentum ignem et habebis lapidem rubeum commixta per se. 2. cum luna [illegible] sal. ar. sic rectificatum et fixatum recipe sulfur vivi [illegible] una calcis vive [illegible] tere simul fortiter postea fac bul[lire] in aceto distillato per .i. horam postea distilla et filtrum postea distempera iterum ad album acetum et distilla iterum et filtrum postea bulle et distilla donec tota rubedo exeat postea congela ad lentum ignem et habebis sal fixum et rubeum et quod mixtum facit oleum pone super lapidem marmoreum et fiet oleum :—

¶ Ad idem pondus

Recipe cinabrii ℔. 2. mine ℥. i. tere bene simul et accipe fel taurinum et aqua qui est in felle et in luto distempera plures super marmor et fac pastam et desicca deinde funde ad ignem et recipiet pondus hoc misce cum [illegible] medietate et erit optimum :—

Nunc vero de spiritibus et mediis ad artem convenientibus dicendum est quorum quatuor sunt spiritus scilicet argentum vivum sulfur auripigmentum et arsenicum et sal. ar. Isti quatuor spiritus tingunt corpora in album et rubeum et in Solem et Lunam nam per se nisi prius preparentur ad hoc aliis mediis dimissis ut non effugiant ignem et ut sustinere ignem possint [illegible] opera fiunt cum de marte scilicet Jove luna de venere et saturno solem et ut breviter dicam omnia metalla transformantur in solem et lunam per preparationes [illegible] operibus excepto quod ferrum [illegible] non [illegible] [illegible] non [illegible] cor hominis et curat lepram et [illegible] [illegible] fit ex auro vel [illegible] et omnibus aut operationibus aliis in malleatorum [illegible] et color [illegible] de his .s. fit tinctura que vocatur elixir aut aliter nomine arabico latine vero fermentum [illegible] [illegible] fermentat et levat et bonum fermentum ita metallorum masse et materie transformat per hos .s. spiritus et album et rubeum et maxime per argentum vivum quod ipse est fons et origo omnium metallorum, de spiritibus vero aliis et mediis [illegible] quot sunt et quo nomine [illegible] est intelligendum .s. sal commune sal album sal nitri sal borax alumen [illegible] alumen jamenum tartarum atramentum viride os [illegible] [illegible] lapis [illegible] urina [illegible] [illegible] ova gallinarum [illegible] [illegible] acetum vinum [illegible] urina hominis urina puerorum [illegible] [illegible] omnia [illegible] [illegible] de quibus in hoc libro habebis noticiam ista non non tinguntur [illegible] [illegible] spiritus ut [illegible] preparent et solvant et ad aquas ipsorum creantur calces metallorum ut acquirant humiditatem [illegible] [illegible] hec at [illegible] preparentur et ubi inveniuntur in quo [illegible] et solvantur et [illegible] [illegible] expone conabor

Est autem [illegible] aqua [illegible] in [illegible] non [illegible] [illegible] non [illegible] per calorem temporis [illegible] [illegible] totaliter humor [illegible] quousque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad sal fit [illegible] lapis rubeus de quo extrahitur [illegible] et [illegible] in montibus et in [illegible] [illegible] [illegible] in magna quantitate [illegible] [illegible] [illegible] est fons et origo omnium metallorum et ab ipso omnia metalla procreantur ut supra dictum est [illegible] ad omnibus metallis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de aurari potest ut experientia docet :—

Sulfur non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] in [illegible] quousque in [illegible] et [illegible] [illegible] sulfur. sulfur vero [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distillationem [illegible] ab aliis rebus oleum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sulfurea [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] album rubeum viride citrinum et nigrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortuum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] fixum et [illegible] [illegible] [illegible] mortuum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] :—

Auripigmentum est lapis mineralis citrinus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] longam de [illegible] [illegible] [illegible] auripigmentum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et alia grossa. una [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non posset sublimari [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] duobus modis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sublimationem [illegible] [illegible] [illegible] :—

Arsenicum est minera sulphuris odorem habens sulphureum et est lapis rubeus nam color eius est sicut auripigmentum et flos eius est albus et rubeus [illegible] et aptissime sublimatur nobis in modis albificatur scilicet per decoctionem et sublimationem.

Sal armoniacum est minerale et artificiale naturale est quod invenitur in terra [illegible] scilicet album et rubeum quorum tamen utrumque deducitur ex terra minerali et calida super hoc vehementer salsum. Nam color eius est calidus et siccus est in lavacra mundificata et sublimata artificiale est quod artificialiter fit et est melius in opere nostro quam naturale ipsum est nobilius diversis aliis salibus gravis et solvit quod in aqua sit adeo aptissime et mittitur in alembico humido ad solvendum et ad ipso ferrum et plumbum non invenitur in terra minerali ipsius quia est clarum quod congelatur [illegible] igneis. Nam color eius est calidus et humidus et est spiritus similis ad elixir nam sine ipso neque solvuntur neque ignem [illegible] et est [illegible] per ipsum non dealbantur corpora neque rubificantur neque [illegible] sine ipso alios spiritus quod dicit [illegible] aliis et [illegible] purgat et emundat corpora [illegible] relinquit ibi spiritus ad corpora [illegible] et [illegible] recedit.

Atramentum ~~[illegible]~~ est terra nigra odorem habens sulphureum ad [illegible] in igne mutatur ~~[illegible]~~ eius color niger in rubeum per calcinationem quod magis decoctio ad [illegible] sic fit. Recipe atramenti [illegible] [illegible] et pone in olla usque ad medium ut ad summum et claude cum coopertorio et argilla [illegible] desiccatur pone in furno calcinationis et da ignem primo lentum per 3 horas et deinde fortiorem per 3 dies donec tota olla rubescat et in tali calore permittas stare per diem et noctem [illegible] non [illegible] calore fundatur et liquescat postea permittas infrigidari et extrahe et sic habebis atramentum rubeum quod vocatur spiritus et corpora ad eius colorem rubeum per [illegible] quod [illegible].

Sal commune pertinet ad hanc artem ipse est clarior quam [illegible] et [illegible] [illegible] et sine eo nullum opus alkimiae perficitur scilicet praeparatur autem sic. Recipe de eo quantum vis et solve ipsum in mortario cum aqua calida [illegible] et [illegible] solutum et cola per pannum spissum in vas ligneum et quod remanserit [illegible] in [illegible] iterum solvendo [illegible] et sic plus faciendo donec [illegible] satis solutum habeas [illegible] aquam illam coque in vase plumbeo scilicet habeas [illegible] in tempore donec aqua evanescat et sal revertatur in pristinum [illegible] [illegible] sal et pone in olla [illegible] ad furnum calcinationis et [illegible] per [illegible] [illegible] quousque [illegible] pone et [illegible].

Sal alkali quod pertinet ad artem istam et qui bene [illegible] est corporum omnia corpora calcinat et in spiritum in aquam et reducit [illegible] calces corporum in [illegible] [illegible] [illegible] et alkali et [illegible] fit autem sic. Recipe cineres quercus [illegible] [illegible] [illegible] bene ut [illegible] cineres clavellatos ~~[illegible]~~ qui habentur ad pannos [illegible] et [illegible] [illegible] 6 partes de calce viva et misce [illegible] et pone in [illegible] spissum super [illegible] et desuper pone aquam [illegible] ad calcem [illegible] [illegible] et effunde desuper aquam [illegible] et cola ut lixivium donec tota [illegible] exeat [illegible] et calces [illegible] super [illegible] aliam aquam et ita fac semper [illegible] donec [illegible] amplius [illegible] et calces [illegible] [illegible] alium [illegible] et fac aliud et hoc fac sicut in [illegible] non tota aqua permittas [illegible] in eo vase usque mane [illegible] [illegible] [illegible] donec [illegible] [illegible] [illegible] neque vapor [illegible] permittas infrigidari et erit lapis durus qui vocatur sal alkali [illegible] accipe hunc [illegible] et pone in olla usque ad medium et pone [illegible] non clausum in fornace et [illegible] ignem valde quousque bulliendo non [illegible] postea [illegible] [illegible] quousque totum rubescat et [illegible] atque liquescat ut cera [illegible] effunde ad forcipe ferrea tenendo ollam in alia olla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non poteris effundere quia aptissime [illegible] et sic habebis [illegible] alkali album quod pone in vase vitreo in loco calido et sicco ~~[illegible]~~ et [illegible] in humido [illegible] [illegible] pulverizari.

De alumine quod [illegible] Recipe de alumine [illegible] [illegible] et pone in olla [illegible] usque ad medium et sic claude in furno calcinationis et da ignem primo lentum [illegible] forte quousque olla rubescat et sic permittas stare per diem in tali igne postea extrahe [illegible] infrigidari [illegible] et invenies alumen album [illegible] quod reserva quia ex ipso fit aqua ad omne elixir album.

De tartaro quod calcinatur tartarum est res [illegible] ad artem istam quod sic praeparatur. Recipe tartarum grossum rubeum [illegible] et album et reple eo ollam et pone in furno calcinationis clausum et da ignem primo lentum deinde forte et hoc fac die et nocte [illegible] olla [illegible] rubescat postea extrahe et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ex eo [illegible] omne corpus et spiritum [illegible] in aqua et ipsum est [illegible].

B. [illegible] 487. § viride

De viride aeris quod fit et quod calcinatur [illegible] super omnia [illegible] ad [illegible] sic fit. Recipe laminas aeris et suspendantur super vapores aceti fortis in olla [illegible] et claudatur valde bene cum coopertorio argillato aliquid respiret et ponatur in loco calido et permittatur stare 3 [illegible] [illegible] [illegible] viride [illegible] laminas [illegible] [illegible] suspende laminas super acetum [illegible] et ita fac donec laminae totaliter [illegible] postea pone ad ignem et calcina per omnia faciendo de ipso sicut de atramento [illegible] color rubeus qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colore [illegible] et ipsum est viride [illegible] [illegible].

De cinobrio quod fit cinobrium est res nobilis quod pertinet ad artem istam et [illegible] [illegible] ex [illegible] et sulphure [illegible]. Recipe [illegible] partes et sulphuris duas partes et [illegible] ambo [illegible] postea pone in vas vitreum angustum habens collum [illegible] [illegible] argilla bene [illegible] ad [illegible] digiti et desiccetur pone super tripodem et [illegible] [illegible] vasis et da ignem lentum valde fere per mediam diem postea [illegible] ignem [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] ut [illegible] videas fumum [illegible] [illegible] exire [illegible] [illegible] permitte infrigidari et extrahe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videbis [illegible].

De cerusa quo fit. Recipe laminas plumbi et suspende ut ponis eas super vaporem aceti fortis in olla forti et claude vas in loco calido et post .x. dies invenies de super ... laminis ad tergere quod colliges ... et ... fac ... mundo.

De minio de cerusa quo fit. Recipe cerusam et tere bene super lapidem cum aqua quousque bene conversa fac inde quasi pastillos et pone in vas similes bene fornaci in modo ... non habes rotundum si ... longum ... super ... pone ollas magnas super lapides ut super duos parietes factos ex argilla in alto ... et super illos pone ... ollam et ... os olle super ... parietem ... et ... super aliud et pone vasculum cum cerusa in medium olle et cooperias aliud cum alio vase ... postea claude ollam cum ... luto et de primo leni igne postea fortiorem fere per dimidium diem et permitte infrigidari extrahe et invenies cerusam aliquantulum rubeam ... fac sic ... terendo cum aqua et assando per dimidium diem ... frigidum extrahe et invenies minium bonum et optimum de quo fit aqua ... vini de ... .

De azurio de ... plumbi quo fit. Recipe ollam et pone super duos parietes sicut dictum est et pone plumbum et da ignem fortem ut liquefiat cum autem liquefactum fuerit habeas coclear de ferro longum cum quo move continue plumbum debes ... ut ... in ... et hoc tamdiu fac donec totum in ... redigatur in pulverem ... quod ... super lapidem optime tere cum aqua et ... fac per omnia ut ... de cerusa terendo et assando donec habes minium ... rubeum et reserva donec ... fuerit opus.

De lazurio quo fit. ... lazurium non sit ... in opere ... tamen ... propter ... colores propositos ponere volo fiat autem sic. Recipe .2. partes ... .3. partes sulfuris et quartam partem salis armoniaci. Hec omnia ... ... de ... in vase vitreo ... ut ... et ... exire ... album et factum est et sic ... infrigidatum fuerit frangatur vas et invenies lazurium nobile ... lazurio ... super lapidem sine mixtione aque et ... quod ... bonum est et optimum.

Cum autem sit sublimatio est autem sublimatio rei sicce per ignem ... ut ... ad ... sive ... per ... non ... fornacem ignitione ... quedam ... igne mediante ut ... et ut fiat de cum igne ... ut sulfuris ... aut ... aque ... et ... ad ... aut ... sulfure ... ab aliis non ... aut ... sublimationem ... et ... quod ... meliora ... ad quibus non ... aut ... tamen ...

modus aut ... super ... ex aqua ... ut ... ad ... aquibus sublimari debet ... et ... cum aliis ... dictum ... et ... igne ... aquositas ... recedente et ... sic in ... plenius ... ubi ... modum sublimationis ... restat ... quid sit sublimatio quid calcinatio quid fixio quid solutio quid distillatio et quid ceratio.

Est autem calcinatio ... rei per ignem pulverizatio ex privatione humiditatis partes ... calcinantur ... corpora ... et ... sulfureitas illa ... et corpus ... comburitur ... corpus ... molliti est ... in duratio ... et ... corpora ... molliti ... ad ... calcinationis ... non ... molliti per ignem ... possunt ... non ... per igne ... docebo.

Est autem coagulatio liquorose rei ad soliditatem ... per ... privationem reductio ... non ... est ... ad ... in duratio et mediante solutione ... ab ... ad ... ab solutio coagulantur ... et ... ad ignem ... igne ... aquositate ... et hoc fit ... longo ...

Est autem fixio rei fugientis ad ignem ... cum non ... et ... ut ... ad ... et non ... figuntur ... corpora ... per ... calcinationem ... ab solutionem ... corpore figunt aut sulfur et arsenicum duobus modis uno modo ... sublimationis ... in vase ... figunt ... alio modo ... cum aquis ... est aut solutio ... rei calcinate in aqua resolutio ... non ... est ut ... ad distillandum ... aut solutio ... ut in ... resolutionis ... lapide marmoreo ... docebo.

Distillatio autem est vapor aquosus in suo vase elevatio ... aut ... per ... ut in alembico ... per ... distillationis ... videns ... distillata ... non ... in ... ut ... in ... post illius resolutionem non ... distillationis per ... docebo.

Ceratio autem est rei dure vel non fluxibilis mollificatio ad liquefactionem. Et ex hoc manifestum est quod in tantum [illegible] in eis sit ut quod in gressionem non habebit ex [illegible] liquefactionis in corpore ad alterationem mollificationis ut fluat et in gressione habeat. Putant quidam cerationes ex oleis liquidis et aquis fieri debere sed erroneum est. In nullis enim rebus hec humiditas certam invenimus melius propinquius et possibilius quam in sulfure et arsenico modis quibus cerationis [illegible] est ut [illegible] multiplicetur eorum sublimatio propinquissima illa ad humiditatem pura manere fixione bona possent. Hoc autem non fiat nisi illorum per statim mundationem ab omni re corrumpente. Sed melius in mundatio eorum olea per sigillum vel olei tartari et cum illis oleis fiat omnis ceratio competens et necessaria ad hanc artem.

De modo quo sublimatur.

Recipe de quo libet .i. et contere super lapidem sic [illegible] alias [illegible] calcis marmoris albi [illegible] etc. .i. et pone super lapidem et super funde acetum forte et [illegible] pasta postea appone de .i. parte et [illegible] donec nil appareat [illegible] ex eo pastella et pone [illegible] facto [illegible] sentalle et iterum parte appone et [illegible] postea de sale armoniaco [illegible] appone et [illegible] omnia [illegible] donec de .i. non appareat [illegible] ex capitella et pone [illegible] facto ad modum sentalle et pone ad desiccandum in furno [illegible] callido [illegible] [illegible] calore .i. [illegible] de .i. [illegible] de calce [illegible] de sale [illegible] de calce [illegible] donec non appareat [illegible] et desicca ad [illegible] de [illegible] [illegible] cum aceto donec non appareat et pone ad desiccandum hoc [illegible] [illegible] eius in [illegible] accipe de eo partem et [illegible] super argentum [illegible] fortiter ad digito conterendo [illegible] [illegible] non est [illegible] ad hoc [illegible] est [illegible] fac [illegible] in [illegible] sublimatorium et claude cum [illegible] hoc [illegible] cum [illegible] super [illegible] cum [illegible] plantando et [illegible] claude [illegible] et argilla in [illegible] aliquid ne respiret et pone super furnum sublimationis et da ignem [illegible] lento [illegible] donec humiditas tota evaporet per foramen quod est super [illegible] [illegible] sic [illegible] alutelli pone super foramen ad [illegible] respirans [illegible] facta in eo [illegible] quo [illegible] super foramen [illegible] et iterum fac ignem meliorem quousque non appareat [illegible] facta tunc claude foramen cum argilla et fac ignem meliorem et ultra

[illegible] forti et ad [illegible] continue [illegible] frigidari. Mane aperi et [illegible] de eo sublimatum ad [illegible] superiori parte alutelli [illegible] non [illegible] super feces album [illegible] et [illegible] parietes in [illegible] aliquid [illegible] collige et [illegible] sic [illegible] ad feces et sublima [illegible] ipsum [illegible] album et [illegible] et [illegible] ipsum [illegible] sic [illegible] [illegible] ut [illegible] non apponas ei aliquem liquorem [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] bene [illegible] et [illegible] ut [illegible] et bene [illegible] .i. appone [illegible] sublima et ad [illegible] pone in [illegible] ad sublimandum et claude [illegible] et sublima [illegible] mane aut [illegible] et [illegible] sublimatum collige [illegible] in fecibus aliquid remansit [illegible] de fece [illegible] et [illegible] super carbones ardentes si fumigat ad [illegible] iterum sublima [illegible] postea collige omnia ista sublimata [illegible] valde diligenter et [illegible] cum novo sale pone ad sublimandum et sic [illegible] sic [illegible] in [illegible] ad album [illegible] in fecibus aliquid remansit et si aliquid sublima donec [illegible] novo sale et sublima iterum sic [illegible] .x. vel .xii. vel plures et reserva usque ad fixionem.

Dicto de sublimatione [illegible] de sublimatione sulfuris. Primo [illegible] in aceto forti per dies in [illegible] auferendo nebulas que super [illegible] et [illegible] de [illegible] in urina [illegible] auferendo nebulam et [illegible] ipsum et appone [illegible] [illegible] ut [illegible] in [illegible] ad sublimandum [illegible] ignis non est [illegible] in sublimatione [illegible] igne sublimari debet per dies in [illegible] sulfur sublimatum et [illegible] de fecibus et [illegible] sublima .z. cum sale et [illegible] albissimum [illegible] sublimationem [illegible] ad [illegible] .x. et usque ad fixionem reserva.

De sublimatione auri pigmenti. Auripigmentum debes [illegible] de [illegible] [illegible] in aceto et alio die in urina postea [illegible] [illegible] de fuligine ferri et [illegible] bene postea sublima ipsum [illegible] ut de sulfure [illegible] plures albus ut nix et reserva.

Arsenicum non [illegible] cum auripigmento [illegible] non est [illegible] ipsum de [illegible] ipsum [illegible] in aceto [illegible] ipsum [illegible] appone [illegible] de fuligine ferri et sublima [illegible] plures [illegible] [illegible] et [illegible] album [illegible] reserva [illegible] usque ad fixionem.

133

Sal armoniacum sic sublimatur: tere ipsum cum tantundem de sale communi bene preparato
simul cum licore et pone ad sublimandum et sublima primo cum lento igne per 2 horas
postea cum forti per diem integrum et sublimatum est
residuum et fac postea per omnia ut de mercurio docui et ~~...~~ et sic
depone cum eisdem fecibus bis vel 3 sublima.

De forma ignis hic docetur de sublimatione spirituum. Et repetat modo ad hunc
de forma ignis dico quod ignis debet esse de carbonibus et ... et propter quod
multo minor labor est in reponendo carbones quam ligna in pluribus fornellis
2. quod est magis conveniens etc.

De fixione spirituum primus modus. Dicendum de quocumque corpore volueris libram 1 vel
2. simul quoque ... pone in vas fixionis quod sit formatum sicut ... foraminibus
et de argilla bona mixta ad spissitudinem digiti et vas non
sit vitreatum et claude rimas cum bona argilla bene temperata cum stercore
equino simul lapillis quo facto pone super furnum sublimatorium et adhibe ignem
per diem in tertio scilicet in estate ignis quantitas sit ut in sublimatione ... post
meridiem. mane autem fac ... quod super est de corpore et hoc fac
ad minus 9 diebus vel ... et vide si est fixus, probatur hoc modo: pone
de ipso parum super ardentem carbonem et si reddet fumum non est fixus, si autem
non fumigat tunc est fixus et hoc erit signum in omni fixione mixtorum
spirituum. Si autem non esset fixus iterum repone super furnum claudendo ipsum vas
sicut prius et da ignem per 9 dies vel tamen diu quousque audias sonum in
vase quasi lapillos cadentes quod semper contingit quando est mixtum ...

Secundus modus fixionis est iste scilicet imbibitionis cum oleo tartari fiet autem sic: recipe
arsenicum sublimatum vel sulphur vel auripigmentum et tere super lapidem cum oleo
tartari quousque totum liquidum fiat et tunc pone in fialam vel ampullam vitream
in hunc modum formatam et pone fialam in vas cum cineribus cribratis et pone
vas cum cineribus super furnum distillationis et da ignem per lentum ne vas
frangatur. Postea cum calefactum fuerit vitrum fac ignem meliorem aliquantulum
... ita de sicca medicina et recipe aquam ... si ... et ... super
ponas alembicum et recipias aquam distillatam ab eo quia valet ad multa. Desiccata
ita medicina frange vas vitreum quia alio modo non potes accipere et inde tunc plures

Solvi duratur in lapidem quod iterum ~~...~~ ptere ut prius cum oleo tartari et
~~assando~~ super lapidem et pone in aliam ampullam desiccando et distillando iterum
frangue vitrum et tere et hoc fac scilicet terendo cum oleo tartari et assando
postea tere bene et pone in 8 ampullam et pone in ~~fimo~~ fimum equinum calidum
per 9 dies et solvetur in aquam tunc pone vas in cineribus et congela lento igne donec
induretur et sic habebis spiritus fixos et erit materia firma et primans sicut quod
hoc placere super 60 partes martis et cum ... et cum bona omni malleatione
et examinatione.

De solutione spirituum solutorum quomodo modo non sic super docui cum oleo tartari scilicet
~~postea~~ post septimam congelationem debet poni super lapidem marmoreum
in cellarium valde humidum tunc in ... sicut lapis ut quicquid de resolutum
statim descendat in vas vitreum de subter positum et ... donec resolvatur.

Solvitur in alio modo scilicet per aquam salis armoniaci quam sic fit: pone ipsum vel ... sal preparatum
volueris super lapidem in fovea resolutionis vel in cellarium frigidum et statim
resolvetur in aquam cum hac aqua plures solutos tere et ... hoc nota quod
post quam sublimatus est bis vel ter debes imbibere cum aliquo licore vel cum aqua salis
communis vel aqua salis armoniaci vel oleo tartari tere ipsum cum hac aqua salis
armoniaci et asse hoc fac 7 terendo 7 assando. Postea pone super lapidem tenuem planum
et solvetur sine dubio in aquam quam reserva ad distillandum.

De solutione corporum calcinatorum corpora non calcinata eodem modo solvuntur
ut supra scilicet flos eris flos atramenti flos aluminis et flos cerusse de quibus
per omnia ~~...~~ ut de spiritibus est faciendum et quarum aqua esse ad distillandum.

De rubificatione spirituum nunc dicendum est quale rubificant spiritus. Recipe quam aquam
rubeam atramenti distillatam et cum ipsa in ... spiritus quos volueris rubificare
scilicet terendo imbibendo et assando et tunc pone ad solvendum super lapidem et solvetur
in aquam rubicundissimam.

De distillationibus qualiter fiant et quibus modis pone aquam quam volueris distillare in vas
distillationis et pone vas in cineribus ut supra docui et distilla et hoc fit caliditate
et siccitate sicut autem vis caliditate et siccitate distillare pone aquam convenientem
in vas et quo cineres fuerint pone in calcinium super furnum calidum distilla
... et in ipsam aquam pone ferrum et desuper vitrum et firma cum ... ne
declinet ad partem sed stet directe et in ~~...~~ planare debes ne frigidum
vitrum in aquam calidam vel ... aliquam statim temperet et ad minus
labor ... hoc in cameris in distillatione ne aqua bulliat et per hanc
doctrinam distilla omnes spiritus vel omnes aquas et sicut hoc ... requirit
doctrinam et formam ostendi.

Distillatio vero que fit per descensum cum vase tali est. Summe vas fictile foraminatum
tali forma et in ipso pone aliquas res ut radices vel ligna vel lapides ex quibus
vis oleum distillari et foramen fac mediocre et pone in ipso vas quod subtus est sculptum
et desuper vas cum coperculo claude bene ne respiret et pone ut sit in terra ad
dimidium ventris. Postea fac ignem lentum primo per unam horam deinde fortificando
augendo ignem de hora ad horam per unum diem completum et permitte infrigidari.
Postea aperi et invenies aquam et oleum distillatum et reserva.

Quando autem vis congelare aquas ut predixi impleatur vitrum usque ad medietatem
et claude orificium eius cum cera et luto et claude cum vivo sigillo de plumbo. Hoc est absolute
sic fiat: in igne fac ad ferro igniendo consolidatorio coaptetur. Quod si studiose hoc
facto pone in aliquod vitrum ad confundendum materiam et non amplius et congela
cum leni igne quodam ut claudatur vitrum et ut collum vitri per longitudinem
transeat testam perforatam et pone carbones paulatim accendendo et
cale fac ut in foramine ferro claude fortiter et post hoc fac in eo cum ferro
consolidatorio et vitro plumbeo coniunctum.

De coagulatione aquarum omnium. Coagulatio omnium aquarum sic fit cum aliis diversis
et sigillatis. Pone quod aquam quam volueris coagulare in vas vitreum angusti
habens collum et pone in cinere supra ignem lentum et congelabitur. In horis vel
diebus in lamina alba ut rubeam et habebis in istis aquis omnium horum artis
notatum per hoc. Per primum calcinatio solutio cerio fixio coagulatio solutio.

De calcinatione corporum metallorum et primo de calcinatione corporis solis
et lune. Recipe limaturam eorum quam volueris et pone in aceto forti per unum
diem. Deinde exsicca et fricata tere in pulverem. Postea effunde aquam armoniaci
terendo et siccando. Hoc facto pone super lapidem ut teratur ad solvendum et post
illa solve et de hac aqua semper ponas ad aquas pulveres hoc tamen nota quod
aquas solis debes ponere ad rubeum et aqua lune ad album.

De calcinatione veneris et martis. Quod fiat per laminas et calefac eas
aliquantulum ad ignem. Postea linias eas cum aqua salis communis quia sal
corrodit omnem humiditatem que est in corporibus et pone in vase
fictile formato et hoc modo impleas vas laminis et pone ipsum in furno
calcinationis super eo clausum et suppone carbones et fac ignem fortem
ita tamen ut non fundatur et in tali calore permitte stare quousque per ignem
desiccetur. Item exsicca et quod calcinatum est abrade et sume quod non fuit
calcinatum iterum linias cum aqua salis sic primus faciendo donec totum sit calcinatum.

congelatur commovendo ad materiam et per fermentum. Pone quod de hac tinctura
una parte super 100 partes [illegible] ut corpori purgato et est semper bona super
[illegible] calcinationem et examinationem et dura in eternum.

Prima tinctura sic fit. Recipe unam partem auri solari et fixi alteram partem auri solari et fixi et
3 partes calcis lune hoc omne tere bene super lapidem et imbibe cum aqua salis armoniaci 3
vel 4 terendo et bibendo et assando sicut supra docui et pone super lapidem ad
solvendum et quod solutum fuerit serva quod non est solutum tere melius et appone
modicum salis armoniaci et reimpone totum. Cum autem solutum fuerit totum pone ad distillandum
sicut docui in aqua calida et distillabitur totum. Caveatis ne in aliquo ponat ad
distillandum quia in durante primo parte et ideo oportet resolutionem ut prius
cum autem fuerit tota distillata pone in curcurbita vitrea et congela sicut docui et erit
sola dura alba et perspicua in modum cristalli liquescens super ignem ut cera
ingrediens et permanens. Pone quod de ipsa parte 1 super 100 cuiuslibet metalli purgati
et calcinati et erit bonum in omni examine. Consilio autem ut venias in ea ad metalla
non purgata quia remanet stare post dies vel 3 examinationes.

De lapide Rubeo quo preparatur et fiat de eo elixir optimum. Summe quod ex lapide cuius
nomen quod vocatur rubeus et nascitur in duobus montibus ex quo voluere mutare accipiunt
et non accipias ipsum in lacte et cuius sunt pingues et si lapis hic non est invenimus
[illegible] [illegible] ignem [illegible] quia similes sunt [illegible] regnis non
purgat in eos. Recipe quod illud et pone in forace ad modum [illegible] sic est
de ea [illegible] una et pone in 10 libris [illegible] in urina in 10 libris aque alba has omnia
pone in olla de vitreata et pone super ignem et de aque lento igne tamen [illegible]
[illegible] aque sit [illegible] superius [illegible]
et ne [illegible] eius odorem quia [illegible] sit in [illegible]
[illegible] tamen mutatur [illegible] honora hanc aquam quia ipsa est [illegible]
et per [illegible] et facies [illegible] de quo dicit [illegible]
hoc est lapis et non lapis [illegible] in [illegible] aquis omnibus
[illegible] [illegible] carissimi et [illegible] et ex ipso possunt congregari
[illegible] et [illegible] reges et ex ipso honorabitur et honorabunt qui volunt laudare [illegible]
[illegible] sit nomen eius qui creavit carissimum [illegible]. Distilla quod hanc aquam [illegible] facias
[illegible] in distillatione [illegible] et [illegible] in aceto et [illegible]
et ita purgabitur aqua ingrediens [illegible] hora ut habeas ollam
[illegible] et rotundam angustum habens collum in qua dimidiam [illegible]
pone 3 [illegible] aque quod [illegible] et claude bene os olle [illegible]
super ex bona argilla [illegible] vas et ignis in ponatur
[illegible] et [illegible] 14

.S.

R [illegible] e dissello [illegible]

[illegible]

[illegible]

R [illegible]

[illegible] Fiat;

Ad far oguro de marina

R pece greca unc. j. rasa bianca de pino fissa dura unc. j.
mastice unc. ÷ olio de lino unc. ÷ vernice de balestra unc. ij.
et nota che tanto de peso deve esser de la pietra quanto sono
le cose. supradicte et istud pastellum ego probavi;

Pista le sopradicte cose e fande polve over una assimento e abi una
scotella de vetro lotata sotto e mettela sopra lo fuoco et metti
lo olio de lino ale pulue quando lollo ene caldo e metti apoco
apoco mescolando bene e poy quando vede che sia mosto mettilo for
illoco fetto che noce pille e fande polve de capo e aye la pietra
pistata e mesta ore cose in fiebra e la palo star per 3 jorni
in uno vaso. vi cossi in pastato poy aye uno pignato che bul
la poco e aye una pezza bona de lino e metti lo ditto
pastello dentro alo pignato che no bulla forte e in capo
che esser bene pieno spreme uno poco poy aye una
scafarea in vetriata con co aqua calda e metti dentro
la pezza e spreme bene e poy acora fa puro cossi ala
pamole e spreme bene e morze forte quanto poy
~~fara~~ posta como insay cavone da formare;

Ad far cenabrio fino;

R. p. j. ☿ e p. ij. curso e mortifica lo ditto ☿
como say e pista lo ditto curso e aye una grasta
como chella dello oguro e fala calda e metti
lo ditto surfo dentro quando che calda e tollo ditto
surfo alume bene e poy getta lo ditto ☿ ad poco
ad poco e mena bene tanto che torni fredo e poy lo
pista e aye lo bappello e mettelo dentro che sia lo
terzo no plu e in capo che lo bappello ane spra lo suo
tereczo no plu e in capo lo in prezo lise como vedisse e dale
llo fargo lo in prezo lise como vedisse e dale
fuoco lianto per hore iij poy aye paragone e dale
fuoco fine che vede lo fiomo de rosso; pieno bene
le far tanto pista lo ditto sulfo e fande polve e
portanto mena mettendo lo ☿ che torni mistro e no
para mente e cossi fa de lo primo ditto e pesi.
5

¶ Ad fare comoni sublimato

R. libr. ii. et libr. j. vitrioli romano libr. j. alumi
zucarina cande vivo pisto sale comon ar sal / cande
de ona . e ave una grasta como de l'altro disse e fala
calda ben metti lo ditto vitriolo e poy chipso alo
asip lo ditto ☿ e poy menalo ben e metti ona cosa
menando tanto che sia mosto e fitto poi fande
polvere multo ben sottile e mettilo a sollimare
e dale fuoco lento per hore due overo che se
sia in tutto lo humido e hore vii forte sin che vede
sullimato e chello che no se solluma ose in vide che
ze de fosse romaso dentro la fezza pista la ditta
fezza e fande polvere e temperala con aceto e qua
ndo che fretto fande polvere e cazande lo umido como
primo e coppi lo solluma ma per saperi quando lo
umido che fori pilla uno cornello e apilalo
sovra lo ditto pertuso dalo vaso e sello suda
no appilar lo ditto pertuso se no suda apila
prestamente e dale fuoco forte.
chello ditto ☿ vole esser mortificato como mistiy
e se mezze menestre sale multo buono fora e se noze
metti multe chose cose non e cavar tanto voleno
esser le ditte cose quanto l'une mercurio.

¶ Ad far auro musico.

pilla stagno e struttalo e ave ☿ ben porgato e mena
lo dentro e gettalo alo co fetto quando ay ben masse
rato quando che fritto pistalo multo ben e ave
sulfo e sal armoniaco e masseria onne cosa
insembra e mena ben per spacio de hore iiii poy
ave una ampolletta de vetro loricata nomata e metti

chesto dentro e atterrala alla cenere e dale
fuoco quanto vide i sopra lo fuomo bianco dale
meglo fuoco fine alo chesto e quando vide lo
ale sta dale fuoco forte alo russo e po colo ditto
fuoco morando de fretto fiat bene esser
e. q. l. o. c. tanto luno quanto laltro.

¶ Ad faciendum alacca sic fit

R. urina puerorum et distilla per filtrum postea pone ad
bulliendum et continuo spumabis donec non facias
amplius spumam deinde R. granas pulverizatas libra una
et pone in lixivio facto de cinere vitis libr. et de ditta urina
libr. ij et fac modicum bullire ad ignem deinde in corpo
reni postea accipe partes tres urinis vine de alumi
ben tritto et pone in ius et dimitte bullire donec mate
ria appareat ubi mollis palpando cum digitis deinde pone ad
sacchum et nec urina et lixivio exibit et materia re
manebit in saculo de inde pone saculum super aspidem
longam et mundam et comprime saculum cum baculo ita
quod non exeat et postea dimitte cum siccare et si placet
pone residuum granas quod remansit in saculo cum alia lix
ivio et fac sicut prius et erit perfecta.

¶ [redacted] nobilis.

R. [redacted] ben e poy aye uno
ormale e destellale multo ben [redacted]
[redacted] meglio

¶ [redacted]

R. [redacted]
[redacted]
poy aye una [redacted] cose de
uno e apila [redacted]
uno gotto [redacted] atterra la [redacted]
fumo [redacted] o vero

[redacted]

alia similiter

[redacted]

Ad faciendum oleum ovorum ;–

R̄ le locciola de ova ben cotta e mettela ad uno pignato nuovo e mettelo sopre lo fuoco e lassa ardere e quando vide che torne negro e fazalo allo e in axe uno tamalazzo e mettelo dentro e morze netto ben e no tocare colle mano la dicta ova e c̄t ;–

Preparacio ad album

R̄ de ℥ partes tres e sepat commune partem unam e tere simule donec misceatur ℥. postea pone allondelle e fac fuit ad ignem tribus horis lentum deinde sepre horis fortem deinde R̄ oleum olive e fac bullire super ignem in vase vitreo per horam unam e deinde pone super eum terra parte sulfuris palidi quos molias pantalium cum baculo donec resolveatur in oleo et deinde pone eum ad resurgendum e intus ponatur in eo ℥. et coagulabitur super ignem et lapis Rubens cum cogaudebis in opere meo ;–

Alia de albaciam optima

R̄ porcacara sale nitro tartaro de ciascuno onc uno equale e fande polve e mettelo dentro ad uno pignanello nuovo e mettello sopre labrasa e lassa tanto ardere fine che torne bianca e poy quello leva e mette apparto e pigla ℥ . 3 . de Ram̄ et fallo fondire e po pigla ℥ . 1 . dela dicta ℥ . dentro la Ram̄ ricina e tetta la metate de la dicta ℥ . e dale fuoco puro e quando vide che quando essa fondura e asseptato ben mettece lantra meza ℥ . e fa sia fonduto e assepela e messera ben e quando vide che sia fonduto ben gettala in verga e averay Rame biancha vero a che la dicta Rame se vale Rettificare in prima ben la rettificha e non sia e fasela rossa allo fuoco et marse volte e astutare una ala aco e una alaqua ma po che ay Rame biancha fondessela e po che e fondura getta dentro ℥ . j . mero ℥ . ovete ij e messera ben per une e averay c̄t

Ad farelo doce (dolce)

R. [illegible] fosse una noce de [illegible] ferrera .jo. de verace
e pistala uno poco e gettala dentro ala dicta messe
tagla quando erj fonduto e lassalo i[n]corporar
i[n] sebra antenendo cando lo fuoco che podano ben i[n]
corporar e sera doce como pasta.

Ad farlo bianco

R. vetriolo quanto fosse una braccata e gettalo dentro
una scotella de aqua tepida e fala verga rosso
delle sopra stare cope alo fuoco e astutala dentro
laqua e sela verga deventa rossa poy che es astu
tata e in la batti colo martello e fande quanto lo rossior
e tanto fiate fa questo che torrj bianca fiate.

Chomo si fa laqua forte

R. libri .2. de vitriolo romano e libre .2. sale nitro
e 3 .iiij. de cenabrio e pistalo insembre ben e fande
polve e distillalo per lo lanbicco [illegible] e [illegible]
dela dicta aqua sequitaremo.
La prima virtu dela dicta aqua sie che dissolve lo ☿
in aqua e quello congelato sera rosso e chi sapesse
procedere in nata faria bona medecina
La seconda che dissolve largento i[n] acqua la quale ancora
la congelar largento vivo.
La terça [illegible] che dissolve lo argento [illegible] argento
vivo i[n] aqua e si i[n] questa aqua se gittasse lo [illegible]
quando sicocze i[n] delo fuoco pillara argento
La quarta che dissolve i[n] aqua verde la [illegible]
de quella aqua se po [illegible] de chillo
[illegible] colori.

La quinta che i[n] [illegible] dissolve lo ferro in acqua
La sexta che dissolvj lo plumbo in aqua la quale acqua [illegible]
[illegible] delo cavallo [illegible] le pili negri e [illegible]
[illegible] deli pili deli homini
La settima che dissolve lo stagno i[n] acqua i[n] dela quale [illegible]
[illegible] bagnata i[n] essa acqua i[n] blanchera
[illegible] argento
[L]octava che [illegible] lapidi oy [illegible] sopra natura
[illegible] lo panno colorato [illegible] in essa
[illegible] la [illegible] in dela
[illegible] de [illegible] lo poro .jo. la [illegible] in dela
[illegible] oy in delo [illegible]
[illegible] la carne fistolata e [illegible]
[illegible] la poste[illegible] oy la carn[e] [illegible]
[illegible] decima [illegible] la [illegible] intorno dela bona carn[e]
[illegible] sopra [illegible] la carne [illegible] senza [illegible] delle carn[e]
[illegible] decima [illegible] ad [illegible] de poy [illegible] essa la [illegible]
[illegible]
[illegible] questa aqua [illegible] dissolve uno
[illegible] decima [illegible] ad alcuna [illegible]
[illegible] argento [illegible] e [illegible] ad alcuna
[illegible]
[illegible] decima che dissolve la [illegible] aurea
[illegible] dela quale [illegible] largento
[illegible] per la seconda [illegible] lo [illegible]
[illegible] per la terza [illegible] lo [illegible]
[illegible] de colori [illegible] per la terza [illegible]
[illegible] per la quarta verde e cossi de diversi colori
[illegible] in essa [illegible] uno poco de [illegible]
[illegible] aqua [illegible] alo [illegible]
[illegible] in essa dissolve lo
[illegible] e [illegible] lo [illegible]
[illegible] lo [illegible] e [illegible]
[illegible] lo [illegible] argento
[illegible]
[illegible] decima [illegible] lo sale [illegible]
[illegible] la [illegible] de alcuno [illegible]
[illegible] ala [illegible] e [illegible]
[illegible]

nova decanto [illegible] [illegible] per ciò esso [illegible] polve

[illegible] preso de carmino pengrande la [illegible] per tram[illegible]

[illegible] e non pare alo [illegible] e questo [illegible]

[illegible] se [illegible] la [illegible]

[illegible] questo [illegible] rosso dalo vovo. con essa bullero [illegible]

[illegible] bullero tornera in [illegible] dura [illegible]

[illegible] che polvi le prete [illegible]

[illegible] che lo corallo in essa bullero torna como cera

[illegible] non cessi dimi far de [illegible] lo [illegible] po. ac[illegible]

[illegible] omne [illegible] operacion

[illegible] questo essa se polvi le [illegible] dela [illegible]

continuamente e [illegible] torna [illegible]

[illegible]

[illegible] le [illegible] le [illegible] essa

[illegible] [illegible] dela [illegible]

[illegible] La [illegible] alume [illegible] o [illegible]

[illegible] fare [illegible] e [illegible] se [illegible]

[illegible] fare [illegible]

[illegible] se [illegible] et ne [illegible]

[illegible] rama [illegible]

[illegible] se [illegible] vender [illegible]

[illegible] se [illegible] fare [illegible]

[illegible] se [illegible]

[illegible] guarda [illegible]

Iste liber est [illegible] Ego [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] BIBL. [illegible]

II

Rest. 1989

Il fascicolo con le cc. 102-125 si trovava inserito nel ms. già capovolto - Si è preferito lasciarlo inalterato anche dopo il restauro (cf. scheda Rest. 1989 n. 33)

[signature]

Secretor
Liber
Diversar
Artium

BNCF
Manoscritti
Palatino
951

2693.

572